

«Հաստատում եմ»

Ռեկտորի ԺՊ \_\_\_\_\_ Ե. Սերոբյան

«17» հունվարի 2020 թ.

Կ.Տ.

**ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՌԻՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅԱՆ**

**ԻՆՍՏԻՏՈՒՑԻՈՆԱԿ ԿԱՐՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ**

**ԻՆՔՆԱՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ**

**«Շիրակի Մ. Նալբանդյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամ**

(Ուսումնական հաստատության անվանումը)

**3126, ՀՀ, Շիրակի մարզ, քաղաք Գյումրի, Պարույր Սևակի 4**

(Հաստատության հասցեն)

Գյումրի 2020 թ.

# ԻՆՔՆԱՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆՆ ԻՐԱԿԱՆԱՑՐԱԾ ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ԽՄԲԻ ԿԱԶՄԸ

Անուն,	Պաշտոնը հաստատությունում	Պատասխանատվությունը խմբում
Արմենուհի Սարգսյան	ԳՔՈԱԿԿ-ի տնօրեն, Մաթեմատիկայի, ֆիզիկայի և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ամբիոնի դոցենտ, ֆիզմաթ գիտ. թեկնածու	I չափանիշ (հանձնախմբի համանախագահ), VI և X չափանիշներ (հանձնախմբի նախագահ)
Բագրատ Պողոսյան	Բնագիտամաթեմատիկական ֆակուլտետի դեկան, Մաթեմատիկայի, ֆիզիկայի և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ամբիոնի դոցենտ, ֆիզմաթ գիտ. թեկնածու	I և IV չափանիշներ (հանձնախմբի համանախագահ), II և V չափանիշներ (հանձնախմբի անդամ)
Արթուր Մկրտչյան	Գործարարության և վարչարարության ամբիոնի վարիչի ԺՊ, դոցենտ, տնտ. գիտ. թեկնածու	I չափանիշ (հանձնախմբի անդամ), II չափանիշ (հանձնախմբի նախագահ)
Նազելի Ավետիսյան	ՈւԳԿԿ-ի փոխտնօրեն, կենտրոնի տնօրենի ՊԿ, Հայոց լեզվի և գրականության ամբիոնի դոցենտ, բան. գիտ. թեկնածու	III չափանիշ (հանձնախմբի նախագահ)
Էլվիրա Զարգարյան	Ուսանողների աջակցության, բուհ-գործատու համագործակցության բաժնի պետ, Հոգեբանության, սոցիոլոգիայի և սոցիալական աշխատանքի ամբիոնի դասախոս	IV չափանիշ (հանձնախմբի համանախագահ)
Գագիկ Նիկողոսյան	Պրոռեկտոր-աշխատակազմի ղեկավար, ֆիզմաթ գիտ. թեկնածու	V չափանիշ (հանձնախմբի համանախագահ)
Վարդան Պապիկյան	ԳՔՈԱԿԿ-ի ՈԱ պատասխանատու, Հոգեբանության, սոցիոլոգիայի և սոցիալական աշխատանքի ամբիոնի դասախոս	I և X չափանիշներ (հանձնախմբի անդամ), V չափանիշ (հանձնախմբի համանախագահ),
Թերեզա Խաչատրյան	ԳՈՒՄՆՏՏԿ-ի տնօրեն, Հոգեբանության, սոցիոլոգիայի և սոցիալական աշխատանքի և Գործարարության և վարչարարության ամբիոնների դասախոս	VII չափանիշ (հանձնախմբի նախագահ)
Հովիկ Մելքոնյան	ԱՀՀԿԿ-ի կենտրոնի տնօրեն, Հայոց լեզվի և գրականության ու Հոգեբանության, սոցիոլոգիայի և սոցիալական աշխատանքի ամբիոնների դոցենտ, բան. գիտ. թեկնածու	VIII և IX չափանիշներ (հանձնախմբի նախագահ)
Արմեն Ներսիսյան	Աշխարհագրության, կենսաբանության և քիմիայի ամբիոնի դոցենտ, աշխ. գիտ. թեկնածու	I չափանիշ (հանձնախմբի անդամ)
Խաչատուր Իսրայելյան	Բնագիտամաթեմատիկական ֆակուլտետի ՈԱ համակարգող Գործարարության և վարչարարության ամբիոնի դոցենտ	I, II և X չափանիշներ (հանձնախմբի անդամ)
Կարինե Պետրոսյան	Գիտական քարտուղար, Աշխարհագրության, կենսաբանության և քիմիայի ամբիոնի դոցենտ, կենս. գիտ. թեկնածու	II չափանիշ (հանձնախմբի անդամ)
Անի Սահակյան	ԳՔՈԱԿԿ-ի ՊԴ և վարչական կազմերի գիտահետազոտական գործունեության համակարգող, Գործարարության և վարչարարության ամբիոնի ասիստենտ, տնտ. գիտ. թեկնածու	II և V չափանիշներ (հանձնախմբի անդամ)
Անուշ Խաչատրյան	Աշխարհագրության, կենսաբանության և քիմիայի ամբիոնի դոցենտ, կենս. գիտ. թեկնածու	III չափանիշ (հանձնախմբի անդամ)
Հայկուհի Կնյազյան	Հոգեբանության, սոցիոլոգիայի և սոցիալական աշխատանքի ամբիոնի դոցենտ, հոգ. գիտ. թեկնածու	III չափանիշ (հանձնախմբի անդամ)
Լուսինե Մելքոնյան	Աշխարհագրության, կենսաբանության և քիմիայի ամբիոնի ՈԱ համակարգող, դոցենտ, կենս. գիտ. թեկնածու	III, V և X չափանիշ (հանձնախմբի անդամ)
Լուսինե Միքայելյան	Մանկավարժության ամբիոնի ՈԱ համակարգող, ասիստենտ, մանկ. գիտ. թեկնածու	III և X չափանիշ (հանձնախմբի անդամ)
Հերմինե Ֆարգադյան	ԳՔՈԱԿԿ-ի հետազոտությունների իրականացման համակարգող, Հոգեբանության, սոցիոլոգիայի և սոցիալական աշխատանքի ամբիոնի ասիստենտ, մանկ. գիտ. թեկնածու	III, VII և X չափանիշ (հանձնախմբի անդամ)
Նունե Նազարյան	Մաթեմատիկայի, ֆիզիկայի և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ամբիոնի լաբորանտ, մանկ. գիտ. թեկնածու	III չափանիշ (հանձնախմբի անդամ)
Ռուզաննա Մարդոյան	Մանկավարժության ֆակուլտետի դեկան, Մանկավարժության ամբիոնի պրոֆեսոր, մանկ. գիտ. դոկտոր	IV և V չափանիշներ (հանձնախմբի անդամ)
Թամարա Մելիքյան	Հումանիտար գիտությունների և արվեստի ֆակուլտետի դեկան, Ռուսաց լեզվի և գրականության ամբիոնի դոցենտ, մանկ. գիտ. թեկնածու	IV և V չափանիշներ (հանձնախմբի անդամ)
Օֆելյա Հովհաննիսյան	Սոցիալական գիտությունների և իրավունքի ֆակուլտետի դեկան, Հայոց լեզվի և գրականության ամբիոնի դոցենտ, բան. գիտ. թեկնածու	IV և V չափանիշներ (հանձնախմբի անդամ)
Մանուշակ Կարապետյան	Մանկավարժության ամբիոնի դոցենտ, մանկ. գիտ. թեկնածու	IV չափանիշ (հանձնախմբի անդամ)
Արթուր Մկրտչյան	Ռազմական ամբիոնի պետ, գնդապետ	IV և V չափանիշներ (հանձնախմբի անդամ)
Շուշանիկ Տեր-Աղամյան	Միջոճակութային հաղորդակցության և զբոսաշրջության ամբիոնի վարիչի ԺՊ, ասիստենտ, բան. գիտ. թեկնածու	IV և VIII չափանիշներ (հանձնախմբի անդամ)
Սամվել Սարգսյան	Մաթեմատիկայի, ֆիզիկայի և տեղեկատվական տեխնոլոգիայի ամբիոնի պատվավոր վարիչ, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, ֆիզմաթ գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր	VI չափանիշ (հանձնախմբի անդամ)
Անահիտ Հովհաննիսյան	Անգլերեն լեզվի և գրականության ամբիոնի վարիչ, պրոֆեսոր, բան. գիտ. դոկտոր	VI և IX չափանիշներ (հանձնախմբի անդամ)

Լևոն Մարտիրոսյան	Աշխարհագրության, կենսաբանության և քիմիայի ամբիոնի վարիչ, դոցենտ, աշխ. գիտ. թեկնածու	VI չափանիշ (հանձնախմբի անդամ)
Լիլիթ Մարգարյան	ԳՔՈԱԿԿ գիտական քաղաքականության և հետբուհական կրթության պատասխանատու, Մաթեմատիկայի, ֆիզիկայի և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ամբիոնի դոցենտ, ֆիզմաթ գիտ. թեկնածու	VI և IX չափանիշներ (հանձնախմբի անդամ)
Ռուդոլֆ Մարգարյան	Աշխարհագրության, կենսաբանության և քիմիայի ամբիոնի ասիստենտ, երկրաբ. գիտ. թեկն., ՀՀ ԳԱԱ Նազարովի անվան երկրաֆիզիկայի և ինժեներային սելամաբանության ինստիտուտ, Աշխարհատեղեկատվական համակարգերի լաբորատորիայի վարիչ	VI չափանիշ (հանձնախմբի անդամ)
Հասմիկ Մատիկյան	Անգլերեն լեզվի և գրականության ամբիոնի ասիստենտ, բան. գիտ. թեկնածու	IX չափանիշ (հանձնախմբի անդամ)
Գրիգոր Բարսեղյան	Մանկավարժության ֆակուլտետի ՈԱ համակարգող, Ֆիզիկական դաստիարակության տեսության և մեթոդիկայի ամբիոնի դասախոս	I և X չափանիշներ (հանձնախմբի անդամ)
Վահե Բաղդասարյան	Սոցիալական գիտությունների և իրավունքի ֆակուլտետի ՈԱ համակարգող, Իրավագիտության և քաղաքագիտության ամբիոնի դասախոս	I և X չափանիշներ (հանձնախմբի անդամ)
Արգիշե Մարդոյան	Գործարարության և վարչարարության ամբիոնի ՈԱ համակարգող, դասախոս	II չափանիշ (հանձնախմբի անդամ)
Գևորգ Ասատրյան	ԳՈՒՆՆՏՏԿ-ի և ՏՏ կենտրոնի տնօրենի տեղակալ, Մաթեմատիկայի, ֆիզիկայի և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ամբիոնի դասախոս	IV և VII չափանիշներ (հանձնախմբի անդամ)
Այա Սիմոնյան	Ֆիզիկական դաստիարակության տեսության և մեթոդիկայի ամբիոնի որակի համակարգող, դասախոս	IV և X չափանիշներ (հանձնախմբի անդամ)
Արաքսի Գևորգյան	ՈւԳԿԿ-ի էլեկտրոնային բազայի պատասխանատու	IV չափանիշ (հանձնախմբի անդամ)
Շուշանիկ Մարտիրոսյան	Ընդհանուր բաժնի առաջատար մասնագետ-վիճակագիր	IV չափանիշ (հանձնախմբի անդամ)
Նելլի Սապոյան	ԳՔՈԱԿԿ-ի հետբուհական կրթության համակարգող	IV և VI չափանիշներ (հանձնախմբի անդամ)
Ալինա Անտոնյան	ԱՀՀԿԿ-ի կենտրոնի արտաքին համագործակցության պատասխանատու	IV և IX չափանիշներ (հանձնախմբի անդամ)
Ռաֆֆի Քալաջյան	Ֆինանսատնտեսագիտական վերլուծությունների, ծրագրավորման և հաշվապահական հաշվառման բաժնի պետ - գլխավոր հաշվապահ	VII չափանիշ (հանձնախմբի անդամ)
Սերգեյ Շահպարտյան	Ռեկտորի խորհրդական	VII չափանիշ (հանձնախմբի անդամ)
Վարդուհի Խաչատրյան	Ընդհանուր բաժնի պետ	VII չափանիշ (հանձնախմբի անդամ)
Աննա Մարտիկյան	ԱՀՀԿԿ-ի պատասխանատու	VIII չափանիշ (հանձնախմբի անդամ)
Մերի Աղաբաբյան	ԱԿԿԿԿ-ի մամուլ խոսնակ	VIII չափանիշ (հանձնախմբի անդամ)
Քնարիկ Հարոյան	ԳՔՈԱԿԿ-ի ՈԱ պատասխանատու	VIII և X չափանիշներ (հանձնախմբի անդամ)
Սոնա Մովսիսյան	Հումանիտար գիտությունների և արվեստի ֆակուլտետի ՈԱ համակարգող Ռուսաց լեզվի և գրականության ամբիոնի դասախոս	X չափանիշ (հանձնախմբի անդամ)
Վահան Քոսյան	ԳՔՈԱԿԿ -ի ՊԴ և վարչական կազմերի գիտահետազոտական գործունեության համակարգող	X չափանիշ (հանձնախմբի անդամ)
Լիլիթ Պապիկյան	ԳՔՈԱԿԿ-ի համակարգչային օպերատոր-գործավար	X չափանիշ (հանձնախմբի անդամ)
Ռեբեկա Թորոսյան	Անգլերեն լեզու և գրականություն, մագիստրատուրայի I կուրսի ուսանողուհի, ուսանող-որակի աջակից	VII չափանիշ (հանձնախմբի անդամ)
Հերմինե Կիրակոսյան	Կառավարում, բակալավրիատի IV կուրսի ուսանողուհի	II չափանիշ (հանձնախմբի անդամ)
Ժորա Նիկողոսյան	ՈւՄ նախագահ, կադաստրային գործ, բակալավրիատի III կուրսի ուսանող	IV չափանիշ (հանձնախմբի անդամ)
Քնարիկ Գևորգյան	Շրջանավարտ	IV չափանիշ (հանձնախմբի անդամ)
Սիլվարդ Պետրոսյան	Հայոց լեզու և գրականություն, բակալավրիատի III կուրսի ուսանողուհի, ուսանող-ՈԱ աջակից	V և X չափանիշներ (հանձնախմբի անդամ)
Վարդուհի Մուրադյան	Անգլերեն լեզու և գրականություն, բակալավրիատի II կուրսի ուսանողուհի, ուսանող-ՈԱ աջակից	VIII, IX և X չափանիշներ (հանձնախմբի անդամ)
Ամալյա Գալստյան	Ինֆորմատիկա և կիրառական մաթեմատիկա, բակալավրիատի IV կուրսի ուսանողուհի, ուսանող-ՈԱ աջակից	X չափանիշ (հանձնախմբի անդամ)
Աննա Մինասյան	ՈւԳԸ նախագահի ԺՊ, Ինֆորմատիկա և կիրառական մաթեմատիկա, բակալավրիատի IV կուրսի ուսանողուհի, ուսանող-ՈԱ աջակից	IV և VI չափանիշներ (հանձնախմբի անդամ)

# ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՊԱՎՈՒՄՆԵՐ.....	5
ՀԱՄԱՌՈՏ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ՇՊՀ-Ի ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ.....	6
I. ԱՌԱՔԵԼՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԸ.....	8
II. ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄՆ ՈՒ ՎԱՐՉԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ.....	15
III. ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐԸ.....	29
IV. ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԸ.....	42
V. ՊՐՈՖԵՍՈՐԱԴԱՍԱԽՈՍԱԿԱՆ ԵՎ ՈՒՍՈՒՄՆԱՕԺԱՆԴԱԿ ԿԱԶՄԸ.....	59
VI. ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄԸ.....	73
VII. ԵՆԹԱԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ.....	87
VIII. ՀԱՄԱՐԱԿԱԿԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆԸ.....	101
IX. ԱՐՏԱՔԻՆ ԿԱՊԵՐԸ ԵՎ ՄԻԶԱԶԳԱՅՆԱՑՈՒՄԸ.....	109
X. ՈՐԱԿԻ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ՆԵՐՔԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԸ.....	119
ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐԻ ՑԱՆԿ.....	134

## ՀԱՊԱՎՈՒՄՆԵՐ

1. ԱԿ-արտաքին կապեր
2. ԱՀՀԿԿ-Արտաքին համագործակցության և հասարակայնության հետ կապերի կենտրոն
3. ԲԿԾ-բակալավրի կրթական ծրագիր
4. ԳԱՑ-գնահատման առանցքային ցուցանիշ
5. ԳԶՀ- Գիտության զարգացման հայեցակարգ
6. ԳԽ-Գիտական խորհուրդ
7. ԳԿ-Գիտության կոմիտե
8. ԳՊՄԻ-Գյումրու Մ. Նալբանդյանի անվան պետական մանկավարժական ինստիտուտ
9. ԳՈՒՆՆՏՏԿ-Գրադարան-ուսումնագիտական խորհրդատվությունների, նորարարությունների և ՏՏ կենտրոն
10. ԳՔՈԱԿԿ -Գիտական քաղաքականության, որակի ապահովման և կառավարման կենտրոն
11. ԵԲԿՏ- Եվրոպական բարձրագույն կրթության տարածք
12. ԵՀՓԶ-ԳՊՄԻ-ի ենթակառուցվածքային հավատարմագրման փորձագիտական զեկույց
13. ԷԴՓ-Էլեկտրոնային դասախոսությունների փաթեթ
14. ԹՎԳԾ-Թերությունների վերացման գործողությունների ծրագիր
15. ԹՕՊ-թեմատիկ օրացուցային պլան
16. ԿԾ-կրթական ծրագիր
17. ԿԿՓԵՀ-Կրեդիտների կուտակման և փոխանցման եվրոպական համակարգ
18. ՀԽ- Հոգաբարձուների խորհուրդ
19. ՄԳԿԾ-մագիստրոսի կրթական ծրագիր
20. ՄԿԾ-մասնագիտության կրթական ծրագիր
21. ՄՈԳ-միջին որակական գնահատական
22. ՄՈւՀ- մասնագիտական ուսումնական հաստատություն
23. ՄՄՈւՀ- միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատություն
24. ՆԶՊ- նախնական զինվորական պատրաստություն
25. ՇՊՀ-Շիրակի Մ. Նալբանդյանի անվան պետական համալսարան
26. ՇՄ-Շիրակի մարզ
27. ՈԱ-որակի ապահովում
28. ՈԱԱԿ-Որակի ապահովման ազգային կենտրոն
29. ՈԱԿԿ-Որակի ապահովման և կառավարման կենտրոն
30. ՈԱԿՀ-Որակի ապահովման և կառավարման հայեցակարգ
31. ՈԱԿՔ-Որակի ապահովման և կառավարման քաղաքականություն
32. ՈԱՆՀ-որակի ապահովման ներքին համակարգ
33. ՈԱՆՀԶ-Որակի ապահովման ներքին համակարգի ձեռնարկ
34. ՈԱՇ-Որակավորումների ազգային շրջանակ
35. ՈԱՔ-Որակի ապահովման քաղաքականություն
36. ՈԱՔԸ- Որակի ապահովման քաղաքականությունը և նրա ընթացակարգերը
37. ՊԴԿ-պրոֆեսորադասախոսական կազմ
38. ՊՈԱԿ-պետական ոչ առեվտրային կազմակերպություն
39. ՌԾ -ՇՊՀ-ի (նախկինում՝ ԳՊՄԻ) 2015-2019 թթ. -ի զարգացման ռազմավարական ծրագիր
40. ՌԾ - ռազմավարական ծրագիր
41. ՎՄ-վարկանիշային միավոր
42. ՈւԳԿԿ-Ուսումնամեթոդական գործընթացի կառավարման կենտրոն
43. ՈւԳԸ-Ուսանողական գիտական ընկերություն
44. ՈւԽ-Ուսանողական խորհուրդ
45. ՈւՕԿ-ուսումնաօժանդակ կազմ
46. ՖԽ- Ֆակուլտետի խորհուրդ

## ՀԱՄԱՌՈՏ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ՇՊՀ-Ի ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

Շիրակի մայր բուհը՝ Շիրակի Մ. Նալբանդյանի անվան պետական համալսարանը (նախկինում՝ Գյումրու Մ. Նալբանդյանի անվան պետական մանկավարժական ինստիտուտ) հիմնադրվել է 1934թ.-ին. հիմնադրման առաջին իսկ տարվանից Հայաստանի հյուսիսային մասում ծավալել և շարունակում է ծավալել կրթական, գիտական և մշակութային գործունեություն:

ԳՊՄԻ-ն գործունեության սկզբնական շրջանում ունեցել է ընդամենը երեք բաժին՝ ֆիզիկամաթեմատիկական, լեզվագրական, պատմական, և շուրջ 100 ուսանող ու 16 դասախոս: Այն տասնամյակներ շարունակ կրթական բազմաբեղուն գործունեություն ծավալած միակ մանկավարժական հաստատությունն է, որի դերակատարությունը տարածաշրջանում անգնահատելի է: Բուհը դժվարին ուղի է անցել՝ հայրենական պատերազմի և հետպատերազմյան տարիներ, աղետալի երկրաշարժ, հետերկրաշարժյան տարիներ: Այդ ուղին անցել է պատվով՝ երբեք չդավաճանելով իր առաքելությանը՝ երկրի համար հույժ կարևոր՝ արհեստավարժ մանկավարժ պատրաստելու գործին:

Այսօր բուհն ունի 4 ֆակուլտետ՝ Բնագիտամաթեմատիկական, Մանկավարժության, Հումանիտար գիտությունների և արվեստի, Սոցիալական գիտությունների և իրավունքի, 14 մասնագիտական ամբիոն (այդ թվում՝ հատուկ կարգավիճակով Ռազմական ամբիոնը), որ ուսումնական գործընթացը կազմակերպում են բակալավրի, մագիստրոսի և հետազոտողի ԿԾ-ներով. բակալավրիատի առկա համակարգում իրականացվում է 35, հեռակա համակարգում՝ 22, մագիստրատուրայի՝ 31 ԿԾ-ներ, իսկ հետազոտողի ԿԾ-ներն իրականացվում են 4 բնագավառում: Բուհն ունի շուրջ 2500 ուսանող:

ՇՊՀ-ն արդեն տվել է շուրջ 30.000 շրջանավարտ, որոնք կազմում են Շիրակի մարզի հանրակրթության ոլորտի կադրերի 80%-ից ավելին:

2006թ.-ից ԳՊՄԻ-ում սկիզբ են առել ուսումնական գործընթացի բարեփոխումներ, որոնց նպատակն է եղել նպաստել ԵԲԿՏ-ին (EHEA) ինտեգրմանը՝ անցնելով ակադեմիական կրեդիտների կուտակման և փոխանցման համակարգի: 2011թ.-ից ձևավորված ՈԱ կենտրոնի կողմից կատարվել է առաջին ինքնավերլուծությունը՝ վեր հանելով ուժեղ և թույլ կողմերը (DIUS: Հաստատություններում ինքնագնահատման համակարգերի մշակում և ներդրում, Մաս 1, Եր., 2012, էջեր 68-74,111-117), և կազմվել է զարգացման կարճաժամկետ (մեկամյա) պլան: Այնուհետև առաջին անգամ մշակվել է ԳՊՄԻ-ի 2015-2019թթ. զարգացման ՌԾ-ն, որով բուհը առաջնորդվում է առ այսօր: Այժմ մշակվում է ՇՊՀ-ի նոր ՌԾ-ն: Բուհի ղեկավարությունը մեծ կարևորություն է տալիս ըստ ՌԾ-ի գործունեության ծավալմանը, գործընթացների իրականացման թափանցիկությանը և հաշվետվողականությանը: 2015թ.-ին բուհի կողմից իրականացվել է ինքնավերլուծություն՝ ըստ ՈԱԱԿ-ի սահմանած 10 չափանիշների, և այժմ նպատակ է դրված ձևավորելու մշակույթ ինքնավերլուծությունը յուրաքանչյուր տարի իրականացնելու համար: Այդ նպատակին ուղղված առաջին քայլերն արդեն կատարված են. դրա վկայությունը ռեկտորի հաշվետվության ձևաչափն է, որն արդեն 2 տարի է, ինչ ներդրված է և հետայսու զարգացվելու է:

ՈԱ ներքին գործընթացներին ներգրավված են բուհի բոլոր ստորաբաժանումները, ներքին և արտաքին շահառուները՝ ՈԱ ներքին կառուցվածքին ու ՈԱԿՀ-ին

համապատասխան: ԳՔՈԱԿԿ-ն գործունեություն է ծավալում իր կանոնադրությանն ու ՈԱԿՀ-ին համապատասխան:

Այսօր ՇՊՀ-ի գործունեությունը միտված է ժամանակակից կրթական բարեփոխումների ոգով կրթության կազմակերպմանը՝ իրականացնելով մատուցվող ծառայությունների շարունակական բարելավում: Համալսարանի կառավարումը հիմնված է ինքնավարության, միանձնյա և կոլեգիալ կառավարման գույակցման, ինչպես նաև կարևորագույն հարցերի լուծմանը համալսարանի հանրային մասնակցության ապահովման սկզբունքների վրա: ՇՊՀ-ի կառավարումն իրականացվում է ՀՀ օրենսդրության և ՇՊՀ-ի կանոնադրության համաձայն, և կառավարման մարմիններն են՝ ՀԽ-ն, ԳԽ-ն, ռեկտորը, ինչպես նաև ռեկտորատը՝ որպես խորհրդակցական մարմին:

2016թ.-ին բուհը ստացել է ենթակառուցվածքային հավատարմագրում: Կազմվել և 2016թ.-ին հաստատվել է ԵՓՀԶ-ում նշված ԹՎԳԾ-ն, որն ուղենիշ է եղել բուհի համար՝ ուղղված գործընթացների բարելավմանը:

Վերջին ժամանակահատվածը բեկումնային էր Շիրակի մայր բուհի համար: 85-ամյա պատմություն ունեցող բուհը 2016թ.-ի դեկտեմբերի 2-ին վերջապես ձեռք բերեց համալսարանի ցանկալի կարգավիճակ: Միաժամանակ փոփոխվեց բուհի կազմակերպարարական ձևը՝ ՊՈԱԿ-ից անցում հիմնադրամի, որն առավել լայն հնարավորություններ է ընձեռում: Բուհում առկա են եղել նաև կառուցվածքային խնդիրներ՝ պայմանավորված ինչպես ռազմավարական նպատակներին միտված չլինելով (տե՛ս ԳՊՄԻ-ի ԵՀՓԶ), այնպես էլ մարդկային և նյութական ռեսուրսների ոչ արդյունավետ կառավարմամբ: 2017թ.-ին բուհում իրականացվել է կառուցվածքային փոփոխություն՝ պայմանավորված նշված խնդիրների լուծմամբ, որը 2018թ.-ին մասնակի փոփոխությունների արդյունքում համապատասխանեցվել է ռազմավարական նպատակներին և առաջնահերթություններին:

Ներկայումս բուհի կառուցվածքային հիմնական միավորներն են Ուսումնական գործընթացի կառավարման կենտրոնը (ՈւԳԿԿ), Գիտական քաղաքականության, որակի ապահովման և կառավարման կենտրոնը (ԳՔՈԱԿԿ), Արտաքին համագործակցության և հասարակայնության հետ կապերի կենտրոնը (ԱՀՀԿԿ), Գրադարան-ուսումնագիտական խորհրդատվությունների, նորարարությունների և ՏՏ կենտրոնը (ԳՈւԽՆՏՏԿ), ֆակուլտետները, ամբիոնները, Ընդհանուր բաժինը, Ֆինանսատնտեսագիտական վերլուծությունների, ծրագրավորման և հաշվապահական հաշվառման բաժինը, Անձնակազմի կառավարման և իրավական ապահովման բաժինը, Ուսանողների աջակցության, բուհ-գործատու համագործակցության բաժինը, Տնտեսական գործունեության, գնումների համակարգման բաժինը, Արխիվը, Բուժկետը:

Բուհի համար վերջին ժամանակահատվածը դժվարին է եղել՝ պայմանավորված նաև բուհում ԿԳՄՄՆ-ի (նախկին՝ ԿԳՆ) և այլ կազմակերպությունների կողմից իրականացված մի շարք ստուգումներով, որոնք լուրջ խոչընդոտ են եղել բուհում մի շարք գործընթացների բնականոն ընթացքի համար, սակայն միաժամանակ նպաստել են որոշ շտկումներ կատարելուն:

Հարկ է նշել, որ բազմաթիվ մարտահրավերների առկայության պայմաններում և վերը նշված առանցքային փոփոխությունների հետ մեկտեղ բուհը ոչ միայն կանոնակարգել է ուսումնագիտական և կրթադաստիարակչական գործընթացները, այլև ձևավորել է գրավիչ և

ուսանողակենտրոն կրթական միջավայր՝ միաժամանակ ապահովելով ինտելեկտուալ ու մարզամշակութային զարգացման ժամանցի հնարավորություններ:

Աճել են շինությունների ծավալները ( $\approx 5800$  մ<sup>2</sup>-ով): Հիմնանորոգվել է նիստերի դահլիճը, որը միաժամանակ հեռաուսուցման լաբորատորիա է՝ վերազինված համաժամանակյա թարգմանության տեխնիկայով: Կառուցվել են հեռաուսուցման ևս 2 լաբորատորիաներ, որոնք բազմագործառնության հնարավորություններ ունեն: Կառուցվել է հյուրատուն հրավիրյալ դասախոսների համար, որի շահագործումը նաև հավելյալ եկամուտների հնարավորություն է ընձեռում: 2016թ.-ի սեպտեմբերից Ռազմական ամբիոնի և քոլեջի համար ուսումնառությունը կազմակերպվում է համապատասխան հարմարություններով կահավորված լսարաններում:

Բուհն ակտիվ համագործակցում է հայաստանյան, ԱՊՀ երկրների ու եվրոպական առաջատար բուհերի և գիտական կենտրոնների հետ, կազմակերպում միջազգային ու հանրապետական գիտաժողովներ, գիտամեթոդական սեմինարներ, խորհրդատվություններ:

Ուսումնական գործունեությունը բուհը կազմակերպում է հիմնականում Պարույր Սևակի 4, ինչպես նաև Շիրակացի 21/5 հասցեներում:

## I. ԱՌԱՔԵԼՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԸ

**ՉՍՓԱՆԻՇ:** ՄՈՒՀ-ի վարած քաղաքականությունն ու ծավալած գործունեությունը համապատասխանում են հաստատության որդեգրած առաքելությանը, որը համահունչ է ՀՀ կրթության ՈԱՇ-ին:

### ՇՊՀ-ի առաքելությունն է

Դառնալ ապագայի հայկական համալսարան՝ հիմնված գիտական, կրթական, տնտեսական, մշակութային ու սոցիալական գործընթացների միասնական սկզբունքների, հայրենասիրական ու հումանիստական համընդգրկուն արժեքների վրա: Համալսարան, որը ծառայելու է տարածաշրջանի (ՇՄ, Ջավախքի հայ համայնք, իսկ առանձին մասնագիտությունների դեպքում՝ նաև Սփյուռք) գիտակրթական, սոցիալ-տնտեսական և մշակութային զարգացումներին՝ ապահովելով համապատասխան մասնագետների որակյալ պատրաստումը՝ գիտության և կրթության զարգացման միջազգային չափանիշներին և ՀՀ գիտակրթական քաղաքականությանը ներդաշնակ՝ աջակցելով արտաքին ու ներքին շահառուների համապատասխան կարիքների բավարարմանը /հիմք՝ [Ռեկտորի՝ 2016-2017 ուստարվա հաշվետվություն](#) /:

**ՉՍՓՈՐՈՇԻՉ ա.** ՄՈՒՀ-ն ունի նպատակներն ու խնդիրներն արտացոլող հստակ ձևակերպված առաքելություն, որը համահունչ է ՈԱՇ-ին:

ՇՊՀ-ի կանոնադրություն, ՇՊՀ-ի զարգացման 2015-2019 թթ. ՌԾ,

Հիմքեր ՇՊՀ-ի զարգացման 2015-2019 թթ. ՌԾ-ի աշխատանքային պլան,

Ռեկտորի 2016-2017 և 2017-2018 ուստարիների հաշվետվություններ

*Վերլուծել և հիմնավորել, թե որքանով է հաստատության ՌԾ-ն համապատասխանում ՄՈՒՀ-ի առաքելությանը, նպատակներին և խնդիրներին /կատարել համառոտ մեջբերումներ համապատասխան հիմքերից/*

ՇՊՀ-ում հնգամյա ՌԾ առաջին անգամ ներդրվել է 2015թ.-ից /հիմք՝ [ՌԾ](#)/, մինչ այդ բուհն իր գործունեությունը ծավալել է [Ռազմավարական զարգացման հայեցակարգի \(2009-2014\)](#)

համաձայն: Բուհի առաքելությունը ձևակերպված է [ՌԾ](#)-ում: Այդտեղ ձևակերպված են նաև առաքելությունից բխող նպատակներն ու խնդիրները, մշակվել են այդ խնդիրների իրականացման գործողություններ /հիմք՝ [ՌԾ-ի աշխատանքային պլան](#)/:

ՌԾ-ով նախատեսված է իրագործել մի շարք խնդիրներ, որոնք նպատակաուղղված են բուհում կառավարման համակարգի բարելավմանը, ՈԱՇ-ին, առաքելությանը համահունչ, աշխատաշուկայի պահանջներին բավարարող, շարժունությանը և միջազգայնացմանը նպաստող ճկուն ՄԿԾ-ների իրականացմանը, հետազոտական գործունեության միջազգայնացմանն ու ուսումնառության հետ կապի ապահովմանը, գործընթացների շարունակական բարելավմանը, որակի մշակույթի ձևավորմանը և այլն /հիմք՝ [ՌԾ](#)/:

2015թ.-ի ենթակառուցվածքային հավատարմագրման ժամանակ փորձագիտական խմբի կողմից կատարված դիտարկումների համաձայն, ըստ [ԹՎԳԾ](#)-ի՝ նախատեսվել է վերանայել բուհի առաքելությունն ու կանոնադրությունը:

02.12.2016թ.-ին պետական ռեգիստրում գրանցվել է որպես իրավաբանական անձ «Շիրակի Մ. Նալբանդյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամ:

ՀՀ Կառավարության 2016 թ.-ի սեպտեմբերի 22-ի N 1031-Ն որոշման հավելված N 1-ի համաձայն հաստատվել է [ՇՊՀ-ի կանոնադրությունը /Հավելված 1.1.1/](#): Բուհի հիմնական նպատակները ներկայացված են կանոնադրության մեջ: Դրանից հետո ՀԽ-ի՝ 30.08.2018թ.-ի նիստով առաջարկվել է փոփոխություն, որը գրանցվել է պետական ռեգիստրում 04.12.2018 թ.-ին, հետո նաև՝ ՀԽ-ի՝ 19.01.2019 թ.-ի նիստով: Փոփոխությունները պայմանավորված են եղել այն հանգամանքով, որ կանոնադրությունում առկա են եղել ոչ հստակ ձևակերպումներ, և միտում է եղել բացառելու տարբերակները, ինչպես նաև անհրաժեշտություն է եղել հստակեցնել Ռազմական ամբիոնի հատուկ կարգավիճակով պայմանավորված դրույթները:

Վերանայվել է բուհի առաքելությունը, որը ներառվել էր ՀԽ-ի 23.03.2018 թ.-ի նիստին ներկայացված [ռեկտորի՝ 2016-2017 ուստարվա հաշվետվության](#) մեջ, որը հաստատվել է և գնահատվել բավարար: Նշենք, որ ներկայացված հաշվետվության ձևաչափը մշակվել է ՈԱԿԿ-ի (ներկայիս ԳՔՈԱԿԿ) կողմից: Այն համապատասխանեցված է ենթակառուցվածքային հավատարմագրման համար ինքնավերլուծության չափանիշներին, և դրանում զարգացված է վերլուծական բաղադրիչը /մանրամասն՝ 10-րդ չափանիշում/: Միաժամանակ այս ձևաչափում ներդրվել է [ԹՎԳԾ-ի](#) կատարման հաշվետվողականության մեխանիզմ, ինչը շատ կարևոր է: Ներդրվել են նաև արդյունավետության գնահատման որոշ ցուցանիշներ:

Լինելով տարածաշրջանի միակ պետական եռաստիճան բարձրագույն կրթություն իրականացնող կրթօջախը՝ համալսարանն իր գործունեությամբ միտված է ուսանողակենտրոն միջավայր ձևավորելուն և սովորողների համար ապահովում է իրենց ներուժը դրսևորելու և զարգացնելու հնարավորություններ:

ՇՊՀ-ի ԿԾ-ների և 2016թ.-ին հաստատված ՈԱՇ-ի համադրումը ցույց է տալիս, որ ՇՊՀ-ն իր գործունեությամբ առաջնորդվում է նույն բնութագրիչներով, բոլոր չափորոշիչների հիմքում, որպես նպատակ և արդյունք, դրվում են գիտելիք, կարողություն, հմտություն: ԿԾ-ներն ունեն սահմանված նպատակներ, ակնկալվող կրթական վերջնարդյունքներ, ինչպես նաև դասավանդման, ուսումնառության և գնահատման մեթոդներ:

ՇՊՀ-ում կրթությունն իրականացվում է ՈԱՇ-ի 6-րդ, 7-րդ և 8-րդ (բակալավրի, մագիստրոսի և հետազոտողի ԿԾ-ներով) մակարդակներով՝ առաջնորդվելով ՈԱՇ-ում

ամրագրված բնութագրիչներով, ՀՀ մասնագիտությունների դասակարգիչով և ՀՀ ԿԳՄՍՆ բարձրագույն մասնագիտական կրթության պետական կրթական չափորոշիչներով և ՀՀ ԿԳՄՍՆ-ի կողմից ընձեռված լիցենզիային համապատասխան՝ բակալավրի և մագիստրոսի աստիճանների դեպքում տրամադրելով համապատասխան պետական նմուշի դիպլոմ: Համալսարանի պաշտոնական կայքէջում տեղադրված է մասնագիտությունների ցանկը ըստ ֆակուլտետների /օրինակ՝ [Բնագիտամաթեմատիկական](#)/:

ՇՊՀ-ի առաքելությունն ու նպատակները համահունչ են ՇՊՀ-ի ծավալած գործունեությանը, նրա վարած քաղաքականությանը և հաստատված կանոնադրությանը:

Համալսարանը հետևում է ՌԾ-ի իրականացմանը (հարցումներ, հաշվետվություններ, գործունեության գնահատման առանցքային ցուցանիշներ, ինքնավերլուծություն):

2017թ.-ին ռեկտորի հրամանով ձևավորվել է ՇՊՀ-ի ՌԾ-ն մշակող հանձնախումբ՝ /հիմք՝ հրաման թիվ 231, 30.10.2017թ./, որում ներառված էին նաև համապատասխան գործատուներ և ոլորտի մասնագետներ: 2018թ.-ի հունվարի 31-ին հաստատվել է [ՇՊՀ-ի զարգացման ՌԾ-ի մշակման, իրականացման և հաշվետվողականության հայեցակարգը](#): 2018թ.-ի հունվարից ձեռնարկվել էր ՌԾ-ի մշակման գործընթաց՝ ըստ այդ կարգի: Նախ՝ մշակվելու և ներկայացվելու էին ֆակուլտետների և քոլեջի զարգացման ՌԾ-ների նախագծային տարբերակները, այնուհետև՝ մշակվելու և հաստատվելու էր բուհի ՌԾ-ն, որին հաջորդելու էին ֆակուլտետների և քոլեջի ՌԾ-ների վերջնական տարբերակների մշակումը և հաստատումը: Գործընթացն առաջին փուլի մակարդակով առկա է մնացել՝ պայմանավորված բուհում տեղի ունեցած գործընթացներով, ինչպես նաև ռեկտորի հրաժարականով: Այժմ աշխատանքներ են ձեռնարկվում այս ուղղությամբ:

Նշենք, որ 2017թ.-ին ՈԱԿԿ-ի (ներկայիս ԳԶՈԱԿԿ) կողմից ուսումնասիրվել է բուհի ԵՀՓԶ-ն ու ԹՎԳԾ-ն: Նկատելի էին եղել մի շարք խնդիրներ, ԹՎԳԾ-ում առկա էին գործողություններ, որոնք չէին բխում ԵՀՓԶ-ում նշված թերություններից, նաև որոշ այնպիսի կետեր, որոնք չէին բխում բուհի բյուջեի հնարավորություններից: Ուստի ծրագիրը վերանայվել էր ֆակուլտետների և ամբիոնների ՈԱ համակարգողների հետ մի շարք քննարկումների արդյունքում՝ խոհրդակցելով և համաձայնեցնելով ռեկտորի հետ: Ծրագրի այդ տարբերակը ընդգրկվել էր [ռեկտորի՝ 2016-2017 ուստարվա հաշվետվության](#) մեջ, որտեղ ներկայացվել է նաև, թե, ըստ համապատասխան քայլերի, ինչ է կատարված: Սակայն 2018-2019 ուստարում վերջինս չեղարկվեց, և հիմք ընդունվեց նախկին հաստատված տարբերակը, ինչի հետ կապված հաշվետվություն է ներառված [ռեկտորի՝ 2017-2018 ուստարվա հաշվետվության](#) մեջ, և որի վերաբերյալ հակիրճ տեղեկատվություն է ներկայացվել ՈԱԱԿ:

ՇՊՀ-ի զարգացման ՌԾ-ն հրապարակված է կայքէջում և տրամադրվել է կառուցվածքային ստորաբաժանումներին: Յուրաքանչյուր ուստարվա սկզբին ստորաբաժանումները կազմում են իրենց աշխատանքային պլանները, իսկ տարեվերջին ներկայացնում գործունեության հաշվետվություններ՝ պլաններում ընդգրկված խնդիրների լուծման տեսանկյունից: Հաշվետվությունը ռազմավարական նպատակների իրականացման արդյունքների չափման և գնահատման հիմնական մեխանիզմն է: Ներկայացված հաշվետվությունը գնահատվում է և մշակվում որոշման նախագիծ, որտեղ նշվում են քայլեր՝ հաշվետվության մեջ բարձրացված խնդիրների լուծմանն ուղղված: Սակայն անհրաժեշտ է ներդնել ռազմավարական նպատակների իրականացման արդյունքների չափման և

գնահատման բազմաբնույթ մեխանիզմներ, որոնք տրված են [ՇՊՀ-ի զարգացման ՌԾ-ի մշակման, իրականացման և հաշվետվողականության հայեցակարգի](#) համաձայն:

Նաև հարկ է նշել, որ 2017-2018 ուստարվա գործունեության համար կենտրոնների կողմից կազմվել են հաշվետվություններ, որոնք սակայն չեն ներկայացվել ԳԽ-ի քննարկմանը:

Համալսարանում ընթացող բարեփոխումները, բոլոր մասնագիտությունների բակալավրական և մագիստրոսական ուսուցմամբ վերանայված ԿԾ-ները միտված են ՀՀ ՈԱՇ-ի համադրելիության ապահովմանը և իրենց կառուցվածքային ու բովանդակային բնույթով համապատասխանում են Բոլոնիայի գործընթացի հիմնական սկզբունքներին:

<b>ՉԱՓՈՐՈՇԻՉ Բ.</b> ՄՈՒՀ-ի առաքելությունը, նպատակները և խնդիրներն արտացոլում են ներքին և արտաքին շահակիցների կարիքները:
ՇՊՀ-ի զարգացման ՌԾ-ի մշակման, իրականացման և հաշվետվողականության Հիմքեր հայեցակարգ, Ներքին և արտաքին շահակիցների պահանջները բացահայտող մեխանիզմները, Ռեկտորի՝ 2016-2017 և 2017-2018 ուստարիների հաշվետվություններ
Վերլուծել, թե ինչպես է ՄՈՒՀ-ը վերահսկում ներքին և արտաքին շահակիցների կարիքները: Հիմնավորել մոտեցման արդյունավետությունը <i>/կատարել համառոտ մեջբերումներ համապատասխան հիմքերից/</i>

ՇՊՀ-ում գործում են ներքին և արտաքին շահակիցների կարիքները բացահայտող մի շարք մեխանիզմներ՝ հարցումների անցկացում, հանդիպումների և քննարկումների կազմակերպում և այլն: Դրանք հիմնականում ուղղված են կրթական կարիքների բացահայտմանը և մատուցվող կրթական ծառայություններից շահակիցների բավարարվածության ուսումնասիրություններին: ՇՊՀ-ի կառավարման մարմիններում ապահովված է ներքին և արտաքին շահակիցների ներգրավվածությունը: Ուսումնառողները (մոտ 25 %), դասավանդողները (մոտ 25 %) և գործատուներն ընդգրկված են ՀԽ-ի, ԳԽ-ի և ՖԽ-ների կազմերում: Հանդիսանալով նշված օղակների լիիրավ անդամներ՝ նրանք մասնակցում են քննարկումներին, արտահայտում իրենց կարծիքը, ներկայացնում առաջարկներ և մասնակցում որոշումների կայացմանը /հիմք՝ [Հավելված 1.1.1-ՇՊՀ-ի կանոնադրություն](#), [ՇՊՀ-ի ՀԽ-ի աշխատակարգ](#), [ՇՊՀ-ի ԳԽ-ի կանոնակարգ](#), [ՇՊՀ-ի ֆակուլտետի օրինակելի կանոնադրություն](#)/:

ՇՊՀ-ի ներքին և արտաքին շահակիցներն ընդգրկված են եղել 2015-2019թթ.-ի ՌԾ-ն մշակելու համար ձևավորված աշխատանքային խմբի կազմում (հիմք՝ հրաման թիվ 144/1 09.10.2015թ.): Ֆակուլտետներում և կառուցվածքային ստորաբաժանումներում շահակիցները ՌԾ-ի մշակման և քննարկման փուլերում իրենց առաջարկությունները կարող են ներկայացնել աշխատանքային խմբի քննարկմանը /հիմք՝ [ՇՊՀ-ի զարգացման ՌԾ-ի մշակման, իրականացման և հաշվետվողականության հայեցակարգ](#)/: Համալսարանի զարգացման ՌԾ-ի 3-րդ նպատակն է ձևավորել արտաքին և ներքին շահակիցների հետ մասնակցային համագործակցության և հաշվետվողականության մշակույթ՝ նպաստելով հասարակությանը մատուցվող կրթական և այլ ծառայությունների թափանցիկությանը: Այն իրագործելու համար համալսարանը հետևում է տարածաշրջանի աշխատաշուկայի պահանջարկին և իրականացնում բակալավրի և մագիստրոսի ԿԾ-ներով մասնագիտությունների վերանայում կամ նոր մասնագիտությունների ներառում /մանրամասն՝ չափանիշ 3-ում/: ՄԿԾ-ները վերանայելու համար 2017թ.-ին ստեղծվել են հանձնախմբեր, որտեղ ընդգրկված են համապատասխան մասնագետներ, գործատուներ, շրջանավարտներ, ուսանողներ /հիմք՝ հրաման թիվ 167, 29.08.2017թ./: Արտաքին

շահառուներն ընդգրկված են նաև ամփոփիչ ատեստավորման հանձնախմբերում և կատարում են իրենց դիտարկումները, որոնք ևս ծառայում են հետագա բարեփոխումների իրականացման համար: Բացի այդ, 2018-2019 ուստարվանից սկսած, ամփոփիչ ատեստավորման հանձնաժողովների անդամ-գործատուների շրջանում անցկացվել է հարցում՝ ՇՊՀ-ի շրջանավարտների մասնագիտական պատրաստվածության որակից բավարարվածության վերաբերյալ /մանրամասն՝ 10-րդ չափանիշում/:

Համալսարանի ռեկտորը պարբերաբար հանդիպումներ է ունենում մարզի դպրոցների տնօրենների և այլ գործատուների հետ, քննարկում մարզի կրթության ոլորտին վերաբերող մի շարք խնդիրներ:

ՇՊՀ-ի ներքին շահակիցների կարծիքների ուսումնասիրության մեխանիզմներ են դասավանդման որակի և արդյունավետության վերաբերյալ ուսանողական հարցումները, որոնց միջոցով ուսանողները գնահատում են ՊԴԿ-ի մասնագիտական, մանկավարժական և կազմակերպչական կոմպետենցիաները, կատարում նրանց աշխատանքները բարելավելու առաջարկներ: Այս հետազոտության օբյեկտիվությունը և արդյունավետությունը ապահովելու նպատակով զուգահեռ անցկացվում են հարցումներ [Դասախոսի մասնագիտական, մանկավարժական և կազմակերպչական կոմպետենցիաների զարգացման կարիքների գնահատում հարցաքանով](#) և օգտագործվում դասալսման արձանագրություն-ձևաչափի տվյալները (մանրամասն՝ չափանիշ 5-ում):

Ներքին շահակիցների կարծիքի ուսումնասիրության կարևորագույն գործիքներից են [ՇՊՀ-ի ուսանողների կողմից բուհում ստացած կրթության, բուհի մասնագիտական և կազմակերպչական վարկանիշների գնահատման, ՇՊՀ-ի ՊԴԿ-ի կողմից բուհի կառավարման համակարգի և վարչական կառույցների գնահատման, ՇՊՀ-ի հետազոտողի կրթական աստիճանում ուսումնառողների կողմից բուհում ստացած հետբուհական կրթության մասնագիտական և կազմակերպչական վարկանիշների գնահատման](#) հարցումները, որոնց միջոցով ուսումնառողները և աշխատակիցները գնահատում են իրենց բավարարվածությունը համալսարանի ռեսուրսներից ու ծառայություններից, ենթակառուցվածքների ու ստորաբաժանումների աշխատանքից, հանդես գալիս համալսարանի գործունեությունը բարելավելու առաջարկություններով: Այս ուստարվանից սկսած հարցումներ են անցկացվում նաև առաջին կուրսի ուսանողների շրջանում՝ [ՇՊՀ-ի ուսանողների կողմից բուհի մասնագիտական և կազմակերպչական գործընթացներից ակնկալիքների գնահատման հարցաքանով](#)՝ տվյալների հետագա համադրման նպատակով: ՇՊՀ-ում մանկավարժական պրակտիկաների կազմակերպման արդյունավետության բարձրացման նպատակով 2018թ.-ից հարցումներ են անցկացվում պրակտիկանտ-ուսանողների շրջանում: (մանրամասն՝ չափանիշներ 3-ում և 10-ում): Վերլուծությունները ներառվում են ԳՔՈԱԿԿ-ի հաշվետվություններում, ինչպես նաև ներկայացվում ստորաբաժանումներ:

2018թ.-ի հունիսի 30-ի ԳԽ-ի նիստում հաստատված [ՇՊՀ-ի ուսանողների կարիքների բացահայտման, օժանդակման և ուղղորդման կարգի](#) համաձայն՝ ՇՊՀ-ի ստորաբաժանումների ղեկավարները և վարչական ու ՈւՕԿ-ի աշխատակիցներն ունեն ուսանողների ընդունելության հստակ ժամանակացույցներ: Իհարկե, աշխատակիցների կողմից պատրաստակամություն է դրսևորվում նաև այլ ժամերի ընդունելու և դիտարկելու

խնդիրները, սակայն այս մոտեցումը միտում է ունեցել կարգավորելու այն դժգոհությունը, որ առկա է եղել ուսանողների և աշխատակիցների շրջանում:

Ինքնավերականգնող իրականացնող հանձնախմբում ևս ներգրավված են ինչպես վարչական աշխատակազմի ներկայացուցիչներ, այնպես էլ դասավանդողներ, ուսանողներ, շրջանավարտներ և գործատուներ:

ՇՊՀ-ի կայքէջում առկա է հետադարձ կապի [մեխանիզմ](#), որում կարող են խնդիրներ ներկայացվել ներքին և արտաքին շահառուների կողմից: Բացի այդ՝ տարբեր հարցերով կարող են դիմել նաև [Facebook](#) սոցիալական ցանցով:

Գործող մեխանիզմները թույլ են տալիս առաքելությունն ու նպատակները վերանայելիս ներքին և արտաքին շահակիցների կարիքների վերհանում և դրանց կիրառում:

<b>ՉԱՓՈՐՈՇԻՉ Գ.</b> ՄՈՒՀ-ում գործում են առաքելության ու նպատակների իրականացման արդյունքների գնահատման և բարելավման հաստատված մեխանիզմներ և ընթացակարգեր:	
Հիմքեր	ՇՊՀ-ի զարգացման ՌԾ-ի մշակման, իրականացման և հաշվետվողականության հայեցակարգ, ՇՊՀ-ի զարգացման 2015-2019 թթ. ՌԾ, ՇՊՀ-ի զարգացման 2015-2019 թթ. ՌԾ-ի աշխատանքային պլան Ռեկտորի 2016-2017 և 2017-2018 ուստարիների հաշվետվություններ
<i>ՌԾ-ի իրականացման և ՈԱ նպաստող մեխանիզմների վերլուծություն (տրամադրել համապատասխան հիմքեր և կատարել հղումներ համապատասխան փաստաթղթերին): Վերլուծել, թե ինչքանով են ՈԱ մեխանիզմները նպաստում շարունակական բարելավմանը:</i>	

ՇՊՀ-ում գործում են ռազմավարական նպատակների իրականացման գնահատման մի շարք մեխանիզմներ: ՌԾ-ի իրականացման ընթացքը գնահատելու համար մշակվել է [2015-2019թթ.-ի ՌԾ-ի իրականացման ժամանակացույց-պլանը](#), որը գործողությունների երկարաժամկետ ծրագիրն է՝ նախատեսված 5 տարիների գործունեության համար: Վերջինիս հիման վրա մշակվում են կարճաժամկետ ծրագրեր 1 տարվա համար:

2016թ.-ին հաստատվել է [ԹՎԳԾ-ն](#), մշակվել և հաստատվել է այդ [ծրագրի իրականացման ժամանակացույց-պլանը](#):

Այս ամենի հիման վրա մշակվում են նաև ստորաբաժանումների տարեկան աշխատանքային պլաններ: Համալսարանի գործունեության պլանավորման գործընթացն իրականացվել է վերևից ներքև սկզբունքով: Նախ կազմվել է համալսարանի զարգացման ՌԾ-ն, ապա՝ ՌԾ-ի իրականացման պլան-ժամանակացույցը, ըստ այդմ՝ ֆակուլտետների և կառուցվածքային ստորաբաժանումների աշխատանքային պլանները, ամբիոնների աշխատանքային պլանները և դասախոսների անհատական աշխատանքային պլանները: Համալսարանի հաշվետվողականությունն իրականացվել է ներքևից վերև. օրինակ՝ դասախոսները ներկայացնում են իրենց հաշվետվություններն ամբիոնի նիստում, ըստ այդմ՝ ամբիոնի վարիչը հաշվետվություն է ներկայացնում ՖԽ-ի նիստում, ամբիոնների վարիչների հաշվետվությունների հիման վրա ֆակուլտետների ղեկանները հաշվետվություն են ներկայացնում ՖԽ-ների /ըստ կանոնադրության փոփոխության այսուհետ՝ ԳԽ-ի/ նիստերում: Ռազմական ամբիոնը, քոլեջը և ՇՊՀ-ի ավագ դպրոցը, կենտրոններն ու բաժինները հաշվետվություններ են ներկայացնում ԳԽ-ում: Ռեկտորը համալսարանի տարեկան գործունեության հաշվետվությունը ներկայացնում է ՇՊՀ-ի ԳԽ-ում և գնահատման ներկայացնում ՀԽ-ի նիստում: Հաշվետվությունների ներկայացման և գնահատման հետ մեկտեղ վեր են հանվում խնդիրներ և ներկայացվում է որոշման նախագիծ՝ ուղղված խնդիրների լուծմանը: Հաշվետվությունները տպագրվում և հրատարակվում են ՇՊՀ-ի կայքէջում:

Շատ էական է հաշվետվությունների ձևաչափերի բարելավումն ու վերլուծական բաղադրիչի ընդլայնումը՝ արդյունավետության գնահատման որոշ ցուցանիշների և [ԹՎԳԾ](#)-ի կատարողականի ներդրմամբ:

04.12.2017 թ.-ի N 21.5.4 ԳԽ-ի որոշմամբ ստեղծվել են «Գիտական քաղաքականության մշակման, գիտահետազոտական գործունեության զարգացման ՌԾ-ի մշակման, գնահատման և վերահսկման» և «Միջազգայնացման զարգացման ՌԾ-ի մշակման, գնահատման և վերահսկման» ժամանակավոր հանձնաժողովներ, սակայն հանձնաժողովները գործունեություն չեն ծավալել՝ պայմանավորված բուհում կատարված գործընթացներով:

ՌԾ-ի նպատակներին և խնդիրներին համապատասխան կազմված զեկույցը հնարավորություն է տվել գնահատել ռազմավարական նպատակների իրականացման կատարողականը, արձանագրել ձեռքբերումներն ու բացթողումները բոլոր խնդիրների ոլորտներում, պլանավորել հաջորդ ՌԾ-ով դրանց բարեփոխումները:

Վերոնշյալ գործիքները և մեխանիզմները հնարավորություն են տալիս կառավարել ՌԾ-ի իրականացման ընթացքը, ամրագրել ձեռքբերումները, վեր հանել թերացումները և պլանավորել բարեփոխումները: Բարեփոխումների հիմնական նպատակը ուսուցման որակի բարելավումն է արդյունավետ միջոցներով ու ժամանակակից կրթության պահանջներին համապատասխանող չափորոշիչներով:

Ըստ [ՇՊՀ-ի զարգացման ՌԾ-ի մշակման, իրականացման և հաշվետվողականության հայեցակարգի](#)՝ նախատեսվում է գործընթացների պլանավորման ներքնից-վերև, վերնից-ներքև մեխանիզմը, իսկ հաշվետվողականությունն իրականացվելու է ներքնից վերև սկզբունքով: Այս մեխանիզմը թույլ կտա պլանավորման գործընթացում արտաքին և ներքին շահառուների առավել լայն ներգրավվածություն /մանրամասն՝ սույն չափանիշի ա չափորոշչում/:

Համալսարանի գործունեությունը գնահատելու գործընթացում ներգրավված են ներքին և արտաքին շահակիցներ (ուսանողներ, ՊԴԿ, շրջանավարտներ, գործատուներ). մասնակցում են հարցումների, ներկայացնում իրենց մոտեցումները համապատասխան կառույցներում (ՈւԽ, ՈւԳԸ, ՖԽ, ԳԽ, ՀԽ և այլ հանձնախմբեր):

Ինքնավերլուծության իրականացումը գործընթացների իրականացման գնահատման կարևորագույն մեխանիզմ է, և բուհը ձգտում է ամենամյա հաշվետվությունը վերածել ինքնավերլուծության:

<i>Ուժեղ կողմեր</i>	<i>Թույլ կողմեր</i>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• ՇՊՀ-ն ունի հստակ ձևակերպված առաքելություն, որը համահունչ է ՈԱՇ-ին:</li> <li>• Տարածաշրջանի աշխատաշուկայի պահանջներին համապատասխան մասնագիտությունների առկայություն:</li> <li>• ՌԾ-ի մշակման և գնահատման գործընթացում ներքին և արտաքին շահակիցների ներգրավվածություն:</li> <li>• ՌԾ-ի իրականացման հաշվետվողականության մեխանիզմների առկայություն:</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• ՇՊՀ-ի թույլ համագործակցություն գործատուների հետ:</li> <li>• Գործատուների ոչ ակտիվ ներգրավվածություն բուհի գործընթացներին:</li> <li>• ՌԾ-ի իրականացման հաշվետվողականության մեխանիզմների ներդրվածության անկատարություն:</li> <li>• Ըստ հստակ սահմանված ԳԱՑ-երի հաշվետվողականության անկատարություն:</li> </ul>
<i>Հնարավորություններ</i>	<i>Վտանգներ</i>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Արտաքին շահակիցների հետ համագործակցություն:</li> <li>• Դրամաշնորհային ծրագրերի առկայություն:</li> <li>• Տարածաշրջանում բուհի գերակշռող դերը:</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Գործազրկության բարձր մակարդակ ու տարածաշրջանում կադրերի գերհագեցվածություն:</li> <li>• Աշխատաշուկայի պահանջների արագ փոփոխություն:</li> </ul>

**Թույլ կողմերի և վտանգների հաղթահարման պլանավորվող ուղիներ**

1. Գործատուների հետ համագործակցության ձևերի բազմազանացում:
2. ՇՊՀ-ի գործընթացներում գործատուների ներգրավվածության ակտիվացման մեխանիզմների մշակում և ներդրում:
3. ՌԾ-ի իրականացման հաշվետվողականության և վելուծության մեխանիզմների զարգացում:
4. Ըստ հստակ սահմանված ԳԱՑ-երի՝ հաշվետվողականության ապահովում:

**II. ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ ՈՒ ՎԱՐՉԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ**

**ՉԱՓԱՆԻՇ:** ՄՈՒՀ-ի կառավարման համակարգը, վարչական կառույցները և դրանց գործառույթն արդյունավետ են և միտված են հաստատության առաքելության ու նպատակների իրականացմանը՝ պահպանելով կառավարման էթիկայի նորմերը:

Առաքելությանը համապատասխան արդյունավետ գործունեություն ծավալող, անհրաժեշտ մարդկային, նյութական և ֆինանսական ռեսուրսներով ապահովված կառավարման համակարգի բարելավում ու զարգացում /հիմք՝ [ՌԾ](#)/:

**ՉԱՓՈՐՈՇԻՉ ա.** Հաստատության կառավարման համակարգն ապահովում է սահմանված էթիկայի կանոններին համապատասխան որոշումներ կայացնելու կանոնակարգված գործընթաց և ունի կրթական ու այլ նպատակների իրականացման համար անհրաժեշտ մարդկային, նյութական և ֆինանսական ռեսուրսներ:

ՇՊՀ-ի կանոնադրություն, ՇՊՀ-ի կառուցվածք, ՇՊՀ-ի ՀԽ-ի աշխատակարգ, ՇՊՀ-ի ԳԽ-ի Հիմքեր կանոնակարգ, ՇՊՀ-ի ֆակուլտետի օրինակելի կանոնադրություն, ՇՊՀ-ի ամբիոնի օրինակելի կանոնադրություն

*Ներկայացնել կազմակերպական կառուցվածքում ներգրավված մարմինների տեղաբաշխման քարտեզը /կից՝ [Հավելված 2.1.1. ՇՊՀ-ի կառուցվածք](#)/:*

Վերլուծել կազմակերպական կառուցվածքի արդյունավետությունը /կատարել համառոտ մեջբերումներ համապատասխան հիմքերից/: Ինչքանով է այն նպաստում հաստատության առաքելության արդյունավետ իրականացմանը, և որքանով է այն հասանելի անձնակազմին:

ՇՊՀ-ն ԳՊՄԻ ՊՈԱԿ-ի (29.210.01951) իրավահաջորդն է՝ փոխանցման ակտին համապատասխան, ԳՊՄԻ ՊՈԱԿ-ը «Գյումրու պետական մանկավարժական քոլեջ» ՊՈԱԿ-ի (29.210.01927) և «Գյումրու մշակույթի վարժարան» ՊՈԱԿ-ի (29.210.01961) իրավահաջորդն է՝ փոխանցման ակտերի համաձայն:

ՇՊՀ-ն իր գործունեությունը ծավալում է ՀՀ Սահմանադրությանը, ՀՀ Քաղաքացիական օրենսգրքին, «Հիմնադրամների մասին», «Կրթության մասին», «Բարձրագույն և հետբուհական մասնագիտական կրթության մասին» ՀՀ օրենքներին, [ՇՊՀ-ի կանոնադրությանը](#) և այլ իրավական ակտերին համապատասխան:

ՇՊՀ-ի կառավարումը հիմնված է իր ինքնավարության վրա՝ միանձնյա և կոլեգիալ կառավարման սկզբունքների զուգակցմամբ, հիմնադրի, լիազոր մարմնի, ՇՊՀ-ի ՀԽ-ի, ՇՊՀ-ի ԳԽ-ի և ռեկտորի գործառույթների իրականացմամբ /հիմք՝ [ՇՊՀ-ի կանոնադրություն](#)/:

2015-2019 թթ.-ի [ՌԾ](#)-ի իրականացման ընթացքում՝ նկատի ունենալով նաև [ԵՀՓԶ-ում](#) նշված թերությունները, կառավարման համակարգում կատարվել են կառուցվածքային փոփոխություններ՝ ապահովելով կառավարման ապակենտրոնացումը /հիմք՝ [Հավելված 2.1.1. -ՇՊՀ-ի կառուցվածք](#)/, ինչի անհրաժեշտությունը գիտակցվում էր նաև բուհի ղեկավարության կողմից: Օպերատիվ կառավարման համակարգում առկա է եղել կառավարչական

ռեսուրսների ոչ արդյունավետ տեղաբաշխում /հիմք՝ [ԵՀՓԶ](#) և [ԳՊՄԻ-ի կառուցվածք](#)/: Մասնավորապես, ուսումնական գործունեության, գիտության, արտաքին կապերի կառավարման, ինչպես նաև ուսումնամեթոդական վարչության պետի պարտականությունների կենտրոնացում: ՇՊՀ-ի կառուցվածքի ձևավորման գործընթացը կանոնակարգված է: Կառուցվածքը հաստատվում է ՀԽ-ի կողմից՝ ԳԽ-ի առաջարկությամբ և ռեկտորի ներկայացմամբ /հիմք՝ [ՇՊՀ-ի կանոնադրություն](#)/:

ՇՊՀ-ի 19.04.2017թ.-ի /հիմք՝ ՀԽ-ի 19.04.2017 թ., N 3 որոշում/ կառուցվածքային փոփոխությունն անհրաժեշտություն էր՝ պայմանավորված գործառույթների ապակենտրոնացմամբ, ռազմավարական խնդիրների և նպատակների իրականացման ու ռեսուրսների կառավարման գործընթացների արդյունավետ կառավարմամբ, ինչպես նաև որոշ մասնագիտություններով ուսանողների թվի նվազմամբ (ֆակուլտետների և ամբիոնների միավորում) /հիմք՝ [Ռեկտորի՝ 2016-2017 ուստարվա հաշվետվություն](#)/:

Մասնակի փոփոխություններ են տեղի ունեցել նաև 2018 թ.-ին /հիմք՝ ՀԽ-ի 23.04.2018թ., N11/1 որոշում/: Կառուցվածքային փոփոխության արդյունքում վերափոխվել են կառուցվածքային ստորաբաժանումներ (ՈւԳԿԿ, ԳՔՈԱԿԿ, ԱՀՀԿԿ): Օրինակ, այդ կառուցվածքային փոփոխության արդյունքում ՈԱԿԿ-ն վերափոխվել է ԳՔՈԱԿԿ-ի, որը գործում է 19.04.2018 թ.-ից: Այն ստեղծվել է նախկին ՈԱԿԿ-ի բազայի հիման վրա՝ ներառելով նախկին Գիտական քաղաքականության և արտաքին համագործակցության կառավարման կենտրոնի որոշ գործառույթներ և ընդլայնելով դրանք /հիմք՝ [ԳՔՈԱԿԿ-ի կանոնադրություն](#)/: Այդ փոփոխության արդյունքում ապահովվել է նաև ծախս-արդյունավետություն և միաժամանակ՝ գործընթացների բարձր արդյունավետությամբ իրականացում /հիմք՝ ԳՔՈԱԿԿ-ի՝ 2017-2018 ուստարվա հաշվետվություն, [Ռեկտորի՝ 2017-2018 ուստարվա հաշվետվություն](#)/: Մասնավորապես, նպատակ է եղել զարգացնել և խթանել հետազոտությունները՝ միտված ոչ միայն բուհի ուսումնական ու հետազոտական գործընթացների փոխկապակցմանը, այլև բուհի զարգացմանը և գործընթացների որակի ապահովմանն ու կառավարմանը՝ միաժամանակ ներգրավելով ուսանողներին և օգտագործելով բուհի ամբողջ ներուժը /հիմք՝ [ԳԶՀ-ի նախագիծ](#), [ՇՊՀ-ի գիտական գործունեության համար ներբուհական դրամաշնորհի տրամադրման կարգ](#)/: Այդ կառուցվածքային փոփոխության արդյունքում ունենք ՇՊՀ-ի Անձնակազմի կառավարման և իրավական ապահովման բաժին, որը ներառում է նաև մարդկային ռեսուրսների կառավարման գործառույթներ՝ կարևորելով այն որպես արդյունավետ կառավարման նշանակալի գործոն:

Այսպիսով, նոր կառուցվածքը համապատասխանեցված է զարգացման ռազմավարական նպատակներին և ապահովում է գործընթացների ապակենտրոնացվածություն:

ՇՊՀ-ն գործունեությունն իրականացնում է իր մարմինների միջոցով: ՇՊՀ-ի մարմիններն են ՀԽ-ն, ռեկտորը, ԳԽ-ն, ռեկտորատը:

ՇՊՀ-ի կառավարման բարձրագույն և հսկողություն իրականացնող մարմինը ՀԽ-ն է, որի լիազորությունների ժամկետը 5 տարի է: ՇՊՀ-ի ՀԽ-ն գործունեություն է ծավալում՝ ըստ [ՇՊՀ-ի կանոնադրության](#) և [ՇՊՀ-ի ՀԽ-ի աշխատակարգի](#):

ՇՊՀ-ի ռեկտորը ղեկավարում է համալսարանի կրթական, գիտական, արտադրական, տնտեսական, ֆինանսական, միջազգային և այլ գործունեություն, կազմակերպում ՇՊՀ-ի

ԳԽ-ի, կառուցվածքային ստորաբաժանումների աշխատանքները՝ ապահովելով դրանց ներդաշնակ գործունեությունը, հրավիրում ԳԽ-ի, ռեկտորատի նիստերը և այլն: ԳԽ-ն ուսումնամեթոդական, գիտահետազոտական ու գիտատեխնիկական գործունեությունը պլանավորող, համակարգող և կարգավորող կոլեգիալ մարմին է: ԳԽ-ի լիազորությունների ժամկետը ևս 5 տարի է: 2019 թ.-ին ՀԽ-ի որոշմամբ վաղաժամկետ դադարեցվել է գործող ԳԽ-ի գործունեությունը /հիմք՝ ՀԽ-ի 05.10.2019 թ.-ի N 24.7 որոշում/ և ձևավորվել ԳԽ-ի նոր կազմ՝ փոխված կանոնադրությանը համապատասխան: Այս գործընթացը որոշակիորեն խանգարել է ԳԽ-ի՝ ըստ պլանավորման գործունեության ծավալմանը (հետաձգվել են մի շարք փաստաթղթերի քննարկումն ու հաստատումը, կենտրոնների հաշվետվությունների քննարկումն ու գնահատումը և այլն):

Ռեկտորատը ռեկտորին կից խորհրդակցական մարմին է, որը ձևավորվում է ռեկտորի հրամանով և ՀԽ-ի ու ԳԽ-ի նիստերի միջև ընկած ժամանակահատվածում քննարկում է ՇՊՀ-ի գործունեության ոլորտներին վերաբերող հարցեր: Ռեկտորատի որոշումներն ունեն խորհրդատվական բնույթ և կարող են դրվել ռեկտորի կողմից կայացվող որոշումների հիմքում /հիմք՝ [Հավելված 1.1.1.- ՇՊՀ-ի կանոնադրություն/](#):

ՇՊՀ-ի կառուցվածքային ստորաբաժանումներն են ֆակուլտետները, ամբիոնները, Ռազմական ամբիոնը, կենտրոնները, բաժինները, քոլեջը, ավագ դպրոցը: ՇՊՀ-ի կառուցվածքային ստորաբաժանումների կարգավիճակն ու իրավասությունները սահմանվում են ՀՀ օրենսդրությամբ, ինչպես նաև [ՇՊՀ-ի կանոնադրությամբ](#) ու այլ ներքին իրավական ակտերով:

Ֆակուլտետը կազմված է ամբիոններից, լաբորատորիաներից և ուսումնական, գիտական ու օժանդակ այլ ստորաբաժանումներից: Ֆակուլտետի կառավարման մարմիններն են ՖԽ-ն և դեկանը: ՖԽ-ն ֆակուլտետի կառավարման կոլեգիալ մարմինն է /հիմք՝ [Հավելված 1.1.1.-ՇՊՀ-ի կանոնադրություն](#) և [ՇՊՀ-ի ֆակուլտետի օրինակելի կանոնադրություն/](#): Դեկանների և ամբիոնների վարիչների ընտրությունն իրականացվում է ըստ համապատասխան կանոնակարգերի /հիմք՝ [ՇՊՀ-ի ֆակուլտետի դեկանի ընտրության կանոնակարգ](#), [ՇՊՀ-ի ամբիոնի վարիչի ընտրության կանոնակարգ/](#):

ՇՊՀ-ի ամբիոնները (ներառյալ լաբորատորիաները, կաբինետները), բացառությամբ Ռազմական ամբիոնի, ֆակուլտետի ուսումնագիտական գործընթացի կազմակերպման կառուցվածքային հիմնական ստորաբաժանումներն են /հիմք՝ [ՇՊՀ-ի ամբիոնի օրինակելի կանոնադրություն/](#): ՇՊՀ-ի կազմում գործող Ռազմական ամբիոնը առանձին կառուցվածքային ստորաբաժանում է. այն միաժամանակ ՀՀ պաշտպանության նախարարության ստորաբաժանում է և ՀՀ զինված ուժերի համար պատրաստում է նաև պահեստազորի սպաներ /հիմք՝ [ՇՊՀ կանոնադրության](#) 107-րդ, 109-րդ, 110-րդ կետեր և [ՇՊՀ-ի Ռազմական ամբիոնի կանոնադրություն/](#):

Կենտրոնները ՇՊՀ-ի կանոնադրական խնդիրների և գործառույթների իրագործման նպատակով ստեղծված կառուցվածքային ստորաբաժանումներ են, որոնց գործունեության կարգը սահմանվում է ԳԽ-ի կողմից /հիմք՝ [ՇՊՀ-ի ՈւԳԿԿ-ի կանոնադրություն](#), [ՇՊՀ-ի ԱՀՀԿԿ-ի կանոնադրություն](#), [ՇՊՀ-ի ԳԲՈԱԿԿ-ի կանոնադրություն](#), [ՇՊՀ-ի ԳՈՒԽՆՏՏԿ-ի կանոնադրություն/](#): Գործում են չորս կենտրոններ /հիմք՝ [Հավելված 2.1.1. ՇՊՀ-ի կառուցվածք/](#):

ՀԽ-ի 28.07.2017թ.-ի թիվ 5/1 որոշմամբ ՇՊՀ-ի միջին մասնագիտական կրթության բաժինը վերանվանվել է «ՇՊՀ քոլեջ», որտեղ իրականացվում է միջին մասնագիտական ԿԾ-ներով

ուսուցումը (հիմք՝ [ՇՊՀ-ի քոլեջի կանոնադրություն](#)): ՇՊՀ-ում հանրակրթական ծրագրերով ուսուցումը կազմակերպվում է ՇՊՀ-ի ավագ դպրոցում (հիմք՝ [ՇՊՀ-ի ավագ դպրոցի կանոնադրություն](#)): Ավագ դպրոցի շրջանավարտներին ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով տրվում է ավարտական փաստաթուղթ:

ՇՊՀ-ի կառավարման համակարգն ապահովված է անհրաժեշտ մարդկային և նյութական ռեսուրսներով /հիմք՝ ռեկտորի [2016-2017](#) և [2017-2018](#) ուստարիների հաշվետվություններ/: ՇՊՀ-ի աշխատողների և սովորողների իրավունքներն ու պարտականությունները սահմանվում են ՀՀ օրենսդրությամբ, [ՇՊՀ-ի կանոնադրությամբ](#), [ՇՊՀ-ի ներքին կարգապահական կանոններով](#), [ՇՊՀ-ի էթիկայի սկզբունքներով](#):

Առանձնակի ուշադրություն է հատկացվում ՇՊՀ-ի զարգացման ռազմավարական խնդիրներին՝ կառավարման համակարգի և վարչական կառույցների կանոնակարգերի և աշխատակարգերի մշտադիտարկման վերանայման, բարելավման մեխանիզմներին ու ընթացակարգերին: Այս առումով ձևավորվել է ՇՊՀ-ի ներքին իրավական ակտերի մշակման և լրամշակման հանձնաժողով՝ համապատասխան հանձնախմբերով (հիմք՝ ռեկտորի հրաման թիվ 35, 12.03.2019 թ.):

ՇՊՀ-ում ներդրված է համակարգչային ներքին ցանց, ինչը նպաստում է փաստաթղթաշրջանառության առավել արագ կազմակերպմանը, միաժամանակ այդ նպատակի համար գործածվում է նաև պաշտոնական էլեկտրոնային փոստերի համակարգը: Սակայն անհրաժեշտություն կա ներդնելու կառավարման էլեկտրոնային համակարգ, ինչը թույլ կտա գործընթացների /այդ թվում՝ հիերարխիկ/ առավել արդյունավետ կազմակերպմանը:

ՇՊՀ-ն ունի առանձնացված գույք, որը հաշվառվում է ինքնուրույն հաշվեկշռում: ՇՊՀ-ի գործունեության ընթացքում ստացված ամբողջ եկամուտը և շահույթը օգտագործվում են նրա կանոնադրական և ռազմավարական նպատակների իրականացման համար:

ՇՊՀ-ի ֆինանսական քաղաքականությունն իրականացվում է ՀՀ օրենսդրությամբ: ՇՊՀ-ի եկամուտների և ծախսերի տարեկան նախահաշիվը և տարեկան կատարողականը հաստատում է ՇՊՀ-ի ՀԽ-ն: Ֆինանսական գործունեությունը ներառում է աշխատավարձի, կրթաթոշակի վճարման, ուսման վարձի փոխհատուցման, ուսանողական նպաստների տրամադրման, համալսարանի ռեսուրսների պահպանման և զարգացման, ուսումնամեթոդական և գիտահետազոտական գործունեության նպաստող այլ ծախսերի կատարման գործառնությունները: Ֆինանսական աուդիտ իրականացնող անձի ընտրությունը կատարվում է հիմնադրամների մասին ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

**ՉԱՓՈՐՈՇԻՉ ք. ՄՈՒՀ-ի կառավարման համակարգը հնարավորություն է տալիս դասախոսներին և ուսանողներին մասնակցել իրենց առնչվող որոշումների կայացմանը:**

Հիմքեր	ՇՊՀ-ի կանոնադրություն, ՇՊՀ-ի ՀԽ-ի աշխատակարգ, ՇՊՀ-ի ԳԽ-ի կանոնակարգ ՇՊՀ-ի ֆակուլտետի օրինակելի կանոնադրություն, ՇՊՀ-ի ամբիոնի օրինակելի կանոնադրություն
--------	---

Ներկայացնել որոշում կայացնելու գործընթացում դասավանդողների և ուսումնառողների ներգրավվածության արդյունավետության վերլուծությունը:

ՇՊՀ-ի [ԹՎԳԾ](#)-ով նախատեսվել է ակտիվացնել կառավարման գործընթացներում արտաքին և ներքին շահառուների ներգրավվածությունը: Այս ուղղությամբ համալսարանի ղեկավարությունը մի շարք քայլեր է կատարել շահառուների նախաձեռնողականության ակտիվացման նպատակով:

ՇՊՀ-ի կառավարման համակարգը, [ՇՊՀ-ի կանոնադրությունը](#) և գործող կանոնակարգերը հնարավորություն են ընձեռում դասախոսներին և ուսանողներին՝ մասնակցելու իրենց առնչվող որոշումների կայացմանը և համալսարանում տարբեր հարցերի քննարկմանը:

ՇՊՀ-ի ՀԽ-ի անդամների թիվը 24 է, որը ձևավորվում է ՇՊՀ-ի ՊԴԿ-ի, սովորողների (25%), հիմնադրի և լիազոր մարմնի ներկայացուցիչներից /հիմք՝ [ՇՊՀ-ի կանոնադրություն](#), 26 և 27 կետեր/: ԳԽ-ի կազմի առնվազն 50 %-ն ընտրովի անդամներ են: ԳԽ-ի կազմում ի պաշտոնե ընդգրկվում են ռեկտորը (ԳԽ-ի նախագահ), պրոռեկտորները, կենտրոնների տնօրենները, գիտական քարտուղարը (ԳԽ-ի քարտուղար), ֆակուլտետների ղեկանները, Ռազմական ամբիոնի պետը, քոլեջի տնօրենը, Արհմիության նախագահը, գիտությունների ամենաերիտասարդ և ամենատարեց դոկտորները, ինչպես նաև ընտրովի անդամներ ֆակուլտետների գիտական աստիճան կամ կոչում ունեցող դասախոսներից: ԳԽ-ի անդամների թվի 25 %-ը սովորողներ են, որոնց առաջադրում են ֆակուլտետների ՈւԽ-ները և ընտրում համալսարանի ՈւԽ-ն /հիմք՝ [ՇՊՀ-ի կանոնադրություն](#)/: ՇՊՀ-ի ռեկտորատի անդամներ են համապատասխան կառուցվածքային ստորաբաժանումների ղեկավարները /հիմք՝ [ՇՊՀ-ի ռեկտորատի կանոնակարգ](#)/: ՇՊՀ-ի ՖԽ-ի կազմը բաղկացած է ի պաշտոնե (ֆակուլտետի ղեկան, ամբիոնների վարիչներ), նշանակովի (գործատու, շրջանավարտ) և ընտրովի անդամներից (փոքր չէ 50%-ից) (ՊԴԿ-ի հիմնական աշխատակիցներ և սովորողներ (25 %)): ՇՊՀ-ի ՊԴԿ-ն մասնակցում է նաև ֆակուլտետի ղեկանատի խորհրդի նիստերին (հիմք՝ [ՇՊՀ-ի կանոնադրություն](#), 104-րդ կետ, [ՇՊՀ-ի ֆակուլտետի օրինակելի կանոնադրություն](#)): ՇՊՀ-ի ամբիոնի ՊԴ կազմը մասնակցում է ամբիոնի ուսումնամեթոդական, գիտահետազոտական գործունեությանը վերաբերող հիմնական հարցերի քննարկմանը (հիմք՝ [ՇՊՀ-ի ամբիոնի օրինակելի կանոնադրություն](#)):

ՊԴԿ-ն ու ուսանողները ակտիվ մասնակցություն են ցուցաբերում ՀԽ-ի, ԳԽ-ի, ինչպես նաև ՖԽ-ների նիստերին՝ բարձրացնելով իրենց հուզող հարցերը /հիմք՝ ՀԽ-ի, ԳԽ-ի և ՖԽ-ի նիստերի արձանագրություններ/:

Բացի այդ, տարբեր հարցերի վերաբերյալ քննարկումներ են անցկացվում ուսանողների լայն շրջանակի հետ: Հարցումների արդյունքում ՇՊՀ-ի ղեկավարության կողմից բաց քննարկումների անցկացման գործընթացից գոհունակությունը շրջանավարտների շրջանում կազմում է 65%, իսկ ուսանողների շրջանում՝ 75% /հիմքերը՝ ԳՔՈԱԿԿ-ում և ՈԱԱԿ-ի էլ. հարթակին կից/:

**ՉԱՓՈՐՈՇԻՉ գ.** ՄՈԻՀ-ը մշակում և իրականացնում է կարճաժամկետ, միջնաժամկետ և երկարաժամկետ պլանավորում՝ իր առաքելությանն ու նպատակներին համապատասխան և ունի դրանց իրականացման և մշտադիտարկման հստակ մեխանիզմներ:

Հիմքեր	Ստորաբաժանումների աշխատանքային պլաններ, ՇՊՀ-ի զարգացման 2015-2019 թթ. ՌԾ, ՇՊՀ-ի զարգացման 2015-2019 թթ. ՌԾ-ի աշխատանքային պլան
Վերլուծել պլանավորման և վերջինիս իրականացման արդյունավետությունը/կատարել համառոտ մեջբերումներ համապատասխան հիմքերից/: Ինչքանով է այն նպաստում հաստատության առաքելության արդյունավետ իրականացմանը:	

ՇՊՀ-ում ռազմավարական և ընթացիկ ուսումնական ու գիտական գործունեության պլանավորումն իրականացվում է համալսարանի առաքելությանն ու նպատակներին համապատասխան:

Երկարաժամկետ պլանավորման շրջանակներում ՇՊՀ-ում, առաքելությանն ու նպատակներին համապատասխան, մշակվել է հնգամյա [ՇՊՀ-ի զարգացման 2015-2019 թթ. ՌԾ](#) (հաստատված ԳՊՄԻ-ի ԳԽ-ի 08.02.2014 թ.-ի նիստում) և համապատասխան [աշխատանքային պլանը](#): Ռազմավարական երկարաժամկետ պլանավորման, իրականացման և մշտադիտարկման մասին ներկայացված է չափանիշ 1-ում: ՌԾ-ի իրականացման և մշտադիտարկման համար հիմք են հանդիսանում ՌԾ-ում, նաև աշխատանքային պլանում ամրագրված արդյունքների գնահատման կողմնորոշիչ ցուցանիշները հինգ տարվա կտրվածքով, որոնք սահմանված են յուրաքանչյուր նպատակի և խնդիրների իրականացման համար: ՌԾ-ի կատարողականը գնահատվում և իրականացման արդյունավետությունը ներկայացվում է համալսարանի գործունեության վերաբերյալ ռեկտորի տարեկան հաշվետվություններում: ՇՊՀ-ի ռեկտորի տարեկան հաշվետվությունը քննարկվում է ԳԽ-ի նիստում, սպա՝ հավանության արժանանալուց հետո ներկայացվում ՀԽ-ին (հիմք՝ [ՇՊՀ կանոնադրություն](#), 55-րդ կետի 4-րդ ենթակետ): ՀԽ-ի նիստում հաստատված հաշվետվությունը գետեղվում է ՇՊՀ-ի կայքում:

ՇՊՀ-ի քոլեջը մշակել է իր ՌԾ-ն, որը պետք է ապահովի նրա առաջընթացը նախանշված ուղղություններով (հիմք՝ [ՇՊՀ-ի քոլեջի զարգացման ՌԾ](#)): ՌԾ-ի անբաժանելի մասն է կազմում նրա իրականացման ժամանակացույց-պլանը՝ գործողությունների, պատասխանատուների և համապատասխան ռեսուրսների կազմով: Ծրագիրը ենթակա է մշտադիտարկման ու առաջընթացի պարբերական գնահատման և կարող է վերանայվել նոր իրողություններին համապատասխան: ՌԾ-ի իրականացումը գնահատվում է ամեն տարվա վերջում՝ հենվելով ՇՊՀ քոլեջի տարեկան հաշվետվության հիման վրա՝ ձեռքբերումները ամրագրելու, թերացումները վեր հանելու և բարեփոխումները պլանավորելու նպատակով: ՌԾ-ում փոփոխությունները կատարվում են ՇՊՀ-ի քոլեջի մանկխորհի որոշմամբ և ՇՊՀ-ի ԳԽ-ի հաստատմամբ:

ՇՊՀ-ում միջնաժամկետ պլանավորում իրականացվել է ենթակառուցվածքային հավատարմագրումից հետո [ԵՀՓԶ](#)-ում նշված [ԹՎԳԾ](#)-ի շրջանակներում: Այդ ծրագրի շրջանակներում իրականացված գործողությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է ռեկտորի հաշվետվությունում (հիմք՝ ռեկտորի ամենամյա հաշվետվություններ 2016 թ-ից ի վեր):

Կարճաժամկետ պլանավորումը նախատեսված է մեկ օրացույցային տարվա և/կամ ուստարվա համար և դրսևորվում է առաջնահերթ կրթական գործընթացի պլանավորմամբ, որի իրականացման ձևը բակալավրի և մագիստրոսի ԿԾ-ների պլանավորումն է: Պլանավորման այս համակարգի իրավական հիմքը Կրթության մասին ՀՀ օրենքն է: Կարճաժամկետ գործառնական պլանավորումն իրականացվում է ՇՊՀ-ի գործունեության բոլոր ուղղություններով՝ ֆինանսական, մարդկային ռեսուրսների, գույքի, ԿԾ-ների: Կարճաժամկետ պլանավորմամբ են իրականացվում ԳԽ-ի, ստորաբաժանումների (այդ թվում՝ ֆակուլտետների և ամբիոնների) աշխատանքային պլանների, ԿԾ-ների ուսումնական պլանների, ամբիոններում դասախոսների կողմից համապատասխան առարկայի ԹՕՊ-երի, դասախոսի անհատական պլանների կազմման, քննարկման և հաստատման գործընթացները: Կարճաժամկետ պլանավորումը ներառում է նաև ուսումնական կիսամյակի ժամանակացույցով առկա և հեռակա ուսուցման համակարգերում բակալավրիատի և մագիստրատուրայի ստուգարքների ընդունման, քննաշրջանի անցկացման, պարտքերի

մարման ժամկետների, ինչպես նաև տվյալ կիսամյակի ուսումնական պարապմունքների սկիզբի, ավարտի, հաջորդ կիսամյակի պարապմունքների մեկնարկի հստակ սահմանումը:

Տարեկան կարճաժամկետ ֆինանսական պլանավորումն իրականացվում է ՇՊՀ-ի եկամուտների և ծախսերի նախահաշվի կազմման և կատարողականի վերլուծության հիման վրա, այնպես որ պլանային տարվա համար ապահովվի բուհի բնականոն գործունեությունը, ֆինանսական միջոցների օպտիմալ բաշխումը, արդյունավետ և նպատակային օգտագործումը (հիմք՝ [ՇՊՀ-ի եկամուտների և ծախսերի նախահաշվի կազմման, հաստատման և փաստացի տվյալների \(կատարողականի\) վերլուծության ընթացակարգ](#)):

Կարճաժամկետ պլանավորումը բխում է եկարաժամկետ պլանավորման [ՌԾ](#)-ից և համապատասխանում է համալսարանի առաքելությանն ու նպատակներին:

Նշենք, որ կարճաժամկետ պլանավորված գործընթացների իրականացման արդյունավետությունը գնահատվում է հաշվետվությունների միջոցով, որոնց հիման վրա կազմվում է որոշման նախագիծ՝ որպես հետագա բարելավման մեխանիզմ: Մշտադիտարկման արդյունքներն օգտագործվում են գործընթացների իրականացման արդյունավետությունը բարձրացնելու և պլանավորման բարելավման համար:

Համալսարանի կառավարման գործընթացում, մասնավորապես պլանավորման մեջ, կարևորվում է ուսումնական գործընթացը կանոնակարգող ներհամալսարանական ակտերի ընդունումը, որոնք ներքին և արտաքին շահառուների համար հստակ ու կանխատեսելի են դարձնում կրթական գործընթացը: Իրականացված բարեփոխումների շրջանակներում մշակվել և համալսարանի կառավարման իրավասու մարմիններին են ներկայացվել, ապա հաստատվել կանոնադրություններ, կանոնակարգեր, ընթացակարգեր, աշխատակարգեր, որոնք համալսարանի կառավարման արդյունավետությունը բարձրացնելու, կրթական և գիտական գործընթացի կառավարման իրավական հիմքերն ուժեղացնելու միտում ունեն:

Պլանավորման բոլոր մակարդակներում գործընթացների կատարման մշտադիտարկումներ են իրականացվում տարբեր եղանակներով.

1. Դասալսումների իրականացում, ընթացիկ ուսումնական ու գիտական գործունեության վերաբերյալ տեղեկատվության հավաքագրում,
2. Արտաքին և ներքին շահակիցների շրջանում հարցումների անցկացում և դրանց վերլուծություն /մանրամասն՝ 10-րդ չափանիշում/,
3. Հանդիպումներ ներքին և արտաքին շահակիցների հետ,
4. Ամբիոնների, ֆակուլտետների և այլ ստորաբաժանումների ղեկավարների տարեկան հաշվետվություններ և դրանց գնահատում,
5. Ռեկտորի հաշվետվություն համալսարանի ուստարվա գործունեության վերաբերյալ:

Մշտադիտարկման արդյունքներն օգտագործվում են գործընթացների իրականացման արդյունավետությունը բարձրացնելու և պլանավորման բարելավման համար

**ՉԱՓՈՐՈՇԻՉ Պ.** ՄՈՒՀ-ը կատարում է իր գործունեության վրա ազդող գործոնների ուսումնասիրություն և որոշումներ կայացնելիս հիմնվում է հավաստի տվյալների վրա:

Հիմքեր Կառուցվածքային ստորաբաժանումների և ռեկտորի հաշվետվություններ

Նշել վերջին երեք տարիներին հաստատության գործունեության վրա ազդող գործոնների ուսումնասիրությունների արդյունքները և դրանց արտացոլումը ՌԾ-ում:

ՇՊՀ-ն իր գործունեությունն իրականացնելիս հենվում է իր գործունեության հետ կապված տեղեկատվության հավաքագրման և վերլուծության վրա: Դա թույլ է տալիս

գնահատել աշխատանքի արդյունավետությունը, պարզել բացթողումները և բարելավման ուղղությամբ կատարած փոփոխությունների արդյունքները:

ՇՊՀ-ի որոշումների կայացման և իրագործման գործընթացների վրա զգալի ազդեցություն են թողնում արտաքին և ներքին միջավայրերի փոփոխությունները, ուստի և ՇՊՀ-ն շարունակական կերպով կատարում է իր գործունեության վրա ազդող առանցքային գործոնների մշտադիտարկում, ուսումնասիրություն և վերլուծություն՝ կանխատեսման, պլանավորման, կազմակերպման և հաշվետվողականության գործառույթների իրականացմամբ: Սա մեծապես նպաստում է համալսարանի կրթագիտական գործունեության կայունացմանը և զարգացմանը:

Բուհի գործունեության վրա ազդող հիմնական գործոններն են.

1. Ժողովրդագրական պատկերը, ինչի արդյունքում փոփոխվում է դիմորդների քանակը տվյալ ուսումնական տարում, իսկ դա հանգեցնում է վարձավճարներն երով պայմանավորված ֆինանսական ներհոսքի նվազման կամ աճման, սա էլ հանգեցնում է փոփոխությունների ՊԴ և վարչական կազմերում:
2. Անհրաժեշտ նյութական և մարդկային ռեսուրսները:
3. Համալսարանի վերաբերյալ ներքին (ուսանողներ, աշխատակիցներ) և արտաքին (շրջանավարտներ, գործատուներ, հասարակություն) շահակիցների կարծիքներն ու պատկերացումները:
4. Օրենսդրական դաշտ:

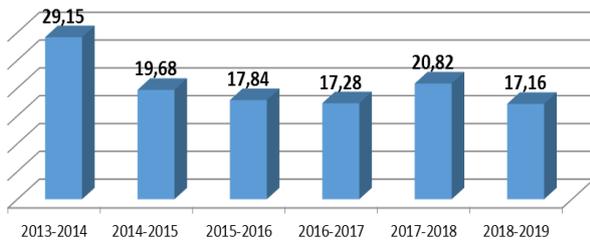
Արտաքին ու ներքին շահակիցների հարցման արդյունքում վեր են հանվում նրանց կարիքներն ու պահանջները, որոնք քննարկվում են կառուցվածքային ստորաբաժանումների ղեկավարների հետ, համապատասխան ՏԽ-ներում, ԳԽ-ի նիստերում և ընդունվում որոշումներ՝ դրանք բավարարելու համար:

Ունեցած տեղեկատվության վերլուծությունը հիմք է հանդիսանում որոշումների ընդունման և գործող կարգերի փոփոխության համար: Մասնավորապես կատարվել են բովանդակային և կառուցվածքային փոփոխություններ ՄԿԾ-ներում, գնահատման համակարգում, պրակտիկաների անցկացման ծրագրերում, առկա նյութատեխնիկական բազայի առավել արդյունավետ օգտագործման նպատակով իրականացվել են կառուցվածքային փոփոխություններ:

ՇՊՀ-ի կառավարման համակարգը հիմնված է պլանավորման վրա (մանրամասն՝ սույն չափանիշի գ չափորոշչում), որն իրականացվում է՝ հաշվի առնելով նյութական, տեղեկատվական, մարդկային ռեսուրսների հնարավորություններն ու սահմանափակումները: ՇՊՀ-ի ընդհանուր գործունեության արդյունավետության, նաև կառավարման համակարգի գնահատումն իրականացվել է նաև ՇՊՀ-ի կառավարման համակարգի մի քանի ԳԱՑ-երի օգնությամբ: ԳԱՑ-ի տվյալների վերլուծությունը հնարավորություն է տալիս վեր հանել կառավարման և պլանավորման գործընթացների ուժեղ և թույլ կողմերը, զարգացման հնարավոր ուղիները և ռիսկերը, ինչպես նաև բարելավել կառավարման և պլանավորման գործընթացները (հիմք՝ ռեկտորի [2016-2017](#) և [2017-2018](#) ուստարիների հաշվետվություններ, ԳԲՈԱԿԿ-ի՝ 2017-2018 ուստարվա հաշվետվություն):

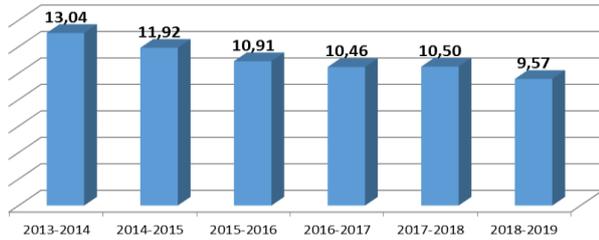
Ստորև ներկայացված են ՇՊՀ-ի կառավարման համակարգի մի քանի ԳԱՑ-եր /հիմք՝ ԳԲՈԱԿԿ-ի՝ 2017-2018 ուստարվա հաշվետվություն/:

1. Ուսանող/վարչասպասարկող անձնակազմ



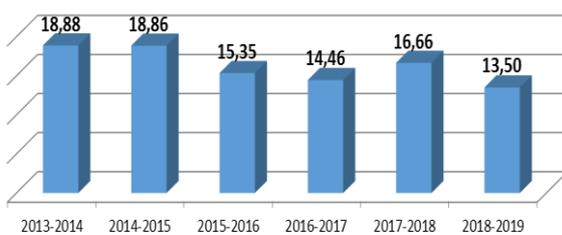
ուստարում ցուցանիշը ոչ այնքան կտրուկ, սակայն նվազել է, ինչը հիմնականում պայմանավորված է ուսանողների թվի նվազմամբ (նախորդ ուստարվա նկատմամբ՝ շուրջ 13%-ով), այնպես էլ վարչասպասարկող անձնակազմի աճով (նախորդ ուստարվա նկատմամբ՝ շուրջ 30%-ով): 2015-2016 ուստարում ցուցանիշը փոքր-ինչ է նվազել՝ հիմնականում պայմանավորված ուսանողների թվի որոշակի նվազմամբ (նախորդ ուստարվա նկատմամբ՝ շուրջ 4%-ով), չնայած հարկ է նշել, որ ընդունելության ցուցանիշը նախորդ ուստարվա նկատմամբ աճել էր: 2017-2018 ուստարում ցուցանիշը բավականին աճել է, ինչը հիմնականում պայմանավորված է վարչասպասարկող անձնակազմի նվազմամբ (նախորդ ուստարվա նկատմամբ՝ շուրջ 18%-ով), այս դեպքում ևս ընդունելության ցուցանիշը բավական աճ է գրանցել նախորդ ուստարվա նկատմամբ: 2018-2019 ուստարում ցուցանիշը կրկին կտրուկ նվազել է՝ պայմանավորված հիմնականում ուսանողների թվի նվազմամբ (նախորդ ուստարվա նկատմամբ՝ շուրջ 10%-ով) և վարչասպասարկող անձնակազմի որոշ աճով (նախորդ ուստարվա նկատմամբ՝ շուրջ 7%-ով):

2. Ուսանող/ՊԴ կազմ



2-րդ ցուցանիշը նվազել է մինչև 2016-2017 ուստարին, կայունացել և որոշ չափով աճել է 2017-2018 ուստարում, որից հետո՝ 2018-2019 ուստարում, կրկին կտրուկ նվազել է՝ հիմնականում պայմանավորված ուսանողների թվով:

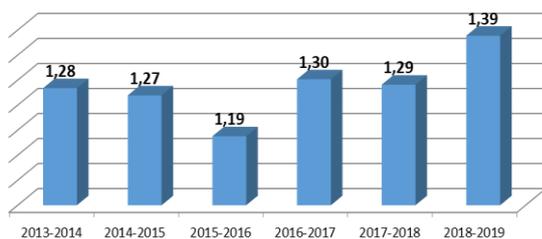
3. Ուսանող/ՊԴ կազմ հաստիք



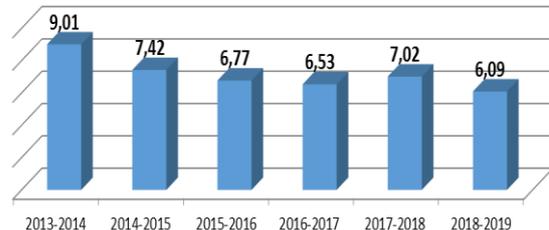
3-րդ ցուցանիշը պահպանվել է 2013-2014 և 2014-2015 ուստարիներին, 2014-2015 ուստարում նվազել է ինչպես ուսանողների թիվը, այնպես էլ ՊԴԿ-ի հաստիքները: 2015-2016 և 2016-2017 ուստարիներից ցուցանիշը կտրուկ նվազել է, քանի որ ուսանողների թվի նվազմանը զուգընթաց

ՊԴԿ-ի հաստիքներն աճել են: Ցուցանիշն աճել է 2017-2018 ուստարում՝ պայմանավորված ՊԴԿ-ի հաստիքների նվազմամբ և ուսանողների թվի փոքր-ինչ աճով: 2018-2019 ուստարում ցուցանիշը կրկին նվազել է՝ հիմնականում ուսանողների թվի նվազմամբ պայմանավորված:

4. ՊԴԿ-ի հաստիք/վարչասպասարկող անձնակազմ հաստիք



5. Ուսանողներ/Աշխատողներ



4-րդ ցուցանիշը հիմնականում պահպանվել է բոլոր ուստարիներին, միայն 2014-2015 ուստարում է նվազել՝ պայմանավորված նրանով, որ ՊԴԿ-ի հաստիքները նվազել են, իսկ վարչասպասարկող անձնակազմինը՝ ոչ: 5-րդ ցուցանիշը նվազել է մինչև 2016-2017 ուստարին, որոշ չափով աճել է 2017-2018 ուստարում, ապա՝ նվազել 2018-2019 ուստարում:

Ուսուցման որակի վրա ազդող գործոնների բացահայտման նպատակով հարցումներ են անցկացվում ՇՊՀ-ի ՊԴԿ-ի, ուսանողների, շրջանավարտների, գործատուների շրջաններում՝ պարզելու համար նրանց բավարարվածության մակարդակը համալսարանում իրականացվող կրթական գործընթացի արդյունքներից /հիմք՝ [ՇՊՀ-ի ՈԱԿՀ](#)/: Ներքին գործոնների ուսումնասիրմանն են ուղղված հատկապես բակալավրի և մագիստրոսի ԿԾ-ներով սովորողների շրջանում անցկացվող հարցումները, որոնք թույլ են տալիս պարզել նրանց բավարարվածության մակարդակը ուսումնական ծրագրերից, ՊԴԿ-ից, գրադարանային սպասարկումից, լսարանների վիճակից, համալսարանի ղեկավարությունից և այլն: Ներքին գործոնների ուսումնասիրման համար նաև անցկացվում են հարցումներ ՊԴԿ-ի շրջանում՝ պարզելու համար նրանց բավարարվածության մակարդակը համալսարանի կառավարման համակարգից և վարչական կառույցների աշխատանքից, ինչպես նաև վեր հանելու նրանց կարիքները /հիմք՝ [ՇՊՀ-ի ՈԱԿՀ](#)/: Արդյունքներն ամփոփվել են քանական և որակական ցուցանիշներով ԳՔՈԱԿԿ-ի կողմից կատարված վերլուծություններում /հիմք՝ ԳՔՈԱԿԿ-ի 2017-2018 ուստարվա հաշվետվություն/:

Այսպիսով, ըստ իրականացված հետազոտության արդյունքների՝ ընդհանուր գոհունակությունը համալսարանի ղեկավարի ծավալած գործունեությունից ուսանողների կողմից միջինում գնահատվել է շուրջ 76%, շրջանավարտների կողմից՝ շուրջ 63%, ՊԴԿ-ի կողմից՝ 54% /հիմքերը՝ ԳՔՈԱԿԿ-ում և 10-րդ չափանիշի էլեկտրոնային հարցարանին կից/:

Բացի այդ, համալսարանի ղեկավարությունը պարբերաբար հանդիպումներ է ունենում ուսանողների և ՊԴԿ-ի հետ, պարզում տվյալ ժամանակահատվածում ծագած խնդիրները, լսում նրանց կարծիքները և առաջարկությունները, որոնք հաշվի են առնվում համապատասխան լուծումներ տալու նպատակով /գոհունակության ցուցանիշները ներկայացված են սույն չափանիշի Բ չափորոշչում/:

Հարցումներից ստացված տվյալների վերլուծության արդյունքների հիման վրա նախատեսվում է վերանայել պլանավորման բաղադրիչները բոլոր երեք՝ երկարաժամկետ, միջնաժամկետ, կարճաժամկետ մակարդակներում: Արտաքին և ներքին միջավայրերի ազդեցության գործոնների վերաբերյալ տեղեկատվությունն ամփոփված է նաև ուսանողների ակադեմիական առաջադիմության վերաբերյալ հաշվետվություններում, շրջանավարտների և պրակտիկանտ-ուսանողների կարծիքի ուսումնասիրության հարցման արդյունքների վերլուծություններում, ՇՊՀ-ի ռեկտորի տարեկան հաշվետվությունում:

Տվյալների հավաքագրման, տարածման և կառավարման գործընթացներն ընդհանուր առմամբ համակարգված են: Կրթության ՈԱՔ մեխանիզմների, կարգերի, ընթացակարգերի, հետազոտությունների գործիքակազմի վերաբերյալ մոտեցումները ներկայացված են [ՇՊՀ-ի ՈԱԿՀ](#)-ում:

**ՉԱՓՈՐՈՇԻՉ Ե. Քաղաքականության և ընթացակարգերի վարչարարությունն իրականացվում է որակի կառավարման սկզբունքով (ՊԻԳԲ):**

Հիմքեր	ՇՊՀ-ի կանոնադրություն, ՇՊՀ-ի ՀԽ-ի աշխատակարգ ՇՊՀ-ի ԳԽ-ի կանոնակարգ, ՇՊՀ-ի ՈԱԿՀ
<i>Վերլուծել ՈԱ նպաստող մեխանիզմների արդյունավետությունը /կատարել համառոտ</i>	

*մեջբերումներ համապատասխան հիմքերից: Նշել, թե ինչքանով են ՈԱ մեխանիզմները նպաստում շարունակական բարելավմանը:*

Մինչ 2016թ.-ի դեկտեմբեր ամիսը բուհը ունեցել է ՊՈԱԿ-ի կարգավիճակ, իսկ 02.12.2016 թ.-ին այն ձեռք է բերել հիմնադրամի կարգավիճակ և ինստիտուտից վերափոխվել է համալսարանի: Բուհի նախկին կազմակերպարական կարգավիճակը հնարավորություն չէր ընձեռում իրականացնելու ձեռնարկատիրական գործունեություն, իսկ այժմ բուհը քայլեր է ձեռնարկել այդ ուղղությամբ՝ ռեսուրսների վերազինմամբ, ինչը հնարավորություն է տալիս ձեռնարկատիրական գործունեություն ծավալելու: Կարգավիճակի փոփոխությունը նպաստեց նաև համալսարանի միջազգային համագործակցության զարգացմանը, ուսման որակի բարձրացմանը, կառավարման հետագա կատարելագործմանը և հնարավորություն տվեց ընդլայնել ակադեմիական ազատությունն ու ինքնավարությունը, արդիական և աշխատաշուկային համապատասխան համալսարանական մասնագիտություններ առաջարկելու հնավարություն ընձեռվեց /մանրամասն՝ չափանիշ 3-ում/:

Առանձնացնենք նաև, որ օպերատիվ կառավարման համակարգում առկա էր կառավարչական ռեսուրսների ոչ արդյունավետ տեղաբաշխում /մանրամասն՝ սույն չափանիշի ա չափորոշչում/: Կառուցավճառային բարեփոխումները ևս իրականացվել են որակի կառավարման սկզբունքին համապատասխան:

ՇՊՀ-ի կառավարման գործընթացի համապատասխան փաստաթղթային հենքի ներդրման շնորհիվ լիովին կանոնակարգվել է կառուցվածքային ստորաբաժանումների հիմնական գործունեությունը, ուսումնական գործընթացը, ՄԿԾ-ների և դասավանդման, ուսումնառության և գնահատման որակը, ինչպես նաև մշակվել է [ՇՊՀ-ի ՈԱԿՀ](#)-ն, որի ներդրումը թույլ կտա գնահատել ՈԱ արդյունավետությունը:

Միաժամանակ անհրաժեշտ է նշել, որ ՇՊՀ-ում ընթացակարգերի վարչարարությունը ևս իրականացվում է որակի կառավարման սկզբունքով՝ հետևյալ մեխանիզմով.

- ՇՊՀ-ի կառուցվածքային ստորաբաժանումների հիմնական գործունեությունը և ուսումնական գործընթացը կանոնակարգող ներքին իրավական ակտերը մշակվում են համապատասխան ստորաբաժանումների կողմից:

- Նախնական տարբերակը դիտարկումների համար ներկայացվում է բոլոր ստորաբաժանումներին:

- Ձևավորվել և գործում է ներքին իրավական ակտերի մշակման և լրամշակման հանձնաժողով համապատասխան հանձնախմբերով, որտեղ ընդգրկված են համապատասխան փորձառություն ունեցող անձինք, ամբիոնների վարիչներ, դեկաններ, ուսանողներ: Հանձնախմբերի քննարկումներին մասնակցում են նաև համապատասխան ստորաբաժանումների ղեկավարները, ոլորտին առնչվող այլ աշխատակիցներ:

- Դիտարկումների հիման վրա՝ հանձնաժողովը վերանայում է փաստաթուղթը և ներկայացնում ԳԽ-ի քննարկմանը:

- ԳԽ-ում որոշում են ընդունում հաստատել փաստաթուղթը կամ կարող են ուղարկել վերանայման առաջարկությունների հիման վրա:

- Փաստաթուղթը ընդունելու դեպքում ներդրվում է և կիրառման ընթացքում առաջացած խնդիրների հիման վրա կազմվում վերանայման համար առաջարկությունների փաթեթ, որը ներկայացվում, քննարկվում և ընդունվում է: Օրինակ, [ՇՊՀ-ի գիտական գործունեության համար ներքուհական դրամաշնորհի տրամադրման կարգը](#), որը հաստատվել էր 2016 թ.

նոյեմբերի 15-ի ԳԽ-ի նիստում, ներդրվելուց հետո վերանայվել է հետազայում (2017թ, 2018 թ., 2019 թ.): Մա ցույց է տալիս, որ ՇՊՀ-ի ընթացակարգերը, քաղաքականությունը պարբերաբար վերնայավում են, որին մասնակցում են բոլոր ստարաբաժնումները՝ ապահովելով թափանցիկություն և խնդիրների արագ արձագանքում:

Կառավարման գործընթացի ՈԱ նշված մեխանիզմների ներդրումը հնարավորություն է տվել էապես կանոնակարգել ՇՊՀ-ի կառավարման գործընթացները, ինչպես նաև դրանով կառավարվող գործընթացները բավականաչափ ճկուն և հետադարձ կապի հիման վրա թույլ են տալիս իրականացնել փոփոխություններ՝ ռազմավարական և օպերատիվ կառավարման համապատասխան մակարդակներում /հիմք՝ [ՇՊՀ-ի ՈԱԿՀ](#), [ՇՊՀ-ի ՈԱՆՀ](#)/:

**ՉԱՓՈՐՈՇԻՉ զ.** ՄՈՒՀ-ում գործում են ԿԾ-ների և այլ գործընթացների արդյունավետության վերաբերյալ տեղեկատվության հավաքագրումը, վերլուծումը և կիրառումը գնահատող մեխանիզմներ:

Հիմքեր	ՇՊՀ-ի զարգացման 2015-2019 թթ. ՌԾ-ի աշխատանքային պլան ՇՊՀ-ի ՄԿԾ-ների մշակման, հաստատման, մշտադիտարկման և վերանայման քաղաքականություն, ՇՊՀ-ի ՈԱԿՀ, ԳՔՈԱԿԿ-ի՝ 2017-2018 ուստավա հաշվետվություն, Ռեկտորի՝ 2016-2017 և 2017-2018 ուստարիների հաշվետվություններ, Կառուցվածքային ստորաբաժնումների հաշվետվություններ
--------	---

*Վերլուծել ՄՈՒՀ-ում գործող ՄԿԾ-ների և այլ գործընթացների գնահատման մեխանիզմների արդյունավետությունը /կատարել համառոտ մեջբերումներ համապատասխան հիմքերից/:*

ՇՊՀ-ում ՄԿԾ-ների որակի, մշտադիտարկման, գնահատման ու պարբերաբար վերանայման ընթացակարգերի և մեխանիզմների մշակումը և կիրառումը ՌԾ-ի առաջնահերթություններից է (հիմք՝ [ՌԾ-ի աշխատանքային պլան](#), բաժին 2, խնդիր 4, քայլ 4.1): ՄԿԾ-ների գնահատման մեխանիզմները և դրանց արդյունավետությունը մանրամասն նկարագրված են 3-րդ չափանիշի ա. և ե. չափորոշիչներում, ինչպես նաև 10-րդ չափանիշում:

Առկա է [ՇՊՀ-ի ՄԿԾ-ների մշակման, հաստատման, մշտադիտարկման և վերանայման քաղաքականություն](#), որը հաստատվել է 2013թ.-ի փետրվարի 20-ին: ՇՊՀ-ի [ԳԽ-ի՝ 2019-2020 ուստարվա աշխատանքային պլանով](#) նախատեսվում է մշակել համապատասխան կարգ, որը առավել կկանոնակարգի գործընթացը:

Այժմ արդյունավետության գնահատման գործող մեխանիզմներն են .

- ՄԿԾ-ների իրականացման գործընթացների արդյունավետության վերաբերյալ տեղեկատվության հավաքագրումը: Մասնավորապես, ՇՊՀ-ի ՈւԳԿԿ-ի կողմից կատարվում է ուսանողների ակադեմիական առաջադիմության ամփոփում, որը ներկայացվում է հաշվետվությամբ:
- Ներքին իրավական ակտերի մշակման և լրամշակման գործող մոտեցումները /մանրամասն՝ սույն չափանիշի ե չափորոշչում/, ինչպես նաև ԳԽ-ում ՄԿԾ-ների վերաբերյալ ընթացիկ հարցերի քննարկումները:
- Ներքին և արտաքին շահակիցների շրջանում իրականացվող հարցումները և դրանց արդյունքների վերլուծությունն ու կիրառումը /մանրամասն՝ 3-րդ և 10-րդ չափանիշներում/:
- ՄԿԾ-ների իրականացման և այլ գործընթացների գնահատման մեխանիզմների արդյունավետությունը արտացոլված է նաև համալսարանում իրականացված ինստիտուցիոնալ կարողությունների ինքնավերլուծություններում և դրանց առնչվող այլ զեկույցներում ու փաստաթղթերում:
- Ամբիոնների, ֆակուլտետների հաշվետվությունները, որոնք ներառում են ՄԿԾ-ի բարելավման ուղղությամբ առաջարկներ՝ ներքին /ՊԴԿ, ուսանողներ/ և արտաքին

շահակիցների /ամփոփիչ ատեստավորման հանձնաժողովի անդամներ, պրակտիկաների վայրերի մեթոդիստներ, գործատուներ, շրջանավարտներ և այլն/ կարծիքների հաշվառմամբ:

- Բաժինների և կենտրոնների հաշվետվություններն ու աշխատանքային պլանների կատարողականների գնահատումը:
- Ռեկտորի ամենամյա հաշվետվությունները, որոնք ներառում են նաև ՌԾ-ի ու ԹՎԳԾ-ի կատարողականի վերաբերյալ հաշվետվություններ /հիմք՝ ռեկտորի [2016-2017](#) և [2017-2018](#) ուստարիների հաշվետվություններ:

ՄԿԾ-ների վերանայման նպատակով ռեկտորի 29.08.2017 թ.-ի թիվ 167 հրամանով ձևավորվել են ֆակուլտետային մեթոդական խորհուրդներ և մեթոդական հանձնաժողովներ համալսարանի յուրաքանչյուր մասնագիտության գծով, նպատակ է դրվել վերանայել ՄԿԾ-ները՝ այն համապատասխանեցնելով աշխատաշուկայի պահանջներին, միջազգայնացման և շարժունության ապահովման մոտեցումներին /մանրամասն՝ 3-րդ չափանիշում/:

ՇՊՀ-ի հաստատված ԿԾ-ները ենթարկվում են մշտադիտարկման և վերանայման՝ համաձայն ՄԿԾ-երի մշակման, հաստատման, մշտադիտարկման և վերանայման վերոնշյալ քաղաքականության /հիմք՝ [ՇՊՀ-ի ՄԿԾ-ների մշակման, հաստատման, մշտադիտարկման և վերանայման քաղաքականություն](#) և [ՇՊՀ-ի ՈԱԿՀ/](#):

**ԶԱՓՈՐՈՇԻՉ Է.** ՄՈՒՀ-ում գործում են ԿԾ-ների և շնորհվող որակավորումների որակի մասին թարմացված, օբյեկտիվ և անկողմնակալ քանակական և որակական տեղեկատվության հրապարակումները գնահատող մեխանիզմներ:

Հիմքեր	Հրապարակային տեղեկատվության տարածման քաղաքականությունը և ընթացակարգերը Հրապարակումների մատչելիությունը և օբյեկտիվությունը գնահատող մեխանիզմները
<i>Վերլուծել ՄՈՒՀ-ի կողմից տրամադրված որակական և քանակական տեղեկատվության հրապարակումների գնահատման մեխանիզմների արդյունավետությունը /կատարել համառոտ մեջբերումներ համապատասխան հիմքերից/:</i>	

ՄԿԾ-ների և շնորհվող որակավորումների որակի մասին հավաստի և անընդհատ թարմացվող տեղեկատվության աղբյուրները ՇՊՀ-ի շահակիցների համար հիմնականում հետևյալերն են.

1. ՀԻ-ի նիստերի արձանագրությունների տեղադրումը ՇՊՀ-ի պաշտոնական կայքէջում /հիմք՝ [http://shsu.am/board\\_of\\_trustees/](http://shsu.am/board_of_trustees/):
2. Ռեկտորի տարեկան հաշվետվություն համալսարանի գործունեության վերաբերյալ, որը նաև ներակայացվում է ՀԻ-ին և տեղադրվում է ՇՊՀ-ի պաշտոնական կայքէջում, տեղեկատվություն է հրապարակվում նաև բյուջեի պլանավորման և կատարողականի վերաբերյալ /հիմք՝ [ՇՊՀ-ի կանոնադրություն](#), <http://shsu.am/accounts/>:
3. ԳԻ-ի արձանագրությունների և որոշումների տեղադրումը ՇՊՀ-ի պաշտոնական կայքէջում /հիմք՝ <http://shsu.am/academic-council/>:
4. Կենտրոնների հաշվետվությունները, որոնք ներկայացվում են ԳԻ-ում, որտեղ գնահատվում է կենտրոնի աշխատանքի արդյունավետությունը: Մասնավորաբար, ներկայացվում և քննարկվում են նաև ԳՔՈԱԿԿ-ի կողմից իրականացված հետազոտությունների արդյունքները:
5. Ֆակուլտետների և ՌԳՎՄ-ի ամբիոնի գործունեության վերաբերյալ տարեկան հաշվետվությունները, որոնցում առանձին տեղ է հատկացվում շնորհվող որակավորումների որակի մասին տեղեկատվությանը և դրանց որակի գնահատման, խնդիրների բացահայտման

և բարելավման հարցերին: Տարեկան հաշվետվությունները այժմյան կանոնադրության համաձայն ներկայացվելու է ԳԽ-ում, որի ժամանակ գնահատվում է աշխատանքի արդյունավետությունը:

6. Ֆակուլտետներում ընդգրկված ամբիոնների տարեկան հաշվետվությունները, որտեղ ներկայացվում են նաև ՄԿԾ-ների իրականացման և դրանց որակի գնահատման ու բարելավման հարցերը: Հաշվետվությունը ներկայացվում է ֆակուլտետի խորհրդում, որը նաև հիմք է ֆակուլտետի տարեկան հաշվետվության կազմման համար:

7. ՈԻԳԸ-ի և ՈԻԽ-ի տարեկան հաշվետվությունները, որոնց ժամանակ քննարկում է ՈԻԳԸ և ՈԻԽ աշխատանքների արդյունավետությունը, և վեր են հանվում խնդիրները:

8. Համալսարանը մշտապես թարմացված տեղեկատվություն է տեղադրում ՇՊՀ-ի պաշտոնական կայքէջում /<http://shsu.am/>/, Facebook սոցիալական ցանցի պաշտոնական էջում /[https://www.facebook.com/shirakstateuniversity/?ref=br\\_rs](https://www.facebook.com/shirakstateuniversity/?ref=br_rs) և [https://www.facebook.com/shsu.am?ref=br\\_rs/](https://www.facebook.com/shsu.am?ref=br_rs/)/, ինչպես նաև YouTube-ի էջում /<https://www.youtube.com/channel/UCKXEKHo3XhDa2JIsaBdBdKQ/videos/>՝ հետևելով ներքին և արտաքին շահակիցների արձագանքներին: Բացի այդ, ստորաբաժանումները (կենտրոնները, ֆակուլտետները, ամբիոնները, քոլեջը և այլն) իրենց գործունեության վերաբերյալ թարմացված և օբյեկտիվ տեղեկատվություն են տեղադրում ինչպես ՇՊՀ-ի պաշտոնական կայքէջի համապատասխան բաժնում (օրինակ՝ <http://shsu.am/scientific-policy-quality-assurance-and-management-centre/>, <http://shsu.am/library-scientific-educational-consultations-innovations-and-it-center/>), այնպես էլ Facebook սոցիալական ցանցի առանձին էջերում:

Ուսումնառության արդյունքների և ուսուցման արդյունավետության գնահատման հավաստիության ու որակի բարձրացման նպատակով ՇՊՀ-ի ԳԽ-ի և ռեկտորատի նիստերում պարբերաբար տեղի են ունենում քննարկումներ, ընդունվում որոշումներ, որոնք ուղղված են ՄԿԾ-ների և շնորհվող որակավորումների ՈԱ տարբեր հարցերին, օրինակ՝ ուսանողների ընթացիկ և ամփոփիչ գնահատմանը, ամփոփիչ աստեսավորման արդյունքների գնահատմանը ու կատարելագործմանը: Շնորհվող որակավորումների որակի գնահատման համար տեղեկատվական կարևոր սկզբնաղբյուր են նաև ամփոփիչ աստեսավորման հանձնաժողովների նախագահների հաշվետվությունները, որոնք սակայն հաճախ ոչ վերլուծական բնույթ են կրում:

ՇՊՀ-ի կանոնադրությամբ և ստաբիլացման նպատակով կանոնադրություններով անդրադարձ է կատարվում հրապարակային տեղեկատվության տարածմանը (օրինակ՝ [ՇՊՀ-ի ֆակուլտետի օրինակելի կանոնադրություն](#), կետ 3.14), մասնավորաբար, հարցը կարգավորվում է հատկապես ԱՀՀԿԿ-ի կանոնադրությամբ, սակայն անհրաժեշտություն կա մշակելու հրապարակային տեղեկատվության տարածման հստակ քաղաքականություն և ընթացակարգեր:

Միաժամանակ, գոյություն ունեցող հետադարձ կապի մեխանիզմները թույլ են տալիս գնահատելու հրապարակվող տեղեկատվության մատչելիությունն ու օբյեկտիվությունը /մանրամասն՝ 8-րդ չափանիշում/:

<i>Ուժեղ կողմեր</i>	<i>Թույլ կողմեր</i>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Ապակենտրոնացված կառավարման համակարգ :</li> <li>• Կառավարման գործընթացներում ներքին և արտաքին շահակիցների ներգրավվածություն:</li> <li>• Էթիկայի սկզբունքներին համապատասխան կառավարման գործընթացների կազմակերպում:</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Կառավարման գործընթացներում արտաքին շահակիցների թույլ ակտիվություն:</li> <li>• Ֆինանսական մուտքերի ոչ բազմազան լինելը և հիմնականում ուսանողների վարձավճարներով գոյացումը:</li> </ul>

<ul style="list-style-type: none"> <li>• Կառավարման մարմինների գործունեության կանոնակարգվածություն:</li> <li>• Համալսարանի ՌԾ-ին համապատասխան կարճաժամկետ աշխատանքային պլանների առկայություն:</li> <li>• Համալսարանի կառավարման, գործունեության գնահատման և ՈԱ մեխանիզմների առկայություն:</li> <li>• Համալսարանում ներքին համակարգչային ցանցի և պաշտոնական էլ. փոստի համակարգի առկայություն:</li> <li>• Ձեռնարկատիրական գործունեության ծավալման հնարավորություն՝ ներքին ռեսուրսների կիրառմամբ:</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Կառավարման էլեկտրոնային համակարգի բացակայություն:</li> <li>• ՌԾ-ի կատարողականի գնահատման համակարգի և ըստ հստակ սահմանված ԳԱՑ-երի հաշվետվողականության անկատարություն:</li> <li>• Հրապարակային տեղեկատվության տարածման և գնահատման ընթացակարգի բացակայություն:</li> </ul>
<i>Հնարավորություններ</i>	<i>Վտանգներ</i>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• ՀՀ ԿԳՄՄՆ-ի և ՈԱԱԿ-ի հետ համագործակցություն:</li> <li>• Ձեռնարկատիրական գործունեության ծավալման հնարավորություն՝ արտաքին ռեսուրսների կիրառմամբ:</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Ժողովրդագրական փոփոխությունները և ուսանողների թվի նվազում:</li> <li>• Կրթության ոլորտում օրենսդրական դաշտի հաճախակի փոփոխություններ:</li> </ul>

**Թույլ կողմերի և վտանգների հաղթահարման պլանավորվող ուղիները**

1. Կառավարման գործընթացներում արտաքին շահակիցների ակտիվության բարձրացման մեխանիզմների մշակում և ներդրում:
2. Ֆինանսական մուտքերի բազմազանեցում:
3. Կառավարման էլեկտրոնային համակարգի ներդրում:
4. ՌԾ-ի կատարողականի գնահատման համակարգի և ըստ հստակ սահմանված ԳԱՑ-երի՝ հաշվետվողականության ապահովում:
5. Հրապարակային տեղեկատվության տարածման և գնահատման ընթացակարգի մշակում և ներդրում:

**III. ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐԸ**

**ԶԱՓԱՆԻՇ:** *ՄԿԾ-երը համապատասխանում են հաստատության առաքելությանը, կազմում են հաստատության պլանավորման բաղկացուցիչ մաս և նպաստում են շարժունությանը և միջազգայնացմանը:*

ՈԱՇ-ին և ՇՊՀ-ի առաքելությանը համահունչ, աշխատաշուկայի պահանջներին բավարարող, շարժունությանը և միջազգայնացմանը նպաստող ձևուն ՄԿԾ-ների իրականացում /հիմք՝ [ՇՊՀ-ի ՌԾ](#) /:

**ԶԱՓՈՐՈՇԻՉ ա.** ՄՈւՀ-ի ՄԿԾ-ները համահունչ են առաքելությանը, համապատասխանում են պետական կրթական չափորոշիչներին, մանրամասն նկարագրված են՝ ըստ շնորհվող որակավորումների ակնկալվող ուսումնառության արդյունքների:

ՇՊՀ-ի կանոնադրություն, ՇՊՀ-ի զարգացման 2015-2019 թթ. ՌԾ, Հիմքեր Հաստատությունում իրականացվող մասնագիտությունների ցուցակ / Հավելված 3.1.1/ ՄԿԾ-ների մասնագրեր՝ ներառյալ նկարագրեր (Հավելվածներ [3.1.2-3.1.7](#))

*Վերլուծել ՄԿԾ-ում նշված ուսումնառության ակնկալվող արդյունքների համահունչությունը հաստատության առաքելության հետ և համադրելիությունը պետական կրթական չափորոշիչների և ՈԱՇ-ի հետ:*

*Ներկայացնել այն կազմակերպությունների ցանկը (նշելով երկիրը), որոնց օրինակով ՄՈՒՀ-ը կատարել է ՄԿԾ-ների առաջավոր փորձի համեմատական վերլուծություն (բեկնարքինք):*

ՇՊՀ-ի ՄԿԾ-ները բխում են նրա առաքելությունից, այսինքն ՄՈՒՀ-ը ԿԾ-ներ է իրականացնում ՈԱՇ-ի 3՝ 6-րդ, 7-րդ և 8-րդ մակարդակներում՝ ազգային աշխատաշուկայի պահանջներին համապատասխան կարողություններով և անհրաժեշտ գիտելիքներով

օժտված մասնագետներ պատրաստելով: ՇՊՀ-ի՝ 2017թ.-ին վերաձևավորված ֆակուլտետներում 2015-2019թթ.-ին իրականացվում են առկա բակալավրի 39, հեռակա բակալավրի 32, մագիստրոսի 23 և հետազոտողի 18 (ըստ 4 ուղղությունների) ԿԾ-ներ: Ֆակուլտետներում իրականացվող ՄԿԾ-ների ցուցակը ըստ թողարկող ամբիոնների և շնորհվող որակավորումների տեղադրված է [ՇՊՀ-ի կայքում](#):

Հիմք ընդունելով Համալսարանի 2015-2019թթ.-ի [ՌԾ](#)-ում ամրագրված գերակա ուղղությունները, ինչպես նաև ՇՄ-ի զարգացման առաջնահերթությունները և աշխատաշուկայի պահանջները՝ ՇՊՀ-ում այդ ժամանակահատվածում մշակվել և ներդրվել են մի շարք ՄԿԾ-ներ (ԲԿԾ-ով՝ տասներկու և ՄԳԿԾ-ով՝ ինը). 1. Հաշվապահական հաշվառում և հարկում (ըստ ոլորտի) /041101.01.6/, 2. Շուկայագիտություն (մարքեթինգ) (ըստ ոլորտի) /041401.01.6/, 3. Տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ /061105.01.6/, 4. Ինֆորմատիկա և կիրառական մաթեմատիկա /061101.02.7/, 5. Զբոսաշրջություն /101501.01.6/, 6. Կայուն զբոսաշրջություն /101501.02.7/, 7. Միջմշակութային հաղորդակցություն (ֆրանսերեն և հայերեն) /023201.02.6/, 8. Միջմշակութային հաղորդակցություն (գերմաներեն և հայերեն) /023201.02.6/, 9. Թարգմանչական գործ՝ անգլերեն-հայերեն /023201.01.7/, 10. Սոցիալական մանկավարժություն /011301.03.7/, 11. Դիզայն /021201.01.6/, 12. Դեկորատիվ կիրառական արվեստ /021401.01.6, 021401.01.7/, 13. Համակարգչային գրաֆիկա /021201.04.6/, 14. Իրավագիտություն /042101.01.6, 042101.01.7/, 15. Քաղաքագիտություն /031201.01.6, 031201.01.7/, 16. Սոցիոլոգիա /031401.01.6/, 17. Լրագրություն /032101.01.7/, 18. Զինվորական հոգեբանություն /031301.04.7/:

2016-2019 թթ.-ի ընդունելության արդյունքներով արձանագրվել է, որ ինչպես որոշ նոր թողարկվող, այնպես էլ ավանդաբար իրականացվող ոչ բոլոր ԿԾ-ներով է կատարվել ընդունելություն /հիմք՝ ռեկտորի՝ [2016-2017](#) և [2017-2018](#) ուստարիների հաշվետվություններ/:

Անդրադառնալով նոր ներդրված ՄԳԿԾ-ներին՝ կարելի է ասել, որ, օրինակ՝ **Լրագրություն, Քաղաքագիտություն** մասնագիտությունների ուղղությամբ ընդհանրապես հետաքրքրություն չի դրսևորվել, **Զինվորական հոգեբանություն** մասնագիտության ուղղությամբ՝ թույլ հետաքրքրություն, մինչդեռ **Կայուն զբոսաշրջություն** ԿԾ-ի նկատմամբ գրանցվում է աճող հետաքրքրություն: 2020-2021 ուստարվա համար արդեն մշակվել են **Հատուկ մանկավարժություն, Լոգոպեդիա** և **Կենսատեխնոլոգիա** ՄԳԿԾ-ները՝ պայմանավորված աշխատաշուկայի պահանջներով և շահակիցների հետաքրքրություններով: Վերջիններս հեռանկարային են և ունեն ռազմավարական նշանակություն ՇՊՀ-ի համար: **Հատուկ մանկավարժություն և Լոգոպեդիա** ՄԳԿԾ-ները մշակվել են մանկավարժության ամբիոնի կողմից, և համընկնում են ամբիոնի գիտահետազոտական հետաքրքրությունների շրջանակի հետ: Ինչ վերաբերում է **Կենսատեխնոլոգիա** ՄԳԿԾ-ին, ապա դրա կառուցվածքը մշակվել է Էրազմուս+ «Բիոարտադրանքի գիտությունների և տեխնոլոգիաների հայկական գերազանցության ցանցի ստեղծում»/Armenian Network of Excellence in Bioproducts Science and Technology/ABioNet/ կարողությունների զարգացման ծրագրի շրջանակներում: ՄԿԾ-ի բովանդակությունը քննարկվել է ծրագրի գործընկեր եվրոպական համալսարանների՝ մասնավորապես Տերամոյի համալսարանի (Իտալիա), Դեբոլենի տեխնոլոգիական համալսարանի (Գերմանիա) մասնագետների հետ: ՄԳԿԾ-ի մասնագիտական մոդուլները մշակելիս հաշվի են առնվել նաև ՇՄ-ում մասնագիտական պրակտիկա անցնելու հնարավորությունները: Շատ կարևոր է

նան այն, որ շրջանավարտները կկարողանան իրենց մասնագիտական գիտելիքները կիրառել ոչ միայն ՇՄ-ում, այլև՝ միջազգային աշխատաշուկայում: Այս ԿԾ-ն առանձնանում է նաև նրանով, որ ապահովում է գիտություն-ձեռներեցություն կապը, միաժամանակ համահունչ է եվրոպական համալսարանների նմանատիպ ՄԿԾ-ների կառուցվածքի հետ, ինչն ապագայում կնպաստի ակադեմիական շարժունության ծրագրերի և կրկնակի աստիճանաշնոհմամբ ՄԳԿԾ-ների մշակմանը: ԿԾ-ն իրականացնելու համար ձեռք է բերվել համապատասխան նյութատեխնիկական բազա, մասնավորապես՝ մանրէաբանության և կենսատեխնոլոգիայի լաբորատորիա /մանրամասն՝ 7-րդ չափանիշում/:

Մշակված ԿԾ-ների ընդհանուր և մասնագիտական մոդուլներն ապահովում են ՈԱՇ-ով սահմանված մագիստրոսի կրթական աստիճանին համապատասխան գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձեռքբերումը: Մշակված ծրագրերի կառուցվածքն արդիական է և ՄԳԿԾ-ների կառուցվածքներին ներկայացվող պահանջներին համապատասխան:

Համալսարանի ՄԿԾ-ները մանրամասն նկարագրված են՝ ըստ շնորհվող որակավորումների ակնկալվող արդյունքների /հիմք՝ Հավելվածներ [3.1.2-3.1.7](#)/: ՄԿԾ-ի այժմյան մասնագիրը մշակվել է 2017 թ.-ին ARMENQA ծրագրի շրջանակներում կազմված [Կրթական ծրագրի մասնագրի և դասընթացի նկարագրիչների լրացման ուղեցույցի](#) հիման վրա, որը այժմ տեղադրված է ՇՊՀ-ի կայքէջի ԳՔՈԱԿԿ բաժնի ՈԱ և կառավարման փաստաթղթեր ենթաբաժնում: Մինչ այդ փորձնական պատրաստվել է Մաթեմատիկա ՄԿԾ-ի մասնագիրը՝ ըստ նոր ձևաչափի, որն էլ հետո կիրառվել է որպես նմուշ մյուս ԿԾ-ների մասնագրերը պատրաստելիս: Դրանից հետո կատարվել են միայն մասնակի ճշգրտումներ: Այսպես, մասնագիրը ներառում է հստակ և ամբողջական տեղեկատվություն ԿԾ-ի վերաբերյալ. 1. Ծրագրի անվանումը, 2. Մասնագիտությունը, դասիչը և շնորհվող որակավորումը, 3. Ծրագրի նպատակը, 4. ՄԿԾ-ի կրթական վերջնարդյունքները, 5. Ուսումնական պլանը և դրա քարտեզը, 6. Գնահատման մեթոդները, 7. Դասախոսական կազմին ներկայացվող պահանջները, 8. Շրջանավարտների ապագա կարիերայի հնարավորությունները, 9. Ուսումնառության օժանդակության ռեսուրսները և ձևերը, 10. Ծրագիրը մշակելիս կիրառված կրթական չափորոշիչները և ծրագրային կողմնորոշիչները, 11. Դասընթացների նկարագրիչները:

ԲԿԾ-ի ուսումնական պլանում ներառված են 4՝ 1. Ընդհանուր հումանիտար և սոցիալ-տնտեսագիտական, 2. Ընդհանուր մաթեմատիկական և բնագիտական, 3. Ընդհանուր մասնագիտական, 4. Հատուկ մասնագիտական, կրթամասի առարկաներ:

ՄԳԿԾ-ի ուսումնական պլանում ներառված են 3՝ 1. Ընդհանուր կրթամաս (ընդհանուր կրեդիտների՝ 25 %), 2. Մասնագիտական պարտադիր կրթամաս (ընդհանուր կրեդիտների՝  $\approx 7-8\%$ ), 3. Մասնագիտական ընտրովի կրթամաս (ընդհանուր կրեդիտների՝ 25%), կրթամասի առարկաներ: Ուսումնական պլանով նախատեսված հետազոտական բաղադրիչը կազմում է ընդհանուր կրեդիտների  $\approx 42-43\%$ -ը:

Դասընթացի նկարագրիչի կառուցվածքի պարտադիր բաղադրիչներ են /հիմք՝ Հավելվածներ [3.1.2-3.1.7](#)/: 1. Դասընթացի անվանումը, կրեդիտը, ծավալը, 2. Դասընթացի նպատակը, 3. Դասընթացի վերջնարդյունքները, 4. Կրթական ծրագրի վերջնարդյունքների հետ կապը, 5. Դասավանդման և ուսումնառության ձևերն ու մեթոդները, 6. Գնահատման

մեթոդներն ու չափանիշները, 7.Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, 8.Գրականությունը:

Դասընթացի նկարագրիչներին համապատասխան յուրաքանչյուր ուստարում կազմվում են ԹՕՊ-եր՝ համապատասխան ձևաչափով, որը պարբերաբար բարելավվում է (հիմքերը՝ ամբիոններում): ԹՕՊ-ում մանրամասն ներկայացվում է դասընթացի բովանդակությունը, յուրաքանչյուր թեմային հատկացվող ժամաքանակը, դասավանդման և ուսումնառության կիսավոլ մեթոդները թեմայի շրջանակում, ինչպես նաև հանձնարարականները:

ՄԿԾ-ների բոլոր դասընթացների նկարագրերով նախատեսված վերջնարդյունքների ապահովման համար կազմված են ուսումնական նյութեր, մասնավորապես դասախոսությունների փաթեթներ, որոնք հասանելի են ընթերցարանում և ամբիոններում:

Նշենք, որ դասընթացի նկարագրիչները և ԹՕՊ-երը կազմելու համար 2017 թ.-ին Մանկավարժության ամբիոնի մասնագետների կողմից մշակվել է [մեթոդական ուղեցույց](#)՝ դասավանդման, ուսումնառության և գնահատման մեթոդների վերաբերյալ, որն այժմ կրկին տեղադրված է ՇՊՀ-ի կայքէջի ԳՔՈԱԿԿ բաժնի ՈԱ և կառավարում ենթաբաժնում/: Վերջինս մշակվել է նախկինում եղած [ուղեցույցի](#) կատարելագործմամբ:

Այսպիսով, ԿԾ-ների՝ նման կառուցվածքն ապահովում է նրանցում նշված ուսումնառության ակնկալվող արդյունքների համահունչությունը հաստատության առաքելությանը՝ մանրամասն նկարագրված են՝ ըստ շնորհվող որակավորումների ակնկալվող ուսումնառության արդյունքների:

ՄԿԾ-ների մշակման և ներդրման գործընթացը կարգավորելու համար նախատեսվում է վերանայել և լրամշակել ՄԿԾ-ների մշակման, հաստատման, իրականացման, մշտադիտարկման և բարելավման կարգը, որն ամրագրված է ՇՊՀ-ի ԳԽ-ի [2019-2020 ուստարվա աշխատանքային պլանում](#): Նախատեսվում է, որ այս փաստաթղթի մեջ կներառվի և կներկայացվի կրեդիտների բաշխման, կամընտրական դասընթացների ընտրության և ՄԿԾ-ներին վերաբերող այլ կարևոր հարցեր:

ՇՊՀ-ն ՄԿԾ-ների մշակման համար մշտապես առաջնորդվել է ՀՀ պետական կրթական չափորոշիչներով (առկայության դեպքում), Դուբլինյան նկարագրիչներով, ՀՀ ՈԱՇ-ով, ամբիոններին կից գործող մեթոդական խորհուրդների կողմից ձևակերպված առաջարկներով՝ համաձայն TUNING մեթոդաբանության հիմնարար սկզբունքների, մոտեցումների և առաջնորդվելով ԿՓԿՀ ուղեցույց 2015-ով: ԲԿԾ-ներին հատկացված 240 կրեդիտների (8 կիսամյակ տևողությամբ, յուրաքանչյուրը՝ 30 կրեդիտ) շուրջ 75% և ավելի տրամադրված է մասնագիտական դասընթացներին (ընդհանուր և հատուկ), հետազոտական բաղադրիչին՝ 10-13%-ը, պրակտիկաներին՝ շուրջ 5%-ը: Ուսումնական պլաններով գործնական, սեմինար, լաբորատոր աշխատանքներին հատկացված լսարանային ժամաքանակը ընդհանուր լսարանային ժամաքանակի շուրջ 60% և ավելի է, իսկ որոշ մասնագիտությունների ուսումնական պլաններով հասնում է մինչև 80-90% (օրինակ՝ «Կիրառական արվեստ», «Թարգմանչական գործ»):

ՄԿԾ-ների վերջնարդյունքները ձևակերպվում են՝ համաձայն տվյալ կրթական մակարդակին ներկայացվող ՈԱՇ-ի պահանջների /6 ՄԿԾ-ների օրինակով համապատասխանությունը ներկայացված է Չափանիշ\_III\_նմուշ\_4-ում/: 2012-2015 թթ.-ին [TEMPUS ARMENQA](#) ծրագրի շրջանակներում, որի գործընկերներն են եղել ԿԳՆ-ն, ՈԱԱԿ-ը, և որը նպատակ է ունեցել ապահովել ՄԿԾ-ների համապատասխանեցումը աշխատաշուկայի

պահանջներին, ՄՈԻՀ-ի համար առավել քան կարևոր է եղել այն առումով, որ ձեռք են բերվել ՈՌՇ-ին համապատասխան ՄԿԾ-ներ մշակելու հմտություններ: Ծրագրի ավարտից հետո արդյունքները ներկայացվել են համալսարանի ակադեմիական հանրույթին, և իրականացվել է վերապատրաստում 2016թ.-ին:

Դասախոսակենտրոն ուսուցումից դեպի ուսանողակենտրոն ուսուցում անցնելով և փոփոխելով կրթական հարացույցը՝ առաջնային պահանջ է դարձել վերանայել կրթական գործընթացը՝ ուսանողին դարձնելով այդ գործընթացի ակտիվ մասնակիցը, շահագրգռելով նրան գործուն մասնակցություն ունենալու իր ուսումնական անձնական հետազոտող ձևավորելու գործընթացում: Այս համատեքստում առաջնային պլան է մղվում կամրնտրական դասընթացների բաղադրիչի ձևավորումը նաև ԲԿԾ-ներում: Այս ուղղությամբ 2019-2020 ուստարում ամբիոններին առաջարկներ է ներկայացվել քննարկել ամբիոնների մեթոդիտրիտրոններում այդ մոդուլի հարցը և ներկայացնել առաջարկներ կամրնտրական դասընթացների վերաբերյալ: Ինչ վերաբերում է ՄԿԾ-ներին, ապա այստեղ բավական կշիռ է կազմում այս բաղադրիչը՝ մոտավորապես 25 %:

Համալսարանի ՄԿԾ-ները համապատասխանում են ՀՀ կառավարության 23.10.2014թ.-ի N 1191-Ն որոշմամբ հաստատված բարձրագույն կրթության մասնագիտությունների (դասիչների) ու որակավորումների ներկայումս գործող ցանկին:

2017-2018 ուստարում ձեռնարկվել է նաև ուսումնական պլանների բովանդակային փոփոխության գործընթաց՝ պայմանավորված աշխատաշուկայի պահանջներին համապատասխանեցման և բակալավրիատի հեռակա համակարգում ուսումնառությունը առկա համակարգի հետ համատեղ կազմակերպելու նկատառումներով: Ռեկտորի հրամանով ստեղծվել են ՄԿԾ-ների լրամակման մեթոդական հանձնաժողովներ /հիմք՝ ռեկտորի 29.08.2017թ.-ի հրաման թիվ 167/, գործընթացը համակարգվել է պրոռեկտորի կողմից: Հեռակա համակարգում ուսումնառությունը առկա համակարգի հետ համատեղ կազմակերպելը ռեսուրսներն արդյունավետ օգտագործելու և փոքր խմբերում ուսանողների մոտիվացիան բարձրացնելու նպատակ է ունեցել: Սակայն այս գործընթացի արդյունքում ստեղծվեցին մի շարք խնդիրներ. առանձին դասընթացների կրկնություններ, ուսանողների կրեդիտների կուտակման ու փոխանցման հնարավորության ռիսկայնություն, ինչպես նաև ՀՀ բուհերում դասավանդման համար պարտադիր ուսուցանվող առարկաների մասով ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված պահանջների խախտում /հիմք՝ ՀՀ ԿԳՆ հանձնախմբի 2017 թ.-ի ուսումնասիրության արդյունքներ/: Նկատի ունենալով բարձրագույն կրթության հիմնական ԿԾ-ներում (ուսումնական պլաններում) ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված պարտադիր առարկաների ներառման անհրաժեշտությունը՝ վերոնշյալ բացթողումները շատ արագ՝ մեկ կիսամյակի ընթացքում, շտկվել են՝ ուսումնական գործընթացի արդյունավետ կառավարմամբ:

Նոր փոփոխված ուսումնական պլանները մշակելիս բոլոր դասընթացներին հատկացվել է 3 կամ 6 կրեդիտ, ինչը որոշակիորեն խանգարում է ուսանողների շարժունության գործընթացի արդյունավետությանը, միջբուհական ակադեմիական շարժունության խթանմանը, ուսանողների հեռացման և վերականգնման գործընթացների իրականացմանը:

Այսօր խնդիրները քայլ առ քայլ շտկելու քաղաքականություն է որդեգրվել՝ խուսափելու համար անհարկի ցնցումներից: Գործածության մեջ են դրվել անցումային պլաններ՝ ապահովելով ուսանողների համապատասխան վերջնարդյունքների ձեռքբերումը:

Յուրաքանչյուր ուսումնական տարվա սկզբին մասնագիտական ամբիոնների հետ համատեղ ՈւԳԿԿ-ն բարելավում և մանրամասն քննում է ուսումնական պլանները՝ բացառելու համար թերությունները և ապահովելու համար ՄԿԾ-ով պահանջվող վերջնարդյունքների ձեռքբերման հնարավորությունները:

ՇՊՀ-ն իր ԿԾ-ների մշակման և բարելավման ընթացքում գործածում է տարբեր մեխանիզմներ, այդ թվում նաև առաջավոր փորձի համեմատական վերլուծություն (բենչմարքինգ): 2017թ.-ին ՇՊՀ-ի ՈԱ կենտրոնի կողմից կատարվել է ուսումնական պլանների համեմատական վերլուծություն նույն որակավորումները շնորհող ՀՀ առաջատար բուհերի, ինչպես նաև ՌԴ բուհերի (որոնց հետ ՇՊՀ-ն ունեցել է համագործակցություն) ՄԿԾ-ների հետ: Արդյունքում յուրաքանչյուր ԿԾ-ի համար կազմվել է համեմատության թերթիկ և կատարվել են վերլուծություններ /հիմքերը՝ ՈւԳԿԿ-ում/: 2015-2018թթ.-ին ոչ ուղղակիորեն ուսումնասիրվել են նաև Համալսարանի՝ ERASMUS MUNDUS, ERASMUS+ դրամաշնորհային ծրագրերում ընդգրկված եվրոպական համակարգող համալսարանների ԿԾ-ները: Այդ մուտքերն են՝ 1.Մոսկվայի պետական մանկավարժական համալսարան (ՌԴ), 2.Մոսկվայի տեխնոլոգիական համալսարան (ՌԴ), 3.Պոլոլժիեի պետական սոցիալ-հումանիտար ակադեմիա (ՌԴ), 4.Վլադիվոստոկի պետական համալսարան (ՌԴ), 5.Բալաշովի պետական ինստիտուտ (ՌԴ), 6.Ա. Պուշկինի անվան ռուսաց լեզվի պետական ինստիտուտ(ՌԴ), 7.Օրենբուրգի պետական համալսարան (ՌԴ), 8.Ռուսաստանի ֆիզիկական կուլտուրայի, սպորտի, երիտասարդության և տուրիզմի պետական համալսարան (ՌԴ), 9.Տերամոյի համալսարան (Իտալիա), 10.Դրեզդենի տեխնոլոգիական համալսարան (Գերմանիա), 11.Ալեքսանդրու Իոան Կուզա համալսարան, Ռումինիա, 12.Լեիբիայի համալսարան, Պորտուգալիա:

2019 թ.-ին ԳՔՈԱԿԿ-ի կողմից մշակվել է բենչմարքինգի իրականացման ձևաչափ, որը տրամադրվել է ամբիոններին գործընթացի իրականացման համար՝ միաժամանակ տրամադրելով խորհրդատվություն: Գործընթացի առավել կանոնակարգման և համակարգման համար նախատեսվում է մշակել բենչմարքինգի իրականացման քաղաքականություն և ընթացակարգ: Ըստ վերը նշված ձևաչափի՝ իրականացված բենչմարքինգի արդյունքները կցվել են ՈԱԱԿ-ի էլ. հարթակում: Համեմատական վերլուծությունն իրականացվել է հետևյալ հաստատությունների հետ՝ 1. Երևանի պետական համալսարան /ՀՀ/, 2. Վանաձորի պետական համալսարան /ՀՀ/, 3. Հայաստանի պետական մանկավարժական համալսարան /ՀՀ/, 4. Մոսկվայի պետական մանկավարժական համալսարան /ՌԴ/, 5. Մոսկվայի տեխնոլոգիական համալսարան /ՌԴ/, 6. Պենզայի պետական համալսարան /ՌԴ/:

**ՉԱՓՈՐՈՇԻՉ ք.** ՄՈւՀ-ն ունի ՄԿԾ-ների ուսումնառության ակնկալվող արդյունքներին համապատասխան դասավանդման և ուսումնառության մեթոդների ընտրության քաղաքականություն, որը նպաստում է ուսանողակենտրոն ուսուցմանը:

Հիմքեր ՄԿԾ-ի մասնագիր, Դասընթացի նկարագրիչ, Դասընթացի ԹՕՊ, Չափանիշ\_III\_նմուշ\_5  
*Վերլուծել ՄԿԾ-ում նշված դասավանդման և ուսումնառության մեթոդների արդյունավետությունը /կատարել համառոտ մեջբերումներ համապատասխան հիմքերից/:*

ՇՊՀ-ի առաքելությունից բխող նպատակներից է ուսանողակենտրոն միջավայրի ստեղծումը՝ ամրագրված [ՌԵ](#)-ով: 2016թ. դեկտեմբերի 14-ից 15-ը ՇՊՀ-ի ՈԱ կենտրոնի կողմից իրականացվել են դասընթացներ՝ վերջնարդյունքահեն և աշխատաշուկայի պահանջներին միտված ՄԿԾ-ների կազմմանը վերաբերող, որի արդյունքում վերհանված կարևորագույն

կարիքներից է եղել ուսանողակենտրոն ուսուցման խնդիրների բարձրացումը: Այդ վերապատրաստումներին հետևել է «**Ուսանողակենտրոն ուսուցման մեթոդական ուղեցույցի**» կազմումը (հիմքը՝ ՈւԳԿԿ-ում) և մասնագիտական ամբիոններին համապատասխան մեթոդական օգնության ցուցաբերումը:

Այդ նույն ընթացքում **TEMPUS-ARMENQA** ծրագրի շրջանակում վերապատրաստումներ են անցկացվել՝ միտված 1. ՈԱՇ-ին և աշխատաշուկային համահունչ կրթական վերջնարդյունքների հենքով որակավորումներ և կրթական ծրագրեր մշակելուն, 2. ՈԱՇ-ին և ՈՈՇ-ին, դրանց կիրառմանը ուսումնական ծրագրերի և կրթական վերջնարդյունքների մշակման գործընթացում, որոնց ՇՊՀ-ի աշխատակիցներն ակտիվ մասնակցություն են ունեցել:

ՄԿԾ-ների ուսումնառության ակնկալվող արդյունքներին համապատասխան դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները արտացոլված են դասընթացների նկարագրիչներում և ԹՕՊ-երում: 2012թ.-ից ՇՊՀ-ում գործածության մեջ դրված և պարբերաբար բարելավված ձևաչափով ԹՕՊ-երում դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները պարտադիր ամրագրված են և յուրաքանչյուր ուստարի կարող են ենթարկվել փոփոխության: ԹՕՊ-ը կազմվում է դասավանդող դասախոսի կողմից, որտեղ դասախոսն ազատ է դասավանդման և ուսումնառության մեթոդների ընտրության հարցում՝ ուղղված կրթական արդյունքների ապահովմանը: Ելակետ ունենալով ուսանողակենտրոն միջավայրի ձևավորումը՝ ԹՕՊ-ում յուրաքանչյուր թեմային համապատասխան ամրագրված է դասավանդման և ուսումնառության մեթոդների փոխկապակցվածությունը: ԹՕՊ-երում արտահայտված են նաև այն վերջնարդյունքները, որոնց ձեռքբերմանն է միտված դասավանդվող առարկան: Ամրագրված են նաև կրթական հիմնական գործողություններին միտված հանձնարարականները, մասնավորապես, յուրաքանչյուր թեմայի համար նշված է համապատասխան գրականությունը էջերով, ուսումնական նյութերը՝ էլեկտրոնային դասախոսությունների փաթեթները, գործնական և լաբորատոր աշխատանքների ժողովածուները՝ համապատասխան էջերով և համարներով:

Ներկայացված ԿԾ-ների համար ուսումնառության ակնկալվող արդյունքների և համապատասխան դասավանդման և ուսումնառության մեթոդների, ինչպես նաև դասընթացների և ուսումնառության արդյունքների փոխկապակցման աղյուսակը ներկայացված է էլ. հարթակում /Չափանիշ\_III\_նմուշ\_5/:

2013-2016 թթ.-ին իրականացվել են վերապատրաստումներ «Տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ, տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառումն ուսումնական գործընթացում», «Գնահատման համակարգ» և «Դասավանդման մեթոդիկա» թեմաներով, որոնք ուղղված են դասավանդման գործընթացում նորագույն մեթոդների կիրառմանը:

Ինչպես արդեն նշել ենք, դասընթացի նկարագրիչները և ԹՕՊ-երը կազմելու համար 2017 թ.-ին Մանկավարժության ամբիոնի մասնագետների կողմից մշակվել է [մեթոդական ուղեցույց](#)-ը, որտեղ ներկայացվում են դասավանդման, ուսումնառության և գնահատման նորագույն մեթոդները: Այդ ուղեցույցի հիման վրա 2016-2017 ուստարում ԹՕՊ-երի հիմնովին փոփոխված նոր ձևաչափերում հատկապես ուշադրություն է դարձվել դասավանդման և ուսումնառության մեթոդներին՝ նորագույն մեթոդների ներդրման առումով:

ԳԶՈԱԿԿ-ի կողմից անցկացվում են հարցումներ՝ ուղղված նաև դասավանդման և ուսումնառության կիրառված մեթոդներից ուսանողների գոհունակության գնահատմանը:

Այսպես Ուսանողների կողմից ՊԴԿ-ի մասնագիտական, մանկավարժական և կազմակերպչական կոմպետենցիաների գնահատման հարցարանի մի շարք հարցեր ուղղված են դրան, ինչպես 1.Ուսուցման մատչելիության, գիտականության, համակարգվածության սկզբունքները պահպանելը, 2.Դասընթացի նկատմամբ ուսանողների հետաքրքրությունների և պահանջմունքների խթանումն ապահովելը, 3.Կրթության, դաստիարակության, զարգացման կառուցակարգերին տիրապետելը, 4.Տեխնիկական միջոցների և դիդակտիկ նյութերի կիրառումը: Հարցումների արդյունքները տրամադրվում են մասնագիտական ամբիոններին համապատասխան եզրահանգումների և բարեփոխումների համար: Ընդհանուր առմամբ ուսանողները գոհ են դասավանդման և ուսումնառության մեթոդներից՝ շուրջ 92 %:

<b>ՉԱՓՈՐՈՇԻՉ գ.</b> ՄՈւՀ-ն ունի ուսանողների գնահատման քաղաքականություն՝ ըստ ուսումնառության արդյունքների, և ապահովում է ակադեմիական ազնվությունը:
ՇՊՀ-ի բակալավրիատի առկա/հեռակա և մագիստրատուրայի կրեդիտային ԿԾ-ներով ուսումնառության արդյունքների գնահատման և բողոքարկման ընթացակարգ/ <a href="#">Հավելված 3.3.1/</a> , ՇՊՀ-ի ԳԽ-ի 27.10.2017 թ.-ի N19/1 որոշում / <a href="#">Հավելված 3.3.2/</a> , ՇՊՀ-ի ԳԽ-ի 18.10.2018 թ.-ի N4/1 որոշում / <a href="#">Հավելված 3.3.3/</a> , ՇՊՀ-ի ակադեմիական ազնվության հայեցակարգ, ՇՊՀ-ի գրագողության դեմ պայքարի քաղաքականություն
Հավատարմագրման դիմում-հայտում ամրագրված 3 ՄԿԾ-ների համար ուսումնառության արդյունքները և համապատասխան գնահատման մեթոդները ներկայացված են ՈԱԱԿ-ի էլ. հարթակի Չափանիշ_III_նմուշ_4-ում:
<i>Վերլուծել ՄԿԾ-ում նշված ուսանողների գնահատման և գրագողության դեմ պայքարի նախատեսված մոտեցումների արդյունավետությունը /կատարել համառոտ մեջբերումներ համապատասխան հիմքերից/:</i>

2013թ.-ից գործում է [ՇՊՀ-ի բակալավրիատի առկա/հեռակա և մագիստրատուրայի կրեդիտային կրթական ծրագրերով ուսումնառության արդյունքների գնահատման և բողոքարկման ընթացակարգը /Հավելված 3.3.1/](#): Այս ընթացակարգով իրականացվել է բակալավրի և մագիստրոսի ԿԾ-ներով ուսումնառության արդյունքների գնահատումն ու բողոքարկումը: Այս կարգը երկու անգամ ենթարկվել է բարելավման՝ նկատի ունենալով ինչպես ՊԴԿ-ի բանավոր առաջարկությունները, ամբիոններում իրականացված քննարկումները, ուսանողական համակազմի հետ հանդիպումների ընթացքում բարձրացված հարցադրումները, այնպես էլ այլ բուհերի գնահատման համակարգերի ուսումնասիրման արդյունքները /հիմք՝ [Հավելված 3.3.2-ՇՊՀ-ի ԳԽ-ի 27.10.2017 թ.-ի N19/1 որոշում](#), [Հավելված 3.3.3-ՇՊՀ-ի ԳԽ-ի 18.10.2018 թ.-ի N4/1 որոշում/](#): Համաձայն այս ընթացակարգի՝ ուսումնական պլաններում առկա գնահատման ձևերը առաջարկվել էին (նույնը շարունակվում է նաև այսօր) դասավանդող դասախոսների կողմից՝ դասընթացի կրթական վերջնարդյունքներից ելնելով: ՇՊՀ-ում կիրառվում է գնահատման 2 հիմնական ձև՝ ձևավորող (formative) և ամփոփիչ (summative): Ուսանողների գնահատման ձևավորող ձևերից է դասընթացի վերջնարդյունքների գնահատումը, որն ամրագրված լինելով ԹՕՊ-երում, պարտադիր է բոլոր ուսանողների համար՝ ստուգելով ուսուցման որոշակի փուլում ընթացիկ ձեռքբերումները: Ամփոփիչ կամ միջանկյալ ստուգումների արդյունքները ուսանողների հետ քննարկվում են քննատախտակներում ամրագրված ժամանակացույցով՝ ապահովելով հետադարձ կապը:

Նկատի ունենալով առաջին հավատարմագրման ժամանակ [ԵՀՓԶ](#)-ում նշված դիտողությունները՝ [ՇՊՀ-ի ԳԽ-ի 27.10.2017 թ.-ի N19/1 որոշմամբ /Հավելված 3.3.2/](#)

միասնական մոտեցում ցուցաբերվեց ստուգման հասկացությունների վերաբերյալ և սահմանվեցին հետևյալ հասկացությունները՝ ընթացիկ ստուգում, միջանկյալ ստուգում, ամփոփիչ /հանրագումարային/ ստուգում: Գնահատման բաղադրիչներից ակտիվությունը հաշվարկվեց գնահատված ընթացիկ ստուգումների (գրավոր, բանավոր՝ միտված դասընթացի վերջնարդյունքներին) միջին թվաբանականով:

2018 թ.-ի [հունվարի 18-ին](#) և [փետրվարի 28-ին](#) ՈԱԿԿ-ի կողմից ուսանողների հետ անցկացված հանդիպումների ժամանակ քննարկվել են նաև գնահատման գործող համակարգին առնչվող հարցեր: Շատ խնդիրներ պայմանավորված են եղել իրազեկ չլինելով և տեղեկատվության պակասով, նմանատիպ հարցերին տրվել է մեկնաբանություն, և որոշվել է, որ ուսանողներն իրենք էլ պետք է տեղեկատվություն տարածեն: Իսկ որոշ խնդիրներ էլ ներկայացվել են համապատասխան մարմիններին, օրինակ այն, որ սեմինարներին մասնակցությունը ուղղակիորեն արտահայտում ունենա բազմագործոն գնահատականի ձևավորման հարցում, ինչը հաջորդ փոփոխության ժամանակ հաշվի է առնվել: [ՇՊՀ-ի ԳԽ-ի 18.10.2018 թ.-ի N4/1 որոշմամբ /Հավելված 3.3.3/](#) գնահատման կարգը մասնակի բարելավման է ենթարկվել՝ նկատի ունենալով մինչ այդ բարձրացված հարցերը և ԳԽ-ի անդամների կարծիքներն ու դիտարկումները:

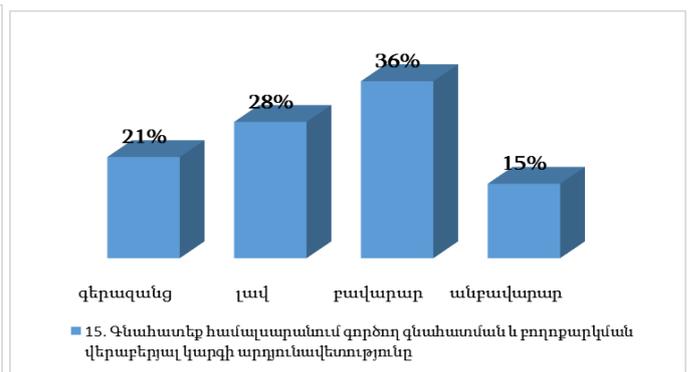
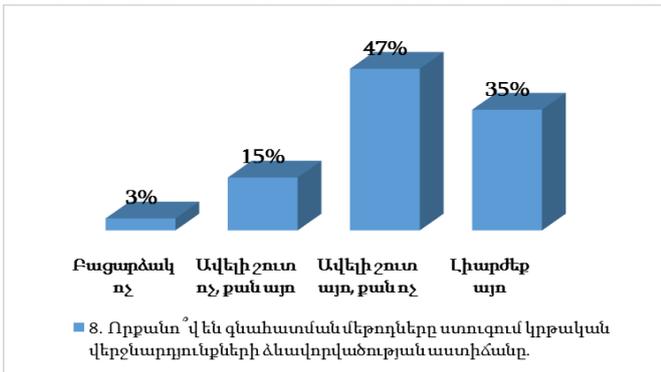
Գնահատականի հետ անհամաձայնության դեպքում ուսանողները կարող են բողոքարկել այն՝ համաձայն գործող [ընթացակարգի](#):

ՇՊՀ-ում 2015թ.-ից մշակվել և գործածության մեջ են դրվել [ՇՊՀ-ի բակալավրիատի և մագիստրատուրայի ԿԾ-ներով սովորող ուսանողների անհատական աշխատանքների կազմակերպման ընթացակարգը](#), 2014 թ.-ից՝ [ՇՊՀ-ի ուսանողների կուրսային աշխատանքների կազմակերպման, կատարման և գնահատման ընթացակարգը](#): 2017 թ.-ից վերանայվել և բարեփոխվել են բակալավրիատի և մագիստրատուրայի ամփոփիչ ատեստավորման գործընթացները, ներդրվել է [ՇՊՀ-ի մագիստրատուրայի և բակալավրիատի շրջանավարտների ամփոփիչ ատեստավորման ընթացակարգը](#): Այս ընթացակարգում հստակ սահմանված են հետազոտական աշխատանքների գնահատման տարբերակված մոտեցումները և բաղադրիչները. անդրադարձ է կատարված նաև բողոքարկման ընթացակարգին:

Գնահատման առանձին մոտեցում է ցուցաբերվում պրակտիկաների համար, որը ամրագրված է [ՇՊՀ-ի բակալավրի կրթական ծրագրով սովորող ուսանողների պրակտիկաների կազմակերպման և անցկացման ընթացակարգով](#), անհրաժեշտություն կա ընթացակարգով կարգավորելու նաև ՄԳԿԾ-ներով իրականացվող պրակտիկաների (ուշադրություն դարձնելով նաև հետազոտական պրակտիկային) գործընթացը: ՇՊՀ-ի ԳԽ-ի 2019-2020 ուստարվա աշխատանքային պլանով նախատեսված է այդ փաստաթղթի հաստատում, որով կամրագրվի գնահատման համակարգը, որն այսօր կատարվում է նույն սկզբունքով, ինչ ԲԿԾ-ով նախատեսված պրակտիկաների դեպքում: Հետազոտողի ԿԾ-ում պրակտիկաները (մանկավարժական, հետազոտական) տարբերվում են նախորդ կրթական մակարդակների պրակտիկաներից և՛ ծրագրով, և՛ տևողությամբ, և՛ գնահատման կշիռներով, և՛ վերջնարդյունքով, որը կարգավորվում է [ՇՊՀ-ի ասպիրանտուրայի/հայցորդության ընդունելության և ուսուցման կանոնակարգով](#):

Գնահատման համակարգի արդյունավետությունը գնահատելու և առկա թերությունները վեր հանելու նպատակով հարցումներ են անցկացվում ԳԶՈԱԿԿ-ի կողմից ուսանողների

շրջանում՝ ըստ [ՇՊՀ ուսանողների կողմից գիտելիքների գնահատման արդյունավետության և որակի գնահատման հարցարանի](#): Մանրամասն վերլուծություններն առկա են ԳՔՈԱԿԿ-ում, սակայն նշենք, որ ընդհանուր առմամբ ըստ ֆակուլտետների ուսանողների բավարարվածությունը տարբեր է, իսկ համընդհանուր գոհունակությունը շուրջ 70 % է:



Համալսարանի ղեկավարության ուշադրության կենտրոնում գտնվում է սկադեմիական ազնվության ապահովման հարցը: 2015 թ.-ին ներդրվել է [ԳՊՄԻ-ի սկադեմիական ազնվության հայեցակարգը](#): Գրագողության դեմ պայքարը ներկա բարձրագույն կրթության հրատապ խնդիրներից մեկն է, և գիտակցելով խնդրի լրջությունը՝ քայլեր են ձեռնարկվում այդ արատավոր երևույթի դեմ պայքարելու համար: 2018 թ.-ին ԳՔՈԱԿԿ-ի կողմից մշակվել և 2019թ.-ին ԳԽ-ի կողմից հաստատվել է [ՇՊՀ-ում գրագողության դեմ պայքարի քաղաքականությունը](#), որը, հստակորեն նկարագրում է այն քաղաքականությունը, որը որդեգրվել է բուհի կողմից, և որը գործածության մեջ դրվելով հնարավորություն կտա նվազեցնել ռիսկերը /մանրամասն՝ 6-րդ չափանիշում/: Ակադեմիական աշխատակազմի, ուսանողների և մասնագիտական բնույթի ծառայությունների գծով կառավարման բարձր պաշտոն զբաղեցնող անձանց համար [էթիկայի սկզբունքները](#) շարադրված են համապատասխան փաստաթղթում: Անդրադառնալով ԳՔՈԱԿԿ-ի կողմից իրականացված հարցումներին՝ կարող ենք ասել, որ մտահոգիչ են արդյունքները, քանի որ ուսանողների մեծ մասը կարծում է, որ դասախոսները սուբյեկտիվորեն են մոտենում գնահատման գործընթացին:

<b>ԶԱՓՈՐՈՇԻՉ Պ.</b> ՄՈւՀ-ի ՄԿԾ-ները բովանդակային առումով համահունչ են նմանատիպ այլ ճանաչված ՄԿԾ-ներին և նպաստում են ուսանողների ու դասավանդողների շարժունությանը, միջազգայնացմանը:						
Հիմքեր	ՄԿԾ-ի մասնագիր, Ուսումնական պլան, ՄԿԾ-ի նկարագրիչ և ԹՕՊ					
<i>Ներկայացնել այն ուսումնական հաստատությունների ցանկը (նշելով երկիրը և ուսանողների թվաքանակն ըստ տարիների), որոնց հետ հաստատությունն ունի ուսանողների փոխանակումն ու շարժունությունն ապահովող գործող համաձայնագրեր:</i>						
<i>Ուսանողների ներգնա սկադեմիական շարժունություն</i>						
	<i>Երկիր, հաստատություն</i>	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019
1	Ռումինիա, Կլուժ Նապոկա տեխնիկական համալսարան				1	
<i>Ուսանողների արտազնա սկադեմիական շարժունություն</i>						
	<i>Երկիր, հաստատություն</i>	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019
1	Ռումինիա, Ալեքսանդրու Յոհան Կուզայի համալսարան		1	1	1	
2	Պորտուգալիա, Լիսաբոնի համալսարան	1				
3	Սլովենիա, Նովա Գորիցիայի համալսարան	2	2			
4	Պորտուգալիա, Լեիրիայի համալսարան	1	2			

5	Անգլիա, Քիլի համալսարան				1	
6	Իսպանիա, Վալլադոլիդի համալսարան					3
<i>Ներկայացնել այն ուսումնական հաստատությունների ցանկը (նշելով երկիրը և դասավանդողների թվաքանակն ըստ տարիների), որոնց հետ հաստատությունն ունի դասավանդող անձնակազմի փոխանակումն ու շարժունությունը ապահովող գործող համաձայնագրեր:</i>						
<i>Դասավանդողների ներգնա ակադեմիական շարժունություն</i>						
	<i>Երկիր, հաստատություն</i>	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019
1	Ռումինիա, Կլուժ Նապոկա տեխնիկական համալսարան					1
2	Չեխիա, Օստրավայի համալսարան		1			
<i>Դասավանդողների արտագնա ակադեմիական շարժունություն</i>						
	<i>Երկիր, հաստատություն</i>	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019
1	Ռումինիա, Ալեքսանդրու Յոհան Կուզայի համալսարան		1	1	1	
2	Սլովենիա, Նովա Գորիցիայի համալսարան		1			
3	Պորտուգալիա, Լեիբիայի համալսարան		1			
4	Անգլիա, Քիլի համալսարան				2	1
5	Իսպանիա, Վալլադոլիդի համալսարան				1	1
6	Ռումինիա, Կլուժ Նապոկա տեխնիկական համալսարան					3
<i>Վերլուծել և հիմնավորել ՄԿԾ-ների բովանդակային հուսալիությունը, ՄՈՒՀ-ի և այլ հաստատությունների համապատասխան ՄԿԾ-ների հետ համադրելիությունը, ինչպես նաև այդ մոտեցումների արդյունավետությունը /կատարել համառոտ մեջբերումներ համապատասխան հիմքերից/: Ինչքանով է այն նպաստում ուսումնառողների ու դասավանդողների շարժունությանը:</i>						

ՇՊՀ-ի ՄԿԾ-ներում տարանջատված են տեսական, գործնական բաղադրիչները: Բակալավրի և մագիստրատուրայի ՄԿԾ-ների ուսումնական պլաններն ունեն հստակ կառուցվածք: ՄԿԾ-ներում բացի ընդհանուր, մասնագիտական պարտադիր կրթամասերից առկա է ընդհանուր կրեդիտների 25 %-ը կազմող մասնագիտական ընտրովի կրթամասը, որն առավելապես նպաստում է շարժունությանը՝ դառնալով mobility window և թույլ է տալիս ավելի ճկուն դարձնել ուսումնական պլանները, ապահովել կրթական վերջնարդյունքների (կոմպետենցիաների) ամբողջական ձևավորումը: ԲԿԾ-ներում շարժունության դինամիկան ապահովելու համար բացի նրանից, որ 2020-2021 ուստարվանից պատրաստվում ենք ներդնել առանձին կամ ընտրական կրթամաս, առավելագույնս գործածվում են առարկայական նկարագրերը, որտեղ մանրամասն նկարագրվում են վերջնարդյունքները, առարկայի բովանդակությունը: Շատ դեպքերում սա հնարավոր է դարձնում հաշվառել և փոխանցել հյուրընկալող բուհերում ձեռք բերած կրեդիտները: Սակայն անհրաժեշտ է նշել, որ ակադեմիական շարժունության ծրագրերով արտերկրի գործընկեր բուհերում սովորած ուսանողների բոլոր ձեռքբերումների ճանաչումը ՀՀ-ում որևէ կերպ չի ընդհանրացված. յուրաքանչյուր բուհ ունի իր սեփական մոտեցումը: ՇՊՀ-ում մասնագիտական ամբիոնները քննարկում են դասընթացների բովանդակության և վերջնարդյունքների ընդհանրությունները և 75% համընկնումների դեպքում ճանաչում կուտակած կրեդիտները: Առանձին դժվարություն է ներկայացնում նաև կրեդիտների գնահատման փոխանցման մոտեցումը, որը նախատեսվում է ներառել Համալսարանի գնահատման համակարգի բարելավման ժամանակ: Սակայն շատ ավելի նախընտրելի է բոլոր բուհերի համար միևնույն սկզբունքների ճանաչումը:

ՇՊՀ-ի ՄԿԾ-ների և ՀՀ նմանատիպ մասնագիտությունների, ինչպես նաև ԱՊՀ երկրների համապատասխան ԿԾ-ների համեմատական վերլուծություն կատարվել է, որի արդյունքում

պարզվել է, որ որոշ մասնագիտությունների առումով բովանդակային տարբերությունները քիչ են, և մասնագիտական կրթաբաղադրիչով հիմնականում համահունչ են ՀՀ-ում նմանատիպ մասնագիտությունների ԿԾ-ներին: Համեմատական վերլուծության ենթարկվել են ՇՊՀ-ի բոլոր ԲԿԾ-ները և մի շարք ՄԳԿԾ-ներ (հիմքերը՝ ՈԻԳԿԿ-ում): ԳՔՈԱԿԿ-ի կողմից 2019թ.-ին մշակված բենչմարքինգի իրականացման ձևաչափով ևս ամբիոններում իրականացվել է մի շարք ԿԾ-ների բենչմարքինգ (հիմքերը՝ ամբիոններում և ԳՔՈԱԿԿ-ում):

ՇՊՀ-ում ՄԿԾ-ների կատարելագործման, արդիականացման աշխատանքները մշտական բնույթ են կրում, և դրանց նպատակն է վերլուծել առաջատար բուհերում տվյալ ՄԿԾ-ին առնչվող նոր մոտեցումները, կատարվող փոփոխությունները, և անհրաժեշտության դեպքում փոփոխություններ կատարել: Այդ աշխատանքները որոշակիորեն նպաստում են Համալսարանի ՄԿԾ-ների միջազգայնացմանը, քանի որ արդյունքում նվազում են ԿԾ-ների միջև տարբերությունները:

Չնայած վերոնշյալ հանգամանքներին՝ ուսանողների և դասախոսների ակտիվ շարժունությունը ՀՀ-ի տարածքում դեռևս չի նկատվում:

Բուհը ՄԿԾ-ների վերջնարդյունքների համադրելիության և շարժունության կայունության ապահովության համար [պայմանագրեր](#) է կնքել ինչպես Արցախի, այնպես էլ արտասահմանյան մի շարք բուհերի հետ /մանրամասն՝ 9-րդ չափանիշում/: Մինչև այժմ ՇՊՀ-ի 15 ուսանող շարժունությամբ կրեդիտներ են կուտակել, և 13 դասավանդող իրենց փորձը ներդրել են էվրոպական առաջավոր բուհերում:

Արտասահմանյան բուհերում ուսումնառության հնարավորությունների վերաբերյալ ուսանողների իրազեկվածությունը և մոտիվացիան վերջին տարիներին կտրուկ աճել է: Ուսանողների շարժունության հաշվառումը կատարվում է ԱՀՀԿԿ-ի կողմից: Այսօր ՇՊՀ-ն հնարավորություն ունի օտար լեզվով իրականացնելու առանձին դասընթացներ /մանրամասները՝ 9-րդ չափանիշում/:

<b>ՉԱՓՈՐՈՇԻՉ Է.</b> ՄՈՒՀ-ում առկա է ՄԿԾ-ների մշտադիտարկման, արդյունավետության գնահատման, բարելավման քաղաքականություն:	
Հիմքեր	ԳՊՄԻ-ի ՄԿԾ-ների մշակման, հաստատման, մշտադիտարկման և վերանայման քաղաքականություն, Արտաքին և ներքին շահակիցների կարիքների ուսումնասիրության մեթոդները
<i>Վերլուծել ՄԿԾ-ի մշտադիտարկման, գնահատման և վերանայման մեխանիզմները և դրանց արդյունավետությունը:</i>	
<i>Նկարագրել վերջին 5 տարիների ընթացքում ՄԿԾ-ի վերանայման շրջանակներում կատարված ուսումնասիրությունների արդյունքները և դրանց հիման վրա իրականացրած բարելավումները:</i>	

Դեռևս 2013 թ.-ին հաստատվել է [ԳՊՄԻ-ի ՄԿԾ-ների մշակման, հաստատման, մշտադիտարկման և վերանայման քաղաքականությունը](#), սակայն այն բարելավման անհրաժեշտություն ունի և [2019-2020 ուստարվա աշխատանքային պլանով](#) նախատեսվում է իրականացնել ժամանակացույցին համապատասխան:

ԿԾ-ների մշտադիտարկման և արդյունավետության գնահատման գործընթացին մասնակցում են ներքին և արտաքին շահակիցները, օրինակ, ՄԿԾ-ների մեթոդական խորհրդի կազմում պարտադիր ընդգրկված են գործատուների ներկայացուցիչներ, ինչպես նաև ուսանողներ, շրջանավարտներ:

ՄԿԾ-ների մշտադիտարկման և ԿԾ-նրի արդյունավետության գնահատմանն են ուղղված ԳՔՈԱԿԿ-ի կողմից ներդրված 2017 թ.-ից իրականացվող մի շարք հարցումներ՝ ներքին և արտաքին շահակիցների շրջանում: [ՇՊՀ-ի ուսանողների կողմից ՊԴԿ-ի մասնագիտական,](#)

[մանկավարժական և կազմակերպչական կոմպետենցիաների գնահատման հարցումների](#) շրջանակում, ուսանողները, կոնկրետ հարցրին արդրադառնալուց բացի, հնարավորություն ունեն ԿԾ-ի յուրաքանչյուր առարկայի շրջանակներում դիտարկումներ գրել բաց տեքստով: ԿԾ-ների յուրաքանչյուր առարկայի շրջանակներում խնդիրներ վեր հանելու, ինչպես նաև վերլուծություններ կատարելու հնարավորություն ունեն նաև դասախոսները [Դասախոսի մասնագիտական, մանկավարժական և կազմակերպչական կոմպետենցիաների զարգացման կարիքների գնահատման հարցումների շրջանակում](#), որի արդյունքում որակական վերլուծությունների հարուստ հենք է ձևավորվում: Սրան են նպաստում նաև ՇՊՀ-ի [ուսանողների](#) և շրջանավարտների ([բակալավրիատի](#) և [մագիստրատուրայի](#)) կողմից բուհում ստացած կրթության, բուհի մասնագիտական և կազմակերպչական վարկանիշների գնահատման հարցարաններում ներառված հարցադրումները դասընթացների, ԿԾ-ների և գնահատման մեթոդների վերաբերյալ: Մշտադիտարկման լավ մեխանիզմ է ամփոփիչ ատեստավորման հանձնաժողովներում արտաքին շահակիցների ընդգրկումը, ովքեր իրենց կարծիքներն են գրառում շրջանավարտների կոմպետենցիաների վերաբերյալ: 2019 թ.-ից կիրառվում է նաև ամփոփիչ ատեստավորման հանձնախմբի անդամ գործատուների կողմից ՇՊՀ-ի շրջանավարտների ([բակալավրիատի](#) և [մագիստրատուրայի](#)) մասնագիտական պատրաստվածության որակից բավարարվածության գնահատման հարցումներ: Այս բոլոր հարցումների շրջանակներում կարծիքների հավաքագրման և համապատասխան վերլուծությունների միջոցով պարզաբանվում են ԿԾ-ների արդյունավետությունը, պահանջվածությունը և համապատասխանությունը աշխատաշուկային:

Այդ արդյունքների վերլուծությունը հավաստում է տարածաշրջանում ՇՊՀ-ի բարձր վարկանիշը և պահանջվածությունը: Պետք է նշել, որ հարցումների արդյունքները բացահայտել են նաև մի շարք խնդիրներ, արդյունքները տրամադրվում են մասնագիտական ամբիոններին, որոնք ուսումնասիրվում են և փնտրվում կրթության որակի բարելավման համապատասխան մեխանիզմներ: Կրթական ծրագրերի պարբերական վերանայման նպատակը իրականացման լրիվ շրջափուլի արդյունքներով նրա արդիականության գնահատումն է, այն շարունակելու հիմնավորվածությունը, մատուցման որակի ապահովումը:

Ինչպես արդեն նշվել է՝ մի շարք կրթական ծրագրեր ներդրվել են աշխատաշուկայի արդի պահանջներով պայմանավորված:

Չնայած կատարված աշխատանքներին, այնուամենայնիվ բուհի համար կարևոր մարտահրավեր է աշխատաշուկայի պահանջներին համահունչ ՄԿԾ-ների իրականացումը: Այս համատեքստում կարևոր է երկխոսության հաստատումը գործատուների հետ, ինչպես նաև շրջանավարտների հետ արդյունավետ հետադարձ կապի հաստատումը, դրանց ապահովման նոր մեխանիզմների, գործիքակազմի ստեղծումը:

<i>Ուժեղ կողմեր</i>	<i>Թույլ կողմեր</i>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Բուհի առաքելությանը, ՈԱՇ-ին և պետական կրթական չափորոշիչներին համապատասխան ԿԾ-ների առկայություն:</li> <li>• Աշխատաշուկայի պահանջներին համապատասխան նոր ներդրված ՄԿԾ-ներ:</li> <li>• Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդների ընտրության քաղաքականություն ու համապատասխան փորձառությամբ մասնագետների առկայություն:</li> <li>• Դասավանդման, ուսումնառության և գնահատման</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Աշխատաշուկայի ուսումնասիրման գործընթացի անկատարություն:</li> <li>• Կրեդիտների բաշխման ամրագրված քաղաքականության և ընթացակարգերի բացակայություն:</li> <li>• ՀՀ տարածքում ուսանողների և դասավանդողների շարժունության հարցերին ոչ բավարար հետևողականություն:</li> <li>• Ուսանողների և դասավանդողների ներգնա</li> </ul>

<p>մեթոդների արդյունավետության գնահատման մեխանիզմների առկայություն:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Գնահատման համակարգի վերանայման ուսանողակենտրոն քաղաքականությունը:</li> <li>• Ուսանողների և դասավանդողների ակտիվությունը շարժունության գործընթացների առումով:</li> <li>• Ակադեմիական ազնվության ապահովման հստակ քաղաքականության առկայություն:</li> <li>• Բենչմարքինգի իրականացման մեխանիզմների առկայություն:</li> <li>• ՄԿԾ-ների գնահատման բազմազան մեթոդների առկայությունը:</li> </ul>	<p>ակադեմիական շարժունության ցածր ցուցանիշ:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• ՄԿԾ-ների մշակման, իրականացման, գնահատման, մշտադիտարկման, վերանայման գործընթացի ոչ բավարար համակարգավածություն:</li> <li>• Բենչմարքինգի իրականացման համար փորձի սակավություն:</li> <li>• Արտաքին շահակիցների թույլ ակտիվություն ՄԿԾ-ների մշակման և վերանայման գործընթացներում:</li> </ul>
<i>Հնարավորություններ</i>	<i>Վտանգներ</i>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Գործատուների հետ առավել սերտ համագործակցության հնարավորություն:</li> <li>• Տարածաշրջանի աշխատաշուկայի ակտիվացման միտում:</li> <li>• ՀՀ բուհերի և ՈԱԱԿ-ի հետ համագործակցություն:</li> <li>• ԱՊՀ և եվրոպական բուհերի հետ համագործակցություն:</li> <li>• ՄԿԾ-ների բարելավման համար դրամաշնորհային ծրագրերի առկայություն:</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Առանձին մասնագիտությունների նկատմամբ հետաքրքրության նվազում:</li> <li>• Ժողովրդագրական խնդիրների պատճառով դիմորդների թվի նվազում:</li> <li>• ՄԿԾ-ների իրականացման և բարելավման համար անհրաժեշտ պետական ֆինանսավորման թույլ աջակցություն</li> </ul>

***Թույլ կողմերի և վտանգների հաղթահարման պլանավորվող ուղիները***

1. Աշխատաշուկայի ուսումնասիրման գործընթացի բարելավում:
2. Կրեդիտների բաշխման հստակ քաղաքականության և ընթացակարգի մշակում և ներդրում:
3. ՀՀ տարածքում ուսանողների և դասավանդողների շարժունության ապահովում:
4. Ուսանողների և դասավանդողների ներգնա ակադեմիական շարժունության նպաստում:
5. ՄԿԾ-ների մշակման, իրականացման, գնահատման, մշտադիտարկման, վերանայման ընթացակարգի մշակում և ներդրում:
6. Բենչմարքինգի իրականացման գործընթացների բարելավում:
7. ԿԾ-ների մշտական բարելավում՝ աշխատաշուկայի, ներքին և արտաքին շահակիցների պահանջներին համապատասխան և շարժունության ապահովման նկատառումներով պայմանավորված:
8. Արտաքին շահակիցների ակտիվ ներգրավվածության ապահովում ՄԿԾ-ների մշակման և վերանայման գործընթացներում:

**IV. ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԸ**

**ԶԱՓԱՆԻՇ:** *ՄՈՒՀ-ն ուսանողներին տրամադրում է համապատասխան աջակցություն՝ կրթական միջավայրի արդյունավետությունն ապահովելու նպատակով:*

ՇՊՀ-ն որդեգրել է կրթական ծառայությունների մատուցմանն աջակցող քաղաքականություն, որը մասնավորապես վերաբերում է ուսանողակենտրոն միջավայրի ստեղծմանը, գիտահետազոտական և մասնագիտական կարողությունների իրացմանն ու ներառմանը:

Ուսուցման և ուսումնառության ողջ ընթացքում համալսարանը ուսանողի համար կրթական բոլոր մակարդակներում ապահովում է շարունակական կրթություն և հետազոտական միջավայր՝ ժամանակակից կրթական տեխնոլոգիաների և ստեղծարար լուծումների կիրառմամբ: Ուսանողին որակյալ կրթական ծառայություններ մատուցելու համար համալսարանը շարունակաբար բարելավում է կրթական կարիքների վերհանման ընթացակարգերը և կիրառում համապատասխան գործիքակազմ (հիմք՝ [ՌԾ](#)):

**ԶԱՓՈՐՈՇԻՉ ա.** ՄՈՒՀ-ում գործում են ուսանողների հավաքագրման, ընտրության և ընդունելության իրականացման հստակ մեխանիզմներ:

Հիմքեր	Պետական և ոչ պետական բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների ընդունելության (ըստ ԲԿԾ-ի) կարգ, ՀՀ պետական բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների հեռակա ուսուցման ընդունելության կարգ, ՇՊՀ-ի մագիստրատուրայի ընդունելության և ուսուցման կանոնակարգ, ՇՊՀ-ում ասպիրանտուրայի/հայցորդության ընդունելության և ուսուցման կանոնակարգ
--------	--

Ուսումնական հաստատությունում ուսանողների թիվը՝ ըստ կրթական ծրագրերի և ուսուցման ձևերի:

Ուսանողների թիվը		2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019
Բակալավրի	առկա	1000	1171	1023	1062	943
	հեռակա	1530	1151	1087	1009	913
Մագիստրոսի	առկա	379	307	345	465	395
	հեռակա	-	-	-	-	-
Հետազոտողի	առկա	1	1	1	1	1
	հեռակա /այդ թվում՝ հայցորդ/	29	22	15	20	18

Ուսումնառողների շարժը վերջին 5 տարվա կտրվածքով մանրամասն ներկայացված է Չափանիշ\_IV\_նմուշ\_24-ում:

**Հեռացումներ և վերականգնումներ**

	Ուսանողների թիվ	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019
1	Հեռացված ուսանողների տոկոսը/ թիվը	4,7%/137	5,4%/145	2,5%/65	4,2%/102	2,3%/63
2	Վերականգնված ուսանողների տոկոսը/թիվը	4,5%/130	2,7%/74	2%/53	2,6%/67	2,7%/72

*Վերլուծել հաստատությունում գործող ուսանողների հավաքագրման, ընտրության և ընդունելության իրականացման մեխանիզմների արդյունավետությունը /կատարել համառոտ մեջբերումներ համապատասխան հիմքերից/:*

*Վերհանել հեռացումների և վերականգնումների պատճառները և տրամադրել տվյալ խնդիրների լուծման տարբերակները /կատարել համառոտ մեջբերումներ համապատասխան հիմքերից/:*

Համալսարանը ուսանողների հավաքագրման, մասնագիտական կողմնորոշման քաղաքականությունն իրականացնում է հետևյալ եղանակներով՝

- համալսարանական ԿԾ-ների (բակալավրի, մագիստրոսի, հետազոտողի) և ընդունելության գործընթացին վերաբերող տեղեկատվության տարածում,
- համալսարանական մասնագիտություններին համապատասխան մրցութային քննական առարկաների գծով անվճար պարապմունքների իրականացում մարզի միջնակարգ և ավագ դպրոցների շրջանավարտների համար:

ՇՊՀ-ն տարածում է համապատասխան տեղեկատվություն կայքէջի ([1](#), [2](#), [3](#), [4](#), [5](#), [6](#), [7](#), [8](#), [9](#), [10](#), [11](#), [12](#), [13](#), [14](#), [15](#), [16](#), [17](#), [18](#)), [Ֆեյսբուքյան էջի](#) միջոցով, ինչպես նաև հեռուստատեսությամբ և շաբաթաթերթով: 2017-2018 ուստարում պատրաստվել են նաև տեղեկատվական տեսանյութեր ([տեսանյութ 1](#), [տեսանյութ 2](#), [տեսանյութ 3](#)):

Ուսանողների հավաքագրման գործընթացներն իրականացվում են [բաց դասերի և արտահամալսարանական միջոցառումների](#), [բաց դռների](#) միջոցով:

Համալսարանն ակտիվ համագործակցում է տարածաշրջանի միջնակարգ ու ավագ դպրոցների, ՄՄՈՒՀ-երի հետ: Փոխադարձ այցելություններ են կազմակերպվում մարզի միջնակարգ և ավագ դպրոցների, ՄՄՈւՀ-երի, ԿԾ-ներ իրականացնող ամբիոնների, բուհի վարչական անձնակազմի կողմից:

Որպես ուսանողների հավաքագրման քաղաքականության իրականացման մեխանիզմ՝ 2017թ.-ին ՇՊՀ-ի ավագ դպրոցի, ՇՊՀ-ի մշակույթի վարժարանի և Գյումրու թիվ 3 ավագ դպրոցի վերամիավորման արդյունքում վերակազմավորվեց ՇՊՀ-ի ավագ դպրոցը, որն առավել բարենպաստ կրթական միջավայր ստեղծեց քաղաքի ու մարզի դպրոցականների համար, ինչը ևս նպաստեց աշակերտների հավաքագրման գործին: Համալսարանը պատասխանատվություն վերցրեց ապահովելու աշակերտների տրանսպորտային անվճար

տեղափոխությունը դեպի դպրոց և հակառակ ուղղությամբ՝ երկու տարբեր երթուղիներով: Այս քաղաքականությունն ապահովեց դիմորդների ավելի մեծ հոսք: Դիմորդների հավաքագրման գործընթացին նպաստում է նաև համալսարանի կազմում գործող ՄՄՈւՀ-ը՝ [ՇՊՀ-ի քոլեջը](#): Քոլեջի բարձր առաջադիմություն ցուցաբերած շրջանավարտները հիմնականում դիմում են համալսարան համապատասխան մասնագիտություններով ուսումը շարունակելու համար՝ [ՀՀ Կառավարության 20.05.2002 թ.-ի N 589 որոշման](#) պահանջներին համապատասխան:

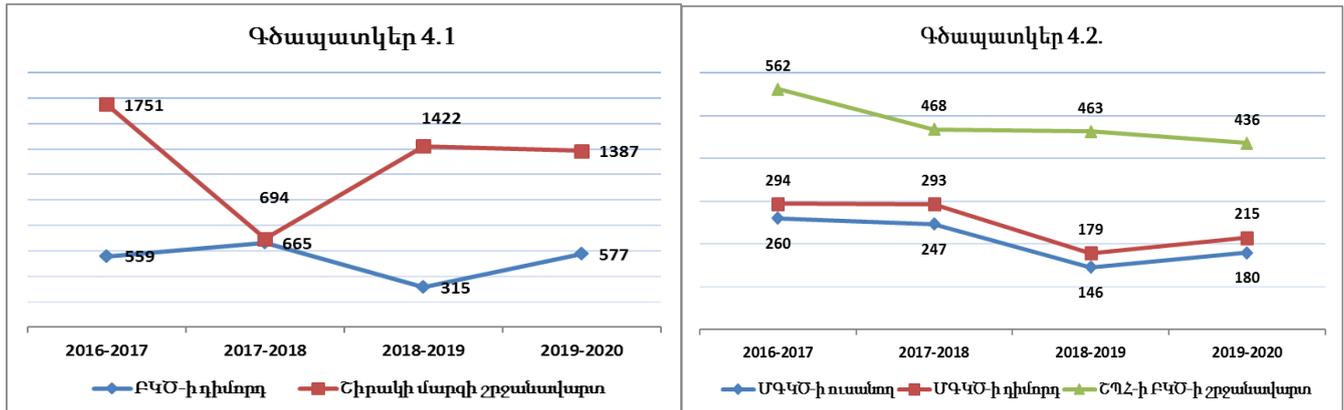
Ուսանողների հավաքագրման համար կիրառվող մեթոդներից են նաև [մասնագիտական կողմնորոշմանն ուղղված խորհրդատվական հանդիպումները](#) ինչպես կրթական հաստատությունների, այնպես էլ այլ կազմակերպությունների համար: Նախապես հաստատված ժամանակացույցով իրականացվում են այցեր, որոնց ընթացքում ներակայացվում է համալսարանի թողարկվող մասնագիտությունների, ԿԾ-ների, շնորհվող որակավորումների, ուսումնական գործընթացի, ռեսուրսների և դիմորդներին հետաքրքրող այլ հարցերի վերաբերյալ ամբողջական տեղեկատվություն:

Համալսարանում ուսանողների հավաքագրման գործընթացը թեև առանձին փաստաթղթավորված ընթացակարգ չունի, սակայն այդ հարցին վերաբերող գործառնությունները ներառված են ընդունելության անցկացման ընթացակարգերում:

ՇՊՀ-ում ԲԿԾ-ով առկա ուսուցման ընդունելությունն ու մրցույթն իրականացվում է ՀՀ կառավարության հաստատած պահանջներին և չափանիշներին համապատասխան: Առկա ուսուցման ընդունելությունն իրականացվում է տվյալ ուստարվա համար ՀՀ Կառավարության հաստատած մասնագիտությունների ցանկին համապատասխան: Ըստ [«Պետական և ոչ պետական բուհերի ընդունելության \(ըստ բակալավրի ԿԾ-ի\) կարգի»](#)՝ բակալավրի առկա ուսուցման համակարգում բուհը կազմակերպում է ներբուհական ընդունելության քննություններ «Ֆիզիկական դաստիարակություն և սպորտային մարզումներ», «Նախնական զինվորական պատրաստություն», «Համակարգչային գրաֆիկա», «Դիզայն», «Դեկորատիվ կիրառական արվեստ» մասնագիտություններով: ԲԿԾ-ով հեռակա ուսուցման ընդունելության քննությունները կազմակերպում է բուհը՝ հիմք ունենալով [ՀՀ պետական բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների հեռակա ուսուցման ընդունելության կարգը](#):

ՇՊՀ-ի մագիստրոսի և հետազոտողի ԿԾ-ներով սովորողների ընդունելությունը և ուսուցումը կազմակերպվում է ըստ [ՇՊՀ-ի մագիստրատուրայի ընդունելության և ուսուցման](#) ու [ՇՊՀ-ում սպիրանտուրայի/հայցորդության ընդունելության և ուսուցման](#) կանոնակարգերի:

Բուհի ուշադրության կենտրոնում է ուսանողների հավաքագրման քաղաքականությունը, և մեխանիզմների հստակեցումը որպես կարևոր խնդիր ամրագրվել է [ՌԾ-ում](#):



2016-2017 ուստարում առկա և հեռակա ուսուցմամբ ԲԿԾ-ով ՇՊՀ-ն ունեցել է 559 դիմորդ (ներառյալ նախորդ տարիների շրջանավարտները), այն պարագայում, երբ ՇՄ-ի շրջանավարտների թիվը 1751 էր: 2017-2018 ուստարում՝ 665 դիմորդ, այն պարագայում, երբ ՇՄ-ի շրջանավարտների թիվը 694 էր: Իսկ 2018-2019 ուստարում դիմորդների թիվը 315 էր, երբ մարզում շրջանավարտների թիվը 1422 էր: 2019-2020 ուստարում համալսարանը ԲԿԾ-ով առկա և հեռակա ուսուցմամբ ունեցել է 577 դիմորդ, որոնցից 474-ն արդեն ուսանողներ են, ընդ որում մարզի շրջանավարտների թիվը կազմել է 1387 (գծապատկեր 4.1) /հիմք՝ ռեկտորի հաշվետվություններ/: Գծապատկեր 4.2.-ում ներկայացված են ՇՊՀ-ի ԲԿԾ-ի շրջանավարտների, ՄԳԿԾ-ի դիմորդների և ՄԳԿԾ-ով հրամանագրված ուսանողների ցուցանիշները: Հետազոտողի ԿԾ-ով ուսումնառողների հավաքագրումն իրականացնում է հիմնականում ներքին ռեսուրսների հաշվին: 2016-2017 ուստարում դիմորդների թիվը 6-ն է (ընդունվել են 5-ը), 2017-2018-ին՝ 7-ը (ընդունվել են 5-ը), 2018-2019-ին՝ 2 (ընդունվել է՝ 1-ը), իսկ 2019-2020-ին դիմել և ընդունվել է 1-ը:

Բերված թվերը հաստատում են այն փաստը, որ ԲԿԾ-ով և ՄԳԿԾ-ով դիմորդների հավաքագրման, մասնագիտական կողմնորոշման, ընդունելության անցկացման ուղղությամբ համալսարանն իրականացրել է արդյունավետ քաղաքականություն: Հատկանշական է այն փաստը, որ ճգնաժամային իրադրության մեջ բուհը կարողացել է կայուն պահել ուսանողական համակազմը: Մասնավորապես 2017-2018 ուստարում, երբ միջնակարգ և ավագ դպրոցների շրջանավարտների թվաքանակը համեմատած նախորդ տարիների հետ չափազանց փոքր էր, և բուհերը կանգնած էին լուրջ մտահոգության առջև, ՇՊՀ-ն կարողացավ գրանցել դիմորդների աճ /գծապատկեր 4.1/ և միաժամանակ ամենաբարձր ցուցանիշն ապահովեց ՄԳԿԾ-ի դեպքում:

Վերջին երեք ուստարիներին համալսարանն իրականացրել է ԲԿԾ-ի ընդունելության քննություններին համապատասխան թվով 9-12 մրցութային առարկաների անվճար պարապմունքներ, որոնք տվել են զգալի արդյունքներ: Օրինակ՝ 2016-2017 ուստարում իրականացվել են պարապմունքներ ՇՊՀ-ի ավագ դպրոցի թվով 42 աշակերտների հետ, որոնցից համալսարան են ընդունվել 38-ը: ՇՊՀ-ի ավագ դպրոցի շրջանավարտների թիվը այդ ուստարում կազմել է 52: Ընդունելության արդյունքներով առկա ուսուցմամբ ԲԿԾ-ով դիմորդների թիվը կազմել է 318, որոնցից՝ 279-ը ընդունվել են համալսարան: 2017-2018 ուստարում իրականացվել են նույնատիպ անվճար պարապմունքներ 47 շրջանավարտներից 20-ի հետ: Այդ ուստարում համալսարանական կրթությունը շարունակել է 26 շրջանավարտ, որոնցից՝ 20-ը ՇՊՀ-ում: Ընդունելության արդյունքներով առկա ուսուցմամբ ԲԿԾ-ով դիմորդների թիվը կազմել է 407, որոնցից՝ 324-ը ընդունվել են համալսարան: 2018-2019 ուստարում ՇՊՀ-ի ավագ դպրոցը ունեցել է 134 շրջանավարտ, որոնցից 79-ը դիմել են բուհեր, նրանցից 50-ն ընդունվել են ՇՊՀ: Ընդունելության արդյունքներով առկա ուսուցմամբ ԲԿԾ-ով դիմորդների թիվը կազմել է 154, որոնցից՝ 135-ն ընդունվել են: Նշենք նաև, որ նմանատիպ անվճար պարապմունքներ իրականացվել են նաև այլ դպրոցների 12-րդ դասարանների աշակերտների հետ. 2016-2017 ուստարում այդ աշակերտների թիվը կազմել է 52, 2017-2018 ուստարում՝ 8 և 2018-2019 ուստարում այդ թիվը հասել է 27-ի:

ԲԿԾ-ով առկա և հեռակա ուսուցման դիմորդների շարքում, բացի ՇՄ-ի բնակիչներից, ներառված են նաև ՀՀ այլ մարզերի, ԼՂՀ-ի, ՌԴ-ի, Վրաստանի Հանրապետության քաղաքացիներ: ԲԿԾ-ով առկա և հեռակա ուսուցմամբ ուսանողների համակազմում նրանք

կազմում են բավականին փոքր մաս. ըստ ուսումնական տարիների՝ պատկերը հետևյալն է. 2016-2017 ուստարում՝ 4%, 2017-2018-ին՝ 2%, իսկ 2018-2019-ին՝ 7%:

ԲԿԾ-ով ուսանողների հավաքագրման, ընտրության և ընդունելության իրականացման մեխանիզմների արդյունավետության մասին են վկայում ընդունելության ցուցանիշները. 2016-2017 ուստարում առկա ուսուցմամբ ԲԿԾ-ով ընդունված ուսանողների համակազմի 13.6%-ը կազմում են համալսարանական ռեսուրսների հաշվին հավաքագրված ուսանողները: 2017-2018-ին՝ այդ ցուցանիշը կազմում է 6,17%, իսկ 2018-2019-ին՝ 37%:

Մագիստրատուրայի ընդունելության գործընթացում նկատելի էր, որ 2016-2017 ուստարում դիմորդների 88%-ը կազմում են ՇՊՀ-ի բակալավրի, մագիստրոսի կամ դիպլոմավորված մասնագետի ԿԾ-ների շրջանավարտները, 2017-2018 ուստարում՝ 84,3%-ը, իսկ 2018-2019 ուստարում՝ 81,5%-ը: 2019-2020 ուստարում այս ցուցանիշը աճել է՝ հասնելով 84 %-ի:

ՄԳԿԾ-ով ընդունելության ցուցանիշները վկայում են, որ 2016-2017 ուստարում դիմորդների 22%-ը այլ բուհերի շրջանավարտներ են: Հաջորդ ուստարում այս ցուցանիշը նվազել է մինչև 15,7%: Արդեն 2018-2019 ուստարում այն աճել է մինչև 19,5%, այնուհետև նվազել՝ հասնելով 16%-ի: Ուշագրավ է փաստել, որ վերջին երկու ուստարիներին այլ բուհերից հավաքագրման ցուցանիշների նվազումը դեռևս չի փաստում հավաքագրված ուսանողների ցուցանիշների անկում, քանի որ դիմորդների թիվը աճել է գրեթե 17%-ով:

Ընդունելության վերաբերյալ ըստ ՄԿԾ-ների մանրամասն տեղեկատվություն և վերլուծություն առկա է ռեկտորի՝ [2016-2017](#) և [2017-2018](#) ուստարիների հաշվետվություններում: Յուրաքանչյուր ՄԿԾ-ում ընդգրկված ուսանողների թիվը ներկայացված է Չափանիշ\_IV\_նմուշ\_6-ում:

Ընդունելության գործընթացի ապահովման համար վերջին 3 տարիներին համալսարանում գործել է ընդունելության մեկ ընդհանուր հանձնաժողով: 2017-2018 ուստարվա ընդունելության գործընթացն իրականացնելու համար հանձնաժողովում ներառվել են ՈւԳԿԿ-ի, Ուսանողների աջակցության, բուհ-գործատու համագործակցության բաժնի մարդկային ռեսուրսներ, ովքեր մինչև այդ պատասխանատու էին նաև համալսարանում դիմորդներին մատուցվող խորհրդատվական ծառայությունների համար: Այդ խորհրդատվությունները վերաբերում են համալսարանական կրթությանը, ԿԾ-ներին, որակավորումներին ու ընդունելության պայմաններին, ուսման վարձի փոխհատուցման հնարավորություններին: Այս խորհրդատվությունների հիմնական թիրախը ոչ միայն դպրոցականներն են, այլ նաև նրանց ծնողներն ու ուսուցիչները: Նման մեխանիզմի կիրառումը ավելացրեց համալսարանի կողմից մատուցվող կրթական ծառայությունների վերաբերյալ տեղեկացվածության աստիճանը, նպաստեց համալսարանական կրթության գործընթացներում դիմորդների կողմնորոշմանը, կատարելագործեց ընդունելության գործընթացն իրականացնողների կարողությունները: Այն ունեցավ իր ուղիղ ազդեցությունը դիմորդների՝ համալսարանական կրթության միջավայրում հարմարվելու և մասնագիտության ընտրության հարցում:

Ուսանողների հավաքագրման վերոնշյալ ցուցանիշները վկայում են, որ ուսանողների հավաքագրումն ու ընդունելությունը իրականացվում է հիմնականում մարզի և համալսարանի ներքին ռեսուրսներով: Չնայած ուսանողների հավաքագրման, ընտրության և ընդունելության աճող ցուցանիշները վկայում են գործընթացի արդյունավետության մասին, սակայն համալսարանը պլանավորում է առավել չափով բարելավել գործընթացները:

ՇՊՀ-ի որդեգրած քաղաքականությունը բարձրագույն կրթության երեք մակարդակներում ընդունելության անցկացման արդարության և թափանցիկության գրավականն է: Ընդունելության արդարությունն ու թափանցիկությունն ապահովելու համար համալսարանն ունի հստակ մոտեցումներ տեղեկատվության տարածման և հասցեականության առումով: ՇՊՀ-ի պաշտոնական կայքէջում առկա է հստակ տեղեկատվություն բարձրագույն կրթության երեք մակարդակներում ԿԾ-ներով ընդունելության, հատկացված տեղերի, քննությունների, ուսման վարձավճարների և այլնի վերաբերյալ:

ՀՀ Կառավարության կողմից հաստատված յուրաքանչյուր հաջորդ ուստարվա ԲԿԾ-ով /առկա, հեռակա/ և ՄԳԿԾ-ով մասնագիտությունների ցանկը հասանելի է սոցիալական ցանցերի էջերով, պաշտոնական կայքէջով, տեղեկատվական թերթոններով, ներկայացումներով և այլն: Արդեն ԲԿԾ-ով ընդունելության բուն գործընթացում թե՛ ԳԹԿ-ն և թե՛ համալսարանն ապահովում են ընդունելության քննությունների ընթացակարգերի պահանջները՝ մասնավորապես. արդյունքների հրապարակման և բողոքարկման առումով, ինչպես նաև ընդունելության մրցութային քննության ընթացքի տեսաձայնային հեռարձակման ապահովմամբ:

Համանման գործընթաց է իրականացվում նաև ՄԳԿԾ-ով ընդունելության ժամանակ: Մագիստրատուրայի ընդունելությունն իրականացվում է երկու փուլով. առաջին փուլով իրականացվում է անվճար հիմունքներով ուսումնառության տեղերի համար հայտարարված մրցույթը, իսկ վճարովի տեղերի համար հայտարարված ընդունելության ժամկետը թույլ է տալիս մրցույթին մասնակցելու առավելագույն թվով դիմորդների: Մրցույթն իրականացվում է բացառապես նախորդ կրթական աստիճանի ՄՈԳ-ի արդյունքներով և ընդունելության կանոններով սահմանված չափորոշիչներով:

Չնայած մագիստրատուրայի ընդունելության կարգում ներառված չեն ընդունելության արդյունքների բողոքարկմանը վերաբերող դրույթներ, այդուհանդերձ, բողոքների առկայության դեպքում համալսարանը տրամադրում է մրցույթի անցկացման արդյունքների վերաբերյալ հստակ տեղեկատվություն: Ընդունելության գործընթացում արդարությունն ապահովվում է համալսարանի կողմից որդեգրած բաց ու թափանցիկ գործելաոճով, որտեղ կարևոր դերակատարներ են դիմորդների հավաքագրման, ընդունելության և մրցութային հանձնաժողովները: Մագիստրատուրայի ընդունելության գործընթացում կարևոր է նախորդ կրթական աստիճանում ուսումնառած մասնագիտության փոփոխության հնարավորությունը, ինչը բխում է [ԵԲԿՏ-ի գործողությունների ուղղություններից](#):

Հետազոտողի ընդունելության և ուսուցման գործընթացը կանոնակարգվում է համապատասխան [կանոնակարգով](#), որն իր մեջ ներառում է բողոքարկման վերաբերյալ հստակ դրույթներ:

ՇՊՀ-ն ուսանողների հեռացման և վերականգնման գործընթացը կազմակերպում է՝ առաջնորդվելով [ՀՀ բուհերի ուսանողների հեռացման \(ազատման\) և վերականգնման կարգով](#):

Հեռացման պատճառները հիմնականում արտերկիր մեկնելն է և դասերից անհարգելի բացակայությունը: Ուսումնառությունը վերականգնելու համար դիմում են ինչպես ՇՊՀ-ի, այնպես էլ ՀՀ այլ բուհերի՝ նախորդ տարիներին հեռացված ուսանողները:

<b>ՉՍՓՈՐՈՇԻՉ Բ. ՄՈՒՀ-ն ունի ուսանողների կրթական կարիքների վերհանման քաղաքականություն և ընթացակարգեր:</b>	
Հիմքեր	ՇՊՀ-ի ուսանողների կարիքների բացահայտման, օժանդակման և ուղղորդման կարգ, ՇՊՀ-ի ներքին կարգապահական կանոններ

*Վերլուծել ուսանողների կարիքների վերհանման ՄՈՒՀ-ի քաղաքականության և ընթացակարգերի իրականացման մեխանիզմների արդյունավետությունը /կատարել համառոտ մեջբերումներ համապատասխան հիմքերից/:*

ՇՊՀ-ի ուսանողներն ընդգրկված են ՇՊՀ-ի կառավարման մարմիններում (ՀԽ-ում, ԳԽ-ում և ՖԽ-ում)՝ հնարավորություն ունենալով ներկայացնելու իրենց կարիքները և մասնակցելու իրենց վերաբերող որոշումների կայացմանը /հիմք՝ [ՇՊՀ-ի կանոնադրություն](#), [ՇՊՀ-ի ԳԽ-ի կանոնակարգ](#), [ՇՊՀ-ի ֆակուլտետի օրինակելի կանոնադրություն](#), մանրամասն՝ 2-րդ չափանիշում/:

Մինչ 2016-2017 ուստարին բուհում գործում էր [Բուհ-գործատու համագործակցության կենտրոնը](#): Իր գործունեության շրջանակներում կենտրոնն ուներ ուսանողի և շրջանավարտի կարիերային ուղղված կարիքների վերհանման գործառույթ: Բուհի կազմակերպական կառուցվածքի փոփոխությունների արդյունքում նախ ձևավորվեցին [Ուսումնամեթոդական գործընթացի կառավարման և գործատուների հետ համագործակցության կենտրոնը](#) և Ուսանողների աջակցության բաժինը, ապա [գործառույթների վերաբաշխմամբ](#) վերակազմավորվեցին ՈւԳԿԿ-ի և Ուսանողների աջակցության, բուհ-գործատու համագործակցության բաժնի /հիմք՝ ռեկտորի՝ [2016-2017](#) և [2017-2018](#) ուստարիների հաշվետվություններ/:

2014-2016թթ.-ին TEMPUS-ի HEN-GEAR եռամյա ծրագրի շրջանակներում հարցումներ են իրականացվել ուսանող-շրջանավարտների շրջանում: 2015-2016 ուստարվա շրջանավարտների հարցումները թեև իրականացվեցին, սակայն տվյալների հավաքագրման բազան թույլ չտվեց ունենալ գնահատման արդյունքներ:

2018թ.-ից համալսարանում գործում է [«ՇՊՀ հիմնադրամի ուսանողների կարիքների բացահայտման, օժանդակման և ուղղորդման» կարգը](#): Կարգն իր մեջ ներառում է ուսանողների կարիքների երկու շրջանակ՝ ակադեմիական և սոցիալական: Կարգում ներկայացվում են ուսանողների կարիքների վերհանման սուբյեկտները՝ ըստ համապատասխան գործառույթների, հստակեցված են ուսանողների կողմից վեր հանվող հիմնախնդիրների ներկայացման ձևերը և դրանց լուծման ընթացակարգը, կարգավորվում է գործընթացը:

Ակադեմիական և սոցիալական բնույթի մի շարք խնդիրների (շրջանավարտների աշխատանքի տեղավորման և աշխատանքային զբաղվածության զարգացման հարցերում աջակցության սրամադրում, ուսումնառության միջոցների ապահովվածություն և այլն) գծով Ուսանողների աջակցության, բուհ-գործատու համագործակցության բաժինն առաջադրում է լուծումներ, իրականացնում միջամտություն՝ համագործակցելով համապատասխան կառավարման մարմինների և ստորաբաժանումների հետ: Դասավանդվող դասընթացների յուրացմանն ու ամրապնդմանն ուղղված, ինչպես նաև հետազոտական և գիտահետազոտական գործընթացներին մասնակցության վերաբերյալ հարցերը բարձրացվում են համապատասխան ամբիոններում: Ուսումնական գործընթացի, ուսումնառության ռեսուրսներով ապահովվածության, ակադեմիական ազնվության և գործընթացների թափանցիկության, կրթավճարների զեղչային համակարգի կիրարկման և այլ հարցերը քննարկվում են համապատասխան ֆակուլտետներում: Յուրաքանչյուր կուրսի կցվում է ուսումնական խորհրդատու, ով ապահովում է հետադարձ կապ՝ բարձրացված հիմնախնդիրների լուծումների մասով: Ուսանողական իրավունքների և շահերի պաշտպանության հետ կապված խնդիրները ուսանողը կարող է բարձրացվել ՈւԽ-ի միջոցով:

Ամբիոնների վարիչները, դեկանները, գործավարները և այլք արագ արձագանքում են վերհանված խնդիրներին՝ ընդառաջ գնալով ուսանողներին և չհետևելով նույնիսկ ժամային նախատեսված գրաֆիկին:

Համալսարանն ուսանողների աջակցության բաղադրիչն իրականացնում է նաև ուսման վարձի մասնակի փոխհատուցման հնարավորությունների միջոցով, որի համար կիրառվում են ինչպես համալսարանական, այնպես էլ պետական ֆինանսական միջոցներն ու բարեգործական կազմակերպությունների և հիմնադրամների ռեսուրսային հնարավորությունները (Վիվա Մեյ, Ֆամթուֆամ, Շիրվանյան կրթաթոշակ և այլն): Հաշվի առնելով տարածաշրջանի [սոցիալական հիմնախնդիրներն ու աղքատության ցուցանիշները](#)՝ համալսարանն ուսման վարձի մասնակի փոխհատուցման ներբուհական ճկուն քաղաքականություն է իրականացնում սոցիալական տարբեր խմբերի և կյանքի դժվարին իրավիճակում հայտնված ուսանողների համար, ինչը ապահովում կամ աջակցում է անխոչընդոտ ուսումնառության գործընթաց կազմակերպելուն և ուսանողի առաջընթացին: Այս գործընթացները կարգավորվում են [համապատասխան իրավական փաստաթղթերով](#) և [իրավական կարգավորման մեխանիզմներով](#) (հիմքերը՝ Ուսանողների աջակցության, բուհ-գործատու համագործակցության բաժնում):

ԳՔՈԱԿԿ-ը մի շարք հետազոտություններ է իրականացնում՝ ուղղված ուսանողների տարբեր կարիքների բացահայտմանը՝ [1.ՇՊՀ-ի շրջանավարտների կողմից բուհում ստացած կրթության, բուհի մասնագիտական և կազմակերպչական վարկանիշների գնահատման հարցումներ](#), [2.ՇՊՀ ուսանողների կողմից մանկավարժական պրակտիկայի արդյունավետության և որակի գնահատման հարցումներ](#), [3.ՇՊՀ-ի ուսանողների կողմից բուհի մասնագիտական և կազմակերպչական գործընթացներից ակնկալիքների գնահատման հարցումներ](#) և այլն, որոնք նաև լուսաբանվում են ՇՊՀ-ի կայքէջի ԳՔՈԱԿԿ բաժնում /մանրամասն՝ 10-րդ չափանիշում/: Միաժամանակ անցկացվում են քննարկումներ ուսանողների հետ: Նշենք նաև, որ որակի գործընթացներին աջակցող ուսանողներն իրենք ևս քննարկումներ և հարցումներ են անցկացնում համապատասխան ֆալուտետների ուսանողների շրջանում և վերհանված խնդիրները ներկայացնում ԳՔՈԱԿԿ: Հարցումների արդյունքներն ամփոփվում և կազմվում են հաշվետվություններ, ներկայացվում ռեկտորին և համապատասխան ստորաբաժանումներին՝ հրավիրելով նրանց ուշադրությունը ուսանողների կողմից առանձնացված կարիքների և դրանց ուղղությամբ իրականացվող աշխատանքների բարելավման անհրաժեշտությանը /հիմքերը ԳՔՈԱԿԿ-ում/:

Ուսանողների մասնագիտական որակի բարձրացման, գիտահետազոտական աշխատանքներ կատարելու, միջհամալսարանական համագործակցության խթանման հարցերը կարգավորվում են [ՇՊՀ-ի աշխատակիցների և ուսանողների գործուղումների կազմակերպման և ծախսերի հատուցման](#) կանոնակարգով: [ՇՊՀ-ի ներքին կարգապահական կանոնների](#) համաձայն՝ ապահովվում են նրանց իրավունքներն ու պարտականությունները: [ՇՊՀ-ի էթիկայի սկզբունքները](#) սահմանում է ուսանողների իրավունքներն ու պարտականությունները՝ ըստ էթիկական սկզբունքների և սահմանված կարգապահական տույժերի շրջանակի: Սովորողների սոցիալական կարիքների վերհանման ուղղությամբ կիրարկվում են մի շարք հանրապետական և [ներբուհական իրավական ակտեր](#):

Ուսանողների կարիքների վերհանման մոտեցումը, խնդիրների լուծման տարբերակները արտահայտվում են ինչպես ՌԾ-ում, ներքին իրավական ակտերում, այնպես էլ

ստորաբաժանումների հաշվետվություններում և այլ փաստաթղթերում /ուղեցույց, տեղեկատվական թերթիկ, կայքէջ/:

Կարիքների վերհանման գործընթացի արդյունավետությունը ապահովվում է մեխանիզմների բազմազանությամբ և խնդիրներին արագ արձագանքմամբ:

**ՉԱՓՈՐՈՇԻՉ զ.** ՄՈՒՀ-ը ստեղծում է լրացուցիչ պարապմունքների կազմակերպման և խորհրդատվություն տրամադրելու հնարավորություններ՝ ուսանողների արդյունավետ ուսումնառությանը նպաստելու համար:

Հիմքեր	ՇՊՀ-ի ուսանողների կարիքների բացահայտման, օժանդակման և ուղղորդման կարգ, ՇՊՀ-ում ակադեմիական խորհրդատվությունների կառավարման աշխատակարգ
<i>Վերլուծել լրացուցիչ խորհրդատվական պարապմունքների և ակադեմիական օժանդակությունն ու ուղղորդում տրամադրելու համար գործընթացի կազմակերպման արդյունավետությունը /կատարել համառոտ մեջբերումներ համապատասխան հիմքերից/:</i>	

Ինչպես նշեցինք [«ՇՊՀ հիմնադրամի ուսանողների կարիքների բացահայտման, օժանդակման և ուղղորդման» կարգը](#) կանոնակարգում է ուսանողների կարիքների բարձրացման գործընթացը, միաժամանակ տրվում է դրանց լուծման ընթացակարգը՝ ըստ համապատասխան սուբյեկտների գործառույթների՝ ըստ ընդունելության ժամատախտակների: Ուսանողներն իրենց բարձրացրած հարցերի պատասխանները, դրանց վերաբերյալ խորհրդատվությունները ստանում են կամ այն օղակից, որտեղ բարձրացրել են հարցը, կամ վերջինիս ուղղորդմամբ այլ օղակներից՝ համապատասխան ժամկետներում (գրավոր կամ բանավոր):

<i>Պատասխանել հետևյալ հարցին:</i>	%
Ուսանողների քանի՞ տոկոսն է տեղեկացված խորհրդատվությունների մասին:	97.2%
Ուսանողների քանի՞ տոկոսն է օգտվել խորհրդատվություններից:	61.4%
Օգտվողների քանի՞ տոկոսն է բավարարված խորհրդատվություններից:	90.2%
Հետևյալ հարցերին պատասխանել այո կամ ոչ:	ԱՅՈ   ՈՉ
Արդյոք ուսումնառողներին հատկացվում են խորհրդատուներ:	✓

Ակադեմիական խորհրդատվությունների ծառայությունը ՇՊՀ-ում ներդրվել է 2018թ.-ի օգոստոսին՝ ըստ [ՇՊՀ-ում ակադեմիական խորհրդատվությունների կառավարման աշխատակարգի](#) և սկսել է գործառնել 2018-2019 ուստարում: Ակադեմիական խորհրդատվությունները կազմակերպվում են [ԳՈՒՆՆՏՏԿ-ի](#) կողմից: Ակադեմիական խորհրդատվությունների ձևերը հաշվի են առնում բուհական միջավայրում, ինչպես նաև աշխատաշուկայում պահանջված գիտելիքներն ու կարողությունները, ապահովում ուսանողների համար այլընտրանքային կրթական միջավայր: Աշխատակարգում հստակեցված են խորհրդատվությունների ձևերը, պլանավորման և իրականացման մոտեցումները, ինչպես նաև պարզաբանվում են բովանդակային որոշ դրույթներ: Խորհրդատվություններն իրականացվում են անվճար և վճարովի հիմունքներով, անհատական ու խմբային ձևերով:

Ըստ բովանդակային ուղղվածության՝ առաջարկվում են ակադեմիական խորհրդատվության հետևյալ ձևերը՝ ա) գիտահետազոտական գրագիտության խորհրդատվություններ, բ) համակարգային կոմպետենցիաների վրա հիմնված խորհրդատվություններ, գ) ԿԾ-ների մասնագիտական առարկաների առանձին թեմաների արտածրագրային խորհրդատվություններ /վճարովի հիմունքներով/, դ) հետազոտական խորհրդատվություններ:

Ուսումնական խորհրդատվությունների նկատմամբ հետաքրքրությունը բարձրացնելու համար 2018-2019 ուստարում կազմակերպվել են տեղեկատվական հանդիպումներ ուսանողների և ՊԴԿ-ի հետ՝ ուղղված ակադեմիական խորհրդատվությունների ձևերի վերաբերյալ իրազեկվածության ապահովմանը և խորհրդատվություններին մասնակցության մոտիվացիայի բարձրացմանը: Խորհրդատվությունների վերաբերյալ հայտարարությունը տարածվում է ՇՊՀ-ի կայքէջով և Facebook սոցիալական ցանցի էջով /1, 2/, առկա է նաև [առցանց գրանցման](#) հնարավորություն:

Նշենք, որ գիտահետազոտական գրագիտության խորհրդատվությունների բովանդակային կառուցվածքը մշակվել է՝ հաշվի առնելով ուսանողների համար առանցքային նշանակություն ունեցող բովանդակային հարցերը: Նախորդ ուստարում նշված խորհրդատվության ձևին մասնակցել է տարբեր մասնագիտությունների գծով 160 ուսանող: Ուսանողների ակադեմիական գրագիտության աջակցման համար ԳՈՒԽՆՏՏԿ-ի կողմից մշակվել է գիտական աշխատանքներում գրականության ցանկի և հղումների կատարման վերաբերյալ [ուղեցույց](#), որը հասանելի է էլեկտրոնային և տպագիր տարբերակներով:

Համակարգային կոմպետենցիաների վրա հիմնված խորհրդատվությունների շնորհիվ համալսարանի միջմասնագիտական ուսանողական թիմերը ստեղծել են 4 ստեղծագործ գաղափար-առաջարկ՝ ստացված տեսական գիտելիքը վերածելով պրակտիկ արդյունքի:

Հետազոտական խորհրդատվությունը խթանում է միևնույն մասնագիտության գծով ավարտական ու ցածր կուրսերի ուսանողների միջև մասնագիտական փորձի փոխանակմանը, նոր կարողությունների ու հմտությունների ձևավորմանը: Նախորդ ուստարում այս գործընթացին ներգրավվել է 8 ակադեմիական խորհրդատու-ուսանող: Նշված խորհրդատվությունների մասնակիցների թիվը կազմել է 208:

Ուսանողների քանի՞ տոկոսն է ընդգրկված լրացուցիչ ակադեմիական խորհրդատվական պարապմունքներում:	10 %
Որքանո՞վ են օգտվողները բավարարված խորհրդատվական ծառայություններից:	99%

Չնայած իրականացվող խորհրդատվությունների տեսակների բազմազանությանն ու ըստ [ժամանակացույցի](#) նախատեսված քանակին՝ համալսարանը մտահոգ է խորհրդատվական պարապմունքների նկատմամբ ուսանողների մոտիվացիայի ցածր մակարդակով: Մասնավորապես, չի գործում ԿԾ-ների մասնագիտական առարկաների առանձին թեմաների արտածրագրային խորհրդատվությունը՝ պայմանավորված վճարովի լինելով:

Հաշվի առնելով վերոգրյալը՝ համալսարանը լրացուցիչ խորհրդատվական պարապմունքների բարելավման համար նպատակադրված է.

1. Մեծացնել խորհրդատվությունների աշխատանքային ծավալներն ու հաճախականությունը հեռակա ուսուցման համակարգի և մագիստրոսի կրթական ծրագրով ուսանողների ներգրավվածությունը ապահովելու համար:
2. Ընդլայնել խորհրդատվությունների բազմազանությունը ուսանողների այլընտրանքային հնարավորությունների ստեղծման համար:
3. Մշակել գործիքակազմ խորհրդատվությունների բովանդակությունները համացանցով հասանելի դարձնելու համար:

Լրացուցիչ խորհրդատվական պարապմունքների և ակադեմիական օժանդակություն ու ուղղորդում տրամադրելու համար իրականացվող միջոցառումները ստեղծում են ոչ ֆորմալ արդյունավետ կրթական միջավայր, նպաստում են գրադարանային ծառայություններից օգտվելու մշակույթի ձևավորմանը, որն էլ իր հերթին հանգեցնում է ուսանողի մասնագիտական կրթության որակի բարձրացմանը:

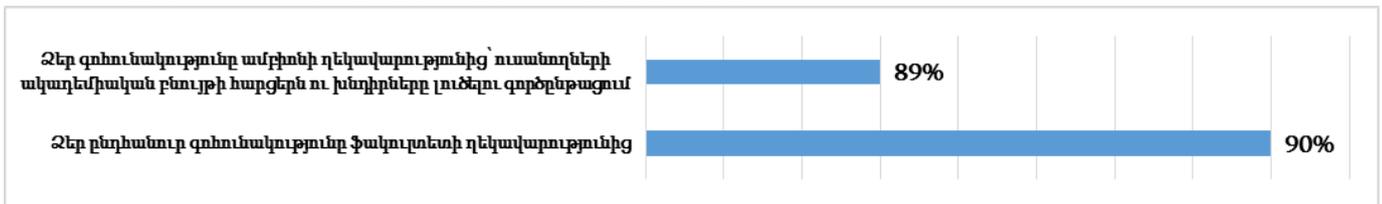
**ՀԱՓՈՐՈՇԻՉ Պ.** ՄՈՒՀ-ում սահմանված է ուսանողներին օժանդակություն և ուղղորդում տրամադրելու նպատակով վարչական աշխատակազմին դիմելու հստակ կանոնակարգ և ժամանակացույց:

Հիմքեր	ՇՊՀ-ի ուսանողների կարիքների բացահայտման, օժանդակման և ուղղորդման կարգ
<i>Պատասխանել հետևյալ հարցին:</i>	
Ուսանողների քանի՞ տոկոսն է տեղեկացված իրեն վերաբերող վարչական ծառայությունների մասին:	97.8 %
Ուսանողների քանի՞ տոկոսն է օգտվում այդ ծառայություններից:	79.3 %
Օգտվողների քանի՞ տոկոսն է բավարարված այդ ծառայություններից:	81.9 %
<i>Վերլուծել լրացուցիչ վարչական օժանդակություն ու ուղղորդում տրամադրելու համար գործընթացի կազմակերպման արդյունավետությունը /կատարել համառոտ մեջբերումներ համապատասխան հիմքերից/:</i>	

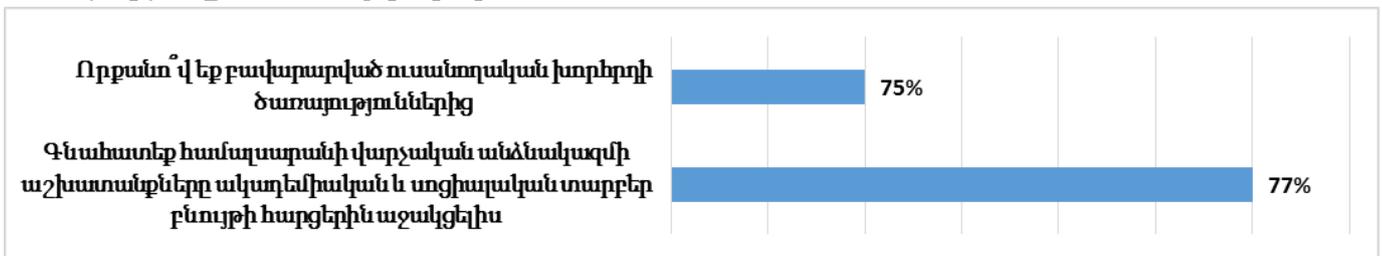
Ուսանողներին օժանդակություն և ուղղորդում տրամադրելու նպատակով համալսարանում գործում է [ՇՊՀ-ի ուսանողների կարիքների բացահայտման, օժանդակման և ուղղորդման կարգը](#): Կարգի համաձայն՝ յուրաքանչյուր վարչական օղակ պետք է հստակ սահմանված ընդունելության ժամեր ունենա և այժմ վարչական ստորաբաժանումների համար ուսանողների ընդունելության ժամերը փակցված են: Չնայած որ աշխատակիցները պատրաստակամորեն պատասխանում են ուսանողների հարցերին նաև սահմանված ժամերից դուրս, սակայն նման մոտեցումը թույլ է տալիս կարգավորել գործընթացը:

Վարչական աշխատակազմին ուսանողները կարող են դիմել նաև պաշտոնական կայքէջից, որը թերևս հիմնականում չի գործածվում ուսանողների կողմից: Ուսանողների օժանդակության և ուղղորդման գործում հատկապես կարևոր է դեկանների և ամբիոնների վարիչների աշխատանքը:

ԳՔՈԱԿԿ-ի հարցումների արդյունքները ցույց են տալիս, որ ուսանողները հիմնականում բարձր են գնահատում դեկանների և դեկանատների աշխատանքը, բավարարված են իրենց տրամադրված օժանդակությունից և ուղղորդումից



Ուսանողների օժանդակության և ուղղորդման գործում կարևոր է նաև վարչական այլ աշխատակազմերի աջակցությունը: Յուրաքանչյուր ստորաբաժանում իր իրավասության շրջանակներում օժանդակում է ուսանողին, կամ ուղղորդում համապատասխան ծառայությանը: Մասնավորաբար՝



ԳՔՈԱԿԿ-ը այս ուղղությամբ հարցումներ է իրականացնում նաև շրջանավարտների շրջանում:

**ՀԱՓՈՐՈՇԻՉ Ե.** ՄՈՒՀ-ում գործում են ուսանողների կարիերային նպաստող ծառայություններ:

Հիմքեր	Ուսումնառողների կարիերային նպաստող ծառայությունների կանոնակարգերը Այդ գործընթացներն իրականացնող ենթակառուցվածքը և դրա գործառույթները
--------	---

Պատասխանել հետևյալ հարցերին:	%
Ուսանողների քանի՞ տոկոսն է տեղեկացված կարիերային նպաստող ծառայությունների մասին:	93.4 %
Ուսանողների քանի՞ տոկոսն է օգտվում այդ ծառայություններից:	64.6 %
Օգտվողների քանի՞ տոկոսն է բավարարված վերոնշյալ ծառայություններից:	84.7 %
<i>Վերլուծել ուսանողների կարիերային նպաստող ծառայությունների արդյունավետությունը /կատարել համառոտ մեջբերումներ համապատասխան հիմքերից/:</i>	

ՇՊՀ-ում ուսանողների կարիերային նպաստող գործընթացներն իրականացնող ենթակառուցվածքային միավորը Ուսանողների աջակցության, բուհ-գործատու համագործակցության բաժինն է: Մշակվել է բաժնի կանոնադրության նախագծային տարբերակը, որը ներկայացվելու է ԳԽ-ի քննարկմանն ու հաստատմանը:

ՇՊՀ-ի Ուսանողների աջակցության, բուհ-գործատու համագործակցության բաժինը համալսարանի կազմակերպական կառուցվածքում ուսումնառողներին և ուսումնական գործընթացի արդյունավետությանը միտված աջակցող միավոր է: Բաժնի գործունեության հիմնական նպատակը կԿԾ-ներին, աշխատաշուկայի պահանջներին համապատասխան, աշխատաշուկայում ՇՊՀ-ի ուսանողների և շրջանավարտների մրցունակության բարձրացումն ու ուսանողների կրթական, սոցիալ-հոգեբանական, ֆինանսական, իրավական աջակցության ապահովումն է:

Բաժնի գործունեությունը ծավալվում է երկու մեծ ուղղություններով.

**1. բուհ-գործատու/աշխատաշուկա համագործակցություն, 2. ուսանողների աջակցություն:**

1. Բարձրագույն կրթության և աշխատաշուկայի տարանջատման խնդիրների լուծման, աշխատաշուկայի և համալսարանների միջև կապի խզումը հաղթահարելու համար համալսարանն իր կառավարման համակարգում նպատակահարմար գտավ ունենալու մի բաղադրիչ, որն առնչվում է ուսումնառության արդիականացման, ՄԿԾ-ների՝ աշխատաշուկայի պահանջներին համապատասխանեցնելու, ուսանողների կարիերայի ուղղորդման և այլ խնդիրների հետ: Բաժնի հիմնական առաքելություններից մեկն էլ բուհում առաջարկվող որակավորումների համապատասխանեցումն է աշխատաշուկայի պահանջներին: Այս ուղղությամբ իրականացվում են հետևյալ հիմնական գործառնությունները.

- Բուհ-գործատու կապի զարգացման ապահովում և այդ ուղղությամբ կազմակերպությանն աջակցության տրամադրում:
- Պարզաբանող աշխատանքների իրականացում՝ շահակիցների հետ հաղորդակցման, վստահության և խթանող միջավայրի ձևավորման նպատակով:
- Համագործակցության ապահովում համալսարան-աշխատաշուկա տեղական, մարզային և ազգային ցանցերի, հարթակների շրջանակներում:
- Տվյալների շտեմարանների /ՄԿԾ-ներ, գործատուներ, շրջանավարտներ/ համալրում, համակարգում:
- ՄԿԾ-ների ուսումնասիրությունների իրականացում ուսանողների, շրջանավարտների, գործատուների, դասավանդողների շրջանում, ինչպես նաև քննարկումների կազմակերպում ԿԾ-ների արդյունավետության մասին:
- Ուսանող-գործատու համագործակցության հաստատմանն ու ամրապնդմանն ուղղված աշխատանքների իրականացում:
- Ուսանողների և շրջանավարտների մասնագիտական հմտությունների զարգացման գործում աջակցության տրամադրում, իրենց կրթությանը համապատասխան աշխատանք գտնելու գործընթացի մենթորություն:

- Հանրակրթական դպրոցների և ՄՄՈՒՀ-երի շրջանում մասնագիտական կողմնորոշմանը, կրթության շարունակականությանն ուղղված աշխատանքների, ուսումնասիրությունների իրականացում:
- Համագործակցություն երիտասարդական և ուսանողական կազմակերպությունների, զբաղվածության կենտրոնների, աշխատանքային գործակալությունների հետ:
- Գործատու կազմակերպությունների մասնագիտական կարիքների բացահայտում, հանդիպումների կազմակերպում գործատուների, ուսանողների, դասախոսների և բուհի ղեկավար մարմինների հետ: Վերջնական արդյունքների և տվյալների տրամադրում բուհին և շահագրգիռ կողմերին:
- Աշխատաշուկայի ուսումնասիրությանն ուղղված աշխատանքներին մասնակցություն /օրինակ՝ Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության կամ այլ կազմակերպությունների կողմից իրականացվող հարցումներ):

ԳՔՈԱԿԿ-ի կողմից շրջանավարտների շրջանում իրականացված հարցումների արդյունքում պարզվել է, որ աշխատանք ունեցող շրջանավարտները հիմնականում ինքնուրույն են գտել իրենց աշխատանքը:

2. Ուսանողների աջակցությունը բուհի ռազմավարական մոտեցումն է և մատուցվող ծառայությունների խումբ, որն ուղղված է ինչպես հանրակրթական և ՄՄՈՒՀ-երի շրջանավարտների մասնագիտական կողմնորոշմանը, այնպես էլ տվյալ բուհի սովորողների ու շրջանավարտների սոցիալ-կրթական կարիքների բավարարմանը, սոցիալական հարմարվողականությանը ու ինտեգրմանը, աշխատաշուկայում մրցակցության ապահովմանն ինչպես համալսարանական համայնքում, այնպես էլ դրա սահմաններից դուրս:

Ուսանողների աջակցությունը թիրախավորում է բուհերի շահակիցների երեք մեծ խմբերի՝ **դիմորդներ, ուսանողներ և շրջանավարտներ**: Ուսանողների աջակցությունը ենթադրում է բուհի կողմից մի շարք պատասխանատվությունների իրականացում հետևյալ մոտեցումներով.

- **Ուղղորդում և առաջնորդում**–ներառում է հավանական դիմորդների շրջանում մասնագիտության ընտրության, մասնագիտական կողմնորոշման ուղղորդում, ակադեմիական ուղղորդում և առաջնորդում ուսումնառության ողջ գործընթացում և դրանից հետո՝ մասնագիտական զարգացման գործում:
- **Պահպանում**–ներառում է ուսանողի ակադեմիական ակտիվության, առաջադիմության, ուսումնառության ճկունության և սոցիալական ներառման ապահովում:
- **Հետևողականություն**–դիմորդների, ուսանողների և շրջանավարտների շրջանում շարունակական վերահսկողության միջոցով իրականացվող գործողությունների խումբ է, որն օգնում է նրանց տարբեր չափանիշներում հաջողությունների հասնելուն:
- **Հավելյալ ուղեկցում**–ուսանողի առաջխաղացման բաղադրիչ է և ակադեմիական աջակցության մոդել, որը ենթադրում է ուսումնառություն գործընկերների օգնությամբ: Այն ուսումնական գործընթացից դուրս ուսումնառությանը վերաբերող համակարգված միջոցառումների խումբ է:
- **Շրջանավարտների հետ աշխատանք**–բուհի շրջանավարտ կադրերի կառավարման գործընթաց է, որը ներառում է համալսարան-շրջանավարտ համագործակցության տարբեր ձևաչափեր, որոնք լուծում են և՛ ինստիտուցիոնալ, և՛ մասնավոր ոլորտային խնդիրներ:

Բաժինը՝ որպես ՇՊՀ-ի ենթակառուցվածքային միավոր, գործում է համալսարանի գլխավոր մասնաշենքում, ունի առանձին աշխատանքային տարածք, 3 հաստիքային աշխատող – բաժնի պետ (1 դրույք), 2 մասնագետներ՝ առաջատար և առաջին կարգի (0.5 և 1 դրույք): Իր գործառույթներն իրականացնելու համար բաժինը հիմնականում օգտվում է «Բանականության բանալի» ակումբի հնարավորություններից, լրացուցիչ և շարունակական կրթության ռեսուրս-կենտրոնից, նիստերի դահլիճից և այլ կահավորված լսարաններից:

Ուսանողների կարիերային նպաստող բաղադրիչները ներառում են ինչպես ԿԾ-ների շրջանակներում իրականացվող [պրակտիկաները](#) /օրինակ՝ ուսումնական, արտադրական, մանկավարժական պրակտիկաներ, և առարկայի շրջանակում ուսումնական պրակտիկա/, այնպես էլ արտասուսումնական պրակտիկաները, կարողությունների հզորացմանն ուղղված ձեռնարկները, որոնք նպաստում են գործնական հմտությունների ձևավորմանը, կարողությունների ձեռքբերմանը, մասնագիտական կոմպետենտության զարգացմանը:

Համալսարանը շրջանավարտների կարիերայի պլանավորման և ուղղորդման հարցերում նախաձեռնում է տարբեր միջոցառումներ, որոնցից են աշխատանքի հայտարարությունների տարածումը, ժամանակավոր աշխատանքներին, փորձնակության ծարագերին և աշխատանքային պրակտիկաներին մասնակցելու հնարավորություններին, կարողությունների հզորացման դասընթացներին և այլնին ծանոթացում: Այս միջոցառումները համալսարանի ուսանողների կողմից պահանջված են՝ չնայած իրականացված աշխատանքների փոքր ծավալներին:

**ՉԱՓՈՐՈՇԻՉ** գ. ՄՈՒՀ-ը աջակցում է ուսանողներին՝ ներգրավվելու հաստատության գիտահետազոտական աշխատանքներում:

ՇՊՀ-ի ՈւԳԸ-ի կանոնադրություն, ՇՊՀ-ի գիտական գործունեության համար ներբուհական դրամաշնորհի տամադրման կարգ, ՇՊՀ-ի մագիստրատուրայի և բակալավրի Հիմքեր շրջանավարտների ամփոփիչ ատեստավորման ընթացակարգ, ՇՊՀ-ի ուսանողների կուրսային աշխատանքների կազմակերպման, կատարման և գնահատման ընթացակարգ

ՄՈՒՀ-ի համար գերակա գիտահետազոտական աշխատանքներում ներգրավված ուսանողների թիվը՝ ըստ ԿԾ-ների

	Ուսումնառողներ	2015	2016	2017	2018	2019
1	Բակալավր	0	0	2	1	1
2	Մագիստրոս	1	1	2	3	2
3	Հետազոտող	0	0	1	2	2

Ուսումնառողների մասնակցությամբ իրականացվող ծրագրերի ցանկը, դրանցում ներգրավված ուսանողների թիվն ըստ տարիների, ուսումնառողների հեղինակությանը և/կամ համահեղինակությանը տպագրված աշխատանքների թիվը ըստ տարիների ներկայացված է Չափանիշ\_IV\_նմուշ\_8-ում:

*Վերլուծել հաստատության գիտահետազոտական աշխատանքներում ուսանողների ներգրավվածության արդյունավետությունը /կատարել համառոտ մեջբերումներ համապատասխան հիմքերից/:*

Համալսարանը կարևորում է ուսանողների ներգրավվածությունը գիտահետազոտական աշխատանքներում: Այդ նպատակով դեռևս 2016թ.-ից բուհում ներդրվել է [ՇՊՀ-ի գիտական գործունեության համար ներբուհական դրամաշնորհի տրամադրման կարգը](#), ըստ որի՝ խմբում որպես կատարող պետք է ընդգրկվի ՇՊՀ-ի բարձր առաջադիմություն ունեցող բակալավրի, մագիստրոսի կամ հետազոտողի կրթական աստիճանի առնվազն 1 ուսանող: Բացի այդ ուսանողները ներգրավված են նաև ԳԿ-ի կողմից ֆինանսավորվող և համալսարանում իրականացվող գիտական ծագրերում: Վերջին 5 տարիներին այդ

ծրագրերով ներգրավված ուսանողների թիվը ներկայացված է աղյուսակով /Չափանիշ\_IV\_նմուշ\_8/, և վերջին 3 տարիներին այդ թիվը անհամեմատ աճել է՝ պայմանավորված ներբուհական ծրագրերի ներդրմամբ /մանրամասն՝ 6-րդ չափանիշում, ռեկտորի՝ [2016-2017](#) և [2017-2018](#) ուստարիների հաշվետվություններ, ԳՔՈԱԿԿ-ի հաշվետվություններ/:

ՈւԳԸ-ն տարբեր տարիներին գիտաժողովներ է կազմակերպել, որոնց նյութերը տպագրվել են համապատասխան ժողովածուներում, սակայն վերջին 2 տարիներին ՈւԳԸ գործունեությունը որոշակիորեն խաթարվել է՝ պայմանավորված բուհում տեղի ունեցած որոշ իրադարձություններով, ինչպես նաև ՈւԳԸ-ի կազմի վերափոխմամբ /մանրամասն՝ ռեկտորի՝ [2016-2017](#) և [2017-2018](#) ուստարիների հաշվետվություններ/։ Թերևս, դրանով է պայմանավորված վերջին 3 տարիներին ուսումնառողների հեղինակությամբ և/կամ համահեղինակությամբ տպագրված աշխատանքների թվի նվազումը։ Այժմ ՈւԳԸ-ն պլանավորում է գիտաժողովի և այլ միջոցառումների կազմակերպում։ Գիտահետազոտական ոլորտում ուսանողների ներգրավվածությունը մեծացնելու համար անհրաժեշտ է աշխատանքներ տանել ՈւԳԸ-ի հետ, ինչպես նաև մշակել գիտահետազոտական նախաձեռնություններում ուսանողների խրախուսման այլ մեխանիզմներ։

Ուսանողները մասնակցել են նաև համալսարանում կազմակերպված միջազգային և հանրապետական գիտաժողովներին /մանրամասն՝ 6-րդ չափանիշում/։

ԲԿԾ-ի և ՄԳԿԾ-ի ուսանողները հետազոտական աշխատանքներ են իրականացնում [կուրսային աշխատանքների](#), [ավարտական աշխատանքների](#) և [մագիստրոսական թեզերի](#) շրջանակներում, որոնց արդյունքները նաև տպագրվում են համապատասխան գիտական հոդվածներում և հետագա կիրառություն գտնում։ Հոդվածները տպագրվում են նաև ՇՊՀ-ի գիտական տեղեկագրում։ Նշենք, որ ներբուհական դրամաշնորհային ծրագրերում ընդգրկված ուսանողների՝ այդ ծրագրերում իրականացված հետազոտությունների արդյունքները արտացոլվում են նաև նրանց մագիստրոսական թեզերում։ Արվեստի ամբիոնի ԿԾ-ներով սովորող ուսանողները մասնակցում են միջազգային և հանրապետական տարբեր մշակութային նախագծերի։ «Գեղանկարչություն» և «Դեկորատիվ կիրառական արվեստ» մասնագիտություններով սովորող ուսանողները մասնակցել են Ռեալ-արթ երիտասարդ ստեղծագործողների ցուցահանդեսին, բացի այդ ՇՊՀ-ում յուրաքանչյուր տարի, բացի 2019թ.-ից, անցկացվել են երիտասարդ ստեղծագործողների հանապետական ցուցահանդեսներ, որոնց մասնակցել են ՀՀ տարբեր մարզերի ներկայացուցիչներ, այդ թվում նաև ՇՊՀ-ի ուսանողներ և շրջանավարտներ։ 2017թ.-ին իրականացվել է միջազգային համատեղ նախագիծ Ռուսաստանի նկարիչ-մանկավարժների միության հետ /Նոյան-Տապան/, որը մասնակիորեն ֆինանսավորել է նաև ՇՊՀ-ն, և որին ներգրավվել են նաև ՇՊՀ-ի ուսանողներ։ «Գեղանկարչություն» ՄԳԿԾ-ի 1 ուսանող 2017-2018 ուստարում համալսարանի ֆինանսավորմամբ իր հետազոտական պրակտիկան անցկացրել է պետական պատկերասրահում։

Ուսանողները մասնակցում են նաև այլ բուհերի կազմակերպած ուսանողական գիտաժողովներին, հանդես գալիս զեկուցումներով, մասնակցում գիտական սեմինարների և գիտահետազոտական խորհրդատվությունների։

Ուսանողների առաջադիմության և նրանց գիտական և հասարակական ակտիվության խթանման այլընտրանքային լուծում է համալսարանի կողմից հաստատված [«Լավագույն](#)

[ուսանող» ամենամյա մրցանակաբաշխության կազմակերպման և անցկացման կանոնակարգը](#): Դա մրցակցային առավելություն է տալիս ուսանողին ուսումնառության և կարիերայի կազմակերպման ընթացքում:

Նշենք, որ ԳՔՈԱԿԿ-ի կողմից մշակվել է ՇՊՀ-ի ուսանողների գնահատման և վարկանիշավորման կարգ /մանրամասն՝ 6-րդ չափանիշում/:

<b>ԶԱՓՈՐՈՇԻՉ Է. ՄՈՒՀ-ում գործում է ուսանողների իրավունքների պաշտպանության համար պատասխանատու մարմին:</b>	
Հիմքեր	ՇՊՀ-ի կանոնադրություն, ՇՊՀ-ի ներքին կարգապահական կանոններ ՇՊՀ-ի ՈւՄ կանոնադրություն, ՇՊՀ-ի ՈւԳԸ կանոնադրություն
Պատասխանել հետևյալ հարցերին:	%
Ուսանողների որ տոկոսն է տեղեկացված համապատասխան ծառայությունների վերաբերյալ:	98.7 %
Ուսանողների քանի՞ տոկոսն է օգտվում համապատասխան ծառայությունից:	59.4 %
Օգտվողների քանի՞ տոկոսն է բավարարված վերոնշյալ գործընթացից:	81.7 %
<i>Վերլուծել ՄՈՒՀ-ում գործող ուսումնառողների իրավունքների պաշտպանության համար պատասխանատու մարմնի աշխատանքների արդյունավետությունը /կատարել համառոտ մեջբերումներ համապատասխան հիմքերից/:</i>	

Սովորողների իրավունքներն արտացոլված են [ՇՊՀ կանոնադրությունում](#) (123 կետ), [ՇՊՀ-ի ներքին կարգապահական կանոններում](#), [ՈւՄ](#) և [ՈւԳԸ](#) կանոնադրություններում և այլ ներքին իրավական ակտերում ([ՇՊՀ կայք](#)): Համալսարանում ուսանողների իրավունքների պաշտպանության համար պատասխանատու մարմինն ՈւՄ-ն է, որն ուսանողական ընկերության ներկայացուցչական անկախ, ապակուսակցական, ապաքաղաքական, ինքնակառավարվող մարմին է և գործում է իր կանոնադրությանը համապատասխան:

Համալսարանի ստորաբաժանումների ղեկավարները և աշխատակիցները պատրաստակամ են լսելու, քննարկելու, ներկայացնելու և լուծումներ առաջարկելու ուսանողների կողմից բարձրացված հարցերին: Համալսարանի վարչական կառույցների կողմից սահմանված է ուսանողների ընդունելության ժամանակացույց: Ուսանողներն ակտիվ մասնակցություն ունեն համալսարանի կառավարման միավորներում՝ ՖՄ, ԳՄ, ժամանակավոր և մշտական հանձնաժողովներ և այլն: Ուսանողները համալսարանի տարբեր վարչական կառույցներում բարձրաձայնում են իրենց հուզող խնդիրները, որոնք քննարկվում են և ստանում լուծումներ: Քիչ չեն դեպքերը, երբ բողոքներն ու բարձրաձայնված խնդիրները լայնորեն քննարկվել են ինչպես կառավարման լիազոր մարմիններում, այնպես էլ սոցիալական ցանցերում:

Ուսումնառողների բողոքները ներկայացվում են ինչպես միջնորդավորված, այնպես էլ դեմառդեմ/ուղղակի հանդիպումների, լսումների ժամանակ՝ անկախ բողոքն ընդունող համալսարանական ստորաբաժանումներից: Բողոքների միջամտությունը կազմակերպվում է ինչպես ուղղահայաց (վերնից ներքև կամ ներքևից վերև), այնպես էլ հորիզոնական կառավարմամբ: Անհատական բողոքների քննարկումն իրականացվում է ըստ դիմումի, իսկ խմբային բողոքները արձագանք են ստանում մի քանի ճանապարհով: Խմբային բողոքների ամենալսելի և տեսանելի մոդելը աշխատում է ֆակուլտետային մակարդակով, որին արձագանքող հիմնական դերակատարները ֆակուլտետի և ԿԾ-ի թողարկող կամ սպասարկող ամբիոնի դասախոսներն ու ղեկավարներն են: Բողոքների դիտարկման մյուս ճանապարհը հանգուցալուծում է ստանում վարչական միավոր-ֆակուլտետ մակարդակում կամ վարչական միավոր-ռեկտորատ միջակայքում: Խմբային բողոքների բարձրաձայնման և քննարկման, լուծման ուղիների առաջադրման մի մասը հանգուցալուծվում է

միջնորդավորված եղանակով, օրինակ՝ Ռեստարտ-Գյումրի ուսանողական-քաղաքացիական նախաձեռնությունը:

Բարձրագույն կրթության իրավական ոչ լիիրավ օրենսդրական կարգավորումները (մասնավորապես ՈւԽ-ի ձևավորման և կանոնադրության հաստատման հարցում) պահանջում են առաջացած հարցերին հաճախ տալ իրավիճակային լուծումներ՝ հետագայում ներառելով իրավական ակտերում:

Համալսարանի ղեկավարությանը մտադիր է ներառել բողոքների մատենավարության, խմբավորման, հաշվառման մարտավարություն, հնարավորության դեպքում՝ այս գործընթացների գնահատման և ռազմավարության նախանշում:

**ՉԱՓՈՐՈՇԻՉ ը.** ՄՈՒՀ-ում գործում են ուսանողների կրթական, խորհրդատվական և այլ մատուցվող ծառայությունների գնահատման և որակի ապահովման մեխանիզմներ:

ՄՈՒՀ-ում գործող ուսանողների կրթական, խորհրդատվական և այլ օժանդակող Հիմքեր ծառայությունների մատուցման գնահատման և ՈԱ քաղաքականությունը, ընթացակարգերը և մեխանիզմները

*Վերլուծել ՄՈՒՀ-ում գործող ուսանողների կրթական, խորհրդատվական և այլ օժանդակող ծառայությունների գնահատման և դրանց որակի ապահովման մեխանիզմների արդյունավետությունը /կատարել համառոտ մեջբերումներ համապատասխան հիմքերից/:*

Շրջանավարտների զբաղվածության մակարդակի վերաբերյալ վերլուծությունները բացակայում են:

Ուսանողների կրթական, խորհրդատվական և այլ մատուցվող ծառայությունների գնահատման և որակի ապահովման մեխանիզմներն ամրագրված են ՇՊՀ-ի [ՈԱԿՀ](#)-ում, որոնց անդրադարձ կատարվեց սույն չափանիշի շրջանակներում, որոշ վերլուծությունների արդյունքներ ներկայացվել են տարբեր չափորոշիչներում: Առավել մանրամասն ներկայացվում է 10-րդ չափանիշում և մանրամասն՝ ԳՔՈԱԿԿ-ի հաշվետվություններում և վերլուծություններում: Նշենք, որ հարցումների շարունակական բարելավումն ապահովելու նպատակով հարցաթերթերը պարբերաբար վերանայվում են: Մեխանիզմների բարելավումն իրականացվում է ՊԻԳԲ շրջափուլով՝ ըստ ՇՊՀ-ի [ՈԱԿՀ](#)-ում և [ՈԱՆՀԶ](#)-ում ներկայացված մոտեցումների:

<i>Ուժեղ կողմեր</i>	<i>Թույլ կողմեր</i>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Մարզի ամենամեծ ուսանողական համակազմի առկայություն:</li> <li>• Ուսանողների կրթական և սոցիալական կարիքների վերհանման մեխանիզմների բազմազանություն:</li> <li>• Ուսանողների հավաքագրման և ընդունելության իրականացման բաց, ներառող հստակ քաղաքականություն և մեխանիզմներ:</li> <li>• Ոչ ֆորմալ կրթության հնարավորություն, կրթական-խորհրդատվական ծառայությունների համակարգ:</li> <li>• Շրջանավարտների բազմամասնագիտական ներկայացուցչական համակազմ:</li> <li>• Ուսանողներին մատուցվող կրթական, խորհրդատվական ծառայությունների գնահատման և ՈԱ մեխանիզմներ:</li> <li>• Ուսանողների ակտիվություն կարիքների վերհանման և դրանց բավարարման հարցերում:</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Ուսանողների քաղաքացիական և սոցիալական ակտիվություն:</li> <li>• Նախաձեռնողականությունը խրախուսող հարթակների բացակայություն:</li> <li>• Ուսանողների առաջընթացի ապահովման և կարիերային նպաստող մեխանիզմների անկատարություն:</li> <li>• Միջհամալսարանական ՈւԽ-ների պասիվ համագործակցություն:</li> <li>• Գործատու-ուսումնառող, շրջանավարտ-ուսումնառող թույլ համագործակցություն:</li> <li>• Շրջանավարտների հետ շարունակական հետադարձ կապի /զբաղվածության վերաբերյալ տեղեկատվության/ բացակայություն:</li> </ul>
<i>Հնարավորություններ</i>	<i>Վտանգներ</i>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Տնտեսական զարգացման ազգային և տարածաշրջանային</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Բարձրագույն կրթության նկատմամբ</li> </ul>

գերակայություններ: • Երիտասարդների ակտիվացմանն ու զբաղվածությանը միտված ազգային և միջազգային նախաձեռնություններ: • Երիտասարդների հետազոտական կարողությունները հզորացնող ծրագրեր: • Կրթական փոխանակման ծրագրերի առկայություն: • Որակավորման բարձրացման դասընթացներ:	պետական անկայուն քաղաքականություն: • Ֆինանսական լրացուցիչ ռեսուրսների բացակայություն: • Ստվերային աշխատաշուկայի և կեղծ գործազրկության առկայություն: • Որակավորման և աշխատաշուկայի պահանջի անհամապատասխանություն:
--	---

***Թույլ կողմերի և վտանգների հաղթահարման պլանավորվող ուղիներ***

1. Ուսանողների հավաքագրման, ընտրության և ընդունելության գործընթացների բարելավում, գործատուների ներգրավվածություն ուսանողների հավաքագրման գործընթացում:
2. Նպաստել ուսանողներին կրթական բազմազան ծառայությունների մատուցմանն և գրավիչ կրթական-հետազոտական միջավայր ստեղծելուն:
3. Մեծացնել խորհրդատվությունների աշխատանքային ծավալներն ու հաճախականությունը, ընդլայնել բազմազանությունը, ինչպես նաև մշակել գործիքակազմ խորհրդատվությունների բովանդակությունների համացանցային հասանելիության ապահովման համար:
4. Ուսանողների ու շրջանավարտների աշխատանքի և զբաղվածության հիմնահարցերի լուծում և համակարգային միջամտություն:
5. Շրջանավարտների հետ շարունակական հետադարձ կապի մեխանիզմների ներդրում, ուսանողների առաջընթացի համընդհանուր ու արդյունավետ գնահատման համակարգի կիրառում:

**V. ՊՐՈՖԵՍՈՐԱԴԱՍԱԽՈՍԱԿԱՆ ԵՎ ՈՒՍՈՒՄՆԱՕԺԱՆԴԱԿ ԿԱԶՄԸ**

**ԶԱՓԱՆԻՇ:** *ՄՈՒՀ-ի առաքելությանը հասնելու և ՄԿԾ-ների նպատակներն իրականացնելու համար հաստատությունը ապահովված է անհրաժեշտ մասնագիտական որակներ ունեցող ՊԴ և ՈւՕ կազմով:*

ՄԿԾ-ների իրականացման համար անհրաժեշտ որակավորում ունեցող ՊԴ և ՈւՕ կազմերով համալրում ու ապահովում /հիմք՝ [ՌԾ](#)/:

**ԶԱՓՈՐՈՇԻՉ ա.** ՄՈՒՀ-ում գործում են կրթական ծրագրերն իրականացնելու համար անհրաժեշտ որակավորումներ ունեցող ՊԴ և ՈւՕ կազմի ընտրության քաղաքականություն և ընթացակարգեր:

Հիմքեր ՇՊՀ-ի կանոնադրություն, ՇՊՀ-ի ներքին կարգապահական կանոններ, ՇՊՀ-ի ՊԴ և ՈւՕ կազմերի ձևավորման կանոնակարգ

*Վերլուծել ՄՈՒՀ-ի ՊԴ և ՈւՕ կազմի մասնագիտական որակների համապատասխանությունը ՄՈՒՀ-ի առաքելությանը և կրթական ծրագրի նպատակներին: Վերլուծել ՄՈՒՀ-ի ՊԴ և ՈւՕ կազմի աշխատանքի ընդունման և հեռացման քաղաքականության և ընթացակարգերի արդյունավետությունը /կատարել համառոտ մեջբերումներ համապատասխան հիմքերից/:*

ՄԿԾ-ներն իրականացնելու համար բուհն ապահովված է անհրաժեշտ որակավորում ունեցող ՊԴ և ՈւՕ կազմերով: Բուհում գործող ՊԴ և ՈւՕ կազմերի ձևավորման, համալրման, տեղակալման քաղաքականությունն և ընթացակարգերը արտահայտվում են [ՇՊՀ-ի կանոնադրությամբ](#), [ՇՊՀ-ի ներքին կարգապահական կանոններով](#), [ՊԴ և ՈւՕ կազմերի ձևավորման կանոնակարգով](#), որոնք հիմնված են ՀՀ ԿԳՆ 1996 թվականի նոյեմբերի 25-ի «ՀՀ պետական բուհերի ՊԴ կազմի ձևավորման մասին» թիվ 311-Ս հրամանի, ՀՀ Աշխատանքային օրենսգրքի, «Կրթության մասին», «Բարձրագույն և հետբուհական մասնագիտական կրթության մասին» ՀՀ օրենքների դրույթների վրա, ապահովում են

բարձրագույն ՄԿԾ-ների իրականացման լիցենզավորման կարգի պահանջները, կոչված են նպաստելու անհրաժեշտ մասնագիտական որակներ ունեցող ՊԴ և ՈւՕ կազմերի ընտրությանն ու կայունությանը:

Այսպես, [ՇՊՀ-ի ներքին կարգապահական կանոններով](#) սահմանվում է աշխատանքի ընդունման, այլ աշխատանքի տեղափոխելու, կարգապահական պատասխանատվության ենթարկելու (ներառյալ՝ աշխատանքից ազատելու) կարգը, խրախուսման և կարգապահական տույժի միջոցները, աշխատողների հիմնական իրավունքները, պարտականությունները, աշխատաժամանակի ու հանգստի կարգը, ինչպես նաև աշխատանքային հարաբերություններին առնչվող այլ հարցեր: ՇՊՀ-ի ՊԴ և ՈւՕ կազմերի տարակարգերը, պաշտոնների տեղակալման չափանիշները, մրցույթի անցկացման և ընտրության և/կամ ոչ մրցութային կարգով նշանակման, հեռացման ընթացակարգերը սահմանված են [ՊԴ և ՈւՕ կազմերի ձևավորման կանոնակարգում](#): Այդ կանոնակարգում, ըստ ուսումնական, հետազոտական և մեթոդական-կազմակերպչական գործունեության տեսակների, սահմանված են ՊԴԿ-ի հետևյալ հիմնական տարակարգերը՝ ***դասախոս, ասիստենտ, դոցենտ, պրոֆեսոր***, որոնցից զատ, ամբիոնի պաշտոնների դրույքների հաշվին, բուհում կարող են գործել նաև ՊԴ հետևյալ հատուկ տարակարգերը՝ ***խորհրդատու պրոֆեսոր (դոցենտ), համատեղող (պրոֆեսոր, դոցենտ, ասիստենտ, դասախոս) և ուսումնական ասիստենտ***: ՊԴԿ-ն ձևավորվում է մրցութային կամ ոչ մրցութային կարգով: Աշխատանքային հարաբերությունները հաստատվում են պայմանագրային հիմունքներով: ՊԴԿ-ն համալրվում է *թափուր պաշտոնների տեղակալման կարգով, պաշտոններում առաջընթացման կարգով, պաշտոններում նշանակման կարգով, ՊԴ հատուկ տարակարգեր զբաղեցնելու կարգով և պաշտոններում պայմանագրերի վերակնքման կարգով*: ՈւՕԿ-ի հաստիքների ձևավորման և տեղակալման հարցերը, համապատասխան ամբիոնի վարիչի ներկայացմամբ քննարկվում են ՖԽ-ում, որից հետո ֆակուլտետի դեկանը հարցերը ներկայացնում է համապատասխան պրոռեկտորին, ով ներկայացնում է հետագա քննարկման: Բուհում գործում են հիմնական, համատեղության և ժամավճարային կարգով աշխատանքի ընդունելու պարտադիր պայմաններ և ընթացակարգ, որտեղ հստակ նկարագրված են յուրաքանչյուր պաշտոնին ներկայացվող չափանիշները: /հիմք՝ [ՊԴ և ՈւՕ կազմերի ձևավորման կանոնակարգ](#)/:

Հարկ է նշել, որ համատեղության և/կամ ժամավճարային կարգով աշխատանքի ընդունելու տարբերակները հնարավորություն են ընձեռում ուսումնական գործընթացին մասնակից դարձնել կրթական «շուկայում» առկա լավագույն մասնագետներին /մանրամասն՝ սույն չափանիշի է չափորոշչում/: Նշենք նաև, որ ՊԴԿ-ի աշխատանքի ընդունման, աշխատանքից հեռացման, աշխատանքային պայմանագրերի վերակնքման և/կամ երկարաձգման ժամանակ այսուհետ հաշվի են առնվելու նաև վարկանիշավորման արդյունքները /առավել մանրամասն՝ հաջորդ չափորոշիչներում/:

Ուստարի	ՊԴ կազմ	Գիտական աստիճան ունեցողներ		Գիտական կոչում ունեցողներ		
		Գիտ. դոկտոր	Գիտ. թեկնածու	ՀՀ ԳԱԱ թղթ. անդամ	Պրոֆեսոր	Դոցենտ
2015-2016	247	15	121	1	11	89
2016-2017	246	15	116	1	13	88
2017-2018	246	15	114	1	13	89
2018-2019	242	15	115	1	13	96

Աղյուսակում ներկայացված է ՇՊՀ-ի ՊԴԿ-ն՝ ըստ գիտական աստիճանների և կոչումների վերջին 4 տարվա կտրվածքով /հիմք՝ ռեկտորի [2016-2017](#) և [2017-2018](#)

ուստարիների հաշվետվություն/։ Ինչպես երևում է, ՊԴԿ-ի գերակշիռ մասն ունի գիտական աստիճան և/կամ կոչում։ Այսպես, կարող ենք փաստել, որ բուհում գործող ընթացակարգերն ու քաղաքականությունը ապահովում են մրցակցային ձևով ՊԴ և ՈւՕ կազմերի համալրումն ու կայունությունը, նպաստում գործընթացի արդյունավետ կազմակերպմանը։

<b>ՉԱՓՈՐՈՇԻՉ Բ.</b> ՄՈՒՀ-ի յուրաքանչյուր կրթական ծրագրի համար սահմանված են ՊԴ կազմի մասնագիտական որակների ներկայացվող հստակ պահանջներ։	
ՇՊՀ-ի ՊԴ և ՈւՕ կազմերի ձևավորման կանոնակարգ	Հիմքեր ՇՊՀ-ի դասախոսի ծանրաբեռնվածության ձևավորման հիմնական նորմեր
	ՇՊՀ-ի մագիստրատուրայի և բակալավրի շրջանավարտների ամփոփիչ ատեստավորման ընթացակարգ, ՇՊՀ-ի ՊԴԿ-ի պարբերաբար գնահատման և վարկանիշավորման կարգ
<i>Հիմնավորել ՊԴԿ-ի կոմպետենցիաների համապատասխանությունը մասնագիտության կրթական ծրագրերի սահմաններում շնորհվող որակավորումներին։</i>	

ՇՊՀ-ի ՊԴԿ-ի մասնագիտական կարողությունները համապատասխանում են ԿԾ-ներով շնորհվող որակավորումներին, մասնավորապես ՄԿԾ-ների իրականացման համար անհրաժեշտ մասնագիտական որակներ ունեցող ՊԴԿ-ն ձևավորվել և համալրվում է ՀՀ կառավարության 2009 թ.-ի հուլիսի 9-ի N 808-Ն որոշման համապատասխան, որի համաձայն հաստատության ՊԴԿ-ի առնվազն 50%-ի համար տվյալ ուսումնական հաստատությունը հիմնական աշխատավայր է, իսկ 10.04.2019թ.-ից ուժի մեջ մտած ՀՀ կառավարության 20.09.2018 թ.-ի N 1047-Ն որոշման համաձայն, առնվազն 60%-ն ունի պետական լիազորված մարմնի կողմից ճանաչված գիտական աստիճան և (կամ) կոչում, այդ թվում՝ յուրաքանչյուր մասնագիտության մասնագիտական առարկաների գծով՝ 3-ը /հիմք՝ ռեկտորի [2016-2017](#) և [2017-2018](#) ուստարիների հաշվետվություն/։ Ընդ որում, ՇՊՀ-ում ՄԿԾ-ի ՊԴԿ-ի մասնագիտական որակներին ներկայացվող առաջնային պահանջներն են համապատասխան բազային մասնագիտական կրթություն, ինչպես նաև գիտական աստիճան և/կամ կոչում ունենալը։ Տարբեր տարիներին ՇՊՀ-ի ՊԴԿ-ի առնվազն 70%-ի համար այն հանդիսացել է հիմնական աշխատավայր, միաժամանակ նրանցից առավել քան 55%-ը ունեցել է գիտական աստիճան կամ կոչում։ Հավելենք, որ ՇՊՀ-ի ՊԴԿ-ն տարեցտարի համալրվում է գիտական աստիճան և/կամ կոչում ունեցող արհեստավարժ աշխատակիցներով, մասնավորապես, վերջին 4 տարիների ընթացքում ՇՊՀ-ի ՊԴԿ-ի 7 ներկայացուցիչ ստացել է գիտությունների թեկնածուի գիտական աստիճան, 12 ներկայացուցիչ՝ դոցենտի գիտական կոչում /հիմքերը՝ ԳՔՈԱԿԿ-ում/։

Ներկայումս գործող [ՊԴ և ՈւՕ կազմերի ձևավորման կանոնակարգը](#) և [Դասախոսի ծանրաբեռնվածության ձևավորման հիմնական նորմերը](#) այն հիմնական նորմատիվային փաստաթղթերն են, որոնք այժմ կարգավորում են ոլորտն ու նպաստում մատուցվող կրթական ծառայությունների ՈԱ։ Այսպես, [ՊԴ և ՈւՕ կազմերի ձևավորման կանոնակարգում](#), ինչպես նշել ենք արդեն, ըստ ուսումնական, հետազոտական և մեթոդական-կազմակերպական գործունեության բնագավառների, առանձնացվում են ՊԴԿ-ի տարակարգերը (դասախոս, ասիստենտ, դոցենտ և պրոֆեսոր), վերջիններիս ներկայացվող պահանջները և պաշտոնների տեղակալման չափանիշները և սահմանված են ուսումնական, հետազոտական և մեթոդական-կազմակերպական գործունեության տեսակները ։

[Դասախոսի ծանրաբեռնվածության ձևավորման հիմնական նորմերում](#), ըստ ուսումնական, ուսումնամեթոդական և գիտահետազոտական /ստեղծագործական/ աշխատանքների և հասարակական ու կազմակերպչական գործունեության բաղադրիչների,

սահմանված են դասախոսի տարեկան ծանրաբեռնվածության ձևավորման նորմերը՝ դասախոսական տարակարգերին համապատասխան, որոնք արտահայտվում են նաև *դասախոսի աշխատանքի անհատական պլանում*:

Բացի այդ, համալսարանում գործում է [ՇՊՀ-ի մագիստրատուրայի և բակալավրի շրջանավարտների ամփոփիչ ատեստավորման ընթացակարգ](#), որում հստակ սահմանված են մագիստրոսական թեզի ղեկավարի մասնագիտական որակներին ներկայացվող պահանջներ. մասնավորապես, մագիստրոսական թեզ կարող է ղեկավարել գիտությունների թեկնածուի գիտական աստիճան և/կամ պրոֆեսորի/դոցենտի/ գիտական կոչում ունեցող աշխատակիցը:

Ի հավելում վերոգրյալի՝ պետք է նշել, որ ՇՊՀ-ի ՊԴԿ-ի մասնագիտական կարողություններին ներկայացվող պահանջները հստակեցվում են նաև հետադարձ կապի և գնահատման մեխանիզմների կիրառման արդյունքում առաջ եկած անհրաժեշտություններով պայմանավորված /մանրամասն՝ հաջորդ չափորոշիչներում/:

ՊԴԿ-ին ներկայացվող պահանջները արտահայտվում են նաև *դասախոսի աշխատանքի անհատական պլանով* և 2018թ.-ից ներդրված [ՇՊՀ-ի ՊԴԿ-ի պարբերաբար գնահատման և վարկանիշավորման կարգում](#) ներկայացված ձևաթերթով: ԳՔՈԱԿԿ-ի կողմից առաջարկվել է համապատասխան պահանջները ներկայացնել ՄԿԾ-ի մասնագրերում՝ յուրաքանչյուր ՄԿԾ-ին համապատասխան, ինչը ընդունելի է եղել, և այժմ ՈԻԳԿԿ-ի համակարգմամբ նման գործընթաց է ձեռնարկվել և իրականացվել ամբիոնների հետ մեկտեղ, սակայն մոտեցումները հստակեցման անհրաժեշտություն ունեն:

Միաժամանակ, ՇՊՀ-ն ընթանում է կրթական համակարգում իրականացվող փոփոխություններին համընթաց, և դրանց համապատասխան ՊԴԿ-ի մասնագիտական որակներին ներկայացվող պահանջները ենթարկվում են փոփոխությունների:

<b>ՉԱՓՈՐՈՇԻՉ գ.</b> ՄՈԻՀ-ը սահմանել է հստակ քաղաքականություն և ընթացակարգեր դասախոսական կազմի պարբերաբար գնահատման համար:	
Հիմքեր	ՇՊՀ-ի ՊԴԿ-ի պարբերաբար գնահատման և վարկանիշավորման կարգ Դասախոսի աշխատանքի անհատական պլան Դասավանդողների մասնագիտական որակների և նրանց աշխատանքի գնահատման մեխանիզմներն ու գործիքները
<i>Վերլուծել և հիմնավորել ՊԴԿ-ի պարբերաբար գնահատման քաղաքականության և ընթացակարգերի արդյունավետությունը /կատարել համառոտ մեջբերումներ համապատասխան հիմքերից/:</i>	

ՇՊՀ-ի [ՌՕ](#)-ում ամրագրված ռազմավարական նպատակին համապատասխան իրականացվող քայլերից է ՊԴԿ-ի պարբերաբար գնահատման մեխանիզմների բարելավումը, որն իրագործելու համար համալսարանն իրականացնում է ՊԴԿ կազմի վարկանիշավորման գործընթաց՝ բազմագործոն գնահատման հիմքի վրա:

Ըստ [ԵՀՓԶ](#)-ի հիման վրա կազմված [ԹՎԳՕ](#)-ի՝ նշված էր, որ անհրաժեշտ է բարելավել հավաքագրված տվյալների վերլուծման գործընթացը, բարելավել հարցումների իրականացման մեխանիզմները, կիրառել տվյալների հավաքագրման բազմազան մեխանիզմներ:

ՇՊՀ-ում այժմ գործում են ՊԴԿ-ի գնահատման քաղաքականություն և ընթացակարգեր, որոնք պարբերաբար վերանայվում են: Վերանայման միտումները պայմանավորված են [ՌՕ](#)-ի առաջնահերթություններով, ՊԴԿ-ի համապատասխան մասնագիտական որակների զարգացումը խթանելու քաղաքականությամբ, ներքին և արտաքին շահակիցների

պահանջմունքներով, ինչպես նաև գնահատման գործիքակազմի կատարելագործման և օբյեկտիվության բարձրացման նկատառումներով:

ՇՊՀ-ն ունի ՊԴԿ-ի գործունեության գնահատման ներդրված մեխանիզմներ, որոնք նպաստում են ՊԴԿ-ի որակավորման շարունակական աճին, դասավանդման և հետազոտական աշխատանքների ակտիվությանը, ուսումնամեթոդական և գիտահետազոտական աշխատանքների կատարմանը: Ըստ էության, գնահատման համար օգտագործվում են թվով հինգ գործիքներ, որոնցից առաջին երկուսը հաշվետվության ձևաչափով են, իսկ մնացած երեքը հետազոտական մեթոդներ են: Դրանք են.

- I. դասախոսի աշխատանքի անհատական պլան,
- II. դասախոսի տարբեր ձևաչափերով հաշվետվություններ,
- III. [ՇՊՀ-ի ՊԴ համակազմի գործունեության որակի արդյունավետության վարկանիշային տարեկան գնահատման ձևաթերթ](#),
- IV. [դասախոսի մասնագիտական, մանկավարժական և կազմակերպչական կոմպետենցիաների զարգացման կարիքների գնահատման հարցարան](#),
- V. [ՇՊՀ-ի ուսանողների կողմից ՊԴ կազմի մասնագիտական, մանկավարժական և կազմակերպչական կոմպետենցիաների գնահատման հարցարան](#),
- VI. [ՇՊՀ-ի ՊԴ համակազմի փաստաթղթերի վարչական կարգապահական ստուգման ձևաթերթ](#),
- VII. [Դասալսման արձանագրություն-ձևաչափ](#):

Ստորև մանրամասն անդրադառնանք վերոգրյալ գործիքակազմի մեխանիզմներին:

I. Համալսարանում գործում է այս մեխանիզմը, որը սակայն կատարելագործման է ենթարկվել ժամանակի ընթացքում: Վերջին բարեփոխումը եղել է [Դասախոսի ծանրաբեռնվածության ձևավորման հիմնական նորմերին](#) համապատասխան: Յուրաքանչյուր ուստարվա սկզբին դասախոսն ամբիոն է ներկայացնում Դասախոսի աշխատանքի անհատական պլանը, որտեղ ներկայացվում են ընթացիկ ուստարում դասախոսի կողմից իրականացվելիք աշխատանքներն ուսումնամեթոդական, գիտահետազոտական կամ ստեղծագործական, հասարակական և կազմակերպչական ոլորտներում: Այնուհետև ուստարվա ավարտին դասախոսը ներկայացնում է համապատասխան հաշվետվություն, որտեղ հստակորեն նշվում է, թե աշխատանքային պլանի որ կետերն է իրականացրել, որոնք՝ ոչ և ինչու: Այն հաստատվում է ամբիոնի վարիչի, ՈւԳԿԿ-ի, ԳՔՈԱԿԿ-ի և ռեկտորի կողմից:

Հաշվետվության այս ձևը նպաստում է, որ դասախոսները առավել ուշադրություն դարձնեն իրենց մասնագիտական, գիտական, գիտամանկավարժական գործունեությանը:

II. Կիրառվում են նաև հաշվետվությունների տարբեր ձևաչափեր, ինչպիսիք են պրակտիկայի հաշվետվության ձևաչափը, գիտական գործունեության հաշվետվության ձևաչափը և այլն, որոնք կիրառվում են վիճակագրական տվյալների ստեղծման և/կամ խրախուսման գործընթացների կազմակերպման համար: Օրինակ՝ ՊԴԿ-ի գիտական գործունեության համար հավելավճարի տրամադրման համար /մանրամասն՝ VI չափանիշում/:

III. 2019 թ.-ից սկսած համալսարանի ամբիոններում լրացվում է դասախոսի գործունեության որակի արդյունավետության վարկանիշային տարեկան գնահատման ձևաթերթ /հիմք՝ [ՇՊՀ-ի ՊԴԿ-ի պարբերաբար գնահատման և վարկանիշավորման կարգ](#), որը

մշակվել է ԳՔՈԱԿԿ-ի կողմից/։ Այն լրացվում է դասախոսի կողմից և հաստատվում՝ ամբիոնի վարիչի կողմից։ Ձևաչափը մշակելիս նկատի են առնվել ՇՊՀ-ի ռազմավարական առաջնահերթությունները և տարբեր ուղղություններով /ուսումնական, գիտական, միջազգայնացման/ որդեգրած քաղաքականությունը։ Ըստ կարգի՝ նախատեսվում է, որ տվյալները գրանցվելու են առցանց համակարգով տվյալների հենքում, որը նախատեսվում է ստեղծել, իսկ մինչ այդ ԳՔՈԱԿԿ-ի նախաձեռնությամբ տվյալները հավաքագրվում են ամբիոններից և մուտքագրվում Access տվյալների համակարգ։ Այժմ ստեղծվել է տվյալների հենքը, և ամփոփվում են արդյունքները։ Այս հետազոտությունը հնարավորություն կտա նաև գնահատելու մարդկային ռեսուրսները և հետագայում արդյունավետորեն կիրառելու։

IV. ՊԴԿ-ի ինքնագնահատման յուրահատուկ մեխանիզմ է [«Դասախոսի մասնագիտական, մանկավարժական և կազմակերպչական կոմպետենցիաների զարգացման կարիքների գնահատում» հարցարանը](#) (հիմք՝ [ՇՊՀ-ի ՊԴԿ-ի պարբերաբար գնահատման և վարկանիշավորման կարգ](#))։ Այս ձևաչափը դասախոսի ինքնավերլուծության և կարիքների վերհանման մեխանիզմ է՝ ըստ որի, օրինակ նախատեսվում է մշակել մասնագիտական և ընդհանրական կոմպետենցիաների զարգացմանն ուղղված վերապատրաստումների գործընթացի քաղաքականություն։ Վերլուծությունների արդյունքները տրամադրվում են ամբիոններ գործընթացների հետագա բարելավումներում կիրառելու համար։

V. Դեռևս 2014թ.-ից սկսած ԳՊՄԻ-ի ՈԱ կենտրոնի կողմից յուրաքանչյուր կիսամյակ անցկացվել է [Դասավանդման որակի և արդյունավետության վերաբերյալ ուսանողական հարցում](#)։ Գործիքակազմի կատարելագործման, արդյունավետության և օբյեկտիվության բարձրացման նպատակով 2017թ.-ին կատարվել են մասնագիտական վերլուծություններ։ Անցկացրած վերլուծությունների ընթացքում հարկ եղավ կատարել գոյություն ունեցող հարցարանի գործոնային վերլուծություն։ Առանձնացվել են երեք գործոններ, այսինքն դասախոսի գործունեության գնահատման երեք ոլորտներ՝ մասնագիտական, մանկավարժական և կազմակերպչական։ Հիմնվելով ստացված արդյունքների վրա, հարցարանը վերանվանվեց և կոչվեց [«Ուսանողների կողմից ՊԴԿ-ի մասնագիտական, մանկավարժական և կազմակերպչական կոմպետենցիաների գնահատման» հարցաթերթիկ](#)։ Նախկին հետազոտությունների վիճակագրական վերլուծությունները ցույց են տվել վիճակագրական ցուցանիշների գծայնության առկայություն, ինչը խոսում է ուսանողների կողմից անձնային վերաբերմունքի վրա հիմնված և սուբյեկտիվ գնահատման մասին։ Այս իմաստով անհրաժեշտություն առաջացավ գտնելու այլ կորելյատներ (համահարաբերակցական գնահատականներ), որոնք կհաստատեն կամ կմերժեն ուսանողի՝ նման ոչ օբյեկտիվ մոտեցումը։ Օրինակ՝ նման կորելյատներ կարելի է ապահովել դասալսումների արդյունքներից, դասախոսի վերապատրաստումների ցուցանիշներից, այլ կուրսերի ուսանողների գնահատականներից, գիտական գործունեության ցուցանիշներից, փաստաթղթերի՝ վարչական կարգապահական ստուգման արդյունքներից և այլն։ Վերլուծությունների արդյունքները ԳՔՈԱԿԿ-ի կողմից տրամադրվում են ամբիոններ՝ որակական վերլուծություններ, եզրահանգումներ և բարեփոխումներ իրականացնելու համար։

VI. Ըստ ՇՊՀ-ի ՊԴԿ-ի փաստաթղթերի վարչական կարգապահական ստուգման ձևաթերթի ԳՔՈԱԿԿ-ը իրականացնում է ստուգումներ ամբիոններում /հիմք՝ [ՇՊՀ-ի ՊԴԿ-ի պարբերաբար գնահատման և վարկանիշավորման կարգ](#)/։

VII. ՊԴԿ-ի գնահատման մեխանիզմներից են նաև դասալսումները /հիմք՝ [ՇՊՀ-ի ՊՂ կազմի պարբերաբար գնահատման և վարկանիշավորման կարգ](#)/: Դասալսումներն անցկացվում են՝ համաձայն նախապես հաստատված ժամանակացույցների: Դասալսումները միտված են ուսումնառության գործընթացի կարիքների վերհանմանը: Դասալսումների միջոցով ուսումնասիրվում և տարածվում է դասավանդման լավագույն փորձը: Դասալսումները նպաստում են դասախոսների մանկավարժական վարպետության աճին, թույլ են տալիս հետևել դասավանդման մեթոդների համապատասխանությանը կրթական վերջնարդյունքներին:

Վերլուծության և վարկանիշավորման արդյունքները ղեկավար կազմի կողմից կարող են օգտագործվել որպես հիմք՝ ՊԴԿ-ի աշխատանքային պայմանագրերի վերակնքման, երկարաձգման կամ խզման, մրցութային ընտրությունների, պաշտոնեական առաջընթացի, նյութական և բարոյական խրախուսման միջոցների կիրառման, ինչպես նաև կադրերի վերապատրաստման միջոցառումներ կազմակերպելու դեպքերում:

Վերը նշված հարցարանների արդյունքները հավաքագրվում են և անցկացվում են վիճակագրական վերլուծություններ՝ ստրատիֆիկացիա, կորելյացիոն վերլուծություն: Որակական վերլուծության տեսանկյունից հետաքրքրական են համարվում այն դեպքերը, երբ մեծ շեղում է ստացվում երեք տարբեր միջոցների արդյունքում: Ըստ էության, երբեմն միտում է նկատվել ուսանողների կողմից գնահատման սուբյեկտիվ մոտեցման, իսկ երբեմն էլ ստացվում է հակառակ արդյունք՝ խստապահանջ դասախոսին գնահատում են ցածր /ով թերևս կարող է լինել լավ մասնագետ/, իսկ սուբյեկտիվորեն գնահատականներ շոայլող դասախոսին՝ բարձր /ով կարող է ունենալ մանկավարժական որակների ոչ այնքան բարձր մակարդակ/: Դասախոսի աշխատանքի գնահատման մյուս երկու գործիքները նպատակ ունեն բացահայտելու նման շեղումները:

Բացի այդ, հաշվի են առնվում նաև [«ՇՊՀ-ի շրջանավարտների կողմից բուհում ստացած կրթության, բուհի մասնագիտական և կազմակերպչական վարկանիշների գնահատման»](#) և [«ՇՊՀ-ի ուսանողների կողմից բուհում ստացած կրթության, բուհի մասնագիտական և կազմակերպչական վարկանիշների գնահատման»](#) հարցարաններով իրականացվող հետազոտությունների արդյունքները /հիմքերը՝ ԳՔՈԱԿԿ-ում/:

Վերլուծությունների գործիքակազմի մասին տեղեկատվությունը մանրամասն ներկայացված է [ՇՊՀ-ի ՈԱՆՀԶ-ում](#), որտեղ գործընթացներն իրականացվում են ՊԻԳԲ շրջափուլի սկզբունքով:

Նոր ձևաչափով 2017-2018 ուստարում անցկացված հարցման արդյունքները ցույց են տալիս, որ համալսարանի ուսանողներն ընդհանուր առմամբ գոհ են իրենց դասախոսների դասավանդման որակներից. մասնագիտական կոմպետենցիաներ՝ 93%, մանկավարժական կոմպետենցիաներ՝ 91%, կազմակերպչական կոմպետենցիաներ՝ 92%:

[ՇՊՀ-ի շրջանավարտների կողմից բուհում ստացած կրթության, բուհի մասնագիտական և կազմակերպչական վարկանիշների գնահատման](#) հարցումները ցույց են տալիս, որ համալսարանի 2018-2019 ուստարվա շրջանավարտները հիմնականում գոհ են իրենց դասավանդողների մասնագիտական պատրաստվածության աստիճանից և որակներից՝ 81%:

[ՇՊՀ-ի ուսանողների կողմից մանկավարժական պրակտիկայի արդյունավետության և որակի գնահատման հարցումների](#) արդյունքները ցույց են տվել, որ մեր պրակտիկանտ-

ուսանողներն ընդհանուր առմամբ գոհ են իրենց ձեռք բերած գիտելիքներից և մեթոդներից.  
 1.Որքանո՞վ էին համալսարանում ստացված տեսական գիտելիքները բավարարում պրակտիկայի վայրում՝ 85%; 2.Որքանո՞վ հաջողվեց բուհում յուրացրած ուսուցման և դաստիարակության մեթոդները և եղանակները արդյունավետորեն կիրառել պրակտիկայի ընթացքում՝ 87%:

ՊԴԿ-ի գնահատման մեխանիզմներից է նաև այն, որ ուսանողները պարբերաբար հանդիպումներ են ունենում համալսարանի կառուցվածքային ստորաբաժանումների հետ, որոնց ժամանակ անկաշկանդ ներկայացնում են իրենց կարծիքները, առաջարկներն ու բողոքները: Ու որևէ մի դասախոսից դժգոհություն, բողոք ունենալու դեպքում ներկայացնում են իրենց կարծիքը, որը քննարկվում է համապատասխան ստորաբաժանման կամ ամբիոնի հետ ու տրվում համապատասխան լուծում:

ՊԴԿ-ի գնահատման այս քաղաքականությունն ու ընթացակարգերը հնարավորություն են տալիս դասախոսական կազմին տեղեկանալու իրենց աշխատանքի կատարողականին՝ թերություններին և ձեռքբերումներին, վեր հանելու կարիքները, իսկ ղեկավարությանը՝ ձեռնարկելու համապատասխան միջոցառումներ: Այս գործընթացների համալիր կիրարկումը հնարավորություն է տալիս համալսարանը համալրել որակյալ կադրերով և, հիմնվելով արդյունքների վրա, կազմել ՊԴԿ-ի մասնագիտական որակների կատարելագործման ու վերապատրաստման համապատասխան ծրագրեր:

<b>ՉԱՓՈՐՈՇԻՉ ղ.</b> Պարբերաբար իրականացվող ներքին և արտաքին գնահատումների արդյունքում բացահայտված կարիքներին համապատասխան՝ ՄՈՒՀ-ն իրականացնում է դասավանդողների կատարելագործմանն ուղղված միջոցառումներ:
ՇՊՀ-ի ՊԴ և ՈւՕ կազմերի վերապատրաստման և մասնագիտական որակավորման Հիմքեր բարձրացման կանոնակարգ, ՇՊՀ-ի ՊԴԿ-ի պարբերաբար գնահատման և վարկանիշավորման կարգ
<i>Վերլուծել և հիմնավորել ՊԴԿ-ի կատարելագործման գործընթացների արդիականությունը վերջին 3 տարիների համար /կատարել համառոտ մեջբերումներ համապատասխան հիմքերից/:</i>

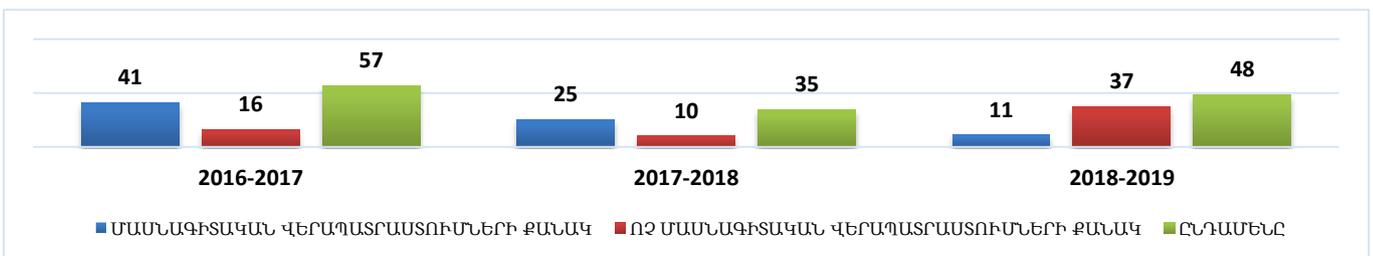
Կրթության ոլորտի հարավփոխյա զարգացումները և պահանջները ենթադրում են ՊԴԿ-ի մասնագիտական և մանկավարժական համապատասխան ՈԱ և զարգացում: Ուստի, համալսարանը ԿԾ-ների նպատակներն իրականացնելու համար, իր առջև խնդիր է դրել ՊԴԿ-ն ոչ միայն համալրել բարձրորակ դասավանդողներով, այլև նրանց համար ստեղծել շարունակական կատարելագործման հնարավորություններ և համապատասխան աշխատանքային միջավայր:

ՊԴԿ-ի կարիքների գնահատումն իրականացվում է չափորոշիչ գ-ում ներկայացված հետազոտությունների համադրման արդյունքում: Կարիքներին համապատասխան կիրառվում են դասավանդողների կատարելագործմանն ուղղված մի շարք միջոցներ:

2013թ.-ից ներդրվել է [ՊԴ և ՈւՕ կազմերի վերապատրաստման և մասնագիտական որակավորման բարձրացման կանոնակարգը](#), որի համաձայն աշխատակիցների որակավորման բարձրացման առումով հնարավորություն է տրվում կրթությունը շարունակել հաջորդ կրթական մակարդակներում՝ պահպանելով աշխատանքային պայմանները, իսկ ՊԴԿ-ի վերապատրաստումն ու մասնագիտական որակավորման բարձրացումն իրականացվում է երկու ուղղություններով՝ ընդհանուր-պարտադիր և հատուկ-մասնագիտական: Ըստ այդմ՝ վերապատրաստումներն իրականացվում են պլանավորված պարտադիր և/կամ բացահայտված կարիքներից ելնելով և 2013-2016թթ.-ին բուհում

իրականացվել են մի շարք վերապատրաստումներ՝ ուղղված ՊԴԿ-ի՝ օտար լեզվով հաղորդակցման հմտությունների զարգացմանը, դասավանդման գործընթացում նորագույն տեխնոլոգիաների ներդրմանը, դասավանդման և գնահատման մեթոդների ադիականացմանը և այլն, ընդհանուր առմամբ շուրջ 220 դասախոս է վերապատրաստվել /հիմք՝ ԳՔՈԱԿԿ՝ 2017-2018 ուստարվա հաշվետվություն/: Այս գործընթացը թույլ է տվել բավարարել առկա կարիքների անհրաժեշտ մակարդակը, ինչը հիմք է հանդիսացել հետագա քաղաքականության համար: 2018թ.-ին ներդրվել է [ՇՊՀ-ի ՊԴԿ-ի պարբերաբար գնահատման և վարկանիշավորման կարգը](#), որի հիման վրա հաշվարկվում են դասախոսի վարկանիշային միավորները, որտեղ կարևորվում է ՊԴԿ-ի կատարելագործումը համապատասխան ուղղություններով: Մասնավորաբար, կարևորվում է գիտական աստիճան և կոչում ունենալը, օտար լեզուների տիրապետելը, մասնագիտական և ոչ մասնագիտական վերապատրաստումների մասնակցությունը, ուսումնական, ուսումնամեթոդական և ուսումնակազմակերպչական գործունեությունը, գիտական, գիտահետազոտական և գիտակազմակերպչական գործունեությունը, հանրային հասարակական գործունեությունը: Կարգը դեռևս առաջին ուստարին է, ինչ ներդրվել է, և իրականացվում է առաջին հետազոտությունն այս ուղղությամբ: Արդյունքում՝ գործելու են խրախուսման մեխանիզմներ:

Միաժամանակ մշտապես կարևորվել, խրախուսվել և աջակցվել է այս ուղղություններով ՊԴԿ-ի կատարելագործման գործընթացը: Այսպես, գիտական, գիտահետազոտական և գիտակազմակերպչական գործունեության ուղղությամբ վերլուծությունները ներկայացված են 6-րդ չափանիշում: Վերապատրաստման ցուցանիշները ցույց են տալիս, որ ՊԴԿ-ն մշտապես կատարելագործում է իր որակները՝ մասնակցելով ինչպես ՇՊՀ-ի, այնպես էլ այլ կազմակերպությունների և բուհերի կողմից կազմակերպված վերապատրաստումների դասընթացների, աշխատաժողովների, սեմինարների՝ ուղղված մասնագիտական և ընդհանրական կոմպետենցիաների զարգացմանը: Վվերջին 3 տարիներին վերապատրաստումների մասնակցության տվյալներն են.



Բուհի ղեկավարությունը նաև աջակցում է մասնակցությունը տարբեր վերապատրաստումներին, որոնք ուղղված են համապատասխան աշխատակիցների մոտ ռազմավարական առաջնահերթություններով թելադրված կոմպետենցիաների զարգացմանը: Այսպես օրինակ՝ ՈԱԱԿ-ի կողմից կազմակերպված վերապատրաստումներ, ERASMUS+ ծրագրի շրջանակներում կազմակերպված մի շարք վերապատրաստումներ և այլն:

Այնուհետև ՊԴԿ-ի մասնագիտական զարգացմանն ու կատարելագործմանն ուղղված պլանավորված գործողություններ իրականացվել են նաև դրամաշնորհային ծրագրերի շրջանակներում: Մասնավորապես, ՆՈՐԿԵՆՏ ծրագրի շրջանակներում, որը մեկնարկել է 2017թ.-ի հունվարից և տևել է 31 ամիս, 2018-2019թթ.-ին վերապատրաստման դասընթացներ են կազմակերպվել՝ 1. Հեռուսուցման/էլեկտրոնային ուսուցում, 2. Ներառական կրթության կազմակերպում, 3. Կայուն տուրիզմի զարգացում

մասնագիտությունների գծով: Ընդհանուր առմամբ վերապատրաստվել է 33 աշխատակից:

2019թ.-ին ՇՊՀ-ում վերապատրաստում է կազմակերպվել ERASMUS+ ծրագրի շրջանակներում /ABionet “Communication skills for professionals” and “Science to start-up”, որին մասնակցել է 11 աշխատակից:

ՇՊՀ-ում կազմակերպվում են նաև օտար լեզուների հաղորդակցման կարողությունների զարգացման դասընթացներ /մանրամասն՝ 9-րդ չափանիշում/:

Նշենք, որ դասավանդողների կատարելագործմանն ուղղված մեխանիզմներից է նաև գիտական սեմինարների անցկացումը, որոնք համակարգում է ԳՔՈԱԿԿ-ն՝ սերտորեն համագործակցելով մասնագիտական ամբիոնների հետ /մանրամասն՝ չափանիշ 6-ում, հիմք՝ ԳՔՈԱԿԿ՝ 2017-2018 ուստարվա հաշվետվություն/: 2017թ.-ից առ այսօր իրականացվել են 40-ից ավել գիտական սեմինարներ, որոնց շուրջ 25%-ն ունեն մեթոդա-մանկավարժական, իսկ 75%-ը՝ մասնագիտական ուղղվածություն և բովանդակային առումով ընդգրկում են գրեթե բոլոր ՄԿԾ-ները:

Կրթական համակարգում տեղի ունեցող բարեփոխումներին համապատասխան կարիք է առաջացել վերանայել [ՊԴ և ՈւՕ կազմերի վերապատրաստման և մասնագիտական որակավորման բարձրացման կանոնակարգը](#)՝ այն լավագույնս համապատասխանեցնելով ռազմավարությանը և ապահովելով ՊԴԿ-ի կարիքների վերհանմանը համապատասխան կարիքների բավարարման ՊԻԳԲ շրջափուլով մեխանիզմների համակարգմանը: ԳՔՈԱԿԿ-ի կողմից մշակվել է փաստաթղթի նախագծային տարբերակը:

**ԶԱՓՈՐՈՇԻՉ է.** ՄՈՒՀ-ը երաշխավորում է ՄԿԾ-ների համապատասխան ՊԴԿ-ով ապահովվածության կայունությունը:

ՇՊՀ-ի ռեկտորի թիվ 207 հրաման, 06.10.2017թ. /[Հավելված 5.5.1](#)/, ՇՊՀ-ի Գիտական Հիմքեր գործունեության համար ներբուհական դրամաշնորհի տրամադրման կարգ, ՊԴԿ-ի գիտահետազոտական և գիտամեթոդական աշխատանքների խթանման ընթացակարգ

*Վերլուծել և հիմնավորել ՊԴԿ-ի մասնագիտական կարողությունների արդիականությունը վերջին 3 տարիների համար /կատարել համառոտ մեջբերումներ համապատասխան հիմքերից/:*

ՊԴԿ-ի կայունության ապահովման և հոսունության նվազեցման նպատակով համալսարանը կիրառում է տարբեր մեխանիզմներներ (ինչն ամրագրված է նաև բուհի [ՌԾ](#)-ում /բաժին 5, քայլ 1.3/, որոնցից են մասնավորապես.

➤ **դասախոսի ծանրաբեռնվածության ձևավորման հիմնական նորմերը**, որոնցում հստակ տարբերակված մոտեցում է ցուցաբերվում գիտական աստիճան և/ կամ կոչում ունեցող և չունեցող աշխատակիցների ծանրաբեռնվածությունների նորմերի սահմանների միջև: Այսպես էթե գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսորի համար 1 դրույք ծանրաբեռնվածությունը կազմում է 700-750 ժամ, ապա գիտական աստիճան և կոչում չունեցող դասախոսի դեպքում՝ 900-1080 ժամ /հիմք՝ հրաման թիվ 201, 04.10.2017թ./,

➤ **աշխատավարձի հաշվարկման դրույքաչափերը**, որոնցում դարձյալ հստակ տարբերակված մոտեցում է ցուցաբերվում գիտական աստիճան և/կամ կոչում ունեցող և չունեցող աշխատակիցներին վճարվող աշխատավարձերի դրույքաչափերի միջև: Այսպես, էթե գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսորի 1 դրույքաչափին համապատասխան ամսական հաշվարկային աշխատավարձը կազմում է 230.000 ՀՀ դրամ, ապա գիտական աստիճան և կոչում չունեցող դասախոսի համար՝ 150.000 ՀՀ դրամ /հիմք՝ [Հավելված 5.5.1](#)-հրաման թիվ 207, 06.10.2017թ./, ինչն էական խթանող գործոն է բարձր որակավորում ունեցող ՊԴ կադրերի կայունության ապահովման համար:

➤ դրամաշնորհների, հավելյալձարների և պարզևավձարների տրամադրումը, ինչը բավական արդյունավետ «գործիք» է ՊԴԿ-ի՝ գիտամանկավարժական և հասարակական աշխատանքներին ակտիվ մասնակցությունը խրախուսելու համար: Մասնավորապես, համալսարանում գործում է.

**ա/ գիտական գործունեության համար ներբուհական դրամաշնորհի տրամադրման կարգ**, համաձայն որի՝ սահմանվում են ՊԴԿ-ի և ուսանողների կողմից իրականացվող գիտական (գիտամեթոդական) գործունեության համար համալսարանի միջոցներից պայմանագրային թեմատիկ ֆինանսավորվող դրամաշնորհի տրամադրման և այդ նպատակով մրցույթի անցկացման սկզբունքներն ու ընթացակարգը /մանրամասն՝ 6-րդ չափանիշում/,

**բ/ ՊԴԿ-ի գիտահետազոտական և գիտամեթոդական աշխատանքների խթանման ընթացակարգ**, համաձայն որի՝ յուրաքանչյուր տարեվերջին, ըստ աշխատակիցների գիտահետազոտական և գիտամեթոդական գործունեության արդյունքների (ըստ գիտական ամսագրերում, գիտաժողովների ժողովածուներում տպագրված հոդվածների, մենագրությունների, գիտամեթոդական աշխատանքների քանակի), համալսարանն իր աշխատակիցներին տրամադրում է հավելյալձար /մանրամասն՝ 6-րդ չափանիշում/,

**գ/** հին և բարի «ավանդույթ», համաձայն որի, որպես «կանոն» յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջին, ՇՊՀ-ի հիմնական աշխատակիցները ռեկտորի հրամանով, պարզևատրվում են մեկ ամսվա աշխատավարձի պաշտոնական դրույքաչափով:

Համալսարանի աշխատակիցներին Արհկոմի միջոցներից պարբերաբար տրվում են դրամական օգնություններ: Վերջին 3 տարիներին դրամական օգնություն են ստացել շուրջ 100 աշխատակիցներ /հիմք՝ [Արհկոմի հաշվետվություններ](#)/:

2016-2017 ուստարում [ՌԾ](#)-ին համապատասխան և աշխատակիցների սոցիալական վիճակի բարելավման նկատառումով բարձրացվել են աշխատավարձերը՝ միջինը 30%-ով /հիմք՝ հրաման թիվ 167, 30.08.2016 թ./: Հրավիրված դասախոսների բնակության, հանգստի պայմանները ապահովելու համար կառուցվել է հարմարավետ հյուրատուն:

ՊԴԿ-ի կայունության ապահովման տեսանկյունից էական է սերնդափոխության ապահովումը: Վերջին 3 ուստարիներին ՇՊՀ-ի ՊԴԿ-ի տարիքային բաշխվածությունը ներկայացվում է ստորև /հիմք՝ ռեկտորի հաշվետվություններ/՝

Ուստարի	ՊԴԿ	ՊԴԿ-ում					
		մինչև 35 տարեկանների		35-ից 65 տարեկանների		65-ից բարձր տարիք ունեցողների	
		թվաքանակը	%-ը	թվաքանակը	%-ը	թվաքանակը	%-ը
2016-2017	246	46	18.7	161	65.4	39	15.9
2017-2018	246	45	18.3	163	66.3	38	15.4
2018-2019	242	40	16.5	166	68.6	36	14.9

ՊԴԿ-ի կայունության ապահովման, սահուն և կառավարելի սերնդափոխության իրականացման համար ՇՊՀ-ն որդեգրել է մասնագիտական որակի բարձրացման հեռանկարներ ունեցող երիտասարդ կադրերի ներգրավման քաղաքականություն, այն է՝ ՄԳԿԾ-ների իր լավագույն շրջանավարտներին համալսարանն ուղղորդում է հետազոտողի ԿԾ-ով կրթությունը շարունակելու, ինչի արդյունքում այսօր բուհի 12 աշխատակիցներ (դասախոսներ և ՈւՕԿ-ի ներկայացուցիչներ) կրթությունը շարունակում են հետազոտողի կրթական համակարգում /հիմք՝ ԳՔՈԱԿԿ-ի հաշվետվություններ/:

Միաժամանակ նշենք, որ համատեղող և/կամ ժամավճարային կարգավիճակ ունեցող մասնագետները համալսարանի ՊԴԿ-ում փոքր տոկոս են կազմում, չեն գերազանցում 25%-ը,

ինչը վկայում է համալսարանի ինքնաբավ լինելու և ՊԴ կայուն կազմ ունենալու մասին: Ընդ որում, հատկանշական է նաև այն, որ վերջին 3 ուստարիներին համատեղող և/կամ ժամավճարային կարգավիճակ ունեցող մասնագետների կազմում էականորեն աճել է գիտական աստիճան և/կամ կոչում ունեցողների կշիռը, ինչը վկայում է այն մասին, որ բուհը կարևորում է բարձր որակավորում ունեցող դասավանդողների ներգրավումը ուսումնական գործընթացին:

<b>ՉԱՓՈՐՈՇԻՉ</b> գ. ՄՈՒՀ-ում գործում են ՊԴԿ-ի մասնագիտական առաջընթացի ապահովման քաղաքականություն ու ընթացակարգեր:	
Հիմքեր	ՇՊՀ-ում ասպիրանտուրայի/հայցորդության ընդունելության և ուսուցման կանոնակարգ, ՇՊՀ-ի ՊԴ և ՈւՕ կազմերի ձևավորման կանոնակարգ, ՇՊՀ-ի ՊԴ և ՈւՕ կազմերի վերապատրաստման և մասնագիտական որակավորման բարձրացման կանոնակարգ, ՇՊՀ-ի ներքին կարգապահական կանոններ
<i>Վերլուծել ՄՈՒՀ-ում գործող ՊԴԿ-ի մասնագիտական առաջընթացի ապահովման քաղաքականության ու ընթացակարգերի արդյունավետությունը վերջին 3 տարիների համար /կատարել համառոտ մեջբերումներ համապատասխան հիմքերից/:</i>	

[ՇՊՀ-ի ՊԴ և ՈւՕ կազմերի ձևավորման կանոնակարգով](#) սահմանված պաշտոնների տեղակալման կարգը խթանում է, որ դասախոսները բարձրացնեն իրենց մասնագիտական որակներն ու կարողությունները և ունենան համապատասխան առաջխաղացում՝ ստանալով համապատասխան աշխատավարձ: ՇՊՀ-ի ՊԴԿ-ի մասնագիտական առաջընթացի ապահովման արդյունավետ միջոց է հետազոտողի ԿԾ-ներով ուսումնասելու հնարավորությունը, որն իրականացվում է ըստ [ՇՊՀ-ում ասպիրանտուրայի/հայցորդության ընդունելության և ուսուցման կանոնակարգի](#): Ներկայումս ՇՊՀ-ում հետազոտողի ԿԾ-ներով սովորողները 20-ն են, նրանցից 6-ը՝ տարկետման մեջ: ՊԴԿ-ի մասնագիտական առաջընթացը ապահովվում է նաև [ՊԴ և ՈւՕ կազմերի վերապատրաստման և մասնագիտական որակավորման բարձրացման կանոնակարգով](#) սահմանված մեխանիզմներով: Վերապատրաստումների ցուցանիշներին անդրադարձանք դ չափորոշում /հիմք՝ ռեկտորի հաշվետվություններ/:

Համալսարանում կազմակերպված գիտաժողովները, գիտամեթոդական սեմինարները, աշխատաժողովներն առաջընթացի ապահովման կարևորագույն միջոցներից են /մանրամասն՝ 6-րդ չափանիշում/: Այս մասին տեղեկատվություն առկա է ինչպես ռեկտորի հաշվետվություններում, այնպես էլ ՇՊՀ-ի կայքէջի ԳՔՈԱԿԿ բաժնում: ՇՊՀ-ի գիտական տեղեկագրում հոդվածների անվճար տպագրումը ևս կարևոր մոտեցում է:

Բուհում գործող խրախուսման և խթանման մեխանիզմները (այդ թվում՝ գիտահետազոտական, գիտամեթոդական գործունեության) ևս առաջընթացի ապահովման արդյունավետ միջոցներ են, այդ է վկայում վերջին տարիներին գիտական աստիճան և կոչում ստացած դասախոսների թիվը:

Հարկ է նշել, որ այս պահին չկա բուհում գործող և հաստատված մենթորության քաղաքականություն, չնայած որ սկսնակ դասախոսները մշտապես գտնվում են փորձառու դասախոսների ուշադրության ներքո, հետևում են նրանց խորհուրդներին: Այժմ ԳՔՈԱԿԿ-ի կողմից մշակվել է Սկսնակ դասավանդողների մենթորության քաղաքականության նախագծային տարբերակը /որն առաջիկայում կներկայացվի ՇՊՀ-ի գիտական խորհրդի քննարկմանն ու հաստատմանը/, ինչը կնպաստի գործընթացի կանոնակարգմանը, թույլ կտա սկսնակ դասախոսների գիտելիքների, հմտությունների կարողությունների ձեռքբերումը, համալրումն ու զարգացումը իրականացնել փորձառու մասնագետների օգնությամբ, ինչպես

նան ապահովել փորձի և նոր գաղափարների փոխանակումը, հաղորդակցումը, նորարարական և հետազոտական գործունեության խթանումը, մասնագիտական առաջընթացը:

Ըստ [ՇՊՀ-ի ներքին կարգապահական կանոնների](#)՝ աշխատանքային պարտականությունների օրինակելի կատարման, աշխատանքի արդյունավետության բարձրացման, շարունակական անբասիր աշխատանքի, աշխատանքում նորամուծությունների և այլ ձեռքբերումների, գիտահետազոտական և հասարակական աշխատանքներին ակտիվ մասնակցություն ցուցաբերելու համար աշխատողների և սովորողների համար սահմանվում են խրախուսանքներ՝ ա) շնորհակալության հայտարարում, բ) միանվագ դրամական պարգևատրում, գ) պատվոգրի շնորհում, դ) հուշանվերով պարգևատրում, ե) կարգապահական տույժի հանում, զ) լրացուցիչ վճարովի արձակուրդի տրամադրում: Խրախուսանքը հայտարարվում է ռեկտորի հրամանով, և դրա մասին տեղեկացվում է ՇՊՀ-ի հանրույթին:

<b>ՉԱՓՈՐՈՇԻՉ Է. ՄՈՒՀ-ն ունի անհրաժեշտ վարչական և ՈւՕ աշխատակազմ ռազմավարական նպատակների իրականացման համար:</b>	
Հիմքեր	ՇՊՀ կանոնադրություն, ՇՊՀ-ի կառուցվածք, ՇՊՀ-ի հաստիքացուցակ, ՇՊՀ-ի ֆակուլտետի օրինակելի կանոնադրություն, ՇՊՀ-ի ամբիոնի օրինակելի կանոնադրություն, ՇՊՀ-ի կառուցվածքային ստորաբաժանումների կանոնադրություններ, ՇՊՀ-ի ներքին կարգապահական կանոններ
<i>Վերլուծել ՄՈՒՀ-ի վարչական և ՈւՕ աշխատակազմի արդյունավետությունը վերջին 3 տարիների համար /կատարել համառոտ մեջբերումներ համապատասխան հիմքերից/:</i>	

Ռազմավարական նպատակների իրականացման համար ՇՊՀ-ն ունի համապատասխան վարչական և ՈւՕ աշխատակազմ: Ելնելով համալսարանի ենթակառուցվածքային փոփոխությունների անհրաժեշտությունից, աշխատանքի կազմակերպման արդյունավետության բարձրացման և վարչական աշխատանքային պայմանների բարելավման նկատառումներից՝ 2017 թ.-ի ապրիլի 19-ի ՇՊՀ ՀԽ-ի թիվ 3 որոշմամբ հաստատվել է համալսարանի նոր վարչակառավարչական [կառուցվածքը](#) /մանրամասն ներկայացվել է 2-րդ չափանիշում՝ անդրադառնալով նաև որոշ ԳԱՑ-երի/:

Վարչական և ՈւՕ աշխատակազմի հաստիքացուցակի ձևավորումը և աշխատանքային պարտականությունների սահմանումը կարգավորվում են ՀՀ գործող օրենսդրությամբ, [ՇՊՀ-ի կանոնադրությամբ](#), [ՇՊՀ-ի ներքին կարգապահական կանոններով](#), [ՇՊՀ-ի ֆակուլտետի օրինակելի կանոնադրությամբ](#), [ՇՊՀ-ի ամբիոնի օրինակելի կանոնադրությամբ](#) և այլ կառուցվածքային ստորաբաժանումների կանոնադրություններով:

Վարչական աշխատակիցները մասնակցում են տարաբնույթ աշխատաժողովների, վերապատրաստումների և սեմինարների՝ ուղղված փորձի փոխանակմանն ու հմտությունների զարգացմանը /Հիմք՝ գործուղումների հրամաններ/:

ՇՊՀ-ում գործում են վարչական և ՈւՕ աշխատակազմի գործունեության որակն ապահովող և վերահսկող մի շարք մեխանիզմներ: Աշխատանքային պլանների կազմումն ու համապատասխան հաշվետվողականության ապահովումն առաջնային մեխանիզմներից են /մանրամասն՝ 1-ին չափանիշում/: Իրականացվում է նաև ամենօրյա վերահսկում, հետադարձ կապի մեխանիզմներով ստացվում են համապատասխան արձագանքներ, որոնց հիման վրա օպերատիվ կերպով վերանայվում և բարելավվում են համապատասխան օղակի աշխատանքները: Բացի այդ, ՇՊՀ-ի ԳՔՈԱԿԿ-ի կողմից անցկացվող հարցումները

հնարավորություն են տալիս գնահատելու ՊԴԿ-ի և ուսանողների գոհունակությունը համալսարանի վարչական և ՈւՕ կազմերի աշխատանքներից [/ՇՊՀ-ի ուսանողների կողմից բուհում ստացած կրթության, բուհի մասնագիտական և կազմակերպչական վարկանիշների գնահատման հարցարան և ՇՊՀ-ի ՊԴԿ-ի կողմից բուհի կառավարման համակարգի և վարչական կառույցների գնահատման հարցարան/](#):

Օրինակ՝ 2018-2019թթ.-ի վերոգրյալ հետազոտությունների արդյունքներից կարելի է փաստել, որ ՇՊՀ-ի ներքին շահառուները ընդհանուր առմամբ գոհ են վարչական անձնակազմի աշխատանքներից: Մասնավորաբար, 1.ուսանողների գոհունակությունը ա/ուսանողին վերաբերող վարչական ծառայություններից՝ 75%, ք/վարչական անձնակազմի աշխատանքներից ակադեմիական և սոցիալական տարբեր բնույթի հարցերին աջակցելիս՝ 77%; 2.ՊԴԿ-ի գոհունակությունը ա/վարչական անձնակազմի աշխատանքներից ակադեմիական տարբեր բնույթի հարցերին աջակցելիս՝ 58%, ք/վարչական անձնակազմից պահանջված փաստաթղթերի՝ ժամանակին հատկացման գործընթացից՝ 68% և այլն /մանրամասն վերլուծությունները՝ ԳՔՈԱԿԿ-ում/:

Այսպիսով, հարկ է նշել, որ առկա վարչական և ՈւՕ անձնակազմը բուհին հնարավորություն է տալիս իրագործելու իր առաքելությունը, հասնելու ՄԿԾ-ների նպատակներին և պատրաստակամ է արձագանքելու առաջիկա զարգացումներին: Կարելի է փաստել, որ վարչական և ՈւՕ անձնակազմերը հիմնականում լուծել են իրենց առջև դրված խնդիրները և ապահովել կառավարման բավարար արդյունավետություն:

<i>Ուժեղ կողմեր</i>	<i>Թույլ կողմեր</i>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Ռեզուլտատային նպատակների իրականացման համար համապատասխան ՊԴ, վարչական և ՈւՕ կազմերի առկայություն:</li> <li>• Դասավանդման որակի գնահատման մեխանիզմների առկայություն:</li> <li>• Աշխատակիցների խրախուսման և աջակցման գործող մեխանիզմներ:</li> <li>• ՊԴ, վարչական և ՈւՕ կազմերի գործունեության գնահատման գործող մեխանիզմներ:</li> <li>• Գիտական տեղեկագրի առկայություն:</li> <li>• Աշխատակիցների առաջընթացի և կատարելագործման ապահովման մեխանիզմներ:</li> <li>• ՊԴ կազմում միջին տարիքի մասնագետների ակնհայտ գերակայություն:</li> <li>• Հրավիրված դասախոսների համար պայմանների առկայություն:</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Դասախոսի ծանրաբեռնվածության ձևավորման նորմերի ոչ բավարար հստակություն:</li> <li>• Վարչական և ՈւՕ կազմերի պաշտոնների նկարագրերի բացակայություն:</li> <li>• ՊԴ կազմի մասնագիտական վերապատրաստումների աջակցման և կազմակերպման մեխանիզմների անկատարություն:</li> <li>• Մենթորության քաղաքականության ոչ բավարար համակարգվածություն:</li> </ul>
<i>Հնարավորություններ</i>	<i>Վտանգներ</i>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• ՀՀ և արտասահմանյան բուհերի հետ համագործակցություն</li> <li>• ՀՀ-ում գիտության զարգացման գերակա ուղղություններին համապատասխան առաջատար մասնագետների հրավիրելու հնարավորություն:</li> <li>• Միջազգային դրամաշնորհային ծրագրերի շրջանակներում դասախոսների վերապատրաստումների իրականացման հնարավորություն:</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Ժողովրդագրական խնդիրներով պայմանավորված ուսանողների թվաքանակի նվազում:</li> <li>• Տարածաշրջանի սոցիալական պայմաններ:</li> <li>• Բարձր որակավորմամբ երիտասարդ կադրերի արտահոսք:</li> </ul>

***Թույլ կողմերի և վտանգների հաղթահարման պլանավորվող ուղիներ***

1. Բարելավել դասախոսի ծանրաբեռնվածության ձևավորման նորմերը:
2. ՊԴԿ-ի նկատմամբ՝ ըստ ՄԿԾ-ների ներկայացվող պահանջների առավել հստակեցում:
3. Վարչական և ՈւՕ կազմերի պաշտոնների նկարագրերի մշակում և հաստատում:
4. ՊԴ կազմի մասնագիտական վերապատրաստումների աջակցման և կազմակերպման մեխանիզմների բարելավում:
5. Մենթորության քաղաքականության և ընթացակարգերի հաստատում և կիրառում:

**VI. ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄԸ**

**ԶԱՓԱՆԻՇ:** ՄՈՒՀ-ն ապահովում է հետազոտական գործունեության իրականացումը և կապն ուսումնասրության հետ:

ՇՊՀ-ի հետաքրքրություններն ու հավակնությունները հետազոտական ոլորտում ամրագրված են [ՌԾ-ում](#)՝ համաձայն որի Համալսարանն իր գործունեությունը նպատակաուղղում է հետազոտական գործունեության միջազգայնացման և ուսումնասրության հետ կապի ապահովմանը:

**ԶԱՓՈՐՈՇԻՉ** ա. ՄՈՒՀ-ում առկա է հետազոտական ոլորտում իր հետաքրքրությունները և հավակնություններն արտահայտող ռազմավարություն:

Հիմքեր	ՇՊՀ-ի զարգացման 2015-2019 թթ. ՌԾ, ՇՊՀ-ի ԳԶՀ-ի նախագիծ, ՇՊՀ-ի ԳԲՈԱԿԿ-ի կանոնադրություն, ՇՊՀ-ի ամբիոնի օրինակելի կանոնադրություն
<i>Վերլուծել ՄՈՒՀ-ում առկա հետազոտական ոլորտում հետաքրքրությունների և հավակնությունների ռազմավարության արդյունավետությունը վերջին 3 տարիների համար և արդիականությունը /կատարել համառոտ մեջբերումներ համապատասխան հիմքերից/:</i>	

Հետազոտության ոլորտում բուհի հավակնությունները ներկայացված են [ՌԾ-ում](#): Ռազմավարական նպատակին հասնելու համար ՌԾ-ում նախատեսված են կոնկրետ քայլեր: Այնուհետև, նկատի ունենալով [ԵՀՓԶ](#)-ը, կազմվել է [ԹՎԳԾ](#), որի «Հետազոտություն և զարգացում» բաժնում ևս արտահայտվում են հետազոտության ոլորտում համալսարանի առաջնահերթությունները:

Այժմ մշակվել է նաև ՇՊՀ-ի [ԳԶՀ-ի նախագծային](#) տարբերակը: Ըստ այս փաստաթղթի սահմանվում են հետևյալ հիմնական նպատակները.

- Նպաստել ՇՄ-ի գիտահետազոտական, տնտեսական և տեխնոլոգիական ոլորտում առաջնակարգության ապահովմանը:
- Ապահովել և խթանել ՊԴԿ-ի ներգրավվածությունը հետազոտական, գիտահետազոտական, գիտամեթոդական, գիտակրթական և նորարարական տեղեկատվական ոլորտի աշխատանքներում:
- Համալսարանը դիտել նաև որպես տնտեսություն (ինքնաբավ համակարգ)՝ նպատակաուղղելով մարդկային և նյութական ռեսուրսները վերջինիս զարգացմանն ու նպատակների իրագործմանը:
- Նպաստել գիտահետազոտական գործունեության միջազգայնացմանը, զարգացնել համագործակցային հնարավորությունները:
- Գիտական գործունեության ոլորտում համալսարանի հեղինակության բարձրացման միտումով՝ ձևավորել և զարգացնել ակադեմիական մշակույթ, ապահովել ներհամալսարանական գիտակրթական մթնոլորտ:
- Ապահովել համալսարանի գիտական հետազոտությունների համակարգի արդիականացումը, զարգացումը՝ ՀՀ և, մասնավորապես, ՇՄ-ի առավելագույն հնարավորություններին համապատասխան:
- Գիտահետազոտական, գիտակրթական, գիտամեթոդական, հետազոտական և նորարարական արդյունքների հենքով տարածաշրջանում պահանջված ծառայությունների մատուցում, ինչպես նաև այդ արդյունքների առևտրայնացում:
- Ապահովել գործընթացների շրջափուլայնությունն և փոխկապակցվածությունը:

Այս փաստաթուղթը քննարկվել է կառուցվածքային ստորաբաժանումներում և համապատասխան հանձնախմբերում և առաջիկայում ներկայացվելու է ԳԽ-ի քննակմանն ու հստատմանը:

Համալսարանում գործում է հետազոտական 3 լաբորատորիա (տեսական ուղղվածության Նանո և միկրոտեխնիկայի նյութերի և կառուցվածքների մեխանիկայի պրոբլեմային լաբորատորիա, Ռենտգենյան հետազոտությունների լաբորատորիա և Կենսատեխնոլոգիայի լաբորատորիա), որոնցից մեկը՝ բազային /մանրամասն՝ Չափանիշ\_VI\_նմուշ\_13/:

ՇՊՀ-ում այժմ հետազոտություններ են իրականացվում ՀՀ պետական բյուջեից ֆինանսավորվող 1 բազային և 3 պայմանագրային (թեմատիկ) ծրագրերի, միջպետական ֆինանսավորմամբ 1 Հայ-ռուսական դրամաշնորհի և համալսարանի բյուջեից ֆինանսավորվող 2 ծրագրի շրջանակներում /Չափանիշ\_VI\_նմուշ\_14/:

ՇՊՀ-ում իրականացվող հետազոտությունները հիմնականում հիմնարար բնույթ են կրում, իսկ դրանց արդյունքները վավերացվում և մասնագետներին են ներկայացվում գիտական ժողովածուների, մենագրությունների, պարբերականների, գրքերի և համացանցային հնարավորությունների միջոցով:

Հետազոտություններն իրականացվում են մասնագիտական ամբիոններում: Յուրաքանչյուր ամբիոն իրականացնում է իր հետազոտական ուղղվածություններին համապատասխան գիտահետազոտական աշխատանքներ /Չափանիշ\_VI\_նմուշ\_13/:

Համալսարանը որոշակի ռեսուրսներ է տրամադրում հետազոտական ոլորտում հաջողությունների հասնելու նպատակով, որը սակայն դեռևս բավարար չէ ռազմավարական ծրագրով նախանշված նպատակների իրականացման համար /հիմք՝ ԳՔՈԱԿԿ-ի 2017-2018 ուստարվա հաշվետվություն/:

Հետազոտողի ԿԾ-ով ուսումնառողների թիվը նվազել է, և այս ուղղությամբ հստակ աշխատանքներ է պետք իրականացնել: Հիմնախնդրի վերլուծությունը, բացահայտումն ու լուծումը՝ ԳՔՈԱԿԿ-ի 2017-2018 ուստարվա հաշվետվության մեջ:

Համալսարանում տպագրվում է ՇՊՀ-ի Գիտական տեղեկագիր հանդեսը, և գործում են մեխանիզմներ /հիմք՝ [ՇՊՀ-ի աշխատակիցների գիտահետազոտական և գիտամեթոդական աշխատանքների խթանման ընթացակարգ](#), [ՇՊՀ-ի գիտական գործունեության համար ներքուհական դրամաշնորհի տրամադրման կարգ](#)/, որոնք նպաստել են հետազոտությունների ծավալի աճին՝ ապահովելով հետազոտական աշխատանքներում ՊԴԿ-ի և ուսանողության ներգրավվածության ընդլայնումը:

2016թ.-ի առաջին կեսին գիտական գործունեության համակարգումն իրականացվել է Գիտության և արտաքին կապերի գծով պրոռեկտորի կողմից: [ԵՀՓԶ](#)-ում նշված է, որ առկա է ուսումնական գործունեության, գիտության, արտաքին կապերի կառավարման կենտրոնացում: 2016թ.-ին, թեև ստեղծվել է «Գիտության և հետազոտության» բաժինը, սակայն վերջինիս գործունեությունը համակարգվել է Ուսումնագիտական և արտաքին կապերի գծով պրոռեկտորի կողմից, ինչը ենթադրել է առավել մեծ կենտրոնացվածություն: 2017թ.-ին իրականացված կառուցվածքային փոփոխության արդյունքում գիտական գործունեության համակարգումն իրականացվում էր Գիտական քաղաքականության և արտաքին համագործակցության կառավարման կենտրոնի տնօրեն-պրոռեկտորի կողմից, իսկ 2018թ.-ից և այժմ էլ՝ ԳՔՈԱԿԿ-ի կողմից /հիմք՝ [ԳՔՈԱԿԿ-ի կանոնադրություն](#)/՝ ամբիոնների հետ անմիջական կապի միջոցով: Վերջին կառուցվածքային փոփոխության

արդյունքում (ՈԱԿԿ-ն ընդլայնելով և վերածելով ԳՔՈԱԿԿ-ի) ապահովվել է ծախս-արդյունավետություն՝ միաժամանակ ապահովելով գործընթացների բարձր արդյունավետությամբ իրականացում /մանամասն՝ 2-ի ա չափորոշչում, հիմք՝ ԳՔՈԱԿԿ-ի՝ 2017-2018 ուստարվա հաշվետվություն/:

Նկատի ունենալով [ԵՀՓՁ](#)-ում նշված խնդիրները՝ ստեղծվել են գիտության զարգացմանն ուղղված հաստիքներ՝ Գիտական քաղաքականության և հետբուհական կրթության պատասխանատու, ՊԴ և վարչական կազմերի գիտահետազոտական գործունեության համակարգող, հստակեցվել են գործառույթները և ներկայացվել Անձնակազմի կառավարման և իրավական ապահովման բաժին /հիմքերը՝ ԳՔՈԱԿԿ-ում/:

ԳՔՈԱԿԿ-ի գործունեությունը լուսաբանվում է ՇՊՀ-ի կայքէջի [ԳՔՈԱԿԿ բաժնում](#), ինչպես նաև [Facebook-ան էջում](#):

Համալսարանում կազմակերպվում են միջազգային և հանրապետական գիտաժողովներ, գիտական սեմինարներ /մանրամասն՝ գ չափորոշչում/:

Մշակվել և ներդրվել է [ՇՊՀ-ի ՊԴԿ-ի պարբերաբար գնահատման և վարկանիշավորման կարգը](#), որում առանձնակի կարևորություն է ստանում գիտահետազոտական գործունեության բաղադրիչը և դրանում հատկապես վարկանիշավորման բարձր միավորներ են նախատեսված գործընթացների միջազգայնացման դեպքում:

ՇՊՀ-ն կարևորում է մարդկային գիտական ներուժի զարգացումը: Վերջին 4 տարիների ընթացքում ՊԴԿ-ի 7 ներկայացուցիչ ստացել է գիտական աստիճան, իսկ 12 ներկայացուցիչ՝ գիտական կոչում /մանրամասն՝ ռեկտորի հաշվետվություններում/:

**ԶԱՓՈՐՈՇԻՉ Բ.** ՄՈՒՀ-ն ունի երկարաժամկետ ռազմավարություն և միջնաժամկետ ու կարճաժամկետ ծրագրեր, որոնք արտահայտում են հետազոտության ոլորտում ՄՈՒՀ-ի հետաքրքրությունները և հավակնությունները:

Հիմքեր ՇՊՀ-ի գիտական գործունեության համար ներբուհական դրամաշնորհի տրամադրման կարգ *Վերլուծել ՄՈՒՀ-ում առկա հետազոտական ոլորտում հետաքրքրությունների և հավակնությունների միջնաժամկետ ու կարճաժամկետ ծրագրերի իրականացման արդյունավետությունը վերջին 3 տարիների համար և արդիականությունը /կատարել համառոտ մեջբերումներ համապատասխան հիմքերից/:*

ՀՀ պետական բյուջեից և միջպետական ֆինանսավորմամբ գիտահետազոտական նախագծերի թիվը աճել է. այսպես 2013 և 2014թթ.-ին եղել են 1-ական ծրագրեր, 2015 թ.-ին՝ 3, 2016-2017թթ.-ին՝ 4-ական, 2018թ.-ին՝ 5 /Զափանիշ\_VI\_նմուշ\_14/:

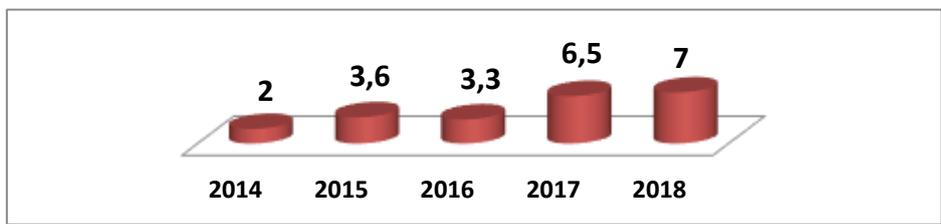
Ընդ որում՝ հարկավոր է նշել, որ բոլոր ծրագրերն իրականացվում են Մաթեմատիկայի, ֆիզիկայի և ՏՏ ամբիոնի ՊԴԿ-ի կողմից: Այս պարագայում պահպանվում են ՀՀ ԿԳՄՄՆ-ի ԳԿ-ի կողմից ներկայացվող բոլոր պահանջները:

Համալսարանն իր միջոցների հաշվին 2016թ.-ից հայտարարել է պայմանագրային թեմատիկ ֆինանսավորվող դրամաշնորհի մրցույթ՝ ըստ [ՇՊՀ-ի գիտական գործունեության համար ներբուհական դրամաշնորհի տրամադրման կարգի](#): Դրամաշնորհը համալսարանի գիտական գործունեության ներքին ֆինանսավորման ձևերից է և միտված է համալսարանի աշխատակիցների և ուսանողական համակազմի գիտական գործունեության հետագա զարգացմանը, ինչպես նաև ուսումնական գործընթացում հետազոտական աշխատանքների արդյունքների ներդրմանը, համալսարանի զարգացմանն ու գործընթացների բարելավմանը:

Գիտական գործունեության համար տրամադրվող ներբուհական դրամաշնորհի մրցույթի 2016թ.-ի սեպտեմբեր ամսին տրված հայտարարությանը համապատասխան՝ ՇՊՀ-ի ՊԴԿ-ի

կողմից ներկայացվել է 7 հայտ: Ներկայացված հայտերից 3 թեմաները ներբուհական խորհրդի կողմից տեխնիկական ստուգման և արտաքին փորձաքննության փուլերի արդյունքում ներկայացվել են ֆինանսավորման: 2017թ.-ին ներկայացվել է 3 հայտ, ֆինանսավորվել՝ 1-ը: 2018թ.-ին ներկայացվել է 3 հայտ, ֆինանսավորվել՝ 1-ը /մանրամասն՝ ԳՔՈԱԿԿ-ի 2017-2018 ուստարվա հաշվետվություն, [Ռեկտորի՝ 2017-2018 ուստարվա հաշվետվություն/](#): Ներբուհական դրամաշնորհային ծրագիրը ֆինանսավորման ներկայացնելիս կնքվում է պայմանագիր/համաձայնագիր, որի համաձայն խումբը թեմայի շրջանակներում իրականացված արդյունքները պարտավորվում է հրապարակել առնվազն 8 գիտական, գիտամեթոդական հոդվածներում, որոնք տպագրված կլինեն ՀՀ ԲՈԿ-ի, ՌԴ ԲՈՀ-ի կողմից ճանաչված, Impact Factor-ով օժտված կամ РИИЦ-ում գրանցված մասնագիտական ամսագրերում:

**ՎԵՐՋԻՆ 5 ՏԱՐԻՆԵՐԻՆ ԳԻՏԱՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ՆԱԽԱԳԾԵՐՈՒՄ /ԱՅԴ ԹՎՈՒՄ՝ ՆԵՐԲՈՒՀԱԿԱՆ/ ՆԵՐԳՐԱՎՎԱԾ ՊԴԿ-Ի ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐԻ ՀԱՇՎԵԿՇԻՈՒՑ %**



Վերջին 5 տարիներին նկատելի է գիտահետազոտական նախագծերում ներգրավված ՊԴԿ-ի ներկայացուցիչների հաշվեկշռի կայուն աճ, ինչը պայմանավորված է նաև ներբուհական դրամաշնորհային ծրագրերի ներդրմամբ /հիմք՝ ԳՔՈԱԿԿ-ի 2017-2018 ուստարվա հաշվետվություն, [Ռեկտորի՝ 2017-2018 ուստարվա հաշվետվություն/](#):

**ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻ ՆԵՐԳՐԱՎՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆԸ ՆԵՐԲՈՒՀԱԿԱՆ ԴՐԱՄԱՇՆՈՐՀԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԵՐՈՒՄ**

	Ուսանողների քանակ	Ուսանողների մասնակցությամբ ներբուհական դրամաշնորհային ծրագրերի շրջանակում տպագրված հոդվածների քանակ
2017	3	5
2018	4	3

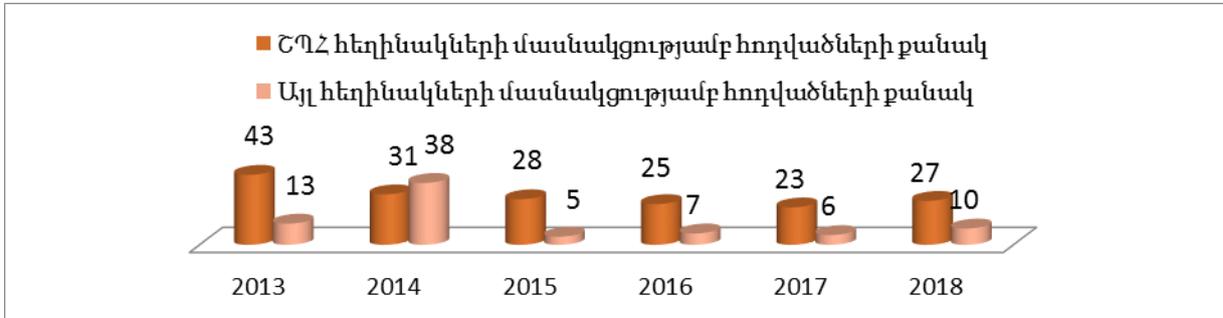
Հարկավոր է նշել, որ ներբուհական դրամաշնորհային ծրագիրը նպաստում է գիտական գործունեությունում ուսանողների ներգրավվածության բարձրացմանը՝ միաժամանակ ապահովելով նրանց կողմից տպագրված հոդվածների թվաքանակի աճ: Ներբուհական դրամաշնորհային ծրագրերի արդյունքում պաշտպանել են 2 մագիստրոսական թեզ և 1 ավարտական աշխատանք /մանրամասն՝ Չափանիշ\_VI\_նմուշ\_18/:

Ներբուհական դրամաշնորհային ծրագրերի վերաբերյալ անհրաժեշտ տեղեկատվությունը և հաշվետվություններն, ըստ կարգի, տեղադրվում են ՇՊՀ-ի կայքէջի ԳՔՈԱԿԿ բաժնի [Ներբուհական մրցույթներ](#) ենթաբաժնում:

ՇՊՀ-ի Գիտական տեղեկագիրը հիմնադրվել է ԳՊՄԻ-ի ԳԽ-ի կողմից 2011թ.-ին: Առաջին համարը հրատարակվել է 2013թ.-ին: Առաջին տարում լույս է տեսել տեղեկագրի 2 համար՝ Ա (Մաթեմատիկական, բնագիտական, տեխնիկական գիտություններ, տնտեսագիտություն և աշխարհագրություն) և Բ (Հումանիտար ու հասարակական գիտություններ, դասավանդման մեթոդիկաներ) պրակներով, այնուհետև ՀՀ ԲՈԿ-ի պահանջով՝ 1 համար՝ կրկին Ա և Բ պրակներով: Հոդվածները հավաքագրելուց հետո ենթարկվում են գրախոսության /հիմք՝

[ՇՊՀ-ի «Գիտական տեղեկագիր» հանդեսում տպագրվող հոդվածների համար հեղինակներին ներկայացվող պահանջներ/](#), և միայն դրական կարծիքի դեպքում ներկայացվում տպագրության: Գիտական տեղեկագրի համար հեղինակներին ներկայացվող պահանջները հստակ են, կանոնակարգված են տեխնիկապես ստուգման, գրախոսման խմբագրման, սրբագրման և տպագրման գործընթացները: 2019թ.-ի համար պարբերականը կրկին լույս է տեսնում 2 համարներով՝ ՀՀ ԲՈԿ-ի պահանջին համապատասխան: Պարբերականն ընդգրկված է ՀՀ ԲՈԿ-ի ցուցակում և տպագրվում է համալսարանի բյուջեով:

**ՇՊՀ-Ի ԳԻՏԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿԱԳՐՈՒՄ ՏՊԱԳՐՎԱԾ ՀՈԴՎԱԾՆԵՐԻ ՔԱՆԱԿՆ ԸՍՏ ՏԱՐԻՆԵՐԻ**



2013 թ.-ին տպագրված հոդվածների մեծ թվաքանակը պայմանավորված է նրանով, որ այդ ժամանակ տեղեկագիրը լույս է տեսել 2 համարով, իսկ 2014թ.-ինը՝ որ այն լույս է տեսել հատուկ համարով՝ նվիրված ԳՊՄԻ-ի հիմնադրման 80-ամյակին, և այդտեղ ներառվել են ԳՊՄԻ-ի հիմնադրման 80-ամյակին նվիրված գիտաժողովի նյութերը: Գիտական տեղեկագրում տպագրվող հոդվածների հիմնական մասը ՇՊՀ-ի հեղինակների կողմից տպագրվող հոդվածներ են: Տպագրման համար հոդվածներ են ներկայացվում նաև ՇՊՀ-ի ինչպես հետազոտողի, այնպես էլ մագիստրոսի և բակալավրի ԿԾ-ներով ուսումնառողների կողմից: Գիտական տեղեկագրին ներկայացված հոդվածների շուրջ 73-80%-ն է տպագրվել, իսկ շուրջ 20-27%-ն արտաքին գրախոսման արդյունքում արժանացել է բացասական կարծիքի /հիմք՝ ԳՔՈԱԿԿ-ի 2017-2018 ուստարվա հաշվետվություն, [Ռեկտորի՝ 2017-2018 ուստարվա հաշվետվություն/](#): ՇՊՀ-ի Գիտական տեղեկագրի [արխիվը](#) հրապարակվում է կայքէջում, իսկ տպագիր օրինակներն անվճար հատկացվում են հեղինակներին:

Հետազոտողի ԿԾ-ով ուսումնառողների ուսումնական հետազոտական գործընթացների կազմակերպումն ու վերահսկումը կանոնակարգվում է [ՇՊՀ-ում ասպիրանտուրայի/ հայցորդության ընդունելության և ուսուցման կանոնակարգի](#) համաձայն: Հետազոտողն, ըստ ուսումնահետազոտական աշխատանքների անհատական պլանի, յուրաքանչյուր տարվա վերջին ԳՔՈԱԿԿ է ներկայացնում հաշվետվություն՝ ըստ համապատասխան ձևաչափի, և աստեստավորվում ամբիոնի կողմից:

Ըստ [ՇՊՀ-ի մագիստրատուրայի և բակալավրի շրջանավարտների ամփոփիչ աստեստավորման ընթացակարգի](#)՝ հստակ պահանջներ են ներկայացվում ավարտական աշխատանքների և մագիստրոսական թեզերի նկատմամբ: Դրանք ենթարկվում են գրախոսման, իսկ վերջինները՝ պարտադիր արտաքին:

**ԶԱՓՈՐՈՇԻՉ** գ. ՄՈՒՀ-ն ապահովում է հետազոտությունների իրականացումը և իր զարագացումը՝ հստակ քաղաքականության և ընթացակարգերի միջոցով:

ՇՊՀ-ի գիտական գործունեության համար ներբուհական դրամաշնորհի տրամադրման կարգ, ՇՊՀ -ի աշխատակիցների գիտահետազոտական և գիտամեթոդական աշխատանքների խթանման ընթացակարգ, ՇՊՀ-ի ՊԴԿ-ի պարբերաբար գնահատման և վարկանիշավորման կարգ, ԳՊՄԻ-ի ակադեմիական ազնվության հայեցակարգ, ՇՊՀ-ում գրագողության դեմ պայքարի քաղաքականություն

*Վերլուծել ՄՈՒՀ-ում հետազոտությունների զարգացմանն ու նորարարություններին նպաստող քաղաքականության ու ընթացակարգերի արդյունավետությունը և արդիականությունը /կատարել համառոտ մեջբերումներ համապատասխան հիմքերից/:*

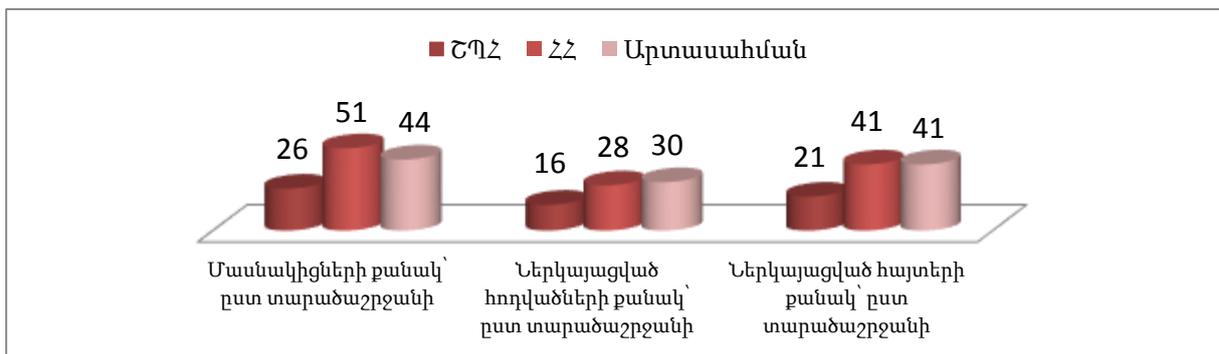
Համալսարանում հետազոտությունները հիմնականում հիմնարար բնույթ ունեն և կատարվում են ամբիոններում՝ ըստ գիտահետազոտական համապատասխան ուղղությունների, բացի այդ՝ գործում է հետազոտական 3 լաբորատորիա /Զափանիշ\_VI\_նմուշ\_13/:

Համալսարանում հետազոտողի կյանկան ծրագրով ուսումնառությունը կարող է կազմակերպվել 4 հիմնարար բնագավառներով՝ ֆիզիկամաթեմատիկական գիտություններ (Ա.00.00), բնասփրական գիտություններ (Ժ.00.00), մանկավարժական գիտություններ (ԺԳ.00.00) և պատմական գիտություններ (Է.00.00): Սա թույլ է տալիս երիտասարդ աշխատակազմին, համալսարանի և տարածաշրջանի մագիստրատուրայի շրջանավարտներին շարունակելու ուսումնառությունը և ծավալելու գիտահետազոտական գործունեություն:

Ըստ ՀՀ ԲՈԿ-ի կողմից հաստատված «Ատենախոսությունների թեմաները հաստատող հիմնարկների ցուցակ»-ի՝ համալսարանը կարող է հաստատել ատենախոսությունների թեմաներ 4 մասնագիտություններով՝ «Դեֆորմացվող պինդ մարմնի մեխանիկա» (Ա.02.04), «Հայոց պատմություն» (Է.00.01), «Հայոց լեզու» (Ժ.02.01), «Մանկավարժության տեսություն և պատմություն» (ԺԳ.00.01):

Վերջին 3 տարիների ընթացքում կազմակերպվել են գիտաժողովներ: 2016թ.-ին կազմակերպվել է հանրապետական գիտաժողով՝ «Ներառական կրթության հիմնախնդիրները» խորագրով, 2018թ.-ին՝ միջազգային գիտաժողով՝ «Կրթության արդի հիմնախնդիրները» խորագրով: Գիտաժողովների նյութերը տպագրվել են առանձին ժողովածուներով: Գիտաժողովներին ակտիվ մասնակցություն են ցուցաբերել ոչ միայն ՇՊՀ-ի աշխատակիցները, այլև ՀՀ և արտասահմանյան բուհերի ներկայացուցիչներ /հիմք՝ ԳԲՈԱԿԿ-ի 2017-2018 ուստարվա հաշվետվություն, [Ռեկտորի՝ 2017-2018 ուստարվա հաշվետվություն/](#):

**«Կրթության արդի հիմնախնդիրները» գիտաժողովին մասնակցություն**



2019թ.-ին կազմակերպվել է հանրապետական գիտաժողով՝ նվիրված ՇՊՀ-ի հիմնադրման 85-ամյակին: Գիտաժողովին մասնակցություն է ցուցաբերել շուրջ 225 մասնակից ՇՊՀ-ից և հանրապետության այլ բուհերից: Գիտաժողովները համագործակցության նոր հնարավորություններ են ընձեռում /Զափանիշ\_VI\_նմուշ\_16/:

Մանրամասն տեղեկատվություն տեղադրվում է նաև [կայքում](#):

ԳԲՈԱԿԿ-ը տեղեկատվություն է տարածում տարբեր համալսարանների և կազմակերպությունների կողմից կազմակերպվող գիտաժողովների վերաբերյալ և

տրամադրում խորհրդատվություն և աջակցություն: Հարկավոր է նկատել, որ սրա աղյուսքում ևս ապահովվում է ՊԴԿ-ի՝ այդ գիտաժողովների մասնակցության որոշակի ներգրավվածություն /հիմք՝ ԳՔՈԱԿԿ-ի 2017-2018 ուստարվա հաշվետվություն/:

2017-2018 ուստարվա երկրորդ կիսամյակից պլանավորվել և ամբիոնների կողմից կազմակերպվել են գիտական և գիտամեթոդական սեմինարներ, ինչը հնարավորություն է ընձեռում ՊԴԿ-ի և ուսանողների գիտական գործունեության ակտիվության համար:

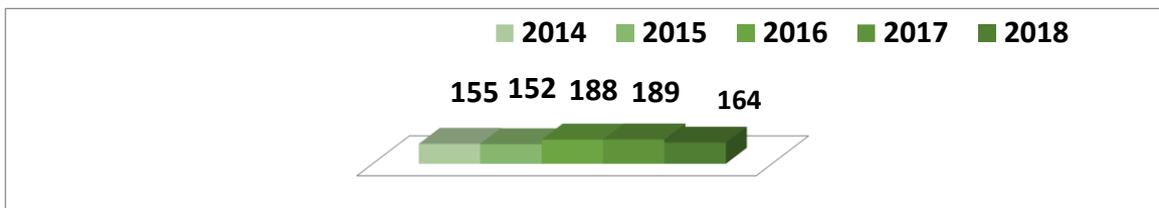
**ԱՆՑԿԱՑՎԱԾ ԳԻՏԱԿԱՆ ՍԵՄԻՆԱՐՆԵՐԻ ՔԱՆԱԿՆ ԸՍՏ ԿԻՍԱՄՅԱԿՆԵՐԻ**

2017-2018 ուստարի, II կիսամյակ	2018-2019 ուստարի, I կիսամյակ	2018-2019 ուստարի, II կիսամյակ
28	6	4

Առաջին տարվա բարձր ցուցանիշը պայմանավորված է նրանով, որ գործընթացը նոր է ներդրված եղել, բացի այդ 2018-2019 ուստարվանից ներդրվել է խորհրդատվությունների անցկացման մշակույթը /մանրամասն՝ 4-րդ չափանիշում/: ՇՊՀ-ում գիտական սեմինարների և գիտաժողովների վերաբերյալ տեղեկատվությունը տեղադրվում է նրա կայքէջի ԳՔՈԱԿԿ բաժնի «[Գիտաժողովներ և գիտական սեմինարներ](#)» ենթաբաժնում:

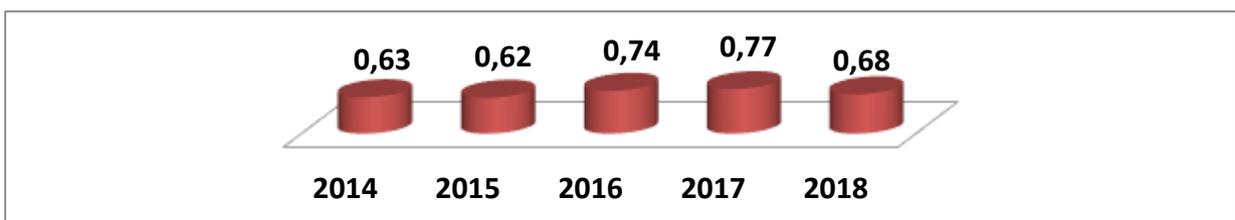
Ճշգրտվել են ամբիոնների հետազոտական ուղղությունները, փաստացի և ցանկալի համագործակցության շրջանակները, ինչի արդյունքում այժմ քայլեր են ձեռնարկվելու համագործակցության շրջանակն ընդլայնելու ուղղությամբ, ինչպես նաև ինստիտուտների և համալսարանների հետ համատեղ գիտահետազոտական աշխատանքներ կատարելու ուղղությամբ (վերլուծություններն առկա են ԳՔՈԱԿԿ-ում):

**ՀՐԱՏԱՐԱԿՎԱԾ ԳԻՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ 2014 – 2018 ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻՆ**



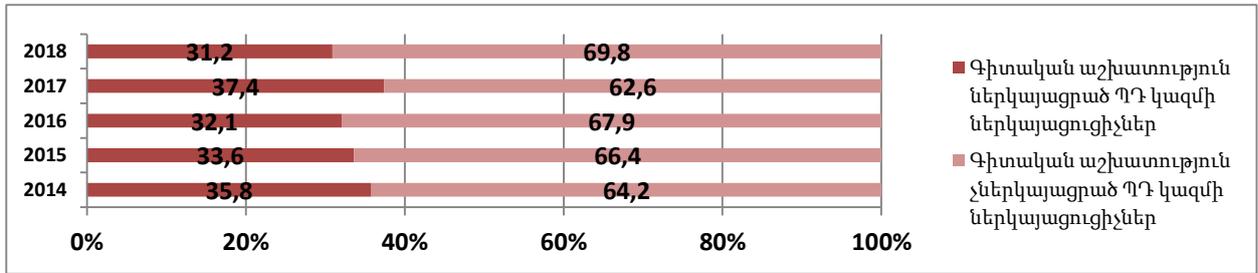
Վերջին 3 տարիներին տպագրված գիտական աշխատանքների թիվն աճել է 2014, 2015թթ.-ի համեմատությամբ: Այսպես՝ 2016, 2017թթ.-ին աճել է շուրջ 24%-ով (2015թ.-ի նկատմամբ), 2018թ.-ին՝ շուրջ 8 %-ով (2015թ.-ի նկատմամբ): Սակայն հարկավոր է նշել, որ 2018թ.-ին տեղի ունեցած «Կրթության արդի հիմնախնդիրները» խորագրով միջազգային գիտաժողովի նյութերի տպագրումը տեղափոխվել է 2019թ., և թերևս սրանով է պայմանավորված 2018թ.-ին տպագրված գիտական աշխատությունների թվաքանակի որոշակի նվազումը:

**ՎԵՐՋԻՆ 5 ՏԱՐԻՆԵՐԻՆ ՄԵԿ ԴԱՍԱԽՈՍԻՆ ԸՆԿՆՈՂ ԳԻՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԹԻՎԸ**



2014-2018թթ.-ին 1 դասախոսին բաժին ընկնող հրատարակությունների թիվը տատանվում է 0.62-ից 0.77, ընդ որում՝ վերջին 3 տարիներին աճ է գրանցվել 2014 և 2015թթ.-ի նկատմամբ: Աճը պայմանավորված է դասավանդողներին համալսարանի ցուցաբերած աջակցության ու խրախուսման քաղաքականությամբ:

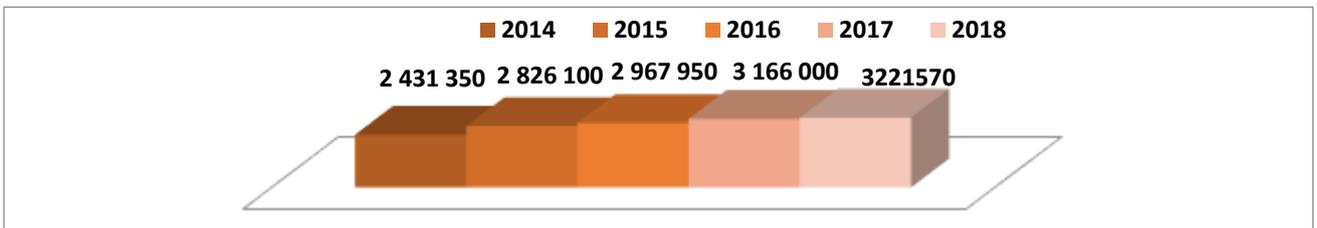
**ՎԵՐՋԻՆ 5 ՏԱՐԻՆԵՐԻՆ ԳԻՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏՈՒԹՅՈՒՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՐԱԾ ՊԴԿ**



Գիտական գործունեությամբ չզբաղվող դասախոսների հաշվեկշռի ցուցանիշներն ուսումնասիրելու արդյունքում այժմ Համալսարանը մշակում է համապատասխան քաղաքականություն՝ ընդլայնելու դասախոսների ներգրավվածությունը գիտական գործունեության ծավալման գործընթացում:

2014թ.-ից ներդրվել է [ՇՊՀ-ի աշխատակիցների գիտահետազոտական և գիտամեթոդական աշխատանքների խթանման ընթացակարգը](#), ըստ որի տրամադրվում է հավելավճար՝ ըստ ընթացակարգում ամրագրված գիտական գործունեության տեսակների:

**ՊԴ ԿԱԶՄԻ ԳԻՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ 2014 – 2018 ԹԹ-Ի ՏՐԱՄԱԴՐՎԱԾ ՀԱՎԵԼԱՎՃԱՐ**



Հինգ տարիների վիճակագրությունը ցույց է տալիս, որ ընթացակարգը ծառայում է համալսարանի նախանշված քաղաքականությանը, միաժամանակ վերջինս վերանայվել է (2019թ.-ին)՝ պայմանավորված ՀՀ բուհերի վարկանիշավորման համակարգում գիտական գործունեության տեսակների գնահատման ցուցիչների կշռով և տարիների ընթացքում առաջացած խնդիրներով: Չնայած գիտական գործունեություն ծավալող անձանց ներգրավվածությունը չի ընդլայնվել, սակայն վերջին 3 տարիներին տպագրված հոդվածները, բացի քանակական աճից, նաև որակական աճ են գրանցել առավել հեղինակավոր և գրախոսվող պարբերականներում տպագրվելու տեսանկյունից:

Հարկավոր է ուշադրություն դարձնել, որ վերջին 3 տարիներին աճել է ինչպես միջազգային վարկանիշավորում ունեցող գիտական ամսագրերում, այնպես էլ ՌԴ ԲՈՀ-ի ցուցակում կամ РИИЦ համակարգում ընդգրկված գիտական ամսագրերում տպագրված հոդվածների քանակը /մանրամասն՝ նույն չափանիշի դ չափորոշչում/:

Բյուջեի բաշխումը պլանավորելիս հաշվի են առնվում ինչպես [ՇՊՀ-ի գիտական գործունեության համար ներքուհական դրամաշնորհի տրամադրման կարգով](#), այնպես էլ [ՇՊՀ-ի աշխատակիցների գիտահետազոտական և գիտամեթոդական աշխատանքների խթանման ընթացակարգով](#) նախատեսված դրույթները և նախորդ տարիների փորձը:

Սակայն արդյունքները բավարար չեն այն առումով, որ գիտական աշխատանքները հիմնականում տպագրվում են նույն անձանց կողմից: Նաև առկա է այն հանգամանքը, որ գիտական աստիճան և կոչում ստանալուց հետո հիմնականում դադարում են գիտական կամ մեթոդական աշխատանքներ իրականացնել, ինչը մտահոգիչ է, որը, թերևս համապետական

խնդիր է: Սակայն այս ուղղությամբ քայլեր են ձեռնարկվելու /հիմք՝ ՇՊՀ-ի գիտության զարգացման հայեցակարգի նախագիծ/:

2018-2019 ուստարվանից ներդրվել է [ՇՊՀ-ի ՊԴԿ-ի պարբերաբար գնահատման և վարկանիշավորման կարգը](#), որի հետ կապված բազայի ստեղծման աշխատանքներն այժմ ընթացքի մեջ են, և ըստ այդ բազայի հնարավոր կլինի առավել հստակ գնահատել մարդկային ռեսուրսներն ու հնարավորությունները և ակտիվացնել գիտահետազոտական գործունեության գործընթացները խրախուսման և վարկանիշավորման մեխանիզմներով:

Վերը նշված խրախուսման մեխանիզմները տարածվում են նաև երիտասարդ անձնակազմի վրա:

Պետք է նշել, որ խախուսման առումով մեծ կարևորություն է ստանում ՇՊՀ-ի Գիտական տեղեկագրում հոդվածի տպագրման համար տարվող քաղաքականությունը. բացի այն, որ ՇՊՀ-ի Գիտական տեղեկագրում հոդվածի տպագրությունն անվճար է, նաև ԲՈԿ-ի ցանկում ընդգրկված այլ պարբերականներում տպագրված հոդվածների նկատմամբ առավելություն է տրվում հավելավճար տրամադրելիս:

Ինչպես ԳԿ-ն, այնպես էլ համալսարանը նպաստում են բազային և թեմատիկ ֆինանսավորվող դրամաշնորհային ծրագրերում երիտասարդ գիտնականների ընդգրկմանը (հիմք՝ բազային և թեմատիկ ֆինանսավորվող ծրագրերին ներկայացվող պահանջներ և [ՇՊՀ-ի գիտական գործունեության համար ներքուհական դրամաշնորհի տրամադրման կարգ](#)):

Ընդհանուր առմամբ, համալսարանը փորձում է տարեցտարի ավելացնել գիտահետազոտական գործընթացներին ուղղված ծախսերը: Բյուջեով գիտությանը տրամադրված գումարն էականորեն աճել է վերջին 3 տարիներին /հիմք՝ ֆինանսական հաշվետվություններ/: Սակայն համալսարանի բյուջեն հիմնականում գոյանում է կրթավճարների հաշվին: Համալսարանը հետազոտության և զարգացման ծախսերի ավելացման հիմնավոր ուղի է համարում տեղական և միջազգային դրամաշնորհներին մասնակցությունը:

ՇՊՀ-ում 2015թ.-ից ներդրվել է [ԳՊՄԻ-ի ակադեմիական ազնվության հայեցակարգ](#), իսկ այժմ մշակվել և ներդրվել է [ՇՊՀ-ի Գրագոհության դեմ պայքարի քաղաքականությունը](#), միաժամանակ անհրաժեշտություն կա ձեռք բերելու լիցենզավորված անտիպլագիատ ծրագրեր և ներդնելու դրանք:

Գրագոհության կանխարգելման որոշ միջոցներ ներդրված են և գործում են. մագիստրոսի և հետազոտողի ԿԾ-ներով ներդրված գիտական հետազոտությունների մեթոդաբանության, գիտական գրագրության, գիտական էթիկայի հարցերին առնչվող դասընթացներ, բացի այդ՝ անցկացվում են սեմինարներ և խորհրդատություններ այդ թեմաներով /հիմք՝ մագիստրոսի և հետազոտողի ԿԾ-ներ, սեմինարների և խորհրդատվությունների ժամանակացույցներ/:

ՇՊՀ-ի Գիտական տեղեկագրում և ՇՊՀ-ի կողմից կազմակերպված գիտաժողովների նյութերի ժողովածուներում ներկայացված հոդվածները հիմնականում ենթարկվում են արտաքին գրախոսման: Պետք է նշել, որ գրախոսման արդյունքում ներկայացված հոդվածներից միայն շուրջ 80%-ն է տպագրվում, նաև շատերը ենթարկվում են մասնակի շտկումների՝ կատարված դիտարկումների հիման վրա:

Նշենք, որ գիտամեթոդական աշխատանքները, մենագրությունները և գրքերը, նախքան ԳԽ-ի երաշխավորությանը ներկայացնելը, ենթարկվում են արտաքին գրախոսման երկու անկախ փորձագետների կողմից:

Ներքուհական դրամաշնորհային ծրագրի շրջանակներում ներկայացված նախագծերը ենթարկվում են ինչպես ներքին, այնպես էլ արտաքին գնահատման:

2018-2019 ուստարվանից սկսած մագիստրոսական թեզերը ևս պարտադիր կերպով ենթարկվում են ատաքին գրախոսման: Գործընթացներն առավել արդյունավետ կազմակերպելու համար համալսարանում ձեռնարկվել են հաստատությունների հետ համապատասխան պայմանագրերի կնքման աշխատանքներ:

**ՉԱՓՈՐՈՇԻՉ դ. ՄՈՒՀ-ը կարևորում է հետազոտական գործունեության միջազգայնացումը:**

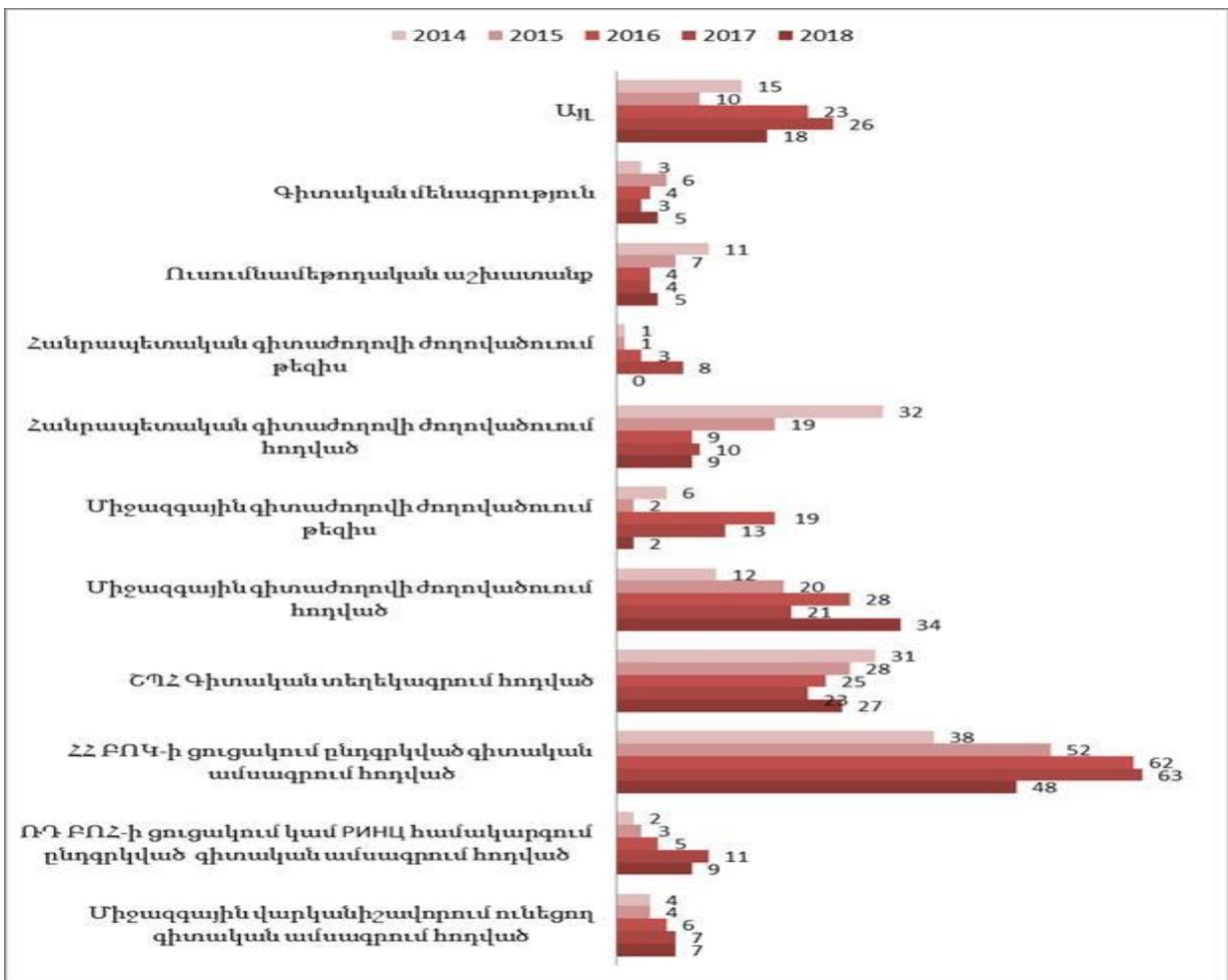
ՇՊՀ-ի աշխատակիցների գիտահետազոտական և գիտամեթոդական աշխատանքների Հիմքեր խթանման ընթացակարգ,  
 ՇՊՀ-ի ՊԴԿ-ի պարբերաբար գնահատման և վարկանիշավորման կարգ

*Վերլուծել ՄՈՒՀ-ի հետազոտական գործունեության միջազգայնացման քաղաքականության արդյունավետությունը և վերջին հինգ տարիների նվաճումները /կատարել համառոտ մեջբերումներ համապատասխան հիմքերից/:*

*Վերլուծել ՄՈՒՀ-ի հետազոտական գործունեության միջազգայնացման քաղաքականության արդյունավետությունը և վերջին հինգ տարիների նվաճումները /կատարել համառոտ մեջբերումներ համապատասխան հիմքերից/:*

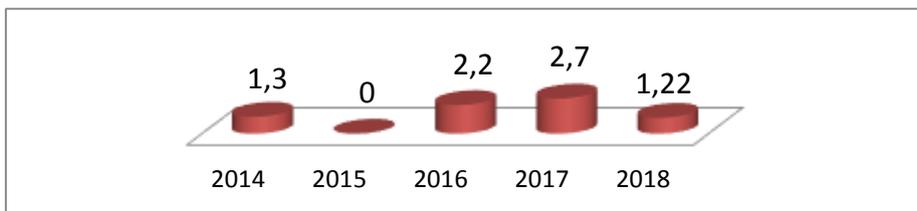
ՇՊՀ-ում այժմ հետազոտություն է իրականացվում միջպետական ֆինանսավորմամբ 1 Հայ-ռուսական դրամաշնորհի շրջանակներում /Չափանիշ\_VI\_նմուշ\_14/: Չափանիշ\_VI\_նմուշ\_17-ում և Չափանիշ\_VI\_նմուշ\_16-ում ներկայացված են ՀՀ և արտասահմանյան գրախոսվող մասնագիտական ամսագրերում տպագրված հոդվածների և գիտական միջոցառումներին մասնակցության մանրամասն տվյալները:

**ԳԻՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՀՆԳԱՄՅԱ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ՝ ԸՍՏ ՎԱՐԿԱՆԻՇԱՎՈՐՄԱՆ ՍԱՆԴԱԿԻ**



Վերջին 5 տարիներին միջազգային վարկանիշավորում ունեցող գիտական ամսագրերում տպագրված հոդվածների թիվը աճել է 4-ից 7, ՌԴ ԲՈՆՀ-ի ցուցակում կամ PИИЦ համակարգում ընդգրկված գիտական ամսագրերում տպագրված հոդվածների թիվը ևս աճել է (վերջին երկու տարիներին աճել է շուրջ 3 անգամ 2015 թ.-ի նկատմամբ): 2016, 2017 թթ.-ին շուրջ 20%-ով (2015թ.-ի նկատմամբ) աճել է ՀՀ ԲՈԿ-ի ցուցակում ընդգրկված գիտական ամսագրերում տպագրված հոդվածների թիվը: Վերջին 3 տարիներին աճել է նաև միջազգային գիտաժողովի նյութերում տպագրված հոդվածների քանակը: Այս արդյունքները պայմանավորված են համալսարանի որդեգրած քաղաքականությամբ, որն արտահայտվում է նաև [ՇՊՀ-ի աշխատակիցների գիտահետազոտական և գիտամեթոդական աշխատանքների խթանման ընթացակարգով](#): Կարծում ենք՝ այս ցուցանիշները հետագա աճ են գրանցելու [ՇՊՀ-ի ՊԴ կազմի պարբերաբար գնահատման և վարկանիշավորման կարգի ներդրմամբ](#), քանի որ դրանում առանձնակի վարկանիշային միավորներ է հատկացվում միջազգային գիտահետազոտական գործունեության համար: Միաժամանակ կարծում ենք՝ անհրաժեշտ է բացի խրախուսման մեխանիզմներից ներդնել նաև միջազգային վարկանիշավորում ունեցող գիտաժողովներին մասնակցության և հոդվածների տպագրության աջակցման մեխանիզմներ:

**ՎԵՐՋԻՆ 5 ՏԱՐԻՆԵՐԻՆ ՕՏԱՐԵՐԿՐՅԱ ԳՈՐԾՆՆԿԵՐՆԵՐԻ ՀԵՏ ՀԱՄԱՀԵՂԻՆԱԿՈՒԹՅԱՄԲ  
ՏՊԱԳՐՎԱԾ ԳԻՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՇՎԵԿՇԻՈՐ**



2016 և 2017թթ.-ին աճել է օտարերկրյա գործընկերների հետ համահեղինակությամբ տպագրված գիտական աշխատությունների հաշվեկշիռը: Վերջինս պայմանավորված է նաև ԳԿ-ի կողմից ֆինանսավորվող հայ-ռուսական գիտական ծրագրի իրականացմամբ /մանրամասն՝ ԳՔՈԱԿԿ-ի 2017-2018 ուստարվա հաշվետվություն, [Ռեկտորի՝ 2017-2018 ուստարվա հաշվետվություն](#)/:

ՊԴԿ-ի 3 ներկայացուցիչ միջազգային գիտական ամսագրերի կամ ժողովածուների խմբագրական խորհուրդների նախագահներ են, 4-ը՝ անդամներ, իսկ 2-ը՝ հանրապետական գիտական ամսագրերի կամ ժողովածուների խմբագրական խորհուրդների նախագահներ /հիմքերը՝ ԳՔՈԱԿԿ-ում/:

Համալսարանը գիտահետազոտական գործունեության շրջանակներում համագործակցում է /Չափանիշ\_VI\_նմուշ\_15/ եվրոպական երկրների 17, ԱՊՀ երկրների 6 և ՀՀ 7 գիտահետազոտական գործունեություն ծավալող կազմակերպությունների և կառույցների հետ /հիմք՝ կնքված համաձայնագրեր, պայմանագրեր/, ինչը թույլ է տալիս նպաստել միջազգային հետազոտությունների ոլորտում համագործակցությանը:

2018թ.-ին կազմակերպված «Կրթության արդի հիմնախնդիրները» խորագրով միջազգային գիտաժողովին արտասահմանից մասնակիցների քանակը 44 է, նրանց կողմից տպագրության համար ներկայացվել է 30 հոդված /մանրամասն՝ ԳՔՈԱԿԿ-ի 2017-2018 ուստարվա հաշվետվություն, [Ռեկտորի՝ 2017-2018 ուստարվա հաշվետվություն](#)/:

Վերջին 5 տարիներին ERASMUS MUNDUS և ERASMUS+ ծրագրերի շրջանակներում եվրոպական համալսարաններում հետազոտություններ են կատարել հետազոտողի ԿԾ-ով ուսումնառող 3 հայցորդ և 3 գիտությունների թեկնածու ՊԴԿ-ից /Չափանիշ\_VI\_նմուշ\_15/:

Բացի այդ, նույն ծրագրերի շրջանակներում բակալավրիատի 2 և մագիստրատուրայի 2 ուսանող հնարավորություն են ստացել ուսումնառելու, հետազոտություններ իրականացնելու եվրոպական համալսարաններում և պաշտպանլու ավարտական աշխատանքներ և մագիստրոսական թեզեր:

**ՉԱՓՈՐՈՇԻՉ Է. ՄՈՒՀ-ում գործում են հետազոտական գործունեության և ուսումնական գործընթացի փոխկապակցման մեխանիզմներ:**

ՇՊՀ-ի մագիստրատուրայի և բակալավրի շրջանավարտների ամփոփիչ ատեստավորման Հիմքեր ընթացակարգ, ՇՊՀ-ի գիտական գործունեության համար ներբուհական դրամաշնորհի տրամադրման կարգ, ՇՊՀ-ի ՊԴԿ-ի պարբերաբար գնահատման և վարկանիշավորման կարգ

Պատասխանել հետևյալ հարցերին:	%
Ուսումնառողների քանի՞ տոկոսն է բավարարված վերոնշյալ գործընթացներից:	92 %
Դասավանդողների քանի՞ տոկոսն է բավարարված վերոնշյալ գործընթացներից:	66 %
Գործատուների քանի՞ տոկոսն է բավարարված վերոնշյալ գործընթացներից:	61 %

*Վերլուծել ՄՈՒՀ-ում գործող հետազոտական գործունեության և ուսումնական գործընթացի փոխկապակցման մեխանիզմների արդյունավետությունը /կատարել համառոտ մեջբերումներ համապատասխան հիմքերից/:*

Լինելով ՇՄ-ի միակ պետական ինքնուրույն բուհը՝ ՇՊՀ-ն կարևորում է ուսումնական գործընթացների փոխկապակցումը հետազոտական գործունեության հետ: Ըստ ՌԾ-ի բուհը որդեգրել է հետևյալ նպատակը. Հետազոտական գործունեության միջազգայնացման և ուսումնառության հետ կապի ապահովում:

Ըստ [ԵՀՓԶ](#)-ում նշված [ԹՎԳԾ](#)-ի 29.1 կետի՝ նախատեսվել է մշակել և ներդնել հետազոտական գործունեության և ուսումնական գործընթացի փոխկապակցության քաղաքականություն և ընթացակարգեր: Մշակվել է [ՇՊՀ-ի մագիստրատուրայի և բակալավրի շրջանավարտների ամփոփիչ ատեստավորման ընթացակարգը](#), ըստ որի մագիստրատուրայում ամփոփիչ ատեստավորման համար ներկայացնում է թեզ, իսկ բակալավրիատում՝ ավարտական աշխատանք: Մշակվել և ներդրվել է [ՇՊՀ-ի գիտական գործունեության համար ներբուհական դրամաշնորհի տրամադրման կարգը](#), ըստ որի՝ ապահովվում է ուսանողների ներգրավվածությունը գիտահետազոտական աշխատանքների կատարման գործընթացում, բացի այդ, ըստ այդ կարգի իրականացվող գիտահետազոտական աշխատանքների արդյունքները ներդրվելու են ուսումնական գործընթացում: Նշենք, որ իրականացված ծրագրերի արդյունքները հիմնականում ներդրվել են ուսումնական գործընթացում:

Համալսարանում դասավանդվող առարկաների բաշխումը կատարվում է՝ գլխավորապես հաշվի առնելով դասավանդողների մասնագիտությունը, նրանց հմտություններն ու կարողությունները, փորձառարական հետազոտական նյութ պարունակող կուրսային աշխատանքները և մագիստրոսական թեզերը գլխավորապես առաջադրվում են ամբիոնների և դասավանդողների գիտական ուղղվածության համաձայն:

ՇՊՀ-ի ուսանողների՝ հետազոտական աշխատանք կատարելու ունակությունները ձևավորվում են դեռևս բակալավրիատում՝ ուսումնական ծրագրերում ներառված և հետազոտական տարրեր պարունակող մի շարք ինքնուրույն կուրսային և ավարտական աշխատանքների կատարման միջոցով: Այնուհետև այդ ունակությունները զարգացվում են մագիստրատուրայում՝ գիտական սեմինարների և հետազոտական բնույթ կրող մագիստրոսական թեզի կատարման օգնությամբ /հիմք՝ ՄԿԾ-ներ և ուսումնական պլաններ /:

ՄԳԿԾ-ներում ներառված են դասընթացներ (այդ թվում՝ նաև ընտրովի), որոնք ուսանողների մոտ զարգացնում են հետազոտություն կատարելու ընդունակությունները, ծանոթացնում գործընթացի իրականացման մեթոդաբանությանը (տարբեր մասնագիտությունների կրթական ծրագրերում տարբեր առարկաներ՝ Հետազոտական աշխատանքների իրականացման մեթոդաբանություն, Մանկավարժական հետազոտությունների մեթոդաբանություն, Գիտական հետազոտությունների մեթոդաբանություն, Հոգեբանական հետազոտությունների մեթոդաբանություն և այլն) /հիմք՝ ՄԿԾ-ներ և ուսումնական պլաններ, լրացուցիչ խորհրդատվությունների ժամանակացույցներ/։ ՄԳԿԾ-ներով նախատեսված են նաև գիտահետազոտական պրակտիկաներ թեզի շրջանակներում, որը առայժմ ոչ բավարար չափով է արդյունավետ, և քայլեր են ձեռնարկվում այդ ուղղությամբ։

Կրթական երրորդ աստիճանում սովորողներն ամբողջությամբ լծվում են գիտական հետազոտությունների կատարմանը՝ գիտության տարբեր բնագավառներում։ Հետազոտողի ԿԾ-ում գործում է կառուցավորված գիտակրթական ծրագիր՝ կրթական և հետազոտական բաղադրիչներով։ Վերջին 3 տարիների ընթացքում ՇՊՀ-ում գործել են հետազոտողի ԿԾ-ներ 16 մասնագիտություններով։

2019թ.-ին մշակվել և ներդրվել է հետազոտողի ԿԾ-ով ուսումնառողների շրջանում հարցումների անցկացման հարցաթերթիկ /մանրամասն՝ 10-րդ չափանիշում/։ Սա հնարավորություն է տալիս վեր հանելու թերությունները և բարելավելու գործընթացները։ Ուսումնական և հետազոտական գործընթացների փոխկապակցվածությունից գոհունակությանն ուղղված հարցումներ են իրականացվում նաև ուսանողների, շրջանավարտների, ՊԴԿ-ի և գործատուների շրջանում /մանրամասն՝ 10-րդ չափանիշում/։ Հիմքերը պահպանվում են ԳԲՈԱԿԿ-ում։

ԲԿԾ-ում հետազոտական բաղադրիչը կազմում է 10% (24 կրեդիտ)։ Մագիստրոսական ծրագրերն ունեն հետազոտական ուղղվածություն։ Այդ ծագրերի հետազոտական բաղադրիչը կազմում է 37,5 % (45 կրեդիտ)։ Հետազոտողի կԾ-ում որոշիչը (72% կամ 130 կրեդիտ) հետազոտական բաղադրիչն է։

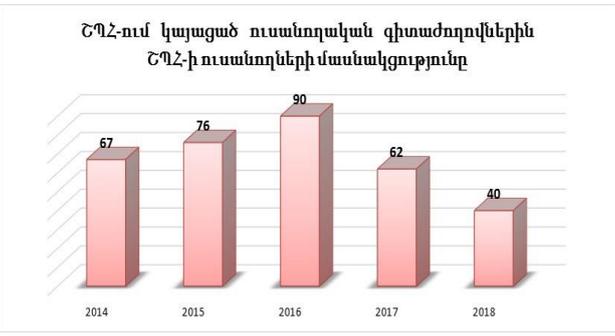
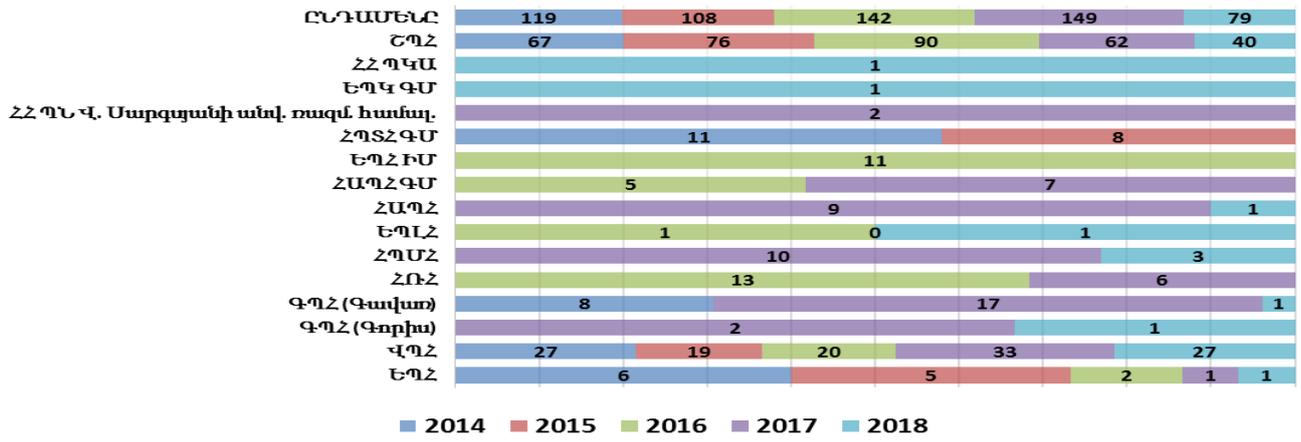
Նշենք, որ երիտասարդ գիտաշխատողների թիվն անընդհատ աճել է գիտաշխատողների ընդհանուր թվի հետ միասին՝ պայմանավորված ինչպես ՀՀ պետական բյուջեից և միջպետական ֆինանսավորմամբ գիտահետազոտական նախագծերի թվի աճով, այնպես էլ ներքուհական դրամաշնորհային ծրագրի ներդրմամբ /Չափանիշ\_VI\_սնուշ\_14/։

[ՇՊՀ-ի ՊԴԿ-ի պարբերաբար գնահատման և վարկանիշավորման կարգում](#) առանձին բաղադրիչ է կազմում դասախոսների կողմից սովորողների գիտահետազոտական աշխատանքների ղեկավարումն ու գիտության թեկնածուի պատրաստումը։

Ուսանողների հետազոտական աշխատանքներում ակտիվ ներգավմանը մեծապես նպաստում է ՈւԳԸ-ի ծավալված գործունեությունը։ ՈւԳԸ-ն պարբերաբար կազմակերպում է ուսանողական գիտաժողովներ, իսկ լավագույն ուսանողական աշխատանքները տպագրվում են նախ՝ ամբիոնների և ապա՝ ԳԽ-ի երաշխավորմամբ։

Ընդհանուր առմամբ հիմնականում մասնակիցները ՇՊՀ-ից են (մոտավորապես մասնակիցների կեսը)։ 2014 և 2015թթ.-ին մասնակցել են 5 բուհերի (այդ թվում՝ ՇՊՀ) ուսանողներ, 2016թ.-ին՝ 7, իսկ 2017 և 2018թթ.-ին՝ 10 բուհերի ուսանողներ։ Դրական է այն, որ ընդլայնվել են աշխարհագրությունը և համագործակցության շրջանակները։

**ՇՊՀ-ՈՒՄ ԿԱՅԱՑԱԾ ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ԳԻՏԱԺՈՂՈՎՆԵՐԻ ՄԱՍՆԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ՝ ԸՍՏ ՏԱՐԻՆԵՐԻ ԵՎ ԲՈՒՀԵՐԻ**



2016 և 2017թթ.-ին գրանցվել է մասնակցության ցուցանիշի աճ, սակայն վերջինս կտրուկ նվազել է 2018թ.-ին: Կարելի է համարել, որ սա ունի օբյեկտիվ և սուբյեկտիվ պատճառներ: 2018թ.-ին ուսանողական գիտաժողովը կազմակերպվել է հունիսի 5-ին (ընթացքում տեղափոխվել է), իսկ այդ ժամանակ հանրապետությունում դասադուլներ էին, և խառնաշփոթ էր տիրում:

Մշակվել է ՇՊՀ-ի ուսանողների վարկանիշավորման և խրախուսման կարգը, ըստ որի ՇՊՀ-ն խրախուսելու է սովորողների մասնակցությունը միջազգային և հանրապետական գիտաժողովներին: Կարգը քննարկվել է ուսանողների և ՊԴԿ-ի լայն շրջանակներում և համապատասխան հանձնախմբերում և ներկայացվելու է ԳԽ-ի քննարկմանն ու հաստատմանը:

Ընդլայնվել է գիտական դրամաշնորհային ծրագրերում ուսանողների ներգավաճությունը /տե՛ս սույն Չափանիշի Չափորոշիչ Բ-ի աղյուսակը/, ինչը մեծապես պայմանավորված է [ՇՊՀ-ի գիտական գործունեության համար ներքուհական դրամաշնորհի տրամադրման կարգի](#) ներդրմամբ:

Ուժեղ կողմեր	Թույլ կողմեր
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Հետազոտական ոլորտում հստակ ռազմավարական նպատակի առկայություն:</li> <li>• ՀՀ և միջպետական բյուջեով ֆինանսավորվող ծրագրերի իրականացման փորձ:</li> <li>• ՀՀ և միջպետական բյուջեով ֆինանսավորվող ծրագրերի իրականացում:</li> <li>• Համագործակցության լայն շրջանակներ գիտահետազոտական գործունեություն ծավալող հաստատությունների հետ:</li> <li>• Ներքուհական դրամաշնորհային ծրագրերի առկայությունը և գործընթացի կանոնակարգվածությունը:</li> <li>• 4 հիմնարար բնագավառներով հետազոտողի ԿԾ-ների իրականացում, 4 մասնագիտություններով ատենախոսություն-</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Տարածաշրջանում գիտահետազոտական գործունեության ներուժի հետ թույլ համագործակցություն:</li> <li>• Հետազոտողի ԿԾ-ով ուսումնառողների քիչ թվաքանակ:</li> <li>• Միջազգային վարկանիշավորում ունեցող գիտաժողովներին մասնակցության և պարբերականներում հոդվածների տպագրության աջակցման մեխանիզմների բացակայություն:</li> <li>• Ուսանողների և ՊԴԿ-ի ոչ բավարար ներգրավվածություն գիտահետազոտական</li> </ul>

<ul style="list-style-type: none"> <li>ների թեմաների հաստատման հնարավորություն:</li> <li>ՇՊՀ-ի Գիտական տեղեկագրի, որն ընդգրկված է ԲՈԿ-ի ցանկում, հրատարակում:</li> <li>Գիտահետազոտական գործունեության ծավալման խրախուսման մեխանիզմների առկայություն:</li> <li>Գիտական սեմինարների և հանրապետական ու միջազգային գիտաժողովների կազմակերպում:</li> <li>Հետազոտական գործունեության և ուսումնական գործընթացի փոխկապակցման մեխանիզմների առկայություն:</li> <li>Ակադեմիական ազնվության հայեցակարգի և գրագողության դեմ պայքարի քաղաքականության առկայություն:</li> </ul>	<p>գործունեությանը:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Ուսանողների գիտահետազոտական գործունեության ծավալման խրախուսման մեխանիզմների ներդրված չլինելը:</li> </ul>
<b>Հնարավորություններ</b>	<b>Վտանգներ</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>Գյումրիում ՀՀ ԳԱԱ 2 ինստիտուտների առկայությունը:</li> <li>ՀՀ և միջպետական բյուջեով ֆինանսավորվող ծրագրեր:</li> <li>ՀՀ պետությունից համալսարանների կողմից կազմակերպվող գիտաժողովների ֆինանսավորումը:</li> <li>Գիտահետազոտական գործունեության ուղղությամբ միջազգային դրամաշնորհների առկայությունը:</li> <li>Հանրապետության մակարդակով գիտության զարգացման ռազմավարության առկայությունը:</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Գիտահետազոտական աշխատանքների իրականացման համար պետական հովանավորության ցածր ցուցանիշը:</li> <li>Բարձրագույն կրթության և գիտության օրենքում կտրուկ փոփոխությունները:</li> <li>Երիտասարդ գիտնականների թվի նվազում:</li> </ul>

**Թույլ կողմերի և վտանգների հաղթահարման պլանավորվող ուղիներ**

1. Տարածաշրջանում գիտահետազոտական գործունեության ներուժի հետ համագործակցության ընդլայնում:
2. ՇՊՀ-ի ԳԶՀ-ի ներդրում:
3. Հետազոտողի կրթական ծրագրով ուսումնառողներ ներգրավելու ուղղությամբ արդյունավետ մեխանիզմների մշակում և ներդրում:
4. Միջազգային վարկանիշավորում ունեցող գիտաժողովներին մասնակցության և պարբերականներում հոդվածների տպագրության աջակցման մեխանիզմների մշակում և ներդրում:
5. Ուսանողների և ՊԴԿ-ի ներգրավվածության ընդլայնմանն ուղղված մեխանիզմների մշակում և ներդրում:
6. Ուսանողների վարկանիշավորման և խրախուսման մեխանիզմների ներդրում:

**VII. ԵՆԹԱԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ**

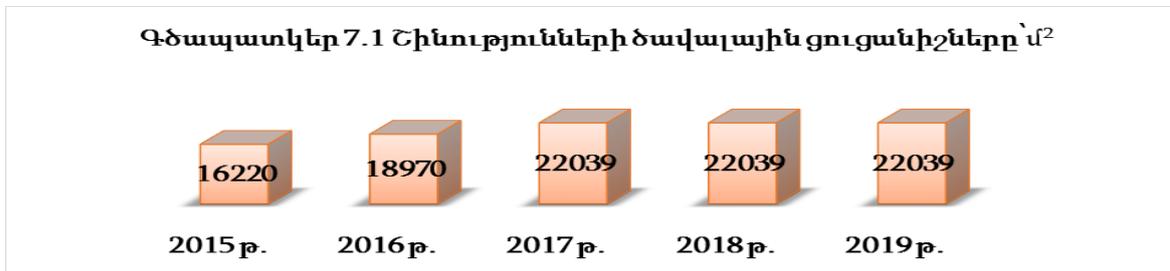
**ԶԱՓԱՆԻՇ:** *ՄՈՒՀ-ն ունի անհրաժեշտ ռեսուրսներ՝ ուսումնական միջավայրի ստեղծման և սահմանված առաքելության և նպատակների արդյունավետ իրականացման համար:*

Արդյունավետ գործունեության իրականացման նպատակով համապատասխան ենթակառուցվածքների և ռեսուրսների մշտադիտարկում և բարելավում /հիմք՝ [ՌԾ](#)/:

<b>ԶԱՓՈՐՈՇԻՉ ա.</b> ՄՈՒՀ-ում առկա է մասնագիտությունների կրթական ծրագրերի իրականացման համար անհրաժեշտ ուսումնական միջավայր:	
ՇՊՀ-ի ԳԻՄ-ի 25.08.2017 թ. թիվ 14/3.1 որոշում, ՇՊՀ-ի ՀԻՄ-ի 30.08.2017թ. թիվ 6/1 որոշում, Հիմքեր Ռեկտորի՝ 2016-2017 ուստարվա հաշվետվություն, ՇՊՀ-ի հեռաուսուցման/էլեկտրոնային ուսուցման համակարգ՝ elearning.shsu.am, ՇՊՀ-ի զարգացման 2015-2019 թթ. ՌԾ	
Պատասխանել հետևյալ հարցերին:	%
Արդյո՞ք ուսումնառողները բավարարված են ռեսուրսների ապահովվածությունից:	<b>82,7%</b>
Արդյո՞ք դասավանդողները բավարարված են ռեսուրսների ապահովվածությունից:	<b>63%</b>
<i>Վերյուժել ուսումնական ռեսուրսների համապատասխանությունը հաստատության որակավորումների շրջանակի հետ:</i>	

*Վերլուծել ՄՈՒՀ-ում առկա ՄԿԾ-ների իրականացման համար անհրաժեշտ ուսումնական միջավայրի արդյունավետությունը նշելով շահակիցների բավարարվածության աստիճանը: Հիմնավորել մոտեցումը և արդյունավետությունը /կատարել համառոտ մեջբերումներ համապատասխան հիմքերից/:*

ՇՊՀ-ի [ԲԾ](#)-ի իրագործման նախապայմաններից է բարենպաստ ուսումնագիտական միջավայրի ստեղծումը, դրա առաջնային բաղադրիչներից են շինությունները, որոնց ծավալներն աճել են 2016 և 2017 թթ.-ին 5819 մ<sup>2</sup>-ով ( $\approx 36\%$ -ով 2015 թ.-ի նկատմամբ):



Գլխավոր ուսումնական մասնաշենքը երկհարկանի քարե շինություն է՝ տեղակայված Գյումրի քաղաքի Պ. Սևակի 4 հասցեում (10002.87մ<sup>2</sup>, որից նկուղը՝ 1806 մ<sup>2</sup>): 2017 թ.-ին գլխավոր մասնաշենքում կատարված ճարտարապետաշինարարական ծավալուն աշխատանքների արդյունքներից են նիստերի դահլիճը (Լրացուցիչ և շարունակական (ցկյանս) կրթության կենտրոնը), «Բանականության բանալի» սկումբը, Լրացուցիչ և շարունակական կրթության ռեսուրս կենտրոնը /այսուհետ՝ ռեսուրս կենտրոն/, ԱՀՀԿԿ-ի սենյակը (2017-2019թթ.-ին ՆՈՐԿԵՆՏ ծրագրի աշխատասենյակ), ԳՈՒԽՆՏՏԿ-ի Ակադեմիական խորհրդատվությունների սենյակը, ինչպես նաև ճաշարանը:

Նիստերի դահլիճում (150 նստատեղով) տեղադրված է եռալեզու համաժամանակյա թարգմանության համակարգ, դյուրակիր համակարգիչ ու պրոյեկտոր, ինչը թույլ է տալիս կազմակերպելու գիտաժողովներ, աշխատաժողովներ և այլ միջոցառումներ՝ նաև՝ հեռաուսուցման առանձին տարերի կիրառմամբ:

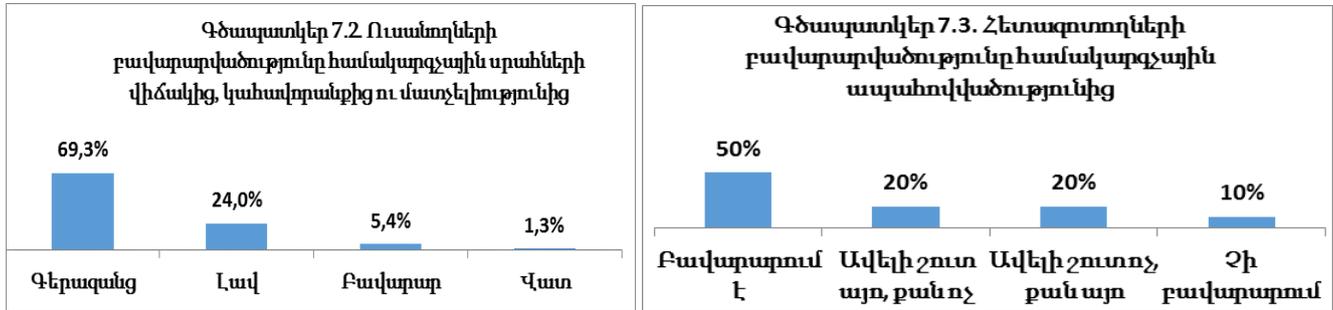
Բանականության բանալի սկումբն այլընտրանքային, բազմագործառնական, ստեղծարար ու ինտելեկտուալ մտածողությունը խթանող կրթական միկրոմիջավայր է, որտեղ հնարավոր է խաղերի, սեմինարների, քննարկումների և այլ տիպի միջոցառումների անցկացումը՝ համապատասխան կահավորման ու տեխնիկասարքավորումների (պրոյեկտոր, էկրան, դյուրակիր համակարգիչ, 3 էկրան և այլն) միջոցով:

Հեռաուսուցում իրականացնելու հնարավորություն կա դահլիճում, ռեսուրս կենտրոնում, ինչպես նաև ԱՀՀԿԿ-ի սենյակում: Հարկ է նշել, որ ՇՊՀ-ի հեռաուսուցման/էլեկտրոնային ուսուցման համակարգում առայժմ տեղադրված է 4 դասընթաց (elearning.shsu.am): Եվ հեռաուսուցման/էլեկտրոնային ուսուցման համակարգն ունի ծավալվելու հնարավորություն:

Բնագիտամաթեմատիկական ֆակուլտետի լաբորատորիաների թիվը 10-ն է, որոնք զինված են արժեքավոր, հազվագյուտ տեխնիկասարքավորումներով: Մասնավորապես, 2019թ.-ին ERASMUS+ ABioNet ծրագրով Բնագիտամաթեմատիկական ֆակուլտետում ստեղծված է Կենսատեխնոլոգիայի լաբորատորիան՝ համալրված թանկարժեք լաբորատոր սարքերով: Բնագիտամաթեմատիկական ֆակուլտետում կա նաև «Քիմիական նյութերի պահեստարան»: Սոցիոլոգիական հետազոտության արդյունքների համաձայն՝ հարցումներին մասնակցած ուսանողների կեսից ավելին գոհ է (գերազանց՝ 30,7% և լավ՝ 39,3%) լաբորատորիաների վիճակից ու կահավորանքից: Համանման գնահատական տրված է նաև լսարանների վիճակին ու կահավորանքին (գերազանց՝ 27,8% և լավ՝ 40,9%):

Գլխավոր մասնաշենքում համակարգչային լսարանների թիվը 5-ն է, որից 4-ը և ընթերցարանը ևս կահավորված են ժամանակակից համակարգիչներով, իսկ Բ2-4 լսարանի համակարգիչների մաշվածությունը թույլ չի տալիս օգտագործել դրանք՝ ըստ նպատակի, և դասապրոցեսում դրանց կիրառման համար գործածվում է տերմինալ-սերվեր:

Ստորև ներկայացված են ԳՔՈԱԿԿ-ի կողմից անցկացված հարցումների արդյունքները համակարգչային սրահների վերաբերյալ՝



ՇՊՀ-ում կան լսարաններ, որտեղ առկա է պրոյեկտոր և էկրան, արդյունքում դրանք կիրառվում են նաև ներկայացումների, պաշտպանությունների և նմանատիպ միջոցառումների անցկացման համար: Որոշ լսարաններ կահավորված են SmartBoard գրատախտակով, միաժամանակ առկա են նաև շարժական պրոյեկտորներ (2 հատ) և էկրան:

ՇՊՀ-ի գլխավոր մասնաշենքում համացանցի հասանելիությունը ապահովվում է «Սերվերի սենյակ»-ում և ստորաբաժանումներում տեղադրված 15 WiFi-Router-ների և 35 Switch-ների օգնությամբ: Տեղադրված են և՛ ազատ հասանելության, և՛ գաղտնագրով պաշտպանված WiFi սարքեր: Համալսարանում հասանելի է 38 Մբ/վ արագությամբ համացանցային կապ:

Ճեմարահում տեղադրված է համակարգչի հետ համաժամանակյա աշխատող երկու հեռուստաէկրան՝ նախատեսված հայտարարությունների ու նորությունների համար:

2017թ.-ին հատկացվել են միջոցներ գլխավոր մասնաշենքում տեղակայված 2 մարզադահլիճի վերանորոգման աշխատանքների իրականացման, սանիտարահիգիենիկ վիճակի բարելավման ու կահավորանքի նպատակով, որի արդյունքում մարզադահլիճների վիճակն այժմ գոհացուցիչ է (այդ թվում՝ սանհանգույցներին):

Գլխավոր մասնաշենքի մարզադահլիճները զինված են ժամանակակից սարքավորումներով (15 հատ հեծանիվ, 4 հատ մարզասարք, որից 2-ը՝ վազքուղի, մեկը՝ համալիր մարզման ուժային մարզասարք, մեկը՝ հեծանիվ, 4 թենիսի սեղան և այլն):

Ռազմական մասնագիտությունների ուսումնական գործընթացը՝ սկսած 2016թ.-ից, գլխավորապես իրագործվում է (բացի համահամալսարանական առարկաներից) Գյումրի քաղաքի Շիրակացի 21/5 հասցեում գտնվող երկհարկանի քարե երկու մասնաշենքերից մեկում (1125.87 ք.մ.): Մինչ այդ՝ ուսումնական գործընթացը կազմակերպվում էր անբարենպաստ շենքային պայմաններում: Շենքում կա զենքի պահասենյակ: Ուսումնական մասնաշենքը հագեցած է անհրաժեշտ ռեսուրսներով: Ռազմական ամբիոնում տեղադրված է 2 համակարգիչ՝ տպիչներով, ինչպես նաև ապահովված է հասանելիություն համացանցին ու ներքին ցանցին:

Չնայած ՇՊՀ-ի լսարանային հնարավորություններն ու նյութատեխնիկական բազան ընդհանուր առմամբ ապահովում են համապատասխան աշխատանքային գործունեության ծավալումը, սակայն դասավանդողների մի մասը բարձրացնում է գլխավոր մասնաշենքում ոչ

բավարար քանակի լսարանների և որոշ լսարաններ նոր տեխնիկասարքավորումներով համալրելու հարցը, ինչը մշտապես բուհի ղեկավարության ուշադրության կենտոնում է:

Շիրակացի 21/5 հասցեում է գտնվում 2017թ.-ին հիմնանորոգված հյուրատունը՝ ապահովված հյուրերի պատշաճ ընդունման համար անհրաժեշտ բոլոր պայմաններով: Այն կիրառվել է միջազգային և հանրապետական գիտաժողովների մասնակիցների, ինչպես նաև հրավիրյալ դասավանդողների հյուրընկալման համար: Այժմ հարկ եղած դեպքում այն կարող է տրվել նաև օրավարձային հիմունքներով:

Շիրակացի 21/5 հասցեում կա ևս մեկ ուսումնական մասնաշենք, որի տարածքը կիսում են ՇՊՀ-ի քոլեջն ու Արվեստի ամբիոնը: Արվեստի ամբիոնը ծավալում է ուսումնական գործունեություն շենքի 1-ին հարկում մասնավորապես՝ «Գոբելենի և հագուստի գեղարվեստական նախագծման արհեստանոց»-ում, համակարգչային լսարանում՝ հազեցած 14 դյուրակիր համակարգչով, պրոյեկտորով և SmartBoard-ով, ինչպես նաև՝ մասնագիտական գրականությամբ համալրված սենյակում: Արվեստի ամբիոնում տեղադրված է 1 անհատական և 1 դյուրակիր համակարգիչ՝ տպիչներով: Ավելին, Ռազմական ամբիոնի մասնաշենքի երկրորդ հարկում գործում է երկու արվեստանոց՝ գծանկարի և գունանկարի: Արվեստի ամբիոնի և վերջինիս կողմից սպասարկվող մասնագիտությամբ սովորողների համար նոր ուսումնական մասնաշենքում ուսումնական գործընթացի կազմակերպումն իրականացվում է՝ սկսած 2017-2018 ուստարվանից: Տեղափոխությունը պայմանավորված է եղել առավել նպաստավոր աշխատանքային միջավայր ստեղծելու մղումով, քանի որ նշված հասցեում հնարավոր է եղել հատկացնել առանձին և բարենպաստ պայմաններով փայտամշակման, խեցեգործության արհեստանոցներ և համակարգչային սենյակ: Այստեղ առանձին միահարկ քարե մասնաշենքում գործում են «Փայտի ու մետաղի գեղարվեստական մշակման արհեստանոց»-ը, «Փայտամշակման արհեստանոց»-ը և «Խեցեգործության արհեստանոց»-ը: Խեցեգործության արհեստանոցի հարակից սենյակում տեղադրված են կավի թրծման համար նախատեսված վառարաններ: Միհարկանի շենքում կա երկու հավելյալ ուսումնական լսարան ունենալու հնարավորություն ևս՝ այնտեղ առկա պիտանի իրերի մաքրման, դուրսգրման աշխատանքների իրականացման պարագայում: Պետք է նշել, որ կա փայտի և մետաղի գեղարվեստական մշակման համար անհրաժեշտ նյութատեխնիկական բազայի մասնակի համալրման անհրաժեշտություն:

Բոլոր մասնաշենքերում ուսումնական գործընթացը կազմակերպվում է երկհերթ:

Համալսարանի գրքաֆոնդը տեղակայված է գրադարանի փաստացի գործող 3 գրապահոցում (ընդհանուր 105.63մ<sup>2</sup>), ընթերցարանում (201.14մ<sup>2</sup>) և ամբիոններում (առավելապես մասնագիտական գրականություն): Ռազմական ամբիոնն ունի առանձնացված հատուկ մասնագիտական գրականություն, և գրքերի սպասարկմամբ զբաղվում է Ռազմական ամբիոնի գրադարանավարը: Գրապահոցներում հարկ է մտածել նոր գրադարանային գրապահարանների ձեռքբերման մասին:

ԳՈՒԽՆՏՏԿ-ի (526,97 մ<sup>2</sup>) բաղակցուցիչ մասերից ընթերցարանում ստեղծված են նպաստավոր պայմաններ՝ էլեկտրոնային տեղեկատվության որոնման, էլեկտրոնային ու տպագիր նյութերից օգտվելու և նոր ուսումնական նյութեր պատրաստելու համար: Ընթերցարանում կա միաժամանկ 35 համակարգչից օգվելու հնարավորություն: Ընթերցարանի առանձին հատվածներում ներկայացված են տարբեր մասնագիտությունների գծով թարմ պարբերական հրատարակություններ (ամսագրեր ու թերթեր), ինչպես նաև

ցուցադրված են նոր ձեռքբերված գրքեր: Ընթերցարանի տարածքի վերջնամասում ստեղծվել է անհատական ու խմբային ձևաչափով երես առ երես աշխատանքներ իրականացնելու հնարավորություն:

Ռեկտորի 03.11.17թ.-ի թիվ 238 հրամանի համաձայն՝ տրվել է ԳՈՒԽՆՆՏՏԿ-ի գույքի գույքագրման, հաշվառման և գնահատման աշխատանքների իրականացման մեկնարկը: Գործընթացի ավարտին պարզվել է, որ ՇՊՀ-ի գրքաֆոնդը կազմված է **58542** միավոր գրքից, **739** միավոր պարբերական հրատարակությունից (ամսագրերից) ու 921 միավոր ստենախոսության սեղմագրից:

Գրքաֆոնդի հաշվառման, գույքագրման ու գնահատման արդյունքում ստեղծվել են էլեկտրոնային գրացուցակներ՝ Excel ձևաչափով, որոնք աջակցում են գրադարանային աշխատանքին ու տեղադրված են համալսարանի պաշտոնական կայքէջում:

2017-2018 ուստարում «Սպասարկման և գրապահոց»-ի համար ձեռք է բերվել նոր քարտադարան, քանի որ եղածը գտնվում էր անմխիթար վիճակում: Իհարկե, հին քարտադարանը դեռ կիրառվում է մինչև գործածությունից լիովին դուրս գալը: Ավելին, կատարվել է Սպասարկման և գրապահոցի բաժնից օգտվողների քարտերի համար նախատեսված արկղերի ու քարտերի բաժանարարների ամբողջական փոխարինում նորերով: Սակայն առաջնահերթություններից է էլեկտրոնային սպասարկմանն անցնելը, ինչը պահանջում է գրադարանային համապատասխան էլեկտրոնային ծրագրի գործարկում, տվյալների բազայի ստեղծում:

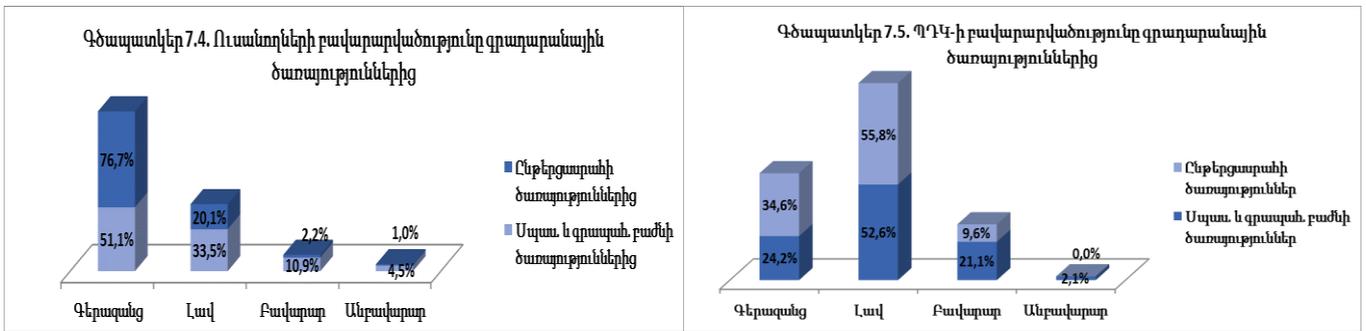
Համալսարանի գրքաֆոնդը պարբերաբար համալրվում է նոր գրականությամբ: 2018-2019 ուստարվա ավարտին զուտ միավոր գրքերի թիվը կազմում էր 60362: Առաջնային հարցերից է տարբեր մասնագիտությունների գծով նոր գրականության ձեռքբերումը: Այս առումով գրադարանի համար օգտակար էր ԵՊՀ-ի կողմից 2019թ.-ի հուլիսի 16-ի նվիրատվությունը (548 միավոր գիրք, ամսագրեր ու բրոշյուրներ):

2018թ.-ին գրադարանը ստացել է տարբեր մասնագիտությունների գծով 30 անուն պարբերական հրատարակություն:

2017-2018 ուստարում Սպասարկման և գրապահոցի բաժնի տվյալներով գրքատացքը կազմում է 3054, որից ուսանողների կողմից ձևավորված գրքատացքը կազմում է 2828, իսկ աշխատողներինը՝ 226: 2018-2019 ուստարում գրքատացքը կազմել է 2303, որից ուսանողների կողմից ձևավորված գրքատացքը կազմում է 1973, իսկ աշխատողներինը՝ 330: Գրքատացքի նվազումը պայմանավորված է հիմնականում ուսանողների թվի նվազմամբ:

ՇՊՀ-ի ուսանողների և աշխատողների մասնագիտական պահանջները բավարարելու նպատակով [www.shsu.am](http://www.shsu.am) կայքի <http://library.shsu.am/> բաժնի էլեկտրոնային գրականություն ենթաբաժնում տեղակայված են էլեկտրոնային գրքեր՝ ըստ տարբեր բաժինների: Այս բազայում առավելապես ներառված է մասնագիտական ժամանակակից գրականություն: Կայքէջի այս հատվածը բարելավվել է՝ տեսողական առումով դառնալով առավել մատչելի շահակիցների օգտագործման համար: Վերանայվել ու թարմացվել է նաև Օգտակար հղումներ ենթաբաժինը: Հարկավոր է ընդլայնել գրադարանի մասնակցությունը միջազգային գրադարանային ցանցերին ու կոնսորցիումներին, ինչը տեղեկատվական հասարակությունում առաջնահերթություն է:

Գրադարանային ծառայություններից բավարարվածության մակարդակը ուսանողների և դասախոսների շրջանում գոհացուցիչ է:

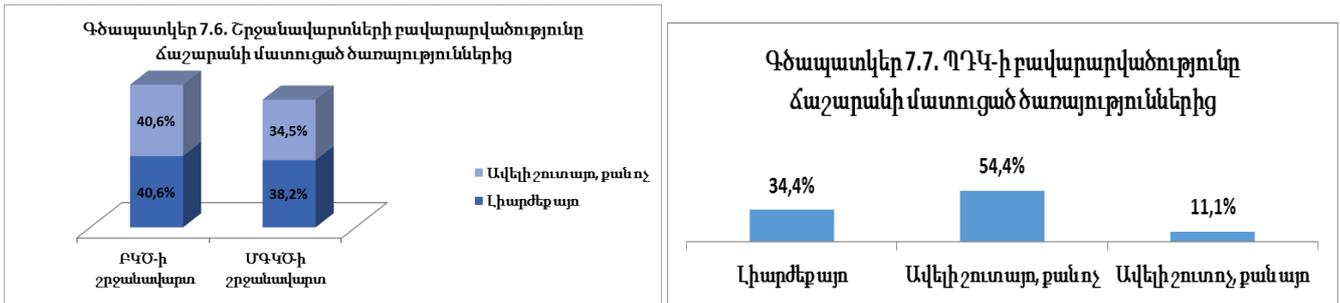


Պետք է նշել, որ ԳՈՒՄՆՏՏԿ-ի տարածքում նախատեսված է ակադեմիական խորհրդատվությունների անցկացման համար հիմնանորոգված աշխատասենյակ (39մ<sup>2</sup>), որն ունի միայն գույքի մասնակի համալրման անհրաժեշտություն: Այն կայուն ու փոփոխվող, ձևայնացված ու չձևայնացված ուսուցման հատվածների համադրության միջավայր է: Ավելին, 2018թ.-ին նախագծված էր ունենալ գերժամանակակից ևս մեկ ակադեմիական խորհրդատվությունների սենյակ (76.5 մ<sup>2</sup>), որի աշխատանքները դեռ ձեռնարկված չեն:

Ուսանողները բավարարված են ուսումնական միջավայրի բաղադրիչներից, մասնավորապես ամբիոնի ՊՂԿ-ի մասնագիտական կոմպլեքսներից՝ 92% և տրամադրվող ուսումնական նյութերից՝ 86%: Ուսումնական նյութերի (դասագրքերի, մեթոդական ձեռնարկների, դասախոսությունների) հասանելիությունից գոհ է հետազոտողների շուրջ 70%-ը:

ՇՊՀ-ի կարևորագույն ռեսուրսներից է նաև Հեռուստաստուդիան՝ հիմնադրված 2007 թ.-ին: Այն ՇՊՀ-ի գործունեության լուսաբանման, դրական կորպորատիվ հեղինակության ձևավորման, ինչպես նաև Լրագրության ու մյուս մասնագիտությունների ուսանողների համար փորձառության ձեռքբերման վայր է: Ներկայումս մասնագիտորեն կահավորված ստուդիայի տեխնիկասարքավորումները կարիք ունեն մասնակի թարմացման:

2017թ.-ին բարեկարգվել, արդիականացվել է Համալսարանի բուֆետի ֆիզիկական տարածքը, ինչպես նաև վերանայվել է ճաշացանկը: Համալսարանի շրջանավարտների բավարարվածությունը ճաշարանից ցուցադրված է ստորև բերված 2 գծապատկերում:



2017թ.-ին համալսարանի գլխավոր մասնաշենքում տեղադրվել է ջեռուցման նոր կաթսա (1900 ԿՎՏ հզորությամբ)՝ իր ավտոմատիկայով, որը թույլ է տալիս տնտեսել գազ: Նույն ընթացքում տեղադրվել է դիզելային գեներատոր, որի նպատակներից մեկն ինչպես կաթսայի, այնպես էլ ՇՊՀ-ի կարևորագույն օղակների անփախս աշխատանքի ապահովումն է:

Այսպես, ՇՊՀ-ի [ՌՕ](#)-ի 7-րդ բաժնի 1-ին խնդրի՝ համալսարանում իրականացվող ՄԿԾ-ների պահանջներին համապատասխան ուսումնական ու աշխատանքային միջավայրի շարունակական բարելավման ուղղությամբ կատարվել են բավարար աշխատանքներ:

Իրավիճակի գնահատման, գործընթացների բարելավման համար ԳՔՈԱԿԿ-ի կողմից իրականացվող հետազոտությունների արդյունքները ներկայացվում են ռեկտորին, ԳԽ-ում և քննարկվում համապատասխան կառուցվածքային ստորաբաժանումների ղեկավարների

հետ: Համալսարանի կայքում, ինչպես նաև վերջինիս առանձին բաժիններում առկա է հետադարձ կապի հնարավորություն: Ուսումնական միջավայրի արդյունավետության գնահատման գործիք են նաև ամբիոնների, ֆակուլտետների և այլ կառուցվածքային ստորաբաժանումների հաշվետվություններն ու որոշման նախագծերը, որոնք տալիս են կառուցվածքային ստորաբաժանումների առկա կարիքները բացահայտելու ու բարելավման գործընթացների ուղիները նախանշելու հնարավորություն:

**ՉԱՓՈՐՈՇԻՉ Բ. ՄՈՒՀ-ը, իր առաքելությունը և նպատակներն իրականացնելու համար, հատկացնում է համապատասխան ֆինանսական ռեսուրսներ՝ անհրաժեշտ միջոցներով և սարքավորումներով ապահովելու ու գործարկելու համար:**

**Հիմքեր** ՇՊՀ-ի զարգացման 2015-2019 թթ. ՌԾ, ՇՊՀ-ի եկամուտների և ծախսերի նախահաշիվներ  
 ՇՊՀ-ի եկամուտների և ծախսերի կատարողականներ, Ռեկտորի հաշվետվություններ

*Վերլուծել բյուջեի բաշխման արդյունավետությունը: Արդյո՞ք ուսումնական գործընթացին վերաբերող ծախսերի բաշխումը համապատասխանում է հաստատության ռազմավարական նպատակներին: Հիմնավորել մոտեցումը և արդյունավետությունը /կատարել համառոտ մեջբերումներ համապատասխան հիմքերից/:*

Բյուջեի բաշխումը՝ ըստ մուտքերի և ծախսերի արտացոլվում է ՇՊՀ-ի ՀՄ-ի կողմից հաստատված 2016-2019 թթ. եկամուտների և ծախսերի [նախահաշիվներում](#) /կցված՝ էլ. հարթակում/: Ըստ 2019թ. եկամուտների և ծախսերի նախահաշիվի՝ դասավանդման և ուսումնառության ծախսերը նախատեսվել է ընդհանուր ծախսերի մոտ 48% չափով, հետազոտության և զարգացման ծախսերը՝ մոտ 3% չափով:

Եկամուտների և ծախսերի նախահաշիվներում բյուջեի բաշխումը չի արտացոլվում ըստ ռազմավարական ուղղությունների, սակայն ֆինանսական ծախսերը հաշվարկելի են ըստ որոշակի ուղղությունների: Այսպես, 2016-2018 թթ.-ի եկամուտների և ծախսերի նախահաշիվում պլանավորված և որոշակի ծախսային հոդվածներում ներառված ծախսերն ըստ ռազմավարական ուղղությունների ունի ստորև բերված բաշխումը, ընդ որում համապատասխան ուղղություններով ֆինանսական ներդրումների աճը հանգեցրել է արդյունավետության բարձրացման և զարգացման:

N	Անվանում	Ըստ նախահաշիվի (հազ. դրամ)			Փաստացի (հազ. դրամ)		
		2016 թ.	2017թ.	2018 թ.	2016թ.	2017թ.	2018թ.
1	Կառավարում և վարչարարություն	170,000	180,500	201,500	143,779	189,023	196,474
2	ՄԿԾ, ՊԴ և ՈւՕ կազմ	387,560	562,940	501,452	571,880	604,013	506,159
3	Ուսանողներ	31,250	31,150	32,864	42,273	33,661	29,702
4	Հետազոտություն և զարգացում	15,000	21,500	26,000	8,857	24,486	27,423
5	Ենթակառուցվածք և ռեսուրսներ	301,330	386,240	286,635	232,323	399,384	283,255
6	Արտաքին կապեր և միջազգայնացում	5,000		3,582	5,382	461	3,582
7	ՈԱ ներքին համակարգ	8,000	8,000	10,000	7,927	8,068	9,326
Ընդամենը		918,140	1,190,330	1,062,033	1,012,421	1,259,096	1,055,921

Հիմնադրամի ուսումնական գործունեությունից ստացվող փաստացի մուտքերը 2016-2018թթ.-ին բաշխվել են հետևյալ կերպ.

N	Անվանում	Գումար (հազ.դրամ)			Տեսակարար կշիռը (%)		
		2016 թ.	2017 թ.	2018 թ.	2016 թ.	2017 թ.	2018 թ.
1	Պետական ֆինանսավորում	463,547	484,190	483,461	47.7	45.3	51.4
2	Ուսման վճարներ	504,722	581,226	452,394	51.9	54.3	48.1
3	Վերապատրաստումներից և այլ գործունեությունից	4,395	4,190	4,413	0.4	0.4	0.5
Ընդամենը		972,664	1,069,606	940,268	100.0	100	100

Ըստ 2019թ.-ի եկամուտների և ծախսերի նախահաշիվի պետական ֆինանսավորումը նախատեսվում է 430,326 հազ. դրամի կամ ընդհանուր եկամուտների 44%-ի չափով, ուսման

վարձավճարները՝ 511,700 հազ.դրամի կամ 53%-ի չափով, վերապատրաստումներից և այլ գործունեությունից՝ 44,072 հազ.դրամի կամ 3%-ի չափով:

Դրամաշնորհային ծրագրերով ստացված ֆինանսները բաշխվում են դոնորների հետ կնքված համապատասխան պայմանագրերի համաձայն:

Բյուջեի բաշխման արդյունավետությունը քննարկենք հիմնադրամի 2018թ. փաստացի ֆինանսական տվյալների հիման վրա: Հիմք՝ ՇՊՀ-ի ՀԽ-ի կողմից 29.06.2019թ.-ին հաստատված ՇՊՀ-ի 2018թ.-ի եկամուտների և ծախսերի կատարողականը: Գրեթե բոլոր ծախսային հոդվածներով 2018թ. եկամուտների և ծախսերի նախահաշվի համապատասխան հոդվածների համեմատությամբ արձանագրվել են թերաճախսեր: Միաժամանակ մի քանի ծախսային հոդվածներով 2018թ.-ի եկամուտների և ծախսերի նախահաշվի համապատասխան հոդվածների համեմատությամբ արձանագրվել են գերաճախսեր: Թերաճախսերը բացասաբար չեն ազդել բուհի բնականոն գործունեությանը և ռացիոնալ տնտեսավարման արդյունք են: Գերաճախսերն ամբողջովին հիմնավորված են և հիմնականում պայմանավորված են դրամաշնորհների շրջանակում կատարված ծախսերով, որոնք չէին կարող պլանավորվել նախահաշիվը կազմելիս: Օրինակ՝ ոչ ընթացիկ ակտիվների (հիմնական միջոցների) ձեռքբերման համար նախատեսվել է ծախսել 15,250 հազ.դրամ, փաստացի ծախսվել է 43,603 հազ.դրամ կամ 28,353 հազ. դրամով ավելի: Արդյունքում ձեռք է բերվել բուհի զարգացման համար խիստ կարևոր գույք: Միաժամանակ հիմնանորոգման և ընթացիկ նորոգման ծախսերի 24,776 հազ. դրամի չափով թերակատարումը տեղի է ունեցել ֆինանսական միջոցների անբավարարության պատճառով: Հարկ է նշել, որ 2016-2018թ.թ. հիմնադրամի եկամուտների և ծախսերի նախահաշիվներում պլանավորված ծախսերի գերակշիռ մասը վերաբերել է ՄՈՒՀ-ի ռազմավարական ուղղություններին՝ 2016թ.-83.8%, 2017թ.-98.8%, 2018թ.-97.7%:

**ԶԱՓՈՐՈՇԻՉ գ.** ՄՈՒՀ-ում գործում է ՄԿԾ-ների նպատակների իրականացումն ու շարունակականությունն ապահովող և երաշխավորող ֆինանսական միջոցների բաշխման քաղաքականություն:

Հիմքեր ՇՊՀ-ի կանոնադրություն, ՇՊՀ-ի եկամուտների և ծախսերի նախահաշվի կազմման, հաստատման և փաստացի տվյալների (կատարողականի) վերլուծության ընթացակարգ

*Վերլուծել ՄՈՒՀ-ում գործող մասնագիտությունների կրթական ծրագրերի նպատակների իրականացումը ու շարունակականությունը ապահովող և երաշխավորող ֆինանսական միջոցների բաշխման քաղաքականության արդյունավետությունը: Հիմնավորել մոտեցումը և արդյունավետությունը /կատարել համառոտ մեջբերումներ համապատասխան հիմքերից/:*

ՄՈՒՀ-ում գործում է ՄԿԾ-ների նպատակների իրականացումն ու շարունակականությունն ապահովող և երաշխավորող ֆինանսական միջոցների բաշխման քաղաքականություն: Մասնավորապես, յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա եկամուտների և ծախսերի նախահաշիվը կազմելուց առաջ համապատասխան ստորաբաժանումներից ստացվում են պահանջագրեր կարիքների վերաբերյալ, որոնց բավարարման համար անհրաժեշտ ֆինանսական միջոցների չափը հաշվարկվում է Ֆինանսատնտեսագիտական վերլուծությունների, ծրագրավորման և հաշվապահական հաշվառման բաժնի կողմից՝ ըստ բուհի ռազմավարական առաջնահերթությունների:

Ֆինանսական միջոցներին համապատասխան հաստատության գործունեության պլանավորման, կառավարման և մշտադիտարկման քաղաքականությունն իրականացվում է մի շարք ընթացակարգերի կիրառմամբ: Պլանավորումն իրականացվում է [ՇՊՀ-ի եկամուտների և ծախսերի նախահաշվի կազմման, հաստատման և փաստացի տվյալների](#)

[\(կատարողականի\) վերլուծության ընթացակարգի](#) հիման վրա, որը կազմվել և հաստատվել է բուհի կողմից: Ֆինանսական միջոցների կառավարումը և մշտադիտարկումն իրականացվում է անընդհատ ռեժիմով Ֆինանսատնտեսագիտական վերլուծությունների, ծրագրավորման և հաշվապահական հաշվառման բաժնի կողմից:

Պետական բյուջեից ստացվող ֆինանսական միջոցների օգտագործման ընթացակարգը որոշվում է համապատասխան նախարարության հետ տվյալ տարվա համար կնքված պայմանագրով: Նյութական միջոցների ուղղակի տրամադրման դեպքում օգտագործումը կանոնակարգվում է համապատասխան նվիրաբերության և գույքի անհատույց օգտագործման պայմանագրերով:

Ֆինանսական միջոցների օգտագործման նպատակայնությունը երաշխավորող մեխանիզմներն ամրագրված են [ՇՊՀ-ի կանոնադրությամբ](#) և «Հիմնադրամների մասին» ՀՀ օրենքով: Մասնավորապես, վերոնշյալ օրենքի 38-րդ և 39-րդ հոդվածներով սահմանված են հիմնադրամների գործունեության տարեկան հաշվետվություն հրապարակելու և աուդիտի պարտադիր կատարման ենթակա պահանջներ: Համալսարանի 2016-2018թթ. տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունները ենթարկվել են անկախ աուդիտի, աուդիտորական եզրակացությունները և գործունեության տարեկան հաշվետվությունները հրապարակվել են [azdarar.am](#) կայքում՝ օրենքով սահմանված կարգով:

**ԶԱՓՈՐՈՇԻՉ ղ. ՄՈՒՀ-ի ռեսուրսային բազան հնարավորություն է ընձեռում ՄԿԾ-ների և ռազմավարական պլանի իրականացման համար, ինչը նպաստում է որակի շարունակական բարելավմանը և կայունությանը:**

ՇՊՀ-ի կանոնադրություն, ՇՊՀ-ի զարգացման 2015-2019 թթ. ՌԾ, ՇՊՀ-ի եկամուտների և Հիմքեր ծախսերի նախահաշվի կազմման, հաստատման և փաստացի տվյալների (կատարողականի) վերլուծության ընթացակարգ

*Վերլուծել որակի շարունակական բարելավումն ու կայունությունը ապահովելու նպատակով ՄՈՒՀ-ի ռեսուրսային բազայի արդյունավետությունը: Հիմնավորել մոտեցումը և արդյունավետությունը /կատարել համառոտ մեջբերումներ համապատասխան հիմքերից/:*

ՇՊՀ-ում ռեսուրսները ժամանակին բաշխելու մեխանիզմները, գործընթացները և ընթացակարգերը կարգավորում և իրականացնում են ռեկտորը, Ֆինանսատնտեսագիտական վերլուծությունների, ծրագրավորման և հաշվապահական հաշվառման և Տնտեսական գործունեության, գնումների համակարգման բաժինները՝ առաջնորդվելով [ՇՊՀ-ի ռազմավարական նպատակներով](#), [ՇՊՀ-ի եկամուտների և ծախսերի նախահաշվի կազմման, հաստատման և փաստացի տվյալների \(կատարողականի\) վերլուծության ընթացակարգի](#) և Գնումների մասին ՀՀ օրենքի դրույթներով:

Ռեսուրսների պլանավորման ու ձեռքբերման հարցում որոշիչ է ուսանողների թվաքանակը: Քանի որ ընդունելությունը կազմակերպվում է ըստ պլանավորված թվի, ռեսուրսների կարիքների կտրուկ ավելացումներ կամ նվազումներ, հիմնականում տեղի չեն ունենում:

ՇՊՀ-ում կրթական գործընթացի իրականացման համար անհրաժեշտ ռեսուրսների պլանավորման 1-ին փուլն իրականացվում է ներքևից վերև սկզբունքով:

Տեղին է նշել, որ ՄԿԾ-ների իրականացման համար անհրաժեշտ ռեսուրսների վերաբերյալ խնդիրների բարձրացման հարցում գործուն միջոց են կառուցվածքային ստորաբաժանումների հաշվետվությունները, որոնք հաշվի են առնվում բուհի եկամուտների ու ծախսերի նախահաշվի նախագիծը կազմելիս:

Հաջորդ փուլում ՇՊՀ-ի ռեկտորը Ֆինանսատնտեսագիտական վերլուծությունների, ծրագրավորման և հաշվապահական հաշվառման բաժնի և այլ ստորաբաժանումների հետ մեկտեղ քննարկում է եկամուտների և ծախսերի նախահաշիվը, որից հետո այն ներկայացվում է ՀԽ-ի հաստատմանը:

**ՉԱՓՈՐՈՇԻՉ Է. ՄՈՒՀ-ում առկա է տեղեկատվությունը և փաստաթղթավորման գործընթացները կառավարելու հստակ քաղաքականություն և ընթացակարգ:**

Հիմքեր ՇՊՀ-ի Ընդհանուր բաժնի կանոնադրություն, ՇՊՀ-ի պաշտոնական կայք, ՇՊՀ-ի ԳՈՒԽՆՏՏԿ-ի էլեկտրոնային գրադարանի էջ,

*Վելուծել ՄՈՒՀ-ում գործող տեղեկատվության և փաստաթղթաշրջանառության գործընթացների կառավարման քաղաքականության և ընթացակարգերի արդյունավետությունը: Հիմնավորել մոտեցումը և արդյունավետությունը /կատարել համառոտ մեջբերումներ համապատասխան հիմքերից/:*

ՇՊՀ-ում տեղեկատվության և փաստաթղթաշրջանառության կառավարման նպատակով 2019թ.-ին մշակվել և հաստատվել է [ՇՊՀ-ի Ընդհանուր բաժնի կանոնադրությունը](#): Մտից թղթակցությունն ընդունում ու գրանցում է Ընդհանուր բաժինը: Փաստաթղթերը կառուցվածքային ստորաբաժանումներին տրամադրվում են էլեկտրոնային (էլեկտրոնային փոստի կամ ներքին ցանցի միջոցով) և/կամ թղթային տարբերակով:

Բուհն ունի տեղադրված սերվեր, համակարգչային ներքին լոկալ ցանց, որով ստորաբաժանումներում և լսարաններում տեղադրված համակարգիչները՝ ըստ դերերի, (հյուր, օգտագործող, խմբագրման իրավունք ունեցող օգտագործող, ադմինիստրատոր), կարող են կապ հաստատել միմյանց հետ և էլք ունենալ դեպի համացանց: Բուհի փաստաթղթաշրջանառությունը կատարվում է ինչպես սերվերի վրա ստեղծված և ներքին շահագործման համար նախատեսված հարթակով, այնպես էլ բուհի անվանական ընդլայնումով գործող էլեկտրոնային հասցեներով: Տեղեկատվության անվտանգությունն ապահովվում է սերվերի պարբերական թարմացումների, տվյալների արխիվացման ու հակավիրուսների օգնությամբ:

ՇՊՀ-ի և ՀՀ ԿԳՄՄՆ-ի միջև հաղորդակցության արդյունավետ գործիքներից է փաստաթղթաշրջանառության Mulberry համակարգը: 2019թ.-ի մարտ ամսից սկսած՝ հնարավոր է դարձել Ընդհանուր բաժնի էլից գրությունները ուղարկել ոչ թե պաշտոնական էլեկտրոնային փոստի միջոցով, այլ նշված համակարգի միջոցով, ինչի շնորհիվ տեսանելի է փաստաթղթի շարժն ու կարգավիճակային փոփոխությունը:

ՇՊՀ-ում կառուցվածքային ստորաբաժանումների գործունեությունն արտացոլող փաստաթղթերի արխիվացումը և պահպանումը, ինչպես նաև արխիվային փաստաթղթերի գիտատեխնիկական մշակումը, հաշվառումը, օգտագործումն ու պահպանությունը կատարվում է Արխիվի կողմից՝ առաջնորդվելով Արխիվի կանոնադրության նախագծով:

Ուսանողների ակադեմիական տվյալների էլեկտրոնային հենքը՝ ներդրված 2007թ.-ից, ստեղծվել և կիրառվել է կրթության եռաստիճան համակարգում, բոլոր մասնագիտությունների համար: 2013թ.-ին ներդրվել և կիրառվել է նոր ծրագիր՝ նոր լուծումներով, իսկ 2016թ.-ից այդ ծրագիրը փոխարինվել է համացանցային դիտարկիչով աշխատող նոր ծրագրային ապահովումով և ներկայումս գործարկվում է 2 ծրագրային ապահովում միաժամանակ: Այն ՇՊՀ-ի ուսումնական գործընթացի կազմակերպման ու վերահսկման բազմաբովանդակ, բազմագործառնական համակարգ է: Հենքում ներկայացված է նաև ՊԴԿ-ի վերաբերյալ տեղեկատվություն, որն առնչվում է ԿԾ-ներին: Տվյալների հենքը բովանդակում է ուսումնական գործընթացի կառավարման հիմնարար փաստաթղթերը.

ուսումնական պլաններ, ամբիոնի ու ֆակուլտետի բեռնվածություններ, քննական տեղեկագրեր, քննական ժամանակացույցներ և այլն: Էլեկտրոնային հենքի շնորհիվ հնարավոր է դուրս բերել ուսանողի ՄՈԳ-ը, ակադեմիական տեղեկանքը, ակադեմիական կրեդիտ պարտքերը և այլն: Էլեկտրոնային հենքը կառավարվում է մեկ աղբյուրից, հնարավոր է միայն մեկանգամյա մուտք: Կրկնակի մուտքը հնարավոր է զեկուցագրի հիման վրա՝ համապատասխան թույլտվության դեպքում: Նման մեխանիզմը թույլ է տալիս նպաստել ակադեմիական ազնվությանը:

Չնայած 2016 թ.-ից հետո համակարգը բարելավվել է՝ ապահովելով գործառնական հնարավորությունների դաշտի ընդլայնումը, ՈւԳԿԿ-ի կողմից պարբերաբար նախանշվում են տեղեկատվական համակարգի բարելավման խնդիրները, որոնցից է համահամալսարանական վիճակագրական տվյալների դուրսբերման հնարավորության բացակայությունը:

Համալսարանի համար 2017թ.-ին մշակվել է նաև Էլեկտրոնային դասատախտակի բազմագործառնական ծրագրային միջոց, որը, սակայն, դեռևս չի գործածվում:

2017թ.-ից սկսել է գործածվել և ամենօրյա թարմացումներով շարունակում է գործել համալսարանի նոր կայքը (shsu.am), որն հնարավորություն է տալիս տեղեկանալ բուհի գործունեությանը: 2018թ.-ից թողարկվել է հեռաուսուցման/Էլեկտրոնային ուսուցման համակարգը (elearning.shsu.am), իսկ նոր թարմացումներով թողարկվել է Էլեկտրոնային գրադարանը (library.shsu.am):

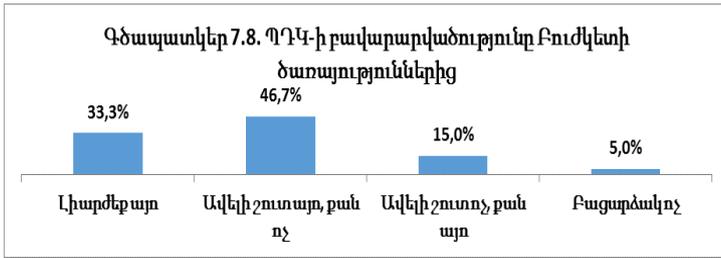
Չնայած [ՇՊՀ-ի ՌԾ](#)-ի 7-րդ բաժնի 1-ին խնդրի (վերաբերում է համալսարանում իրականացվող ՄԿԾ-ների պահանջներին համապատասխան ուսումնական ու աշխատանքային միջավայրի շարունակական բարելավմանը) 1.2. ենթախնդրի ուղղությամբ պարբերաբար կատարվել են աշխատանքներ, սակայն կա ներքին փաստաթղթաշրջանառության կառավարման Էլեկտրոնային համընդհանուր ծրագրի անհրաժեշտություն, ինչը կապահովի առավել բարձր արդյունավետություն, գործընթացների թափանցիկություն ու հաշվետվողականություն:

<b>ՉԱՓՈՐՈՇԻՉ զ.</b> ՄՈԻՀ-ը ստեղծում է ապահով և անվտանգ միջավայր առողջապահական և անվտանգության պահպանմանն ուղղված ծառայությունների միջոցով՝ հաշվի առնելով հատուկ կարիքներ ունեցող ուսանողներին:	
Հիմքեր	ՇՊՀ-ի կանոնադրություն, ՇՊՀ-ի ներքին կարգապահական կանոններ, ՇՊՀ-ի Արհմիութենական կազմակերպության կանոնադրություն
<i>Վերլուծել առողջության և անվտանգության պահպանման ծառայությունների արդյունավետությունը, հիմնվելով շահեկիցների արձագանքների վրա:</i>	
<i>Վերլուծել ՄՈԻՀ-ի միջավայրի ապահովության, առողջության և անվտանգության պահպանմանն ուղղված ծառայությունների արդյունավետությունը: Հիմնավորել մոտեցումը և արդյունավետությունը /կատարել համառոտ մեջբերումներ համապատասխան հիմքերից/:</i>	

ՇՊՀ-ում ապահով ու անվտանգ միջավայրի ապահովման նպատակով մատուցվում են առողջապահական ու անվտանգության պահպանմանն ուղղված ծառայություններ՝ առաջնորդվելով օրենսդրությամբ, [ՇՊՀ-ի կանոնադրությամբ](#) և [ՇՊՀ-ի ներքին կարգապահական կանոններին](#) համապատասխան դրույթներով:

ՇՊՀ-ի Բուժկետը, տեղակայված լինելով կենտրոնական մասնաշենքում, ներքին շահակիցներին մատուցում է առաջին բուժօգնության ծառայություն, առկա է երկու հաստիք՝ բժշկի (այս պահին թափուր) ու բուժքրոջ: Այն ապահովված է առաջին անհրաժեշտության

բուժգործիքներով ու դեղորայքով: Բուժկետի գործունեությունից դասավանդողների բավարարվածության արդյունքները ներկայացված են 7.8 գծապատկերում:



Անհրաժեշտություն ենք տեսնում Շիրակացի 21/5 հասցեում ևս ունենալ բուժկետ՝ Արվեստի և Ռազմական ամբիոնների ու քոլեջի շահակիցների սպասարկման համար:

Համալսարանի Արհմիութենական կազմակերպությունը /Արհկոմը/ մշտապես աջակցել է տարբեր սպորտային միջոցառումների կազմակերպման, մարզական գույքի ձեռքբերման /հիմք՝ [Արհկոմի կանոնադրություն](#), ՇՊՀ-ի և Արհկոմի Կոլեկտիվ պայմանագիր, [Արհկոմի հաշվետվություններ](#)/, ինչպես նաև առանձին աշխատողների առողջական խնդիրների ֆինանսական կարգավորման հարցերում: 2019-2020 ուստարվանից սկսած՝ մի շարք դասախոսներ դուրս են եկել Արհմիութենական կազմակերպությունից, և այժմ Արհկոմի նախագահը աշխատում է հասարակական հիմունքներով:

Առողջապահական ծառայություններից է ՆԶՊ ու Ֆիզիկական դաստիարակություն և սպորտային մարզումներ մասնագիտությունների գծով դիմորդների, ինչպես նաև ՇՊՀ-ի առաջին կուրսեցիների պարտադիր բուժզննումը՝ հրավիրյալ սրտաբանի մասնակցությամբ:

Ուսանողների առողջության պահպանման նպատակով ՇՊՀ-ի Ֆիզիկական դաստիարակության և նրա դասավանդման մեթոդիկայի ամբիոնը կազմակերպում է ուսանողների ամենամյա ավանդական զբոսաշրջային արշավներ, վերելքներ, կրոսավազքի մրցումներ, միջֆակուլտետային առաջնություններ տարբեր մարզաձևերից (ֆուտբոլ, բասկետբոլ, շախմատ, բազկամարտ, թենիս, հրաձգություն և այլն), ինչի արդյունքում ձևավորվում են բուհի տարբեր մարզաձևերից հավաքական թիմեր, որոնք հետագայում մասնակցում են բուհական խաղերի ծրագրով հանրապետական մրցումներին: 2016 թ.-ից առ այսօր Ֆիզիկական դաստիարակություն և սպորտային մարզումներ մասնագիտությունների ուսանողներն ակտիվ մասնակցություն ունեն շՆ ուսանողական մարզական առաջնություններին՝ կազմակերպված շՆ ԿԳՄՄՆ և Ուսանողական մարզական ֆեդերացիայի կողմից: Ֆիզիկական դաստիարակության և նրա դասավանդման մեթոդիկայի ամբիոնը, ունենալով համապատասխան մարդկային ռեսուրսներ, պատրաստակամ է անցկացնելու հատուկ կարիքներ ունեցող ուսանողների հետ պարապմունքներ նրանց հիվանդության վիճակի վերաբերյալ հստակ բժշկական ախտորոշման պարագայում: ՊԴԿ-ի առողջության պահպանման նպատակով կազմակերպվում են նախասիրական խմբեր լող մարզաձևից և կա մարզադահլիճների ժամանակակից սարքավորումներից անվճար օգտվելու հնարավորություն: Միջոցառումները հղումներով՝ [1](#), [2](#), [3](#), [4](#), [5](#), [6](#), [7](#), [8](#), [9](#), [10](#), [11](#), [12](#), [13](#), [14](#), [15](#), [16](#), [17](#), [18](#), [19](#), [20](#) և այլն:

Համալսարանը աշխատողների բուժզննում իրականացնելու նպատակով համագործակցում է Գյումրու Ն. Ա. Մելիքյանի անվան թիվ 2 պոլիկլինիկայի հետ: Ներքին շահակիցների առողջության պահպանման համար ուսումնական մասնաշենքերի հարակից և ներքին տարածքները կանաչապատ են՝ նոր բուսատեսակների, ծառատեսակների ձեռքբերման, ինչպես նաև եղած կանաչապատ տարածքների պահպանության համար համապատասխան աշխատանքների իրականացման շնորհիվ:

Ուսումնական մասնաշենքերում գործում է պահպանության և անվտանգության շուրջօրյա հերթապահության ռեժիմ: ՇՊՀ-ի գլխավոր մասնաշենքում, քոլեջում և ավագ դպրոցում հասարակական կարգի ապահովումն իրականացվում է ՀՀ ոստիկանության պետական պահպանության գլխավոր վարչության Գյումրիի պահպանության բաժնի համապատասխան մասնագետների կողմից՝ ըստ համապատասխան պայմանագրի: Գիշերային ժամերին ուսումնական շենքերի պահպանությունն իրականացվում է ՇՊՀ-ի դռնապան-գիշերապահների միջոցով: Միաժամանակ գլխավոր մասնաշենքի տարբեր հատվածներում տեղադրված են տեսախցիկներ: ՇՊՀ-ի ուսումնական մասնաշենքերի համապատասխան հատվածներում փակցված են արտակարգ իրավիճակների դեպքում տարհանման սխեմաներ և կան հրդեհի տարածման կանխարգելման, մարման և փրկարարական աշխատանքների իրականացման համար առաջին անհրաժեշտության միջոցներ (կրակմարիչներ, հրդեհաշեջ փողրակներ և այլն): Գլխավոր մասնաշենքի յուրաքանչյուր թևը ապահովված է հրդեհային ելքով: ՇՊՀ-ի դահլիճն ու Բանականության բանալի ակումբը ապահովված են հրդեհ ազդարարող ինքնաշխատ ժամանակակից համակարգով:

ՇՊՀ-ի գլխավոր մասնաշենքի ու քոլեջի մասնաշենքի թեքահարթակների, դահլիճի արտաքին ու Բանականության բանալի ակումբի մուտքային դռները նախատեսված են ֆիզիկական սահմանափակումներ ունեցող անձանց համար:

Ընդհանրացնելով՝ կարելի է նշել, որ [ՇՊՀ-ի ՌԾ-ի](#) 7-րդ բաժնի 3-րդ խնդրի՝ առողջության ու անվտանգության պահպանմանն ուղղված ծառայությունների բարելավման ուղղությամբ կատարվել են էական քայլեր, իսկ 3.1. ենթախնդրի՝ առողջության և անվտանգության պահպանմանն ուղղված ծառայություններն ապահովող աշխատակիցների աշխատանքային նկարագրերի հստակեցման կարգավորումն ընթացքի մեջ է:

**ԶՍՓՈՐՈՇԻՉ Է. ՄՈՒԻԶ-** ում գործում են ուսանողներին և դասավանդողներին տրամադրվող ռեսուրսների կիրառելիության, հասանելիության և արդյունավետության գնահատման մեխանիզմներ:

**Հիմքեր** Ռեկտորի հաշվետվություններ, ԳՔՈԱԱԿԿ-ի հաշվետվություններ, Ֆակուլտետների և ամբիոնների հաշվետվություններ

*Վերլուծել ուսանողներին և դասավանդողներին տրամադրվող ռեսուրսների կիրառելիության, հասանելիության և արդյունավետության գնահատման գործող մեխանիզմների և ծառայությունների արդյունավետությունը: Հիմնավորել մոտեցումը և արդյունավետությունը /կատարել համառոտ մեջբերումներ համապատասխան հիմքերից/:*

Ուսանողներին ու դասավանդողներին տրամադրվող ռեսուրսների կիրառելիության, արդյունավետության ու հասանելիության գնահատման միջոց են ԳՔՈԱԱԿԿ-ի կողմից անցկացվող հետազոտությունները, որակի աջակից-ուսանողների կողմից անցկացվող քննարկումներն ու ուսումնասիրությունները /մանրամասն՝ 10-րդ չափանիշում/: Որպես հետազոտական մեթոդ կիրառվում է անկետավորումը: Հարցմանը մասնակցում են ուսանողները (այդ թվում՝ հետազոտողները), ինչպես նաև ՊԴԿ-ի ներկայացուցիչները: Ընդ որում, հետազոտողների ու ՊԴԿ-ի ներկայացուցիչների մասնակցությունը հարցումներին ներմուծվել է 2019-2020 ուստարում: [Հարցաթերթիկի](#) կառուցվածքը բազմաբովանդակ է, որի մասերից մեկը նվիրված է ՇՊՀ-ի ռեսուրսներից՝ ուսումնամեթոդական, նյութատեխնիկական ու մարդկային, բավարարվածության պարզմանը:

Ընդհանուր գոհունակությունը ուսումնառության և նյութատեխնիկական ռեսուրսներից բավարարվածություն	
Բավարարվածությունը ֆակուլտետի աշխատանքներից ուսումնառության ռեսուրսներով /լսարաններ, նյութատեխնիկական ռեսուրսներ/ ապահովելու տեսանկյունից	55%
Բավարարվածությունը լսարանային ֆոնդի բաշխման արդյունավետությունից	56%
Բավարարվածությունը գրքերի սպասարկման ծառայություններից	63%
Բավարարվածությունը ընթերցասրահի ծառայությունների որակից	75%
Բավարարվածությունը բուժկետի մատուցած ծառայություններից	69%
Բավարարվածությունը ճաշարանի մատուցած ծառայություններից	74%

Ռեսուրսների վերաբերյալ խնդիրներն ու անհրաժեշտությունները վեր են հանվում նաև ամբիոնների և ֆակուլտետների հաշվետվությունների ժամանակ:

ՇՊՀ-ի կայքը (shsu.am) կազմակերպության ներքին ու արտաքին շահակիցների համար բուհի կառուցվածքի, մարդկային, ֆինանսական, գրադարանային և այլ տիպի ռեսուրսների, դրանց կիրառման, ինչպես նաև բուհում կազմակերպվող ուսումնական միջոցառումների վերաբերյալ հասանելի, թափանցիկ տեղեկատվության հարթակ է: Բացի կայքից, պարբերաբար թարմ տեղեկատվություն է տեղադրվում սոցիալական մեդիայում (Instagram, Facebook, Twitter): Իրազեկման միջոցներ են նաև ձեռնարակի հեռուստաէկրանները՝ տեղադրված 2016թ.-ին, ֆակուլտետների և այլ կառուցվածքային ստորաբաժանումների հայտարարությունների տախտակները և այլն: Բացի դրանից, ԳՈՒԽՆՏՏԿ-ում կա առաջարկությունների և դիտարկումների արկղիկ, որը ևս համալսարանի ներքին շահակիցների ձայնը լսելի դարձնելու հնարավորություն է:

<i>Ուժեղ կողմեր</i>	<i>Թույլ կողմեր</i>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• ՇՊՀ-ի բոլոր մասնաշենքերում բարեկարգված շենքային պայմաններ:</li> <li>• ՇՊՀ-ի նորաստեղծ և/կամ հիմնանորոգված բազմագործառնական ուսումնական տարածքներ /դահլիճ, Բանականության բանալի ակումբ, ռեսուրս կենտրոն, հյուրատուն, արվեստանոցներ ու արհեստանոցներ և այլն/:</li> <li>• Հեռուստաստուդիայի առկայություն:</li> <li>• Էրազմուս+ ABioNet ծրագրով գործարկման ենթակա լաբորատորիան:</li> <li>• Հեռաուսուցման հնարավորություններ ունեցող ֆիզիկական 3 տարածքներ և հեռաուսուցման/էլեկտրոնային ուսուցման համակարգ՝ 4 դասընթացով (elarning.shsu.am):</li> <li>• Պաշտոնական կայքէջի և էլեկտրոնայի գրադարանի էջի առկայություն:</li> <li>• Ուսանողների ակադեմիական տվյալների էլեկտրոնային հենքի առկայություն:</li> <li>• Ուսանողներին ու ՊԴԿ-ին տրամադրվող ռեսուրսների և ծառայությունների գնահատման մեխանիզմների առկայություն:</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Բյուջեի այլընտրանքային մուտքերի սակավություն:</li> <li>• Փաստաթղթաշրջանառության էլեկտրոնային կառավարման համակարգի անկատարություն:</li> <li>• Գրադարանի սպասարկման համակարգի ոչ բավարար արդիականացվածություն:</li> <li>• Հատուկ կարիք ունեցող անձանց համար հնարավորությունների ոչ լիարժեքություն:</li> <li>• Որոշ տեխնիկասարքավորումների ոչ արդիական լինելը:</li> </ul>
<i>Հնարավորություններ</i>	<i>Վտանգներ</i>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Տարբեր դրամաշնորհային ծրագրերի առկայություն:</li> <li>• Անձեռնմխելի կապիտալի առկայություն:</li> <li>• Միջազգային գրադարանային ցանցերին ու կոնսորցիումներին գրադարանի անդամակցում:</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Ժողովրդագրական և սոցիալ-տնտեսական վիճակի վատթարացում:</li> <li>• Դիմորդների թվի նվազում:</li> <li>• Պետության կողմից ոչ բավարար աջակցություն:</li> </ul>

***Թույլ կողմերի և վտանգների հաղթահարման պլանավորվող ուղիները***

1. Բյուջեի այլընտրանքային՝ բազմաթիվ աղբյուրներից, մուտքերի ապահովում, ձեռնարկատիրական գործունեության ծավալում:
2. Փաստաթղթաշրջանառության էլեկտրոնային կառավարման համընդհանուր համակարգի ներդրում:
3. Գրադարանի սպասարկման համակարգի արդիականացում:

4. Նյութատեխնիկական ռեսուրսների մշտական բարելավում, արդիականացում և զարգացում:
5. Հատուկ կարիք ունեցող անձանց համար հավելյալ պայմանների ստեղծման ուղղությամբ աշխատանքների ծավալում:

### VIII. ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆԸ

**ԶԱՓԱՆԻՇ:** *ՄՈՒՀ-ն իր տրամադրած կրթության, իրականացրած հետազոտության և օգտագործած ռեսուրսների համար հաշվետու է պետությանը և հասարակությանը:*

ՇՊՀ-ի հավակնությունները հասարակական պատասխանատվության ուղղությամբ ամրագրված են [ՌԾ](#)-ով, ըստ որի Համալսարանը տրամադրած կրթության, իրականացրած հետազոտությունների և օգտագործած ռեսուրսների համար հաշվետու է պետության ու հասարակության առջև: [ՇՊՀ-ի կանոնադրության](#) 16.4 կետով նշվում է, որ ՇՊՀ-ի նպատակն է կրթական գործընթացի անընդհատության, թափանցիկության և հրապարակայնության ապահովումը:

#### **ԶԱՓՈՐՈՇԻՉ ա.** ՄՈՒՀ-ն ունի հաշվետվողականության սահմանված կարգ:

Հիմքեր	ՇՊՀ-ի կանոնադրություն, ՇՊՀ-ի զարգացման 2015-2019 թթ. ՌԾ, ՇՊՀ-ի զարգացման 2015-2019 թթ. ՌԾ-ի աշխատանքային պլան, Ռեկտորի՝ 2016-2017 և 2017-2018 ուստարիների հաշվետվություններ
<i>Վերլուծել, թե որքանով է ՄՈՒՀ-ի հաշվետվողականությունը նպաստում կառավարման բարելավմանը: Հիմնավորել մոտեցումը և արդյունավետությունը /կատարել համառոտ մեջբերումներ համապատասխան հիմքերից/:</i>	

ՇՊՀ-ում կիրառվող բազմամակարդակ հաշվետվողականության համակարգի միջոցով ապահովվում է հաշվետվողականության ներքինից վերև մոտեցում, հաշվետվությունները քննարկվում են համապատասխան օղակներում, որից հետո ապահովվում է դրանց հրապարակայնությունն ու հասանելիությունը:

ՊԴԿ-ի ներկայացուցիչները հաշվետու են ամբիոններում՝ ըստ համապատասխան ձևաչափերի (դասախոսի անհատական պլան, գիտական աշխատությունների ձևաչափ, ՊԴԿ-ի գործունեության որակի արդյունավետության վարկանիշային տարեկան գնահատման ձևաթերթ, պրակտիկայի հաշվետվություն և այլն) /հիմք՝ [ՇՊՀ-ի ամբիոնի օրինակելի կանոնադրություն](#), [ՇՊՀ-ի ՊԴԿ-ի պարբերաբար գնահատման և վարկանիշավորման կարգ](#)/: Ամբիոնի վարիչը ՖԽ-ում ամենամյա հաշվետվություն է ներկայացնում ամբիոնի գործունեության վերաբերյալ, Ռազմական ամբիոնի պետը՝ ԳԽ-ում /հիմք՝ [ՇՊՀ-ի ֆակուլտետի օրինակելի կանոնադրություն](#), [ՇՊՀ-ի Ռազմական ամբիոնի կանոնադրություն](#), [ՇՊՀ-ի կանոնադրություն](#)/: Ֆակուլտետի դեկանի ամենամյա հաշվետվությունը լսվել և գնահատվել է ՖԽ-ում (հիմք՝ [ՇՊՀ-ի կանոնադրության](#) 98-դ կետի 4-րդ ենթակետ), կանոնադրությունը փոփոխության է ենթարկվել 16.04.2019 թ.-ին, ըստ որի այժմ այն ներկայացվելու և քննարկվելու է ՖԽ-ում, իսկ գնահատվելու՝ ԳԽ-ում: Կենտրոնների տնօրենները ևս ամենամյա հաշվետվություն են ներկայացնում ԳԽ-ին: ԳԽ-ում են ներկայացվում նաև բաժնիների, արհկոմի, ՌԻԳԸ նախագահի հաշվետվությունները: Այնուհետև ռեկտորի ամենամյա հաշվետվությունը, ներառյալ ֆինանսական տարվա եկամուտների ու ծախսերի կատարողականը, լսվում և գնահատվում է ՀԽ-ի բաց նիստում, որին մասնակցում են նաև արտաքին շահակիցներ, որից հետո տեղադրվում է ՇՊՀ-ի կայքէջի [ՇՊՀ-ի փաստաթղթեր](#) բաժնի *Հաշվետվություններ* ենթաբաժնում: Այս հարցում բուհը

համագործակցում է նաև մարզային հեռուստառադիո ընկերությունների /«Շանթ», «Ցայգ», «Գալա»/ և թերթերի հետ: Բացի այդ, ՇՊՀ-ն յուրաքանչյուր տարի, հաշվետու տարվան հաջորդող մարտի 25-ից ոչ ուշ, ՀՀ հրապարակային ծանուցումների պաշտոնական ինտերնետային կայքում (<http://www.azdarar.am>) պարտավոր է հրապարակել հաշվետվություն իր գործունեության մասին և ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ աուդիտն իրականացնող անձի եզրակացությունը, եթե ակտիվների արժեքը գերազանցում է տասը միլիոն դրամը /հիմք՝ [ՇՊՀ-ի կանոնադրություն](#)/:

Նախկինում հաշվետվությունները վերլուծական մաս չեն պարունակել. այս մասին նշված է նաև ԵՀՓԶ-ում. «...հաշվետվությունները հիմնականում ունեն փաստեր ներկայացնելու բնույթ և ոչ բոլոր դեպքերում են պարունակում խորքային վերլուծություններ»: Այս առումով վերանայվել է հաշվետվությունների ձևաչափը և վերլուծական բաղադրիչի ապահովման նպատակով առաջարկվել է հաշվետվություններում առաջնորդվել որակի ապահովման ու շարունակական բարելավման ՊԻԳԲ մեթոդաբանությամբ՝ ներառելով վիճակագրական տվյալներ՝ համեմատական վերլուծություններ կատարելու նպատակով: Այսպիսի մոտեցման արդյունքում կառուցվածքային այս կամ այն միավորի գործունեության բարելավումը դիտվում է որպես շարունակական գործընթաց /այս մասին առավել մասնրամասն 1-ին և 10-րդ չափանիշներում/:

Հաշվետվողականության նման համակարգը թույլ է տալիս վեր հանել խնդիրներ և բարելավել կառավարման համակարգը:

<b>ՉԱՓՈՐՈՇԻՉ Բ.</b> ՄՈՒՀ-ն ապահովում է ընթացակարգերի, գործընթացների թափանցիկությունը և հասանելիությունը հասարակությանը:	
Հիմքեր	ՄՈՒՀ-ի հաշվետվողականությունն ապահովող մեխանիզմները Հաշվետվությունները, զեկույցները, վերլուծությունները
<i>Վերլուծել հասարակությանը հաշվետվողականությունն ապահովող մեխանիզմների արդյունավետությունը: Հիմնավորել մոտեցումը /կատարել համառոտ մեջբերումներ համապատասխան հիմքերից/:</i>	

ՇՊՀ-ի ընթացակարգերի, գործընթացների թափանցիկությունը և հասանելիությունը հասարակությանը էլեկտրոնային հարթակում ապահովվում է համալսարանի [կայքէջի](#), սոցցանցերի ([Facebook](#), [Instagram](#), [Twitter](#), [LinkedIn](#), [YouTube](#)) և էլեկտրոնային լրատվականների լուսաբանումների միջոցով: Տեղեկատվության տարածման ավանդական միջոցներով թափանցիկությունն ապահովվում է մարզային ու հանրապետական հեռուստառադիոընկերությունների, թերթերի հետ ակտիվ համագործակցության շնորհիվ:

Համալսարանում տեղեկատվության հասանելիությունն ապահովվում է նաև հայտարարությունների էկրանի և ֆակուլտետային հայտարարությունների տախտակներին ուսումնական գործընթացի հետ կապված նորությունների, առաջիկա իրադարձությունների հրապարակմամբ:

Հասարակությանը հաշվետվողականությունը կարևորելով՝ պաշտոնական կայքում տեղադրվում են հաշվետվությունները, ներքին ընթացակարգերն ու կանոնակարգերը, ԳԽ-ի և ՀԽ-ի կազմերը, որոշումներն ու արձանագրությունները, ընդունելության վերաբերյալ հայտարարություններն ու արդյունքները և այլ տեղեկատվություն /մանրամասն՝ 2-րդ չափանիշի է չափորոշում/:

Կարևորելով իր տրամադրած կրթական, գիտական և այլ ծառայությունների համար պետության և հասարակության առջև հաշվետվողականությունը, ինչպես նաև իր

գործունեության մասին տեղեկատվության հասանելիության և թափանցիկության ապահովումը՝ ՇՊՀ-ի ԱՀՀԿԿ-ն համակարգում է համալսարանի գործունեության մասին տեղեկատվության տարածման և դրական վարկանիշի ձևավորման ուղղությամբ իրականացվող աշխատանքները: Կենտրոնը, որ պատասխանատու է նաև հանրային դրական կարծիքի ստեղծման ու պահպանման համար, ակտիվ համագործակցում և հետադարձ կապ է ապահովում լրագրողների, մեդիաոլորտի, ՀԿ-ների ներկայացուցիչների ու արտաքին այլ շահառուների հետ: ԱՀՀԿԿ-ում առկա հասարակայնության հետ կապերի պատասխանատուի, մամլո խոսնակի, օպերատորի, կայքի պատասխանատուի հաստիքերի աշխատակիցներն ապահովում են գործընթացները: Յուրաքանչյուր ստորաբաժանման գործընթացների վերաբերյալ համապատասխան հրապարակման նյութերի բովանդակությունը պատրաստվում է այդ ստորաբաժանումների կողմից, որոնց հրապարակումը ՇՊՀ-ի պաշտոնական կայքէջի համապատասխան ենթաբաժնում և Facebook-յան պաշտոնական էջում ապահովվում է ԱՀՀԿԿ-ի աշխատակիցների կողմից: Միաժամանակ մի շարք ստորաբաժանումներ (ԳՔՈԱԿԿ, ԳՈԻԽՆՏՏԿ և այլն) ունեն իրենց կողմից կառավարվող Facebook-յան էջեր:

2017-2019թթ. ընթացքում կատարված հարցումների արդյունքների համեմատությունն ու վերլուծությունը ցույց են տալիս, որ ՇՊՀ-ի արտաքին ու ներքին շահառուների շրջանում բուհի նկատմամբ ունեցած դրական կարծիքն ու մատուցած ծառայությունների նկատմամբ վստահությունը գտնվում են բավականին կայուն ու բարձր մակարդակի վրա: Մասնավորապես՝ ՊԴ կազմի, ուսանողների և շրջանավարտների շրջանում առանձնակի մեծ տարբերություններ չեն արձանագրվել այն հարցի հետ կապված, թե իրենք խորհուրդ կտային՝ ն իրենց մերձավորներին ու ընկերներին ընդունվել ՇՊՀ: Դրական պատասխանն այստեղ միջինը կազմում է 77%: Կարծում ենք, որ այս հարցում որոշակի դեր ունեն մի կողմից՝ բուհի մասին դրական կարծիքի և բարձր վարկանիշի ձևավորման ուղղությամբ իրականացված աշխատանքները, որից գոհ են հարցվածների շուրջ 75%-ը: Մյուս կողմից՝ կարևոր գործոն է ՇՊՀ-ի մասին տեղեկատվության հասանելիությունը հիմնականում կայքէջի և սոցցանցերի միջոցով: Հարցվածների 88,5%-ը հիմնականում բավարարված է տեղեկատվության հասանելիությունից /վերլուծությունները՝ 10-րդ չափանիշի էլ. հարցարանում և ԳՔՈԱԿԿ-ում/:

ՇՊՀ-ի գիտակրթական, մշակութային, սոցիալական գործունեությունը, ուսանողական անցուդարձը, ոլորտի բարեփոխումներն ու այդ ուղղությամբ իրականացվող ծրագրերը հասարակությանը հասանելի են դառնում ոչ միայն հոդվածներով ու հրապարակումներով, այլ նաև «Համալսարանական լրագիր» հաղորդաշարի միջոցով, որի շրջանակում պատրաստված տեսանյութերը հրապարակվում են [ՇՊՀ-ի YouTube](#)-ի պաշտոնական ալիքով: Հաղորդաշարի շրջանակներում պատրաստվում և հեռարձակվում են տեղեկատվական, դիմանկարային տեսանյութեր, ուսանողներին հուզող խնդիրները բարձրաձայնող տեսանյութեր, կարևորագույն միջոցառումների ամբողջական տեսանկարահանումներ, պարբերաբար անդրադարձ է կատարվում նաև բուհի ավագ դպրոցի և քոլեջի աշխատանքներին ու իրականացրած միջոցառումներին:

Գործընթացների թափանցիկության և հասարակությանը հասանելիության լավագույն օրինակ էր ՇՊՀ-ում անցկացված ռեկտորի ընտրության 8-9 ժամ տևած ուղիղ

հետարձակումները, ինչը աննախադեպ էր [/https://www.youtube.com/watch?v=-Wewc2R9jhw](https://www.youtube.com/watch?v=-Wewc2R9jhw), <https://www.youtube.com/watch?v=UIFAZ0u26QE>, <https://www.youtube.com/watch?v=Dh7DSWAYMTw/>:

Պայմանավորված համապատասխան գործընթացի կամ իրավական ակտերի առանձնահատկությամբ՝ դրանց նախնական տարբերակները կարող են նախապես տեղադրվել ներբուհական ցանցում, ուղարկվել էլ. փոստի միջոցով՝ քննարկման, դիտարկումների ու առաջարկությունների համար: Դրանից հետո վերջնական լրամշակված տարբերակը տեղադրվում է կայքում՝ հասարակությանը հասանելի լինելու, ինչպես նաև հետադարձ կապի ապահովման նպատակով:

Ներբուհական դրամաշնորհային ծրագրերի շրջանակներում կատարված աշխատանքների հաշվետվությունները, ՇՊՀ-ի Գիտական տեղեկագրի տպագրված համարները, հանրապետական ու միջազգային գիտաժողովների, իրականացված հարցումների, քննարկումների և այլնի վերաբերյալ տեղեկատվությունը տեղադրվում են ՇՊՀ-ի պաշտոնական կայքէջի ԳՔՈԱԿԿ բաժնի համապատասխան ենթամենյուններում:

ՇՊՀ-ի տրամադրած կրթության, իրականացված հետազոտական աշխատանքների մասին հասարակական իրազեկման ու հաշվետվողականության արտահայտություն են նաև մագիստրոսական կրթական ծրագրով սովորողների ավարտական թեզերի հրապարակային պաշտպանությունները, ինչն առավելագույն չափով հնարավորություն է ընձեռում արտաքին շահակիցների ներգրավման ու մասնակցության համար:

**ՉԱՓՈՐՈՇԻՉ գ.** ՄՈՒՀ-ում գործում են հասարակության հետ կապերի ձևավորմանը նպաստող հետադարձ կապի կայուն մեխանիզմներ:

Հիմքեր	ՇՊՀ-ի ԱՀՀԿԿ-ի կանոնակարգի նախագիծ, ՇՊՀ-ի Հասարակայնության հետ կապերի ընթացակարգի նախագիծ, ՇՊՀ-ի մարքեթինգային ռազմավարության հայեցակարգի նախագիծ
--------	--

Վերլուծել ՄՈՒՀ-ում գործող հասարակության հետ կապերի ձևավորմանը նպաստող հետադարձ կապի կայուն մեխանիզմների արդյունավետությունը: *Հիմնավորել մոտեցումը /կատարել համառոտ մեջբերումներ համապատասխան հիմքերից/:*

ՇՊՀ-ի ԱՀՀԿԿ-ն, համաձայն համալսարանի ՌԾ-ի և [կենտրոնի կանոնադրությամբ](#) սահմանված գործառնությունների, ապահովում է հասարակության հետ հետադարձ կապը, որն իրականացվում է տարբեր մեխանիզմներով:

[ԵՀՓԶ](#)-ի 8.3 կետում նշված է. «Հասարակության հետ կապերի ձևավորմանը նպաստող հետադարձ կապի ամրագրված քաղաքականություն և ընթացակարգեր բուհը դեռ չունի, և այն գտնվում է պլանավորման փուլում ...»: Այս ուղղությամբ ԱՀՀԿԿ-ի կողմից կատարվել են հետևյալ աշխատանքները:

Մշակվել է [ԱՀՀԿԿ-ի կանոնակարգը](#), որտեղ նշվում է.

3.8 Արձագանքել հետադարձ կապի միջոցով ներքին ու արտաքին շահակիցներից ստացված հաղորդագրություններին ու հարցումներին:

3.9 Իրականացնել հասարակական կարծիքի, հետադարձ կապի արդյունքների ուսումնասիրություն և մշտադիտարկում:

Որոշակի աշխատանքներ են տարվում կանոնակարգում նշված հիմնական գործառնությունների ու գործողությունների իրականացման ընթացակարգերի մշակման ուղղությամբ: Մասնավորապես, մշակվել են. 1. ՇՊՀ-ի ԱՀՀԿԿ-ի կանոնակարգի նախագիծը, ՇՊՀ-ի Հասարակայնության հետ կապերի ընթացակարգի նախագիծը, ՇՊՀ-ի մարքեթինգային ռազմավարության հայեցակարգի նախագիծը:

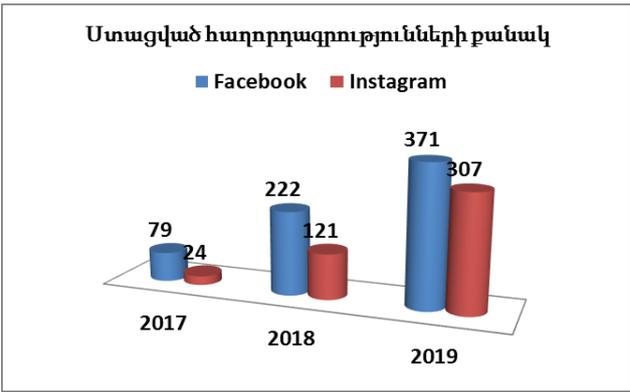
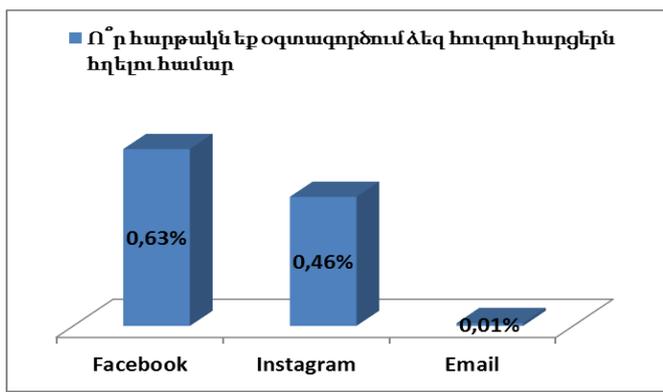
Հասարակության հետ հետադարձ կապի մեխանիզմները հստակեցնելու և զարգացնելու նպատակով ստեղծվել ու ակտիվ գործում են համալսարանի նոր պաշտոնական [կայքէջը](#) և սոցիալական էջերը:

ՇՊՀ-ի կայքի «Հետադարձ կապ» բաժնում այցելուները հնարավորություն ունեն իրենց հուզող հարցերն ուղղել հաղորդագրության միջոցով: Շահակիցները կարող են հաղորդակցվել նաև ՇՊՀ-ի պաշտոնական էլ. հասցեի միջոցով ([info@shsu.am](mailto:info@shsu.am)):

Կայքում ամենօրյա ռեժիմով հրապարակվող կրթական ոլորտի նորությունները, համալսարանին առնչվող հայտարարությունները, գիտաժողովների ու սեմինարների հրավերները, բուհում անցկացվող առաջիկա միջոցառումների և գիտակրթական ոլորտին առնչվող իրադեպումները կայքի հղումով տեղադրվում են բուհի պաշտոնական սոցիալական էջերում, ինչի շնորհիվ ակտիվացել են կայքի հաճախումները: 2018թ.-ին կայքէջը ամսական միջինը 3800 այցելու է ունեցել, նույն ժամանակահատվածի համեմատ (հունվար-հոկտեմբեր) 2019 թ.-ին ամսական կայք է այցելել 5000-ից ավել օգտատեր:

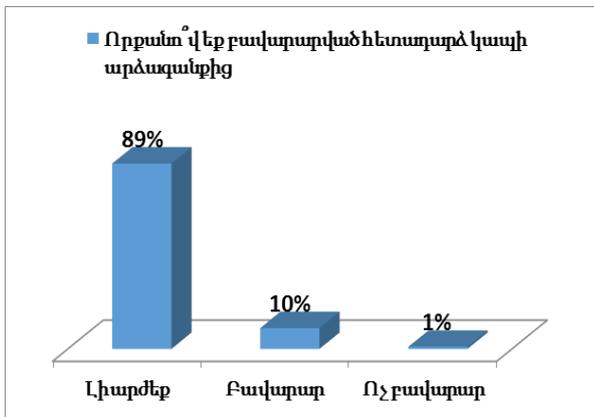
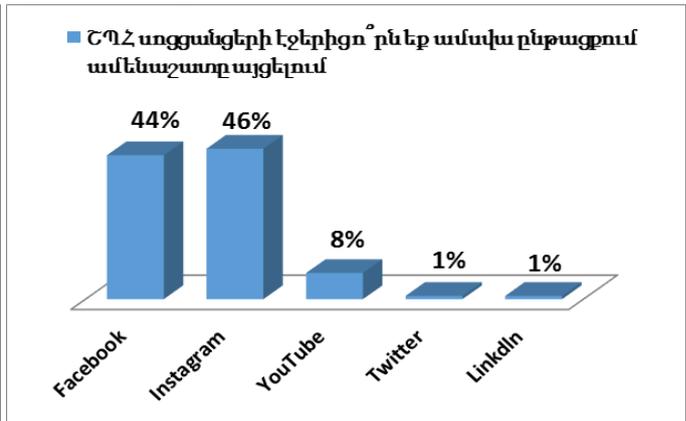
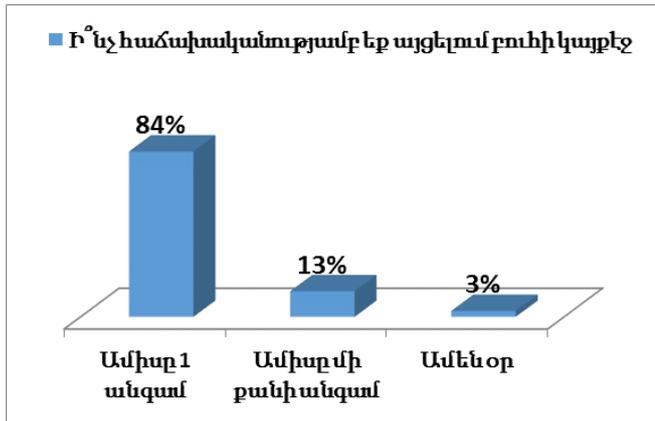
Ստացված հաղորդագրությունների վերլուծությունների համաձայն, չնայած որ ակտիվ գործում և շահառուներին անհրաժեշտ տեղեկատվություն է տրամադրում բուհի պաշտոնական կայքը արագորեն զարգանում է նաև Instagram-ը: Սակայն, այնուամենայնիվ, հետադարձ կապի ամենաարդյունավետ միջոցը մնում է Facebook սոցիալական ցանցը, քանի որ շահառուների ճնշող մեծամասնությունը գրեթե ամենուր ու մշտապես նորություններին հետևում և արձագանքում է այս հարթակում՝ անձնական հեռախոսներում առկա հավելվածի ղյուրացված գործիքակազմի շնորհիվ:

Facebook սոցիալական կայքում արդեն 7 տարի գործող պրոֆիլից բացի գործում է պաշտոնական էջ, որով տարածվում է համալսարանի կրթական ու մշակութային անցուդարձը, ակտիվ կապ է պահպանվում ուսանողների և այլ ներքին ու արտաքին շահակիցների հետ՝ պատասխանելով նրանցից ստացված հազարավոր նամակների: Նշենք, որ մոտ 2500 ուսանող ունեցող բուհի Facebook-յան էջն ունի 6500-ից ավելի ակտիվ հետևորդներ:



ՇՊՀ-ի պաշտոնական էլեկտրոնային փոստի մեջ ներառվում են նաև կայքի հետադարձ կապ բաժնով ուղղված հարցերը: Ընդհանրապես համացանցը՝ որպես հետադարձ կապի ապահովման միջոց, ամենաարդյունավետն է: 2017թ.-ից կատարված աշխատանքների և մեդիագործիքների կիրառման արդյունքում հետևորդների թիվն ու ակտիվությունը զգալի աճել է Instagram սոցցանցում և ըստ համալսարանների վարկանիշավորման ["uniRank™"](#) հարթակի՝ ՀՀ բուհերի շարքում զբաղեցնում է 2-րդ տեղը: Ի դեպ, Instagram-ում հետադարձ կապը ապահովվում է ոչ միայն անձնական հաղորդագրությունների, այլ նաև սոցցանցի ընձեռած գործիքներով՝ պարբերաբար անցկացվող հարցումների միջոցով:

Հետադարձ կապի՝ վերը նշված մեխանիզմից ներքին և արտաքին շահառուների բավարարվածությունը կամ դժգոհությունը պարզելու և արդեն առկա մեխանիզմները բարելավելու նպատակով, ԱՀՀԿԿ-ի կողմից պարբերաբար հարցումներ է ուղարկվում շահառուներին, որոնց արդյունքները ներկայացնենք ստորև.



ԱՀՀԿԿ-ում ձևավորվել է մոնիթորինգի թիմ, որի կողմից ամեն շաբաթ քննարկվում են հետադարձ կապի միջոցով ստացված արտաքին և ներքին շահառուներին հուզող հարցերը:

Հարցումների վերլուծության արդյունքում պարզվել է, որ ուսանողներից շատերը դժգոհում են, որ քննությունների, դասերի ժամանակացույցները ժամանակին չեն տեղադրվում կայքում: Չնայած կայքում

համապատասխան բաժիններ են հատկացված դասատախտակի ու քննատախտակի թարմացման համար, բայց ուսանողներն իրենց ֆակուլտետներից են տեղեկանում ժամանակացույցների մասին: Ուսանողներին հուզող հարցերի շարքում մեծ թիվ են կազմում նաև ընդունելությանը, զեղչային համակարգին, ավարտական աշխատանքների և մագիստրոսական թեզերի պաշտպանության ժամանակացույցներին, դիպլոմների հանձնման ժամանակացույցին, կրթական գործընթացին, կազմակերպվող միջոցառումներին վերաբերող հարցերը:

Առավել մեծ հետաքրքրություն ներկայացնող թեմաների մասին բաժնի կողմից պատրաստվում են իրազեկող տեսանյութեր, հոլովակներ, հոդվածներ և ֆոտոռեպորտաժներ, որոնք տարածվում են սոցիալական հարթակներում, ինչպես նաև ՋԼՄ-ներում:

ԱՀՀԿԿ-ն կատարում է լրատվամիջոցներում համալսարանի ընդհանուր գործունեությանը վերաբերող հրապարակումների ու հեռարձակված նյութերի հավաքագրում, ուսումնասիրություն և վերլուծություն: Կատարված մոնիթորինգի արդյունքում անհրաժեշտ է համարվել կազմակերպել մամուլի ասուլիսներ, որոնց ընթացքում տրվել են հասարակության ավելի լայն շերտերին հուզող հարցերի պատասխանները /[www.youtube.com/watch?v=5RJN9hLUMFg](http://www.youtube.com/watch?v=5RJN9hLUMFg), [www.youtube.com/watch?v=5La5MoChE-I](http://www.youtube.com/watch?v=5La5MoChE-I), [www.youtube.com/watch?v=OWO4FdGMI9g](http://www.youtube.com/watch?v=OWO4FdGMI9g), [www.youtube.com/watch?v=4RARQUd4Efw](http://www.youtube.com/watch?v=4RARQUd4Efw), [www.youtube.com/watch?v=jwa6jkXKfXY&t=218s](http://www.youtube.com/watch?v=jwa6jkXKfXY&t=218s), [www.youtube.com/watch?v=xVQLdZg-GAM&t=5s](http://www.youtube.com/watch?v=xVQLdZg-GAM&t=5s), <https://www.youtube.com/watch?v=v5NL8StQpAU&t=25s/>:

ԱՀՀԿԿ-ն փորձում է անընդհատ կատարելագործել հասարակայնության հետ կապերի հաստատման մեխանիզմներն ու հետադարձ կապի ապահովման գործիքները՝ ձեռքը պահելով անընդհատ զարգացող թվային մեդիայի ու PR տեխնոլոգիաների զարկերակին: ԱՀՀԿԿ-ի աշխատակիցները պարբերաբար մասնակցում են վերապատրաստման դասընթացների՝ ոլորտի առաջավոր փորձը ՇՊՀ-ում կիրառելու համար, թարմացվում է նյութատեխնիկական բազան, ներդրվում են PR տեխնոլոգիաների նոր մեխանիզմներ: Մասնավորապես, ERASMUS+ BOOST ծրագրի շրջանակներում կենտրոնի աշխատակիցները Իսպանիայի Ռովիրա և Վիրջիլի համալսարանում մասնակցել են միջազգայնացմանն ուղղված հաղորդակցության ռազմավարության մշակման թրեյնինգին, փորձով փոխանակվել են մի շարք երկրների առաջատար համալսարանների հաղորդակցության մասնագետների հետ, ինչը հնարավորություն կտա բենչմարքինգ իրականացնելու հետագա աշխատանքների ընթացքում:

<b>ՉԱՓՈՐՈՇԻՉ</b> դ. ՄՈՒՀ-ում գործում են հասարակությանը գիտելիքի (արժեքների) փոխանցման մեխանիզմներ:	
Հիմքեր	ՇՊՀ-ում ակադեմիական խորհրդատվությունների կառավարման աշխատակարգ ՇՊՀ-ի զարգացման 2015-2019 թթ. ՌԾ <i>Վերլուծել հաստատության կողմից լրացուցիչ կրթական և խորհրդատվական ծառայությունների իրականացման արդյունավետությունը և արդիականությունը: Հիմնավորել մոտեցումը /կատարել համառոտ մեջբերումներ համապատասխան հիմքերից/:</i>

Լինելով ՇՄ-ի ուսումնագիտական և մարզամշակութային ուրույն կենտրոն՝ ՇՊՀ-ն առանձնակի ուշադրություն է դարձնում հասարակությանը մատուցվող ծառայությունների, գիտելիքի, արժեքների փոխանցման հարցերին:

Լրացուցիչ ու շարունակական կրթությունը համարելով հասարակական բարիք ու արժեք՝ ՇՊՀ-ն իրականացնում է մասնագիտական խորհրդատվություններ: Այս առումով առանձնանում են ինչպես մասնագիտական ամբիոնները, այնպես էլ ԳՈՒԽՆՏՏԿ-ն: Վերջինիս կողմից [ՇՊՀ-ում ակադեմիական խորհրդատվությունների կառավարման աշխատակարգի](#) համաձայն մասնագետների ընտրությամբ պարբերաբար անցկացվում են մասնագիտական խորհրդատվություններ՝ դրանցում ներգրավելով բուհի ներքին շահառուներին: Մասնավորապես համակարգային (ընդհանրական) կոմպլեքսային վրա հիմնված խորհրդատվությունները կարող են խթան հանդիսանալ փոքր ձեռնարկատիրական նախաձեռնությունների զարգացման համար, որոնցում ակտիվ դերակատարները կարող են լինել ուսանողները: Խորհրդատվություններից գոհունակության վերաբերյալ հարցումներ են անցկացվել ԳՈՒԽՆՏՏԿ-ի կողմից /հիմքերը՝ ԳՈՒԽՆՏՏԿ-ում/, միաժամանակ հարցաթերթիկ է մշակվել ԳՔՈԱԿԿ-ի կողմից, որով հետազոտություն կիրականացվի այդ գործընթացներից գոհունակության վերաբերյալ:

Հանրակրթական հաստատությունների շրջանավարտների, դիմորդների համար բուհի կողմից կազմակերպվում և անցկացվում են մասնագիտական կողմնորոշման նպատակով խորհրդատվություններ, ինչպես նաև լրացուցիչ դասընթացներ՝ նախապատրաստելով բուհական ընդունելության քննություններին: ՇՊՀ-ն մատուցում է նաև սոցիալ-հոգեբանական ծառայություններ սոցիալապես խոցելի խմբերի համար:

Սոցիալ-տնտեսական զարգացումների արդյունքում ստեղծված իրավիճակով պայմանավորված փոխվել է հասարակական պահանջն ու վերաբերմունքը կրթության, հատկապես բարձրագույն կրթության նկատմամբ: Մասնագիտական գիտելիքներ ստանալու

միջոց լինելուց բացի՝ կրթությունն այսօր սոցիալականացման, անձնական ու մասնագիտական մրցունակության ապահովման կարևոր գործոն է դարձել: Մյուս կողմից՝ առանձնակի կարևորություն են ստացել այնպիսի մասնագիտություններ, ինչպիսիք են «Սոցիալական աշխատանքը», «Սոցիալական մանկավարժությունը», «Ներառական կրթության կազմակերպումը», «Կիրառական հոգեբանությունը», «Զբոսաշրջությունն ու միջմշակութային հաղորդակցումը», «Տեղեկատվական տեխնոլոգիաները», «Կառավարումը» և այլն: Նկատի ունենալով այս իրողությունը՝ ՇՊՀ-ն համապատասխան ոլորտներում վերապատրաստման դասընթացներ է կազմակերպում և իրականացնում ինչպես միջազգային համագործակցության, այնպես էլ դրամաշնորհային ծրագրերի շրջանակներում:

Սակայն պետք է նշել, որ հասարակությանը մատուցվող կրթական ու խորհրդատվական ծառայությունների կազմակերպումն ու իրականացումը միշտ չէ, որ պայմանավորված են լինում հասարակական պահանջի ուսումնասիրման ու բավարարման անհրաժեշտությամբ, երբեմն դրանք կրում են ոչ պարբերական, ոչ հետևողական ու շարունակական բնույթ՝ առանց հետադարձ կապի միջոցով շահառուների դիտարկումների ու առաջարկությունների հաշվառման:

ՊԴԿ-ի ներկայացուցիչները պարբերաբար մասնակցում են մարզի հեռուստառադիո-ընկերությունների հաղորդաշարերին և նյութեր տպագրում թերթերում և ամսագրերում /հիմք՝ հետազոտություն՝ ըստ ՊԴ համակազմի գործունեության որակի արդյունավետության վարկանիշային տարեկան գնահատման ձևաթերթի/:

Իրականացված աշխատանքների արդյունքում անհրաժեշտություն է առաջացել մշակել և ներդնել ինչպես հասարակության կրթական և խորհրդատվական կարիքների ու պահանջումների բացահայտման և ուսումնասիրման մեխանիզմներ, այնպես էլ՝ արդեն մատուցված ծառայություններից շահառուների բավարարվածության աստիճանը, նրանց դիտարկումներն ու առաջարկությունները պարզոգ գործիքակազմ:

*Ներկայացնել քաղաքացի դաստիարակելու գործում հաստատության ունեցած դերն ու կատարած ներդրումները: Նշել հիմնական ձեռքբերումներն ու խոչընդոտները:*

Մեծ կարևորություն ունեն նաև գիտաժողովներն ու գիտական սեմինարները: ԳՔՈԱԿԿ-ի կողմից կազմակերպվել են հանրապետական և միջազգային գիտաժողովներ, համակարգվել ամբիոններում գիտական սեմինարների անցկացման գործընթացը: ՇՊՀ-ի Գիտական տեղեկագրում գիտական հոդվածները անվճար են տպագրվում (մանրամասն՝ 6-րդ չափանիշում), սա մեծ նշանակություն ունի ոչ միայն բուհի, այլև ՇՄ-ի, ինչու չէ նաև հանրապետության գիտական ներուժի համար:

ԳՈԻԽՆՍՏԿ-ի կողմից կազմակերպվում է գրքերի քննարկում, որի գլխավոր նպատակը գրքի հանդեպ հետաքրքրության առաջացումն է և, իհարկե, համալսարանի ներքին շահակիցների ակտիվացումը՝ նախաձեռնողականության ցուցաբերման, նոր սոցիալական ցանցերի ձևավորման միջոցով: Բանախոսի դերում հանդես է եկել ոչ միայն համալսարանի դասավանդողը, այլև ուսանողը: Այս մասին հրապարակված է ՇՊՀ-ի կայքէջի ԳՈԻԽՆՍՏԿ-ի «Միջոցառումներ» բաժնում <http://shsu.am/entertainments-library/>: Միջոցառմանը մասնակցելու համար առկա է առցանց գրանցվելու հնարավորություն: Բացի այդ, նույն կենտրոնում ուսանողների առաջարկությամբ և անմիջական մասնակցությամբ ստեղծվել է «Հեքիաթասեր» վերլուծական ակումբ և 2018-2019 ուստարում կազմակերպվել է 5 հեքիաթի քննարկում: Հեքիաթները քննարկվել են մասնագիտական գիտելիքների կիրառման խթանման մեթոդներով:

<i>Ուժեղ կողմեր</i>	<i>Թույլ կողմեր</i>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Հաշվետվողականության հստակ քաղաքականության առկայություն:</li> <li>• ՇՊՀ-ում համապատասխան կառուցվածքային ստորաբաժանման առկայություն:</li> <li>• Պաշտոնական կայքէջի, սոցիալական ցանցերում էջերի առկայություն:</li> <li>• Համապատասխան կարողություններով և հմտություններով մասնագետների առկայություն:</li> <li>• Համագործակցություն մարզային լրատվամիջոցների, ՋԼՄ-ների, արտասահմանյան ու տեղական առաջատար բուհերի և համապատասխան կազմակերպությունների հետ:</li> <li>• Այս ոլորտին առնչվող միջազգային դրամաշնորհային ծրագրերում ՇՊՀ-ի ներգրավվածություն:</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Հասարակությանը մատուցվող լրացուցիչ ծառայությունների ոչ համակարգված իրականացում:</li> <li>• Հասարակությանը մատուցվող լրացուցիչ ծառայությունների գնահատման ու հետադարձ կապի ապահովման մեխանիզմների անկատարություն:</li> <li>• Հասարակությանը մատուցվող լրացուցիչ ծառայությունների գծով պահանջարկի ուսումնասիրման քաղաքականության ու ընթացակարգերի բացակայություն:</li> </ul>
<i>Հնարավորություններ</i>	<i>Վտանգներ</i>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Լրացուցիչ կրթական ու խորհրդատվական ծառայությունների պահանջ:</li> <li>• Ոչ ֆորմալ կրթության ու վերապատրաստումների նկատմամբ սոցիալական պահանջարկի աճ:</li> <li>• Հասարակությանը մատուցվող լրացուցիչ կրթական ու խորհրդատվական ծառայությունների իրականացման համար դրամաշնորհային ծրագրերի առկայություն:</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Ոչ ֆորմալ, ինֆորմալ կրթության ու վերապատրաստումների վերջնարդյունքների ճանաչման օրենսդրական դաշտի անկատարություն/բացակայություն:</li> <li>• Լրացուցիչ կրթական ու խորհրդատվական ծառայություններ ստանալու համար ՇՄ-ի բնակչության սոցիալական անապահով վիճակի առկայություն:</li> </ul>

***Թույլ կողմերի և վտանգների հաղթահարման պլանավորվող ուղիներ***

1. Հասարակությանը մատուցվող կրթական ու խորհրդատվական ծառայությունների կազմակերպման ու իրականացման ընթացակարգերի մշակում:
2. Կրթական և խորհրդատվական ծառայությունների գծով հասարակական պահանջարկի ուսումնասիրման քաղաքականության և ընթացակարգերի մշակում:
3. Հասարակական ակտիվացմանն ու ներգրավվածության բարձրացմանն ուղղված աշխատանքների ակտիվացում և բազմազանեցում:

**IX. ԱՐՏԱՔԻՆ ԿԱՊԵՐԸ ԵՎ ՄԻՋԱԶԳԱՅՆԱՑՈՒՄԸ**

**ՉԱՓԱՆԻՇ:** *Արտաքին կապերի միջոցով ՄՈՒՀ-ը խրախուսում է փորձի փոխանակումը և զարգացումը՝ նպաստելով հաստատության միջազգայնացմանը:*

Բուհի [ՈԾ](#)-ում որպես տեսլական նշված է. «Դառնալ հաստատություն, որի գործունեությունը միտված է եվրոպական կրթական համակարգին ինտեգրմանը և գիտակրթական համակարգի միջազգայնացմանը»: Իսկ որպես նպատակ՝ «Արտաքին կապերի համակողմանի զարգացմանը, փորձի փոխանակմանը և բուհի միջազգայնացմանը նպաստող գործունեության ապահովում»:

**ՉԱՓՈՐՈՇԻՉ ա.** Փորձի փոխանակմանը, զարգացմանը և միջազգայնացմանը նպաստող միջավայր ստեղծելու նպատակով ՄՈՒՀ-ում գործում է արտաքին կապերի հաստատումը խրախուսող քաղաքականություն ու ընթացակարգեր:

ՇՊՀ-ի ԱՀՀԿԿ-ի կանոնակարգի նախագիծ, ՇՊՀ-ի զարգացման 2015-2019 թթ. ՌԾ Հիմքեր ՇՊՀ-ի զարգացման 2015-2019 թթ. ՌԾ-ի աշխատանքային պլան, ԱՀՀԿԿ-ի հաշվետվությունները

*Վերլուծել փորձի փոխանակմանը, զարգացմանը և միջազգայնացմանը նպաստող քաղաքականության ու ընթացակարգերի արդյունավետությունը: Հիմնավորել մոտեցումը /կատարել համառոտ մեջբերումներ համապատասխան հիմքերից/:*

ՇՊՀ-ի արտաքին համագործակցության, միջազգայնացման ուղղությամբ աշխատանքների կազմակերպման ու իրականացման առաջին փուլ կարելի է համարել 1990-ականների երկրորդ կեսից սկսված գործունեությունը, երբ բուհն ընդգրկվեց Եվրամիության կողմից ֆինանսավորվող TEMPUS ծրագրի աշխատանքներում: TEMPUS ծրագրերի շրջանակներում համագործակցության ցանցերում ընդգրկված էին թե՛ հայաստանյան, և թե՛ եվրոպական բուհեր ու կրթական ոլորտի այլ կազմակերպություններ, ինչը նպաստում էր լավագույն փորձի փոխանակման միջոցով արտաքին համագործակցության և միջազգայնացման միջավայր ու մշակույթ ստեղծելուն: Դրանով պայմանավորված՝ արտաքին համագործակցության և միջազգայնացման հարցերը, որպես առաջնահերթություններ, ընդգրկվել են բուհի [ՌԾ](#)-ում:

Ինչպես առհասարակ բուհական համակարգի բարեփոխումների, այնպես էլ մասնավորապես արտաքին համագործակցության և միջազգայնացման ուղղությամբ իրականացվող աշխատանքների արդյունավետության ապահովման առաջնային նախապայմաններից մեկը գործունեության ինստիտուցիոնալացումն ու համապատասխան կառուցվածքային ստորաբաժանման գործունեությունը կանոնակարգող իրավական ակտերի և տարեկան հաշվետվությունների առկայությունն է, ինչպես նաև դրանց շարունակական վերանայումն ու բարելավումը: Այս առումով, որպես հիմնական փաստաթուղթ, ամենից առաջ առանձնանում են համալսարանի զարգացման ՌԾ-ն ու դրան համապատասխան [աշխատանքային պլանը](#): Դրանցում ընդհանուր կերպով սահմանված են ՇՊՀ-ի գործունեության այս ոլորտի նպատակներն ու խնդիրները, ինչպես նաև դրանց իրականացմանն ուղղված գործողությունները: Մասնավորապես՝ որպես խնդիրներ առանձնացված են հետևյալները.

1. Բարելավել արտաքին կապերին և միջազգայնացմանը նպաստող ընթացակարգերը և մեխանիզմները:
2. Մշակել և ներդնել արտաքին կապերի բաժնի ՈԱՔ և ընթացակարգեր:
3. Վերանայել և բարելավել արտաքին կապերի բաժնի գործունեությունը կարգավորող ընթացակարգերը:

Ինչպես նշված խնդիրների լուծմանն ուղղված, այնպես էլ առհասարակ բուհի միջազգայնացմանը նպաստող գործողությունները հիմնականում իրականացվել են միջազգային համագործակցության TEMPUS, ERASMUS MUNDUS, ERASMUS+ ծրագրերի շրջանակներում:

1997-2002 թթ. TEMPUS երկու ծրագրերով մշակվել և մասնակից բուհերում ներդրվել է հեռաուսուցման և բաց ուսուցման համակարգերը և դրանց առանձին տարրերի կիրառմամբ անցկացվել մասնագիտական վերապատրաստման դասընթացներ սոցիալական աշխատանքի գծով: Այդ աշխատանքների արդյունքում ՇՊՀ-ում հիմնվել է սոցիալական աշխատանքի կրթական կենտրոն և ներդրվել «Սոցիալական աշխատանք» մասնագիտության ԲԿԾ-ն:

2007-2012թթ. իրականացված ERASMUS MUNDUS «Արտաքին համագործակցության պատուհան» ծրագիրը հնարավորություն է տվել ՇՊՀ-ի ՊԴ ու վարչական կազմերին, ինչպես նաև ուսանողներին կարճաժամկետ ու երկարաժամկետ դասախոսական, հետազոտական

աշխատանքներ իրականացնել կամ ուսումնառությունը շարունակել եվրոպական գործընկեր համալսարաններում՝ նպաստելով միջազգային համագործակցության շրջանակների ընդլայնմանն ու բազմազանեցմանը: Այդ ծրագրի շրջանակներում ՇՊՀ-ն նաև հյուրընկալել է ֆրանսիական գործընկեր համալսարանի 1 ուսանողի՝ բակալավրի կրթական ծրագրով:

2010-2013թթ. TEMPUS-ի շրջանակներում իրականացված երկու ծրագրեր՝ DIUS և PICQA, հնարավորություն տվեցին մշակել ու ներդնել բուհի ինքնավերլուծության և որակի ապահովման ներքին համակարգեր, ՇՊՀ-ում հիմնել ՈԱ կենտրոն: Այդ աշխատանքների արդյունավետության գնահատման առանցքային ցուցիչներից մեկն այն է, որ 2014-2015 թթ. ՇՊՀ-ն կարողացավ պատրաստել ինքնավերլուծության զեկույցը և 2016-ին ստանալ ինստիտուցիոնալ հավատարմագրում՝ չորս տարի ժամկետով:

2012-2015թթ. ՇՊՀ-ն մասնակցեց TEMPUS ևս երեք ծրագրերի՝ HEN-GEAR, ARARAT, SuToMa: Դրանցից առաջին երկուսով կատարվեցին ուսանողների և շրջանավարտների սվյալների բազայի ստեղծման, գործատուների հետ ինստիտուցիոնալացված համագործակցություն իրականացնելու աշխատանքներ: Դրանց արդյունքում ՇՊՀ-ում հիմնվեց Բուհ-գործատու համագործակցության կենտրոնը: Իսկ երրորդ ծրագիրն ուղղված էր կայուն զբոսաշրջության զարգացման դասընթաց մշակելու աշխատանքներին, ինչը հնարավորություն տվեց ՇՊՀ-ում ներդնել համապատասխան մագիստրոսական ծրագիր:

Միջազգային համագործակցության մեկ այլ ծրագիր (ARMENQA) իրականացվեց 2013-2016թթ.-ի ընթացքում, որի հիմնական նպատակն էր մշակել ու ներդնել որակավորումների ազգային և ոլորտային շրջանակներ ՀՀ-ում: ՇՊՀ-ն մասնակցեց կրթության գծով որակավորման շրջանակի մշակման աշխատանքներին: Ծրագրի շրջանակներում ստեղծված ձեռնարկների և ուղեցույցների հիման վրա ՇՊՀ-ում վերանայվեցին ու լրամշակվեցին գրեթե բոլոր ՄԿԾ-ները՝ առանձնահատուկ ուշադրություն դարձնելով կրթական վերջնարդյունքների և համապատասխան մասնագիտական ու ընդհանրական կոմպետենցիաների սահմանման հարցերին:

Միջազգային համագործակցության շրջանակներում նոր դասընթացներ և ՄԿԾ-ներ մշակելու և ներդնելու առումով առանձնանում է ERASMUS+ շրջանակներում 2017-2020թթ. իրականացվող «Բիոարտադրանքի գիտությունների և տեխնոլոգիաների հայկական զերազանցության ցանցի ստեղծում»-ABioNet ծրագիրը: Վերջինս հնարավորություն է տվել ձեռք բերել և տեղադրել ժամանակակից հզոր կենսաբանական լաբորատորիայի անրաժեշտ սարքավորումներ, ինչպես նաև մշակել «Կենսատեխնոլոգիա» մասնագիտության գծով մագիստրոսական ծրագիր, որն իր առաջին ուսանողներին կընդունի 2020-2021 ուստարում:

Համալսարանների միջազգայնացման առումով առանձնահատուկ նշանակություն ունեն ERASMUS+ «Հայաստանում բարձրագույն կրթության միջազգայնացման ռազմավարության և մարքեթինգի խթանում»-BOOST ծրագրի (2016-2019թթ.) շրջանակներում իրականացվող աշխատանքները, որոնց մասնակցում է նաև ՇՊՀ-ն: Շնորհիվ այդ ծրագրի՝ մասնակից բուհերի ու այլ կազմակերպությունների կողմից մշակվել է ՀՀ բարձրագույն կրթության և հետազոտության միջազգայնացման ազգային ռազմավարության նախնական տարբերակը, ինչի հիման վրա բուհերն առաջիկայում պիտի կազմեն իրենց միջազգայնացման ռազմավարական ծրագրերը: Մասամբ պայմանավորված այս հանգամանքով, մասամբ նաև նրանով, որ վերջին տարիների ընթացքում ՇՊՀ-ն նոր՝ համալսարանի կարգավիճակ ստացավ և շարունակաբար իրականացվում էին կառուցվածքային փոփոխություններ,

առայժմ արտաքին համագործակցության և միջազգայնացման ռազմավարությունը, դրանից բխող ընթացակարգերն ու ծրագրերը գտնվում են մշակման փուլում:

ԱՀՀԿԿ-ի կողմից մշակվել է իր գործունեությունը կարգավորող կանոնակարգ, ինչը համապատասխան հանձնախմբում քննարկվելուց հետո հետո կներկայացվի բուհի ԳԽ-ի հաստատմանը:

<b>ՉԱՓՈՐՈՇԻՉ ք.</b> ՄՈՒՀ-ի արտաքին կապերի և միջազգայնացման ապահովման ենթակառուցվածքը երաշխավորում է կանոնակարգված գործընթաց:	
Հիմքեր	ՇՊՀ-ի ԱՀՀԿԿ-ի կանոնակարգի նախագիծ, ՇՊՀ-ի ՈԱԿՀ, ԱՀՀԿԿ-ի հաշվետվություններ
<i>Վերլուծել ՄՈՒՀ-ի արտաքին կապերի և միջազգայնացման ապահովման ենթակառուցվածքի աշխատանքների արդյունավետությունը: Հիմնավորել մոտեցումը /կատարել համառոտ մեջբերումներ համապատասխան հիմքերից/:</i>	

ՇՊՀ-ում արտաքին կապերի և միջազգայնացման գործընթացները համակարգող առաջին ենթակառուցվածքը՝ Արտաքին կապերի և բարեփոխումների բաժինը հիմնվել է դեռևս 2005թ.-ին: 2013 թ.-ից այն վերափոխվել է Արտաքին կապերի բաժնի, 2017 թ.-ից՝ Գիտական քաղաքականության և արտաքին համագործակցության կենտրոն: Վերջիններիս աշխատանքների շնորհիվ ՇՊՀ-ն մասնակցել է միջազգային համագործակցության ավելի քան 10 ծրագրերի, որոնք իրականացվել են Եվրամիության TEMPUS, ERASMUS MUNDUS, ERASMUS+ ծրագրերի շրջանակներում: Այդ աշխատանքների արդյունքում ՇՊՀ-ում ստեղծվել է բավականին հարուստ նյութատեխնիկական բազա ու վերապատրաստված աշխատակազմ, ներդրվել են արդիական այնպիսի մասնագիտություններ, ինչպիսիք են սոցիալական աշխատանքը, կայուն տուրիզմի զարգացումը, մշակվել է կենսատեխնոլոգիայի մագիստրոսական ծրագիրը, որը կներդրվի 2020-2021 ուստարվանից: Հիմնվել են կառուցվածքային նոր ստորաբաժանումներ՝ ՈԱԿ /այժմ՝ ԳՔՈԱԿԿ/, Բուհ-գործատու համագործակցության կենտրոնը /այժմ՝ Ուսանողների աջակցության, բուհ-գործատու համագործակցության բաժին/, Սոցիալական աշխատանքի կրթական կենտրոնը /այժմ՝ Հոգեբանության, սոցիոլոգիայի և սոցիալական աշխատանքի ամբիոն/, որոնք, պայմանավորված ՇՊՀ-ի կառուցվածքային փոփոխություններով, այսօր մասնակի կարգավիճակային փոփոխությունների ու վերակազմավորումների են ենթարկվել՝ կրելով նախնական գործառույթները:

2018 թ.-ից արտաքին կապերի և միջազգայնացման գործընթացները համակարգում է ԱՀՀԿԿ-ն, որի աշխատանքները համակարգում է տնօրենը: Կենտրոնն ունի ևս 6 աշխատակից, նրանցից երկուսն ընդգրկված են արտաքին համագործակցության և դրամաշնորհային ծրագրերի համակարգման ու իրականացման, երկուսը՝ հասարակայնության հետ կապերի ապահովման աշխատանքներում, մեկը պատասխանատու է կայքի աշխատանքների համար, իսկ մեկը օպերատոր է: Կենտրոնի գործունեության հիմնական նպատակն է՝ արտաքին համագործակցության, ՇՊՀ-ի միջազգայնացման, հասարակական պատասխանատվության ու տեսանելիության ապահովման գործընթացի կազմակերպումը, իրականացումն ու համակարգումը: Այս նպատակով պայմանավորված՝ կենտրոնի գործառույթներն են.

1. Մշակել և ներդնել ՇՊՀ-ի արտաքին համագործակցությանն ու միջազգայնացմանն ուղղված ռազմավարություն, համապատասխան ընթացակարգեր և համակարգել դրանց իրականացման գործընթացը:

2. Իրազեկել ՇՊՀ-ի կառուցվածքային ստորաբաժանումներին հանրապետական ու միջազգային համագործակցության դրամաշնորհային ծրագրերի մասին:
3. Աջակցել ՇՊՀ-ի ներքին շահառուներին ակադեմիական շարժունության և փոխանակման ծրագրերին դիմելու, մասնակցելու գործընթացում:
4. Հասարակությանն իրազեկել ՇՊՀ-ի հիմնական նպատակների ու գործառույթների, գործունեության ոլորտների, իրականացված ու նախատեսվող գործողությունների մասին:
5. Լուսաբանել ու խթանել ՇՊՀ-հասարակություն կապերի ընդլայնմանն ու բազմազանեցմանը, ինչպես նաև դրա իրականացման որակի բարելավմանը:
6. Արձագանքել հետադարձ կապի միջոցով ներքին ու արտաքին շահառուներից և շահակիցներից ստացված հաղորդագրություններին ու հարցումներին:
7. Մասնակցել ՇՊՀ-ի ինքնավերլուծության, հավատարմագրման գործընթացներին:

Կենտրոնն այժմ համակարգում է ERASMUS+ ծրագրի շրջանակներում իրականացվող երկու ծրագրերի աշխատանքները, որոնցից մեկի՝ BOOST-ի հիմնական նպատակը ՀՀ բարձրագույն կրթության և հետազոտության ազգային ռազմավարության մշակումն ու ներդրումն է: Իսկ մյուսինը՝ կենսատեխնոլոգիաների հայկական գերազանցության ցանցի հիմնումը և «Կենսատեխնոլոգիա» մասնագիտության գծով մագիստրոսական ծրագրի ներդրումը: Կենտրոնն ակտիվ և բավականին արդյունավետորեն մասնակցում է վերոնշյալ ծրագրերի աշխատանքային փաթեթներով նախատեսված գործողությունների իրականացմանը: Մասնավորապես՝ եվրոպական գործընկեր համալսարաններում անցկացված վերապատրաստումներից հետո համապատասխան ուսումնական նյութերի հիման վրա կազմակերպվել ու անցկացվել են վերապատրաստումներ ՇՊՀ-ի և Գյումրիում գտնվող մյուս բուհերի աշխատակիցների և ուսանողների համար, որտեղ ներկայացվել է ինչպես արտասահմանյան առաջատար համալսարանների փորձը, այնպես էլ ՇՊՀ-ում իրականացված աշխատանքները բուհերի միջազգայնացման, կենսատեխնոլոգիաների ներդրման ու կիրառման ուղղությամբ:

Կենտրոնի աշխատանքային խմբերը պարբերաբար մասնակցել են բարձրագույն կրթության միջազգայնացման ազգային ռազմավարության մշակման, համապատասխան ցուցիչների առանձնացման ու դրանց բնութագրիչների սահմանման աշխատանքներին:

Կազմվել և թարգմանվել է անգլերեն ABioNet ծրագրով նախատեսված «Կենսատեխնոլոգիա» մասնագիտության ՄԿԾ-ն՝ առարկայական նկարագրերով ու կրթական վերջնարդյունքներով, ինչը հնարավորություն կտա դիմելու ՀՀ ԿԳՄՍՆ՝ համապատասխան լիցենզիա ստանալու և ԿԾ-ն իրականացնելու համար:

**ՉԱՓՈՐՈՇԻՉ գ. ՄՈՒՀ-ն արդյունավետորեն համագործակցում է տեղական և միջազգային հաստատությունների և կառույցների հետ:**

Հիմքեր Արտաքին կապերի և միջազգայնացմանը վերաբերող համաձայնագրերը  
 Արտաքին կապերը և միջազգայնացումը արտացոլող հիմքեր

*Ներկայացնել վերջին 3 տարիներին արտաքին կապերի և միջազգայնացման գործընթացներում հաստատության հիմնական նվաճումները, համաձայնագրերի չգործելու պատճառները: Վերլուծել ՄՈՒՀ-ի համագործակցության արդյունավետությունը: Հիմնավորել մոտեցումը /կատարել համառոտ մեջբերումներ համապատասխան հիմքերից/:*

ՇՊՀ-ի արտաքին համագործակցության և միջազգայնացման ուղղությամբ իրականացվող աշխատանքներն ընթացել են հիմնականում TEMPUS, ERASMUS MUNDUS, ERASMUS+ ծրագրերի շրջանակներում՝ ընդգրկելով թե՛ բուհերի կարողությունների զարգացման և թե՛

ակադեմիական շարժունության ու փոխանակումների ոլորտները: Մասնավորապես՝ վերջին 3 տարիների ընթացքում ՇՊՀ-ն մասնակցել է բուհերի կարողությունների զարգացմանն ուղղված միջազգային համագործակցության 3 ծրագրերի՝ *ARMENQA*, *BOOST*, *ABioNet* /մանրամասները՝ սույն չափանիշի ա չափորոշչում/:

ՇՊՀ-ն մասնակցում է նաև ակադեմիական շարժունության և փոխանակումների ERASMUS+ KA1 ծրագրի աշխատանքներին՝ համագործակցելով Ռումինիայի Կլուժ Նապոկայի, Յոհան Կուզայի, ինչպես նաև Իսպանիայի Վալլադոլիդի և Անգլիայի Քիլի համալսարանների հետ: Այդ համագործակցությունն իրականացվում է կնքված երկկողմ պայմանագրերի շրջանակներում և նախատեսում է ինչպես արտագնա, այնպես էլ ներգնա շարժունություն ուսանողության, պրոֆեսորադասախոսական և վարչական կազմերի համար: Մինչև այժմ նշված ծրագրերի շրջանակներում ՇՊՀ-ն ունեցել է արտագնա շարժունությամբ 15 ուսանող, 13 ՊԴ ու 4 վարչական աշխատակից, ինչպես նաև ներգնա շարժունությամբ 1 ուսանող և 2 ՊԴ կազմի ներկայացուցիչ: Ինչպես արտագնա, այնպես էլ ներգնա շարժունության մասնակիցների հետ ՇՊՀ-ի ԱՀՀԿԿ-ն համապատասխան աջակցող ու խորհրդատվական աշխատանքներ է իրականացրել, որպեսզի նրանք ներկայանան նաև որպես ՇՊՀ-ի դեսպաններ հյուրընկալող և ուղարկող համալսարաններում:

ERASMUS+ ազգային գրասենյակի կողմից կազմակերպված տեղեկատվական օրերի ընթացքում Գյումրիում ու Երևանում քննարկվել են միջազգային համագործակցության նոր ծրագրերում ՇՊՀ-ի ներգրավման հարցերը Իսպանիայի մի շարք համալսարանների ու քոլեջների հետ:

2016 թ.-ի ԵՀՓԶ-ում, որպես դիտարկում, նշվել էր, որ բուհում միջազգայնացման գործընթացն իրականացվում է միայն արտաքին ֆինանսավորման աղբյուրներ ունեցող ծրագրերի շրջանակներում, այլ ոչ թե սեփական նախաձեռնությամբ, ներդրումներով և ռեսուրսներով: Այս առումով դրականորեն են առանձնանում մի կողմից՝ Համաշխարհային բանկի ֆինանսավորմամբ և ՀՀ ԿԳ նախարարության «Կրթական ծրագրերի կենտրոն» ՕԻԳ-ի համակարգմամբ 2017-2019թթ.-ին ՇՊՀ-ում իրականացված «ՇՊՀ-ի հզորացման և կրթական ծառայությունների բազմազանեցման միջոցով տարածաշրջանային համաչափ զարգացման ապահովում»-ՆՈՐԿԵՆՏ ծրագիրը, որի բյուջեի 15 %-ը ՇՊՀ-ի համաֆինանսավորմամբ էր կազմված: Իսկ ծրագրով նախատեսված լրացուցիչ և շարունակական /ցկյանս/ կրթության կենտրոնի, դրա ռեսուրս կենտրոնի, ինչպես նաև ծրագրի աշխատասենյակի հիմնանորոգումն ամբողջությամբ իրականացվել է ՇՊՀ-ի կողմից:

Մյուս կողմից՝ որպես ԵՀՓԶ-ում նշված դիտարկման իրականացում, ՇՊՀ-ում ներդրվել և արդեն երրորդ տարին է, որ ընթանում են ներքին դրամաշնորհային ծրագրերի աշխատանքները, որոնք ամբողջովին ֆինանսավորվում են ՇՊՀ-ի կողմից: Դրանցում մասնակցությունն իրականացվում է մրցութային կարգով՝ ըստ համապատասխան կանոնակարգի: Մինչև այժմ շահել են 5 ծրագրեր, որոնցից 3-ն արդեն հաջողությամբ ավարտվել են, իսկ 2-ը դեռ շարունակվում են /մանրամասն՝ 6-րդ չափանիշում/:

Վերջին 3 տարիների ընթացքում ՇՊՀ-ն համագործակցության պայմանագրեր ու հուշագրեր է կնքել կամ վերակնքել ԵՄ, ՀՀ և ՌԴ մի շարք համալսարանների և այլ կազմակերպությունների հետ: Ներքոհիշյալ համալսարանների և այլ կազմակերպությունների մի մասի հետ էլ համագործակցությունն իրականացվում է այժմ շարունակվող ERASMUS+ միջազգային դրամաշնորհային ծրագրերի շրջանակներում:

2020 թ.-ի ERASMUS+ միջազգային համագործակցության KA1 (ICM) և KA2 (CBHE) ծրագրերին հայտադիմում ներկայացնելու կոնսորցիումում, որպես գործընկեր ընդգրկվելու համար, ՇՊՀ-ն հրավերներ է ստացել ևս 10 ատասանհմանյան և ՀՀ բուհերից:

**ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆՆԵՐ**

N	ԲՈՒՀԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄ	ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԻ ԺԱՄԿԵՏ
1.	Jade University of Applied Sciences (Germany)	2016-2021
2.	Euroacademy (Tallinn, Estonia)	2016-2021
3.	International University of Struga (Macedonia)	2016-2021
4.	University College of Teacher Education (Austria)	2017-2022
5.	Alecu Russo Balti State University (Moldova)	2017-2022
6.	Academy of Public Administration (Moldova)	2017-2022
7.	University of Pitesti (Romania)	2017-2022
8.	Technical University of Cluj Napoca(Romania)	2017-2021
9.	Royal Institute of Technology in Stockholm (KTH) (Sweden)	2016-2019
10.	Universitat Politecnica de Catalunya (Spain)	2016-2019
11.	Universitat Rovira I Virgil (Spain)	2016-2019
12.	Instituto Superior Tecnico (Portugal)	2016-2019
13.	Tallinna Tehnikaulikool (Estonia)	2016-2019
14.	Alexander Technological Educational Institute of Thessaloniki (Greece)	2017-2020
15.	Technische Universitate Dresden (Germany)	2017-2020
16.	Universidade Catolica Portuguesa (Portugal)	2017-2020
17.	Universita Degli Studi Di Teramo (Italy)	2017-2020
18.	Univetsity of Valladolid (Spain)	2018-2020, 2019-2022
19.	Keele University (GB)	2010-2019
20.	Alexandru Ioan Cuza Univetsity (Romania)	2015-2021

**ԱՊՀ ԵՐԿԻՐՆԵՐԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆՆԵՐ**

N	ԲՈՒՀԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄ	ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԻ ԺԱՄԿԵՏ
1.	Федеральное государственное бюджетное образовательное учреждение высшего профессионального образования - АГУ (Астрахань, РФ)	2015-2020
2.	Армавирский государственный педагогический университет (Армавир, РФ)	2015-2020
3.	Шадринский государственный педагогический институт (Шадринск, РФ)	2016-2021
4.	Липецкий государственный педагогический университет (Липецк, РФ)	2016-2021
5.	Казахский национальный педагогический университет им. Аббая (Алмата, Казахстан)	2015-2020
6.	Telavi State University after Iakob Gogigabashvili (Telavi, Georgia)	2016-2021
7.	Государственный гуманитарно-технологический университет (РФ)	2018-2023
8.	Российский Технологический Университет-МИРЭА (Москва)	2019

**ՀԱՅԱՍՏԱՆՅԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆՆԵՐ**

N	ԲՈՒՀԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄ
1.	Արցախի պետական համալսարան
2.	Հայաստանի պետական տնտեսագիտական համալսարան
3.	Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան
4.	Խ. Աբովյանի անվան հայկական պետական մանկավարժական համալսարան
5.	Հայաստանի ամերիկյան համալսարան
6.	Երևանի Կոմիտասի անվան պետական կոնսերվատորիա
7.	Ակադեմիական փոխճանաչման և շարժունության ազգային տեղեկատվական կենտրոն
8.	Երևանի պետական համալսարան
9.	ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղ

10.	Գործիսի պետական համալսարան
11.	Գավառի պետական համալսարան
12.	Հայաստանի պետական տնտեսագիտական համալսարան
13.	Հայաստանի պետական տնտեսագիտական համալսարանի Գյումրու մասնաճյուղ
14.	ՀՀ պետական կառավարման ակադեմիա

**ԱՅԼ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ**

N	ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ ԱՆՎԱՆՈՒՄ	ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԻ ԺԱՄԿԵՏ
1.	«Վիկտորյա» պատմամշակութային ՀԿ	2014-2019
2.	«Երիտասարդական նախաձեռնությունների կենտրոն» ՀԿ	2013-2018, 2019-2024
3.	«Նոր Լույս» ՀԿ	2016-2019
4.	Դասավանդիչ Հայաստան	2016-2026
5.	Դեպի Հայք	
6.	«Կանայք հանուն զարգացման» ՀԿ	2019-2020
7.	GREF կազմակերպություն	2018-2019
8.	Ջինիշյան հիշատակի հիմնադրամ	2016-2018

Պայմանագրերն ու հուշագրերը պահպանվում են ԱՀՀԿԿ-ում:

ՇՊՀ-ն բավականին արդյունավետ համագործակցություն է իրականացնում նաև ՀՀ-ում գործող ՌԴ Գիտության և մշակույթի ռուսական կենտրոնի Գյումրու մասնաճյուղի /ԳՄՌԿ/, Արաբական Միացյալ Էմիրությունների /ԱՄԷ/ և Չինաստանի /ՉԺՀ/ դեսպանատների հետ: ՇՊՀ-ում դասախոսությամբ հանդես են եկել ԱՄԷ դեսպանն ու պրոֆեսորդասախոսական կազմի ներկայացուցիչներ: ԳՄՌԿ-ի նախաձեռնությամբ ՇՊՀ-ում անցկացվել են իրազեկման օրեր, որտեղ ՌԴ-ի տարբեր համալսարանների ներկայացուցիչներ ծանոթացել են ՇՊՀ-ի ուսանողներին ու ՊԴ կազմին, ինչպես նաև ներկայացրել են իրենց բուհերը, դրանց ուսումնական ծրագրերն ու այնտեղ սովորելու հնարավորությունները: Նույն կենտրոնի կողմից կազմակերպվել են գիտական ու մշակութային միջոցառումներ, որոնց ակտիվ մասնակցություն է ունեցել ՇՊՀ-ն: Տեղեկատվությունը մշտապես տարածվում է ՇՊՀ-ի կայքէջի և Facebook-յան էջի միջոցով:

2018թ.-ին ՇՊՀ-ում անցկացված միջազգային գիտաժողովին մասնակցել են ՇՊՀ-ի արտասահմանյան գործընկեր համալսարանների ներկայացուցիչներ, ովքեր նույնպես յուրօրինակ դեսպաններ են ՇՊՀ-ի համար՝ իրենց բուհերում առավել հանգամանորեն իրազեկելով մեր բուհի մասին՝ նպաստելով վերջինիս միջազգայնացմանը:

<b>ԶԱՓՈՐՈՇԻՉ Պ. ՄՈՒՀ-ն ապահովում է ներքին շահակիցների օտար լեզվի իմացության անհրաժեշտ մակարդակ՝ միջազգայնացման արդյունավետությունը բարձրացնելու համար:</b>				
Հիմքեր	Ուսումնառողների և դասավանդողների օտար լեզուների մասնագիտական մակարդակի իմացությանը նպաստող մեխանիզմները, Օտար լեզուներով տեղեկատվական նյութերը			
Օտար լեզուներին տիրապետող դասավանդողների, վարչական աշխատողների տոկոսը վերջին 3 տարիների համար:				
	Աշխատակիցներ	2016-2017	2017-2018	2018-2019
1	ՊԴ կազմ	≈55%	≈55%	≈60%
2	Վարչական կազմ	-	≈90%	≈90%
3	ՈւՕ կազմ	-	≈70%	≈70%
Օտար լեզուներին տիրապետող ուսանողների տոկոսը վերջին 3 տարիների համար:				
	Ուսանողներ	2016-2017	2017-2018	2018-2019
1	Բակալավր	≈70%	≈70%	≈70%
2	Մագիստրոս	≈80%	≈80%	≈80%
3	Հետազոտող	≈100%	≈100%	≈95%
Օտարերկրյա ուսումնառողներին առաջարկվող օտար լեզուներով դասավանդվող դասընթացներ/ՄԿԾ-ներ և օտարերկրյա ուսանողների թիվ ըստ տարիների				

1	Դասընթացի կամ ՄԿԾ-ի անվանումը	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019
2	Անգլերեն լեզու և գրականություն	0	0	0	0	0
3	Թարգմանչական գործ՝ անգլերեն- հայերեն	0	0	0	0	0
4	Թարգմանչական գործ՝ անգլերեն- ռուսերեն	0	0	0	0	0
5	Միջմշակութային հաղորդակցում՝ ֆրանսերեն - հայերեն	0	0	0	0	0
6	Միջմշակութային հաղորդակցում՝ գերմաներեն - հայերեն	0	0	0	0	0
7	Ռուսաց լեզու և գրականություն	0	0	0	0	0
8	Հայկական ՁԼՄ-ների պատմություն	0	0	0	1	0
9	Առցանց լրատվամիջոցներ	0	0	0	1	0
10	Լրագրողական հմտություններ	0	0	0	1	0
11	Հեռուստալրագրություն	0	0	0	1	0
12	Օտար լեզու (անգլերեն)	0	0	0	1	0
13	Միջազգային լրագրություն և միջազգային կազմակերպում	0	0	0	1	0
14	ՁԼՄ-ների կարգավորումը և ինքնակարգավորումը	0	0	0	1	0
<b>Օտար լեզուներով դասավանդվող դասընթացներում/ՄԿԾ-ներում ներգրավված ուսանողների թիվը ըստ երկրների</b>						
	<b>Երկրներ</b>	<b>2014-2015</b>	<b>2015-2016</b>	<b>2016-2017</b>	<b>2017-2018</b>	<b>2018-2019</b>
1	Ռումինիա	0	0	0	1	0

*Ներկայացնել և վերլուծել վերոնշյալ գործընթացներում հաստատության վերջին 3 տարվա նվաճումները: Հիմնավորել մոտեցումը /կատարել համառոտ մեջբերումներ համապատասխան հիմքերից/:*

Գնահատելով և կարևորելով միջազգայնացման հարցում ներքին շահակիցների՝ օտար լեզվի իմացության անհրաժեշտ մակարդակի ապահովումը՝ ՇՊՀ-ն որոշակի աշխատանքներ է իրականացրել այդ ուղղությամբ: Մասնավորապես, 2014-2016 թթ. իր աշխատակիցների համար կազմակերպել էին անգլերենի լրացուցիչ դասընթացներ՝ բյուջեից միջոցներ տրամադրելով: Երկփուլ դասընթացների արդյունքում վերապատրաստվել է շուրջ 40 աշխատակից /մանրամասն՝ ԳԲՈԱԿԿ-ի՝ 2017-2018 ուստարվա հաշվետվություն/: Դրան գուզընթաց և դրանից հետո էլ աշխատակիցները մասնակցում էին այլ կազմակերպությունների կողմից կազմակերպվող վճարովի և անվճար դասընթացների:

Այնուհետև՝ մասնագիտական ամբիոնների և միջազգային տարբեր կազմակերպությունների հետ համագործակցության շնորհիվ կազմակերպվել են օտար լեզուների դասընթացներ: Մասնավորապես՝ Ճապոնիայի դեսպանության աջակցությամբ դրամաշնորհային ծրագրերի շրջանակներում ՇՊՀ-ում անցկացվեցին Ճապոներենի դասընթացներ, որոնց 3 տարվա ընթացքում մասնակցեցին շուրջ 65 շահառուներ: Այդ աշխատանքների շնորհիվ ՇՊՀ-ն այժմ ունի համապատասխան գրականություն, իսկ մասնակիցներից 1-ը ստացել է Ճապոներեն դասավանդելու իրավունք: Այժմ դեսպանատան հետ քննարկվում են համագործակցության շարունակման հնարավորությունները:

2008թ.-ից բուհը համագործակցում է GREF կազմակերպության հետ, որը ֆրանսերեն դասավանդող ուսուցիչների վերապատրաստմամբ զբաղվող միություն է: 2008-2017թթ. GREF-ի հետ երկկողմ պայմանագրով նախատեսված էր տարեկան 2 աշխատանքային այց՝ 6 շաբաթ տևողությամբ, որոնց ընթացքում GREF-ի ներկայացուցիչները իրականացրել են դասընթացներ ուսանողների համար, վերապատրաստումներ՝ դասախոսների համար,

աջակցել ֆրանկոֆոնիայի միջոցառումների կազմակերպման աշխատանքներին, տրամադրել ֆրանսալեզու գեղարվեստական և մեթոդական գրականություն (ներառյալ CD-ներ): Այժմ GREF-ի հետ կնքվել է համագործակցության նոր պայմանագիր և դրա շրջանակներում 2018թ.-ի մարտին ՇՊՀ-ի դասախոսների և ուսանողների համար անցկացվել է վերապատրաստում, որը նվիրված է եղել ֆրանսերենի դասավանդման մեթոդիկայի, ինչպես նաև ժամանակակից ֆրանսիական գրականության հարցերին:

ՇՊՀ-ի բակալավրիատի կրթական ծրագրով նախատեսված է Օտար լեզուն (անգլերեն, ֆրանսերեն, գերմաներեն) մասնագիտական ոլորտում դասընթաց, ինչը թույլ է տալիս զարգացնելու լեզվախմացությունը: Այնուհետև ուսումնական պլանների վերանայման ու լրամշակման ժամանակ ԲԿԾ-ում որոշակի մասնագիտական ուղղվածություն է հաղորդվել ոչ մասնագիտական բաժիններում դրանց բովանդակությանը:

ՇՊՀ-ի ՊԴԿ-ի՝ օտար լեզվի իմացության խթանմանն ուղղված քայլ է [ՇՊՀ-ի ՊԴԿ-ի պարբերաբար գնահատման ու վարկանիշավորման կարգով](#) օտար լեզվի իմացության համար վարկանիշային միավոր հատկացնելը՝ տիրապետման մակարդակին համապատասխան:

«Դեպի Հայք» կազմակերպության կամավորների կողմից անցկացվել են անգլերենի հաղորդակցման հմտությունների զարգացմանն ուղղված վերապատրաստման դասընթացներ, որոնց մասնակցել են ինչպես դասախոսներ, այնպես էլ ուսանողներ՝ <https://www.youtube.com/watch?v=7sue2DmMSS4&t=1s>, <https://www.youtube.com/watch?v=xL1hsbbTUrI&t=1s>:

Մասնավորապես՝ 2019-ին ՇՊՀ 30 ուսանողներ մասնակցեցին կամավորի կողմից անցկացվող հրապարակային խոսքի կիրառման առանձնահատկություններին նվիրված դասընթացին և ստացան ՇՊՀ-ի և «Դեպի Հայք» կազմակերպության կողմից տրվող մասնակցության վկայականներ /տեսանյութը՝ <https://www.youtube.com/watch?v=u0EG0AT7FSQ> հղումով/: Իսկ մեկ ուրիշ կամավորի և ԱՀՀԿԿ-ի ջանքերով պատրաստվեցին ՇՊՀ-ի լրամշակված ու թարմացված տեղեկատվական թերթերը /բուկլետ/, ինչպես նաև իրազեկող ու գովազդային բնույթի տեսահոլովակը, ինչը տեղադրվեց ՇՊՀ-ի կայքէջում <https://www.youtube.com/watch?v=u0EG0AT7FSQ>: «Դեպի Հայք» կազմակերպության կամավորների հետ համագործակցությունն այժմ էլ շարունակվում է:

ՀՀ-ում գործող գործընկեր դեսպանատների և ներկայացուցչությունների հետ /ԱՄԷ, ՉԺՀ, ԳՄՌԿ/ քննարկվում են ՇՊՀ-ի ՊԴԿ-ի և ուսանողների համար ռուսերենի, արաբերենի ու չինարենի գծով դասընթացներ կազմակերպելու հարցերը:

ՇՊՀ-ի կայքէջի հիմնական տեղեկատվությունը ներկայացվում է նաև ռուսերենով և անգլերենով, միաժամանակ աշխատանք է տարվում ամբողջ նյութը այդ լեզուներով ապահովելու համար:

*Ներկայացնել այն կազմակերպությունների ցանկը (նշելով երկիրը), որոնց օրինակով ՄՈՒՀ-ը կատարել է արտաքին կապերի ու միջազգայնացման քաղաքականության և ընթացակարգերի բենչմարքինգ (առաջավոր փորձի համեմատական վերլուծություն):*

Բուհի արտաքին կապերի ու միջազգայնացման քաղաքականության ու ընթացակարգերի բենչմարքինգը կատարվել է հիմնականում ERASMUS+ «Հայաստանյան համալսարանների միջազգայնացման ռազմավարության և մարկեթինգի խթանում /BOOST/» ծրագրի շրջանակներում, Եվրամիության գործընկեր բուհերի օրինակով /1. Կատալոնիայի պոլիտեխնիկական համալսարան, Իսպանիա, 2. Լիսաբոնի տեխնիկական համալսարան, Պորտուգալիա, 3. Ռովիրայի և Վիրգիլիոսի համալսարան, Իսպանիա, 4. Շվեդիայի

թագավորական համալսարան, Շվեդիա, 5.Տալլինի տեխնոլոգիական համալսարան, Էստոնիա/:

<i>Ուժեղ կողմեր</i>	<i>Թույլ կողմեր</i>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Միջազգային համագործակցության ծրագրերում մասնակցության փորձի առկայություն:</li> <li>• Օտար լեզուներով (անգլերեն, գերմաներեն, ֆրանսերեն, ռուսերեն) դասավանդվող առանձին դասընթացների առկայություն ՄԿԾ-ներում:</li> <li>• Մասնակցություն ERASMUS+ BOOST ծրագրի աշխատանքներին:</li> <li>• Արտաքին համագործակցությանը և միջազգայնացմանն ուղղված աշխատանքները համակարգող կառուցվածքային ստորաբաժանման առկայություն 2005 թվականից սկսած:</li> <li>• Համապատասխան փորձառություն ունեցող աշխատակիցների առկայություն:</li> <li>• Տարբեր կազմակերպությունների և բուհերի հետ սերտ համագործակցություն:</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• ՊԴ և վարչական կազմի՝ օտար լեզուների իմացության ոչ բավարար մակարդակ:</li> <li>• Ուսանողների և ՊԴԿ-ի պասիվությունը օտար լեզուների իմացության բավարար մակարդակ ապահովելուն ուղղված աշխատանքներում:</li> <li>• Բուհի կայքէջում առկա տեղեկատվությանը անգլերեն և ռուսերեն լեզուներով ոչ ամբողջությամբ թարգմանված լինելը:</li> </ul>
<i>Հնարավորություններ</i>	<i>Վտանգներ</i>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• ՀՀ կառավարության, արտասահմանյան տարբեր կազմակերպությունների ու հիմնադրամների կողմից ֆինանսավորվող ազգային և միջազգային դրամաշնորհային ծրագրերի առկայությունը և դրանց ոլորտների բազմազանեցում:</li> <li>• ՀՀ-ում գործող դեսպանատների, միջազգային այլ կազմակերպությունների ու ներկայացուցչությունների հետ համագործակցություն:</li> <li>• Արտասահմանյան մուտքի արտոնագրեր ստանալու ընթացակարգերի դյուրացում, մատչելիության ապահովում:</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Կրթության ու գիտության ոլորտին հատկացվող ֆինանսական միջոցների ոչ բավարար քանակը, դրանց հասանելիության ու մատչելիության բավականին բարդ ընթացակարգեր ու պահանջներ:</li> <li>• Արտասահմանյան մուտքի արտոնագրեր ստանալու դժվարին ընթացակարգեր:</li> <li>• Կրթական վերջնարդյունքների փոխձանաչմանն ուղղված օրենսդրական դաշտի անկատարություն:</li> </ul>

***Թույլ կողմերի և վտանգների հաղթահարման պլանավորվող ուղիներ***

1. Օտար լեզվի լրացուցիչ դասընթացներին ուսանողների և ՊԴԿ-ի ներգրավվածության բարձրացմանն ուղղված մեխանիզմների մշակում ու կիրառում:
2. Կայքէջի նյութերի թարգմանության աշխատանքներում համապատասխան մասնագիտության դասախոսների ու ուսանողների ներգրավում, հատկապես վերջիններիս պրակտիկաների շրջանակում:
3. Ազգային ու միջազգային դրամաշնորհային ծրագրերում ներգրավվածության ընդլայնում:

**X. ՈՐԱԿԻ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ՆԵՐՔԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԸ**

**ԶԱՓԱՆԻՇ:** ՄՈԻՀ-ն ունի ՈԱՆՀ, որը նպաստում է հաստատության բոլոր գործընթացների շարունակական բարելավմանը և որակի մշակույթի ձևավորմանը:

**ԶԱՓՈՐՈՇԻՉ ա.** ՄՈԻՀ-ն ունի ՈԱՔ ու ընթացակարգեր:

ՇՊՀ-ի հետաքրքրություններն ու հավակնությունները ՈԱՆՀ-ի հետ կապված ամրագրված են [ՌԾ](#)-ում, համաձայն որի Համալսարանն իր գործունեությունը նպաստակառուղում է բոլոր գործընթացների շարունակական բարելավմանն ու որակի մշակույթի ձևավորմանն ապահովմանը:

Հիմքեր	ՇՊՀ-ի ԳՔՈԱԿԿ-ի կանոնադրություն / <a href="#">Հավելված 10.1.1</a> /, ՇՊՀ-ի ՈԱԿՀ / <a href="#">Հավելված 10.1.2</a> /, ՇՊՀ-ի ՈԱՆՀՁ
<i>Ներկայացնել և վերլուծել ՄՈԻՀ-ի ՈԱՆՀ-ի քաղաքականության և ընթացակարգերի արդյունավետությունը: Հիմնավորել մոտեցումը և արդյունավետությունը /կատարել համառոտ մեջբերումներ համապատասխան հիմքերից/:</i>	

ՇՊՀ-ում ՈԱ ռազմավարությունը ձևակերպված է ՇՊՀ-ի [ՌԾ](#)-ի 10-րդ կետի նպատակում: Այդ նպատակին հասնելու համար նախատեսված են հետևյալ խնդիրները.

- ՈԱՆՀ-ի գործունեության արդյունավետության ապահովում,
- ՈԱ ներքին գործընթացների համար մարդկային, նյութական և ֆինանսական ռեսուրսների արդյունավետ օգտագործում,
- ՈԱ գործընթացներում ներքին և արտաքին շահակիցների ներգրավվածության ընդլայնում,
- ՈԱՆՀ-ի պարբերաբար վերանայում,
- ՈԱ արտաքին գնահատման գործընթացների համար բավարար հիմքերի ստեղծում,
- Բուհի գործընթացների որակի մասին տեղեկատվության թափանցիկության ապահովում:

Սահմանելով քաղաքականությունը կրթության որակի բնագավառում՝ ՇՊՀ-ն առաջնորդվում է ՀՀ Սահմանադրությամբ, ՀՀ «Կրթության մասին» օրենքով, կանոնադրություններով, [ՇՊՀ-ի ՈԱԿՀ-ով](#) /[Հավելված 10.1.2](#)/, ինչպես նաև Բոլոնիայի հռչակագրին անդամակցված երկրներին ուղղված Բեռլինի և Բերգենի կոմյունիկենտերով, որտեղ կոչ է արվում ստեղծել ներդաշնակություն եվրոպական երկրների բարձրագույն կրթության ՈԱ համակարգերում: Այն համահունչ է ՀՀ կրթական քաղաքականության գլխավոր խնդրին՝ «ապահովել կրթության բարձր որակ՝ հիմքում պահպանելով նրա հիմնարարությունն ու համապատասխանությունը անհատի, հասարակության և պետության այժմեական և հեռանկարային պահանջներին»:

«Համալսարանի ՈԱՆՀ-ի առաքելությունն է նպաստել Համալսարանի գործունեության հիմնական ոլորտներում (կրթություն, գիտություն և հանրային ծառայություններ) վստահության ամրապնդմանը և հավաստել, որ Համալսարանի շնորհած որակավորումների որակն ու գործող չափորոշիչները պահպանվում, շարունակաբար բարելավվում և արդյունավետ կառավարվում են:» /հիմք՝ [Հավելված 10.1.2 - ՇՊՀ-ի ՈԱԿՀ](#)/

ԳՊՄԻ-ում 2011թ.-ի հունիսին արտաքին կապերի և բարեփոխումների բաժնի կազմում TEMPUS ծրագրի աջակցությամբ հիմնվել է ՈԱ և վերահսկման կենտրոնը, որը մեկ տարի անց վերանվանվել է ՈԱ կենտրոն՝ հանդես գալով որպես առանձին ինքնուրույն կառուցվածքային միավոր: ԳՊՄԻ-ի ԳԽ-ի 2014թ.-ի մայիսի 23-ի նիստի որոշմամբ գործածության մեջ է դրվել և գործել ԳՊՄԻ-ի [ՈԱՆՀ-ի ուղեցույցը](#):

ՈԱԿ-ի կողմից պարբերական հարցումներ են իրականացվել [ուսանողների կողմից ՊԴԿ-ի մասնագիտական և մանկավարժական որակների](#) գնահատման վերաբերյալ:

Անցկացվել են հարցումներ նաև 1. [ԳՊՄԻ-ի գիտական գրադարանից ուսանողների և դասավանդողների բավարարվածության](#), 2. [ԳՊՄԻ-ի կառավարման համակարգի և վարչական կառույցների գործունեության արդյունավետության գնահատման](#), 3. [ԳՊՄԻ-ի մանկավարժական պրակտիկայից ուսանողների բավարարվածության](#) և այլ հարցերի վերաբերյալ, որոնք սակայն անցկացվել են մեկական անգամ:

Բացի այդ, 2014, 2015 և 2016 թթ.-ին [TEMPUS HEN-GEAR](#) ծրագրի շրջանակներում մշակվել է բազմաբովանդակ հարցաթերթ, որով իրականացվել են հարցումներ

շրջանավարտների շրջանում, հարցման վերլուծության արդյունքները ներկայացվել են գեկույցի տեսքով:

ՇՊՀ-ի կառուցվածքային փոփոխության արդյունքում /ըստ ՀԽ-ի 19.04.2017, N 3/1 որոշման/ ՈԱ կենտրոնը վերափոխվել է ՈԱԿԿ-ի, որը գործել է 2017 թ.-ի հունիսի 1-ից: Հաստատվել է [կենտրոնի կանոնադրությունը](#), որի համաձայն կենտրոնն ընդլայնում է իր գործառույթները կենտրոնի նպատակին համապատասխան (Կենտրոնի հիմնական նպատակը ա) Համալսարանում որակի ներքին կառավարման շարժիչ սկզբունքի ձևավորումը, բ) որակի կառավարման ու ապահովման մեխանիզմների գործադրումը (ապահովելով նոր՝ առանձին ինքնակարգավորման մեխանիզմներ), գ) ինչպես նաև որակի շարունակական բարելավման մշակույթի խթանումն է՝ որակի արտաքին ապահովման չափանիշներին ու չափորոշիչներին համապատասխան):

Կենտրոնն իր գործունեությունը նպատակաուղղել է ՈԱ գործընթացներում ներքին և արտաքին շահակիցների ակտիվ ներգրավմանը: Ձևավորվել են ամբիոնների ՈԱ հանձնախմբեր: Ըստ ռեկտորի հրամանի՝ հասարակական հիմունքներով հրամանագրվել են ամբիոնների և ֆակուլտետների ՈԱ համակարգողներ: ՈԱԿԿ-ի կողմից ձևավորվել է որակի աջակիցների ուսանողների թիմ, ստեղծվել է համապատասխան տվյալների հենք, կազմակերպվել են պարբերաբար հանդիպում-քննարկումներ ուսանողների հետ: Ստեղծվել է շրջանավարտների տվյալների հենք՝ նրանց մասնակից դարձնելով հարցումների:

ՇՊՀ-ի առաջին ենթակառուցվածքային կարողությունների հավատարմագրման գործընթացից հետո վերանայվել են հարցումների իրականացման հարցարանները, ինչպես նաև մշակվել նորերը: Առաջնորդվելով որակի շարունակական բարելավման, ՈԱ եվրոպական չափորոշիչներին համապատասխանության, միջազգային և տեղական մակարդակում հաշվետվողականության ապահովման սկզբունքներով՝ ՈԱ գործընթացների կանոնակարգման նպատակով կենտրոնի աշխատակիցների կողմից մշակվել են մի շարք հայեցակարգային փաստաթղթեր և հարցարաններ. 1.[ՇՊՀ-ի ՈԱԿԿ-ի կանոնադրություն /Հավելված 10.1.1/](#), 2.[ՇՊՀ-ի ուսանողների կողմից ՊԴԿ-ի մասնագիտական, մանկավարժական և կազմակերպչական կոմպետենցիաների գնահատման հարցարան](#), 3.[Դասախոսի մասնագիտական, մանկավարժական և կազմակերպչական կոմպետենցիաների զարգացման կարիքների գնահատման հարցարան](#), 4.[ՇՊՀ-ի քակալավրիատի և մագիստրատուրայի շրջանավարտների կողմից բուհում ստացած կրթության, բուհի մասնագիտական և կազմակերպչական վարկանիշների գնահատման հարցարան](#), 5.[Ուսանողների և շրջանավարտների կողմից բուհի կազմակերպչական վարկանիշների գնահատման հարցարան](#), 6.[SPSS համահամալսարանական դասընթացի արդյունավետության գնահատման հարցարան](#), 7.[ՇՊՀ-ի ՊԴԿ-ի պարբերաբար գնահատման և վարկանիշավորման կարգ](#), 8.[Ռեկտորի հաշվետվության ձևաչափ](#), 9.[ՇՊՀ-ի ՌԾ-Ի մշակման և իրականացման արդյունքների գնահատման հայեցակարգ](#), 10.[ՇՊՀ-ի ուսանողների կարիքների բացահայտման, օժանդակման և ուղղորդման կարգ](#), 11.[ՇՊՀ-ի հարցումների անցկացման և հավաստիության գնահատման կարգ](#), 12.[ՇՊՀ-ի ուսանողների վարկանիշավորման և խրախուսման կարգ](#), 13. [Դասալսման արձանագրության ձևաչափ](#):

Ներդրվել է էլեկտրոնային առցանց տարբերակով հարցումների անցկացման մեխանիզմ Google form հարթակում: Իրականացվել են բազմակողմանի վերլուծություններ:

Մշակվում են մեխանիզմներ, որոնք թույլ կտան ապահովել իրականացվող հետազոտությունների հավաստիությունը, թափանցիկությունը, հուսալիությունն ու հետազոտությունների վերլուծական արդյունավետ մեխանիզմներ, որոնց արդյունքները կապահովեն Դեմինգի հայտնի շրջափուլի իրագործումը:

Այնուհետև ՇՊՀ-ի կառուցվածքային փոփոխության արդյունքում /ըստ ՀԽ-ի 23.04.2018, N 11/1 որոշման/ ՈԱԿԿ-ը վերափոխվել է ԳՔՈԱԿԿ-ի, որը գործում է 2018 թ.-ի մայիսի 4-ից: Այն ստեղծվել է նախկին ՈԱԿԿ-ի բազայի հիման վրա՝ ներառելով նախկին Գիտական քաղաքականության և արտաքին համագործակցության կառավարման կենտրոնի որոշ գործառույթներ և ընդլայնելով դրանք: Վերջին կառուցվածքային փոփոխության արդյունքում ապահովվել է ծախս-արդյունավետություն՝ միաժամանակ ապահովելով գործընթացների բարձր արդյունավետությամբ իրականացում /մանամասն՝ 2-րդ չափանիշի ա չափորոշում, հիմք՝ ԳՔՈԱԿԿ-ի՝ 2017-2018 ուստարվա հաշվետվություն/: Մասնավորապես նպատակ է եղել կենտրոնի կողմից իրականացվող հետազոտությունները կատարել գիտական հենքով, ավելին ապագայում զարգացնել և խթանել գիտական հետազոտությունները՝ միտված ոչ միայն բուհի ուսումնական ու հետազոտական գործընթացների փոխկապակցմանը, այլև հատկապես՝ միտված բուհի զարգացմանը և գործընթացների ՈԱ ու կառավարմանը, միաժամանակ ներգրավելով ուսանողներին և օգտագործելով բուհի ամբողջ ներուժը /հիմք՝ ՇՊՀ-ի գիտության զարգացման հայեցակարգի նախագիծ, [ՇՊՀ-ի գիտական գործունեության համար ներբուհական դրամաշնորհի տրամադրման կարգ](#) (լրամշակված՝ 2019 թ.-ին)/:

Կառուցվածքային-գործառույթային փոփոխությունները հիմնականում ցույց են տալիս, որ բուհի կողմից շարունակաբար վերանայվում և բարելավվում է ՈԱՆՀ-ը:

Կառուցվածքի և հաստիքացուցակի սահմանման համար հիմք են հանդիսացել ԳՊՄԻ-ի [ԵՀՓԶ](#)-ն և դրա հիման վրա կազմված [ԹՎԳԾ](#)-ն: Մասնավորաբար, նշված է, որ անհրաժեշտ է բարելավել հավաքագրված տվյալների վերլուծման գործընթացը, բարելավել հարցումների իրականացման մեխանիզմները, կիրառել տվյալների հավաքագրման բազմազան մեխանիզմներ, բարելավել ՈԱՆՀ-ն և այլն:

Այդ հենքով այժմ ԳՔՈԱԿԿ-ում առկա են Հետազոտությունների իրականացման համակարգող և Հետազոտական վերլուծությունների համակարգող հաստիքները: Այժմ թղթային ավանդական հարցումներից անցում է կատարվել առցանց հարցումների, կիրառվում են վերլուծությունների իրականացման բազմաթիվ մեխանիզմներ, ընդլայնվել է հետազոտությունների շրջանակը, ինչը պահանջվում է ըստ ՄՈՒՀ-երի ինստիտուցիոնալ կարողության ինքնավերլուծության ՈԱԱԿ-ի կողմից սահմանված չափանիշների:

Հստակեցված են կենտրոնի աշխատակիցների գործառույթները /մանրամասն՝ սույն չափանիշի Բ չափորոշում/:

Մշակվել է 1. [ՇՊՀ-ի ՈԱԿՀ /Հավելված 10.1.2/](#), 2. [ՇՊՀ-ի ՈԱՆՀ](#), 3. [ՇՊՀ-ի ուսանողների կողմից մանկավարժական պրակտիկայի արդյունավետության և որակի գնահատման հարցարան](#), 4. [ՇՊՀ-ի ուսանողների կողմից գիտելիքների գնահատման արդյունավետության և որակի գնահատման հարցարան](#), 5. [ՇՊՀ-ի ուսանողների կողմից բուհում ստացած կրթության, բուհի մասնագիտական և կազմակերպչական վարկանիշների գնահատման հարցարան](#), 6. [ՇՊՀ-ի ուսանողների կողմից բուհի մասնագիտական և կազմակերպչական գործընթացներից ակնկալիքների գնահատման հարցարան](#), 7. Ամփոփիչ ատեստավորման հանձնախմբի անդամ գործատուների կողմից ՇՊՀ-ի [բակալավրիատի](#) և [մագիստրատուրայի](#)

շրջանավարտների մասնագիտական պատրաստվածության որակից բավարարվածության գնահատման հարցարան, 8. [ՇՊՀ-ի ՊԴԿ-ի կողմից բուհի կառավարման համակարգի և վարչական կառույցների գնահատման հարցարան](#), 9. [ՇՊՀ-ում գրագողության դեմ պայքարի քաղաքականություն](#), 10. ՇՊՀ-ում սկսնակ դասախոսների մենթորության, խրախուսման և մասնագիտական առաջընթացի ապահովման քաղաքականություն, 11. ՇՊՀ-ի ՊԴԿ-ի վերապատրաստման և մասնագիտական որակավորման բարձրացման կանոնակարգ, 12. Ֆակուլտետների և ամբիոնների հաշվետվությունների ձևաչափ և այլն:

Ներկայումս ՇՊՀ-ում արդեն գործում են ՈԱ մի շարք մեխանիզմներ և ընթացակարգեր, որոնք նպատակաուղղված են բուհի կառավարման համակարգի և վարչական կառույցների, բուհում ստացած կրթության, բուհի մասնագիտական և կազմակերպչական վարկանիշների, ՄԿԾ-ների, ՊԴԿ-ի մասնագիտական, մանկավարժական և կազմակերպչական կոմպետենցիաների, ՈւՕ ու վարչական կազմի, ուսանողների գնահատման համակարգի, մանկավարժական պրակտիկայի և ուսումնառության ռեսուրսների որակի շարունակական բարելավմանը: Դրանք են.

1. Համալսարանի բոլոր գործընթացների և ստորաբաժանումների աշխատանքների տարեկան պլանավորումները և ամենամյա հաշվետվությունները, որոնց միջոցով ապահովվում է մասնաճյուղի բոլոր գործընթացների հաշվետվողականությունը և թափանցիկությունը, վեր են հանվում թերությունները ու բացթողումները, մշակվում բարելավման ծրագրեր:

2. ԿԾ-ների տարեկան մշտադիտարկումը և պարբերական վերանայումը (գործընթացը դեռևս համակարգային կանոնակարգում չունի, գործում են առանձին տարրեր և մոտեցումներ), որոնց նպատակն է գնահատել ծրագրերի մատուցման որակը և համապատասխանությունը սահմանված նպատակներին, ինչպես նաև ծրագրի արդիականությունն ու շարունակական բարելավումը: Այս գործընթացների արդյունքը ծրագրի որակի բարելավմանն ուղղված միջոցառումների պլանի կազմումն ու իրականացումն է:

3. Համալսարանից և ուսումնական գործընթացներից շրջանավարտների բավարարվածության գնահատման հարցումները (2014-2016 թթ.-ին HEN-GEAR ծրագրի շրջանակներում, իսկ 2018 թ.-ից՝ ՈԱԿԿ-ի և ԳՔՈԱԿԿ-ի կողմից), որոնց միջոցով գնահատվում է ԿԾ-ների բովանդակությունից և ուսուցման մեթոդներից, ուսումնառության ռեսուրսներից և օժանդակ ուսանողական ծառայություններից, ուսումնական գործընթացի կազմակերպումից և ընդհանուր կրթական միջավայրից բավարարվածության մակարդակը: Արդյունքներն օգտագործվում են համապատասխան ոլորտների շարունակական բարելավման նպատակով:

4. ՇՊՀ-ի շրջանավարտների և պրակտիկանտ-ուսանողների վերաբերյալ արտաքին շահակիցների կարծիքները, որոնց միջոցով պարզաբանվում են արտաքին շահակիցների կարծիքը համալսարանի շրջանավարտների և պրակտիկանտ-ուսանողների մասնագիտական կոմպետենցիաների, ընդհանրական կարողությունների, թողարկող մասնագիտությունների պահանջվածության, նոր մասնագիտությունների առաջարկությունների, աշխատաշուկայում համալսարանի շրջանավարտների վերաբերյալ: Արդյունքներն օգտագործվում են գործող ՄԿԾ-ների բարելավման, նոր մասնագիտությունների բացման և այլ գործընթացներում:

5. Դասախոսի մասնագիտական, մանկավարժական և կազմակերպչական կոմպետենցիաների զարգացման կարիքների գնահատման հացումները (2018թ.-ից), որոնց արդյունքները կիրառվում են ՊԴԿ-ի որակավորման բարձրացման ծրագրերի կազմման, ՄԿԾ-ների բարելավման և կեդիոների բաշխման վերանայման ժամանակ:

6. Ամփոփիչ ատեստավորման հանձնաժողովներում արտաքին շահակիցների մասնակցությունը ու նրանց շրջանում անցկացվող հարցումները (2019թ.-ից), որոնց արդյունքներն օգտագործվում են ԿԾ-ների վերանայման գործընթացում:

7. Համալսարանի կողմից կազմակերպվող մանկավարժական պրակտիկաների կազմակերպման արդյունավետության գնահատման հարցումները (2015թ.-ին և 2019թ.-ից), որոնց արդյունքները կիրառվում են պրակտիկաների կազմակերպման գործընթացները բաելավելու և նպատակները վերանայելու համար:

8. Համալսարանում գործող գնահատման համակարգի վերաբերյալ դասախոսների և ուսանողների շրջանում անցկացվող հարցումները (2015թ.-ին և 2019թ.-ից), որոնց արդյունքները կիրառվում են գնահատման համակարգի վերանայման համար:

9. ՇՊՀ-ի ուսանողների կողմից ՊԴԿ-ի մասնագիտական, մանկավարժական և կազմակերպչական կոմպետենցիաների գնահատման հարցումները (2007թ.-ից), որոնց օգնությամբ գնահատվում են դասախոսական կազմի մասնագիտական, մանկավարժական և կազմակերպչական որակները, ինչպես նաև առանձին դասընթացների և ուսումնական մոդուլների մատուցման որակը: Արդյունքներն օգտագործվում են բարելավող միջոցառումների մշակման և իրականացման համար, ինչպես նաև հիմնական ՊԴԿ-ի ընտրության, վերապատրաստումների, առաջաշաժման և պարզևատրման գործընթացներում:

10. Դասալսումները, որոնց արդյունքները միտված են ուսումնառության գործընթացի կատարելագործմանը, դասավանդման որակի բարելավմանը:

12. Համալսարանից և ուսումնական գործընթացներից ուսանողների ու ՊԴԿ-ի բավարարվածության ուսումնասիրության հարցումները, որոնց միջոցով ուսումնառողները և աշխատակիցները գնահատում են իրենց բավարարվածությունը համալսարանի ռեսուրսներից ու ծառայություններից, ստորաբաժանումների աշխատանքներից, հանդես գալիս համալսարանի գործունեության բարելավման առաջարկություններով: Արդյունքներն օգտագործվում են համապատասխան ոլորտների շարունակական բարելավման նպատակով:

13. [ՇՊՀ-ի ուսանողների կողմից բուհի մասնագիտական և կազմակերպչական գործընթացներից ակնկալիքների գնահատման հարցումներ](#) (2019թ.-ից), որոնց արդյունքները կիրառվելու են տարբեր գործընթացների բարելավման և ուսանողների ակնկալիքներին համապատասխանեցման համար:

ՈԱ վերոնշյալ ընթացակարգերը հիմնականում պաշտոնապես հաստատվում են ՇՊՀ-ի ԳԽ-ի կողմից, տրամադրվում են ուսումնական և վարչական կառույցներին, իսկ արտաքին շահակիցներին և լայն հանրությանը հասանելի դարձնելու նպատակով տեղադրվում համալսարանի պաշտոնական կայքէջում:

**ՉԱՓՈՐՈՇԻՉ ք.** ՈԱ ներքին գործընթացների կառավարման նպատակով ՄՈՒՀ-ը տրամադրում է մարդկային, նյութական և ֆինանսական ռեսուրսներ:

Հիմքեր	ՇՊՀ-ի ԳՔՈԱԿԿ-ի կանոնադրություն / <a href="#">Հավելված 10.1.1</a> /, ՇՊՀ-ի ՈԱՆՀՀ, ՇՊՀ-ի ՈԱԿՀ / <a href="#">Հավելված 10.1.2</a> /,
--------	---

*Վերլուծել ՈԱ ներքին գործընթացների կառավարման համար տրամադրվող ժամանակային,*

*մարդկային, նյութական և ֆինանսական ռեսուրսների արդյունավետությունը: Հիմնավորել մոտեցումը /կատարել համառոտ մեջբերումներ համապատասխան հիմքերից/:*

2016-2017 ուստարում ՈԱԿ-ը գործել է 8 հիմնական հաստիքով՝ տնօրեն, մասնագետ, ՈԱ ֆակուլտետային 6 պատասխանատու: ՈԱԿ-ի աշխատանքներին մասնակցել են նաև ՈԱ ամբիոնների պատասխանատուներ:

2017 թ.-ի հունիսի 1-ից մինչև 2018 թ.-ի մայիսի 4-ը գործել է [ՈԱԿԿ](#)-ը 4 հիմնական հաստիքով՝ տնօրեն, գլխավոր մասնագետ, առաջատար մասնագետ, առաջին կարգի մասնագետ: Հաստիքները համալրվել են աստիճանաբար (հիմքերը՝ ԳՔՈԱԿԿ-ում):

Ամբիոնների ներկայացմամբ և ռեկտորի հաստատմամբ ստեղծվել են ամբիոնների ՈԱ հանձնախմբեր, որոնցում ընդգրկված են նաև ՈւԽ-ի և ՈւԳԸ ներկայացուցիչներ (նրանց գործառույթները որոշակիացված են [ՇՊՀ-ի ՈԱԿՀ-ում](#)), ինչպես նաև ամբիոնի ՈԱ համակարգողը: Ամբիոնում ՈԱ պատասխանատուն ամբիոնի վարիչն է:

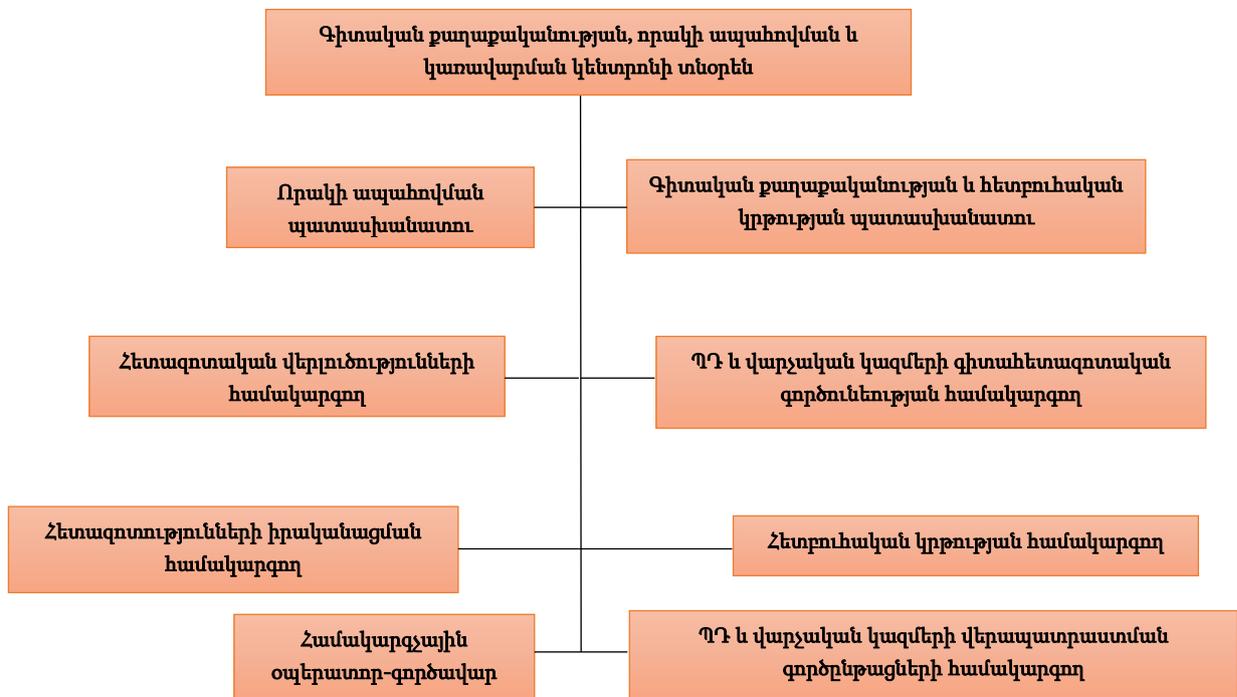
Ֆակուլտետում ՈԱ պատասխանատուն ֆակուլտետի ղեկանն է: Ֆակուլտետի խորհուրդն իր վրա կրում է ֆակուլտետում որակի մշտադիտարկման, վերահսկման և ապահովման մարմնի գործառույթները: Ստորաբաժանումներում ՈԱ պատասխանատուները ստորաբաժանումների ղեկավարներն են: Քոլեջում ևս ձևավորվել է քոլեջի որակի հանձնախումբ, որտեղ ընդգրկված են նաև ուսանողներ և քոլեջի որակի համակարգողը: Քոլեջում ՈԱ պատասխանատուն քոլեջի տնօրենն է: Հանձնախմբի գործառույթները սահմանված են [ՇՊՀ-ի ՈԱԿՀ-ում /Հավելված 10.1.2/](#):

**Ֆակուլտետների ՈԱ համակարգողների գործառույթներն են.** 1. ֆակուլտետի ուսանողների՝ բուհում կատարվող գործընթացներին տեղեկացվածության և ներգրավվածության ապահովում, 2. մասնակցություն կենտրոնի կողմից կազմակերպված քննարկումներին և ֆակուլտետի ուսանողների կարծիքների համակարգված փոխանցում, 3. ՈԱ նպաստող այլ գործընթացների իրականացում:

**Ամբիոնների ՈԱ համակարգողների գործառույթներն են.** 1. Ամբիոնի ՊԴԿ-ի՝ բուհում կատարվող գործընթացներին տեղեկացվածության և ներգրավվածության ապահովում, 2. մասնակցություն կենտրոնի կողմից կազմակերպված քննարկումներին և ֆակուլտետի ուսանողների կարծիքների համակարգված փոխանցում, 3. ՈԱ նպաստող այլ գործընթացների իրականացում:

Մի շարք ուսանողական խմբերի հետ կենտրոնի տնօրենի հանդիպումների արդյունքում ձևավորվել է որակի աջակիցների կամավորների ուսանողական խումբ: Խմբի հետ կազմակերպվում են քննարկումներ տարբեր գործընթացների և հարցերի վերաբերյալ, վեր են հանվում խնդիրներ (հաճախ՝ առաջարկվում նաև լուծումների տարբերակներ), որոնք ներկայացվում են համապատասխան մարմիններին:

2018 թ.-ի մայիսի 4-ից գործում է ԳՔՈԱԿԿ-ը /ըստ համապատասխան [կանոնադրության](#)/ 8 հիմնական հաստիքով: Ստորև ներկայացնենք ԳՔՈԱԿԿ-ի հիերարխիկ կառուցվածքը /հիմք՝ ՇՊՀ-ի հաստիքացուցակ և [Հավելված 10.1.2-ՇՊՀ-ի ՈԱԿՀ](#)/:



Հստակեցված են ԳՔՈԱԿԿ-ի աշխատակիցների գործառույթները, որոնք ներկայացվել են Անձնակազմի կառավարման և իրավական ապահովման բաժին /հիմքերը՝ ԳՔՈԱԿԿ-ում/։ [ՇՊՀ-ի ՈԱԿՀ-ում](#) տրվում է նաև Համալսարանի ՈԱՆՀ-ի կազմակերպական սխեման։

Համալսարանի ՈԱ կառույցն այժմ ապահովված է համապատասխան մասնագետներով և անհրաժեշտ ռեսուրսներով։ Կենտրոնն իր աշխատանքները կազմակերպում է 3 աշխատասենյակներում /1-ը՝ փոքր/։ Ֆակուլտետների և ամբիոնների ՈԱ համակարգողների և ուսանողների հետ քննարկումներն անցկացվում են բուհի համապատասխան սենյակներում։ Հարցումներն անցկացվում են ընթերցասրահում, որտեղ առկա են համակարգիչներ և հասանելի է համացանց, ինչը թույլ է տալիս առցանց հարցումների անցկացումը։

Կենտրոնը հագեցած է հույժ անհրաժեշտ տեխնիկական միջոցներով և կահույքով՝ համակարգիչ, տպիչ, պահարան, գրասեղան և այլն։ Ըստ անհրաժեշտության և ռեկտորի թույլտվությամբ՝ հատկացվում է անհրաժեշտ գրենական պիտույք։

Կենտրոնի աշխատակիցները, ֆակուլտետների և ամբիոնների ՈԱ համակարգողները /առանձին դեպքերում նաև պրոռեկտոր, ամբիոնների վարիչներ և այլ աշխատակիցներ/ մասնակցել են ՈԱԿԿ-ի, ինչպես նաև ՀՀ բուհերի և կազմակերպությունների /օրինակ՝ ՀՈԿԿ, «Հետազոտական դպրոց», Հայաստանի «Հետազոտական ռեսուրսների կովկասյան կենտրոն»/ կողմից կազմակերպված վերապատրաստումների, աշխատաժողովների և քննարկումների՝ նպատակաուղղված որակի կառավարման գործընթացների ապահովմանն ու բարելավմանը /հիմքերը՝ ԳՔՈԱԿԿ-ում/։ Բուհի ղեկավարությունը պատրաստակամ է նման գործուղումների ֆինանսավորման հարցում՝ կարևորելով դրանք։

Վերապատրաստումներ անցնելուց հետո կենտրոնի տնօրենը և մյուս մասնակիցները իրենց ձեռք բերած գիտելիքներն ու հմտությունները փոխանցել են մյուս աշխատակիցներին, ինչպես նաև ֆակուլտետների և ամբիոնների ՈԱ համակարգողներին, ովքեր իրենք հերթին տեղեկացնելու էին ֆակուլտետների և ամբիոնների ղեկավարներին և աշխատակիցներին։

Ժամանակային ռեսուրսների արդյունավետ բաշխման նպատակով կենտրոնում կազմվում է աշխատանքային պլան, աշխատակիցների կողմից կազմվում է օրվա

գործունեության նկարագրություն՝ հաշվի առնելով աշխատանքային գործունեության վերաբերյալ Պարկինսոնի և Պարետոյի օրենքները /[ՇՊՀ-ի ՈԱՆՀԶ](#), [ՇՊՀ-ի ՈԱԿՀ](#)/:

Էլեկտրոնային տարբերակով հարցումների անցկացումն ապահովում է նյութական (թուղթ, տպելու անհրաժեշտ նյութ) և մարդկային (հարցումների արդյունքների թվայնացման համար) ռեսուրսների խնայողություն:

Այժմ բյուջեի նախագծում դեռևս ՈԱ գործընթացների հետ կապված առանձին պլանավորում չի նախատեսվում, և դրանց ֆինանսավորումն իրականացվում է որպես չնախատեսված ծախս: Ըստ անհրաժեշտության՝ զեկուցագրի հիման վրա տրամադրվում է անհրաժեշտ գրենական պիտույքներ, սակայն այս գործընթացն առավել հստակեցման անհրաժեշտություն ունի:

**ԶԱՓՈՐՈՇԻՉ գ. Ներքին և արտաքին շահակիցները ներգրավված են ՈԱ գործընթացներում:**

Հիմքեր ՇՊՀ-ի ՈԱԿՀ /[Հավելված 10.1.2](#)/, ՇՊՀ-ի ՈԱՆՀԶ, ՇՊՀ-ի կանոնադրություն, ՇՊՀ-ի ֆակուլտետի օրինակելի կանոնադրություն, ՇՊՀ-ի ամբիոնի օրինակելի կանոնադրություն

*Ներկայացնել ՈԱ ներքին գործընթացներում ներքին և արտաքին շահակիցների ներգրավվածության աստիճանը և վերլուծել արդյունավետությունը: Հիմնավորել մոտեցումը /կատարել համառոտ մեջբերումներ համապատասխան հիմքերից/:*

Համալսարանը խրախուսում է դասախոսական և վարչական կազմերի ընդլայնված և գիտակցված մասնակցությունը ՈԱ և բարելավման գործընթացներում, խթանում անհատական նախաձեռնություններն ուսումնական և վարչական ստորաբաժանումների ՈԱ գործընթացներում:

Անձնակազմի ընդլայնված և գիտակցված ներգրավումը հնարավորություն է տալիս օգտագործելու նրանց կարողությունները համալսարանի նպատակների իրականացման համար: Այս իմաստով վարչական և դասախոսական կազմի պարտականությունների և իրավունքների ճիշտ ձևակերպումը կնպաստի հաստատության առաքելության և նպատակների իրականացմանը, ընդ որում, ամբողջական և մասնագիտական մասնակցության միջոցով: Սա ենթադրում է կադրային համապատասխան քաղաքականություն, որը պետք է փաստաթղթավորվի և ունենա կառավարման ու գնահատման համապատասխան նպատակների, ուղղությունների միջավայր, որտեղ անձնակազմն ամբողջությամբ ներգրավված է հաստատության նպատակներին հասնելու համար:

Սովորողների, շրջանավարտների, ՊԴԿ-ի և գործատուների լիարժեք մասնակցությունը ՈԱ գործընթացներում համակարգի արդյունավետության հիմնական երաշխիքներից է, ինչպես նաև եվրոպական չափորոշիչների պահանջը: Նախատեսված է տարբեր ոլորտներում նրանց մասնակցության հետևյալ հիմնական ձևերը /հիմք՝ [Հավելված 10.1.2-ՇՊՀ-ի ՈԱԿՀ](#), [ՇՊՀ-ի ՈԱՆՀԶ](#)/՝

- ուսանողների կողմից դասընթացի, [պրակտիկայի](#), ինչպես նաև [ՊԴԿ-ի կոմպետենցիաների](#) գնահատման հարցումներ,
- համալսարանում ստացած կրթությունից [շրջանավարտների բավարարվածության](#) վերաբերյալ հարցումներ,
- համալսարանի ուսումնական, գիտական և կազմակերպչական գործընթացներից և ռեսուրսներից ուսանողների և [ՊԴԿ-ի բավարարվածության](#) վերաբերյալ հարցումներ,
- դասախոսի ինքնագնահատման և զարգացման կարիքների գնահատման հարցումներ,

- շրջանավարտներից գործատուների բավարարվածության մակարդակի վերաբերյալ կարծիքներ,
- պրակտիկանտների դասավանդման վերաբերյալ աշակերտների և ուսուցիչների կարծիքներ,
- ինքնագնահատման բուհական և կրթական ծրագրային գործընթացներ,
- ուսանողների կարիքների գնահատման հետազոտություններ,
- ավարտական ատեստավորման հանձնախմբերում արտաքին շահառուների ներգրավվածություն,
- ուսանողների ներգրավում ՀԽ-ի և ԳԽ-ի կազմերում,
- ուսանողների, դասախոսների և շրջանավարտների ներգրավում տարբեր հանձնախմբերում (ՌԾ-ի մշակման, ներքին իրավական ակտերի մշակման, ՄԿԾ-ի մշակման և այլն),
- ուսանողների ներգրավում որակի բարելավմանն ուղղված հետազոտությունների իրականացման և տեղեկատվության տարածման գործընթացներում,
- դասախոսների և ուսանողների ներգրավում փաստաթղթերի մշակման գործընթացում:

ՈԱՆՀ-ում ներգրավված բուհական հիմնական ստորաբաժանումները/միավորումները, կառույցները և պատասխանատվությունների բաշխումը նրանց միջև ներկայացվում է [ՇՊՀ-ի ՈԱԿՀ-ում](#):

Ուսանողների ներգրավվածությունը չի սահմանափակվում հարցումներին ու քննարկումներին մասնակցությամբ. հաճախ իրենք են հետազոտություններ անցկացնում և վեր հանում կարևոր խնդիրներ (օրինակ՝ կազմակերպում են քննարկումներ, թիրախ խմբերով հարցումներ և ներկայացնում արդյունքները): Միաժամանակ ուսանողների մի խումբ մեծ ակտիվություն և հետաքրքրություն է ցուցաբերում ՈԱ գործընթացների նկատմամբ՝ ցանկություն հայտնելով ՈԱԱԿ-ի կողմից կազմակերպված ուսանող-փորձագետների դասընթացներին մասնակցելու: Այս առումով խնդիրը պայմանավորված են նրանով, որ ուսանող-փորձագետների դասընթացները կազմակերպվում են Երևանում և մարզերի ուսանողների համար այդ առումով մեծ դժվարություններ են առկա:

Գործում է Ներքին իրավական ակտերի մշակման և բարելավման հանձնախումբ /հիմք՝ ռեկտորի հրաման թիվ 35, 12.03.2019թ./, վերջինիս կողմից վերանայվել, [ՇՊՀ-ի կանոնադրությանն](#) ու այլ իրավական ակտերին են համապատասխանեցվել մի շարք փաստաթղթեր: Միաժամանակ տարբեր ստորաբաժանումների կողմից մշակվում են տարբեր փաստաթղթերի նախագծային տարբերակները, որոնք քննարկվում և վերանայվում են Ներքին իրավական ակտերի մշակման հանձնախմբերի կողմից, իսկ ԳԽ-ում քննարկվելու համար վերջնական եզրակացություն տրվում է Ներքին իրավական ակտերի բարելավման հանձնախմբի կողմից:

Յուրաքանչյուր նոր փաստաթղթի նախագծային տարբերակ ներկայացվում է ստորաբաժանումներ (այդ թվում՝ ֆակուլտետներ և ամբիոններ) այն քննարկելու և ներքին շահառուների դիտարկումներն ու առաջարկությունները ներառելու նպատակով:

Վերոնշյալ գործընթացներից զատ ինքնավերլուծություն իրականացնող հանձնախմբում ընդգրկված են ինչպես վարչական կառույցների ղեկավարներ /կենտրոնների տնօրեններ, բաժինների վարիչներ, ֆակուլտետների ղեկաններ/, այնպես էլ վարչական այլ աշխատակիցներ, ամբիոնների վարիչներ, շրջանավարտներ, գործատուներ, ուսանողներ,

ՈԱ համակարգողներ, դասախոսներ (ՈԱԱԿ-ի կողմից ներկայացված մոտեցումներին համապատասխան) /հիմք՝ ռեկտորի հրաման թիվ 398/1, 29.10.2019թ./:

Բուհում կատարված մի շարք իրադարձություններով պայմանավորված համալսարանի որոշ գործընթացների մասով ստուգումներ և գնահատում է իրականացվել ՀՀ ԿԳՄՍՆ-ի (նախկին՝ ԿԳՆ) հանձնախմբի կողմից:

Համալսարանը նպատակամետ է ընդլայնելու և շարունակաբար բարելավելու ուսանողների ներգրավվածությունը ՈԱ գործընթացներում:

<b>ՉԱՓՈՐՈՇԻՉ ղ. ՈԱՆՀ-ն պարբերաբար վերանայվում է:</b>	
Հիմքեր	ԳՊՄԻ-ի ՈԱՔ և նրա ընթացակարգերը, ԳՊՄԻ-ի ՈԱՆՀ-ի ուղեցույց, ՇՊՀ-ի ՈԱԿՀ / <a href="#">Հավելված 10.1.2</a> /, ՇՊՀ-ի ՈԱՆՀՁ
<i>Վերլուծել ՈԱՆՀ-ի պարբերաբար վերանայման մեխանիզմների արդյունավետությունը: Հիմնավորել մոտեցումը /կատարել համառոտ մեջբերումներ համապատասխան հիմքերից/:</i>	

Որակի շարունակական բարելավումը համալսարանի ՈԱ քաղաքականության կարևորագույն բաղադրիչն է, որը կոչված է ապահովելու դասավանդման, ուսումնառության և գնահատման գործընթացների որակի շարունակական և կայուն բարելավումը՝ սովորողների և աշխատաշուկայի փոփոխվող պահանջունքներին և կարիքներին համահունչ:

Միջոցները, որոնցով համալսարանը ձգտում է ապահովել որակի շարունակական և կայուն բարձրացումը, էապես կախված են նրա պրոֆիլից, առաքելությունից, որակի ձևավորված մշակույթից, ռազմավարական նպատակներից, որակի ընտրված քաղաքականությունից:

Համալսարանը որակի շարունակական բարելավման և բարձրացման համատեքստում առաջնորդվում է հետևյալ սկզբունքներով.

- 1) ՈԱ գործընթացները կանոնակարգված են, մշտադիտարկվում են և պարբերաբար վերանայվում,
- 2) ՈԱ գործընթացները հիմնվում են որակի մշտադիտարկման զեկույցների, սովորողների, շրջանավարտների և գործատուների հետադարձ կապի և շրջանավարտների զբաղվածության վիճակագրական տվյալների վրա:

Համալսարանի որակի շարունակական բարձրացման մեխանիզմը հիմնված է շրջափուլային մի գործընթացի վրա, որը բաղկացած է հետևյալ չորս հիմնական փուլերից՝ **պլանավորում, իրականացում, գնահատում, բարելավում:**

ՈԱ ստորաբաժանումը պարբերաբար վերանայվել է: Ինչպես արդեն նշել ենք 2011թ.-ի հունիսից Արտաքին կապերի և բարեփոխումների բաժնի կազմում գործել է Որակի ապահովման և վերահսկման կենտրոնը, մեկ տարի անց այն դարձել է ինքնուրույն կառուցվածքային միավոր՝ վերանվանվելով ՈԱ կենտրոնի: 2017 թ.-ի հունիսից վերափոխվել է ՈԱԿԿ-ի՝ ընդլայնելով գործառնությունները /մանրամասն՝ 10-ա չափորոշչում/, 2018 թ.-ի մայիսից այն վերափոխվել է ԳՔՈԱԿԿ-ի: Միաժամանակ, ինչպես արդեն նշել ենք /մանրամասն՝ 10-ա չափորոշչում/, վերանայվել և կատարելագործվել են այն բաղադրիչները, որոնք արդեն գործել են նախկինում, և մշակվել ու ներդրվել են նոր մեխանիզմներ:

ՇՊՀ-ի ՈԱԿՀ-ն ՇՊՀ-ի ԳԽ-ի կողմից ընդունվել է 2019 թ.-ին: ՈԱՆՀ-ի պարբերաբար վերանայման մեխանիզմները և գործիքները ամրագրված են [ՇՊՀ-ի ՈԱԿՀ](#)-ում և [ՇՊՀ-ի ՈԱՆՀՁ](#)-ում /[ՈԱՆՀ-ի վերանայման սխեմա](#)/:

ՈԱՆՀ-ի վերանայման համար հիմք են հանդիսանում արդյունավետության

ցուցանիշները, հետազոտության արդյունքները (ծախս-արդյունավետության, ռազմավարական նպատակների համապատասխանեցման, գործընթացների արդյունավետ կազմակերպման նպատակներով, ինքնավերլուծության արդյունքներով պայմանավորված), հետադարձ կապի մեխանիզմներով ստացված տեղեկատվությունը, արտաքին փորձագետների գնահատականները, ինչպես նաև տեղական և արտասահմանյան առաջատար բուհերի բենչմարքինգի արդյունքները:

Այլ բուհերի ՈԱ կառույցների աշխատանքներին ծանոթանալու համար ոչ միայն ուսումնասիրվել են այդ բուհերի կանոնադրությունները, ՈԱ հայեցակարգերն ու ձեռնարկները, այլև նախապես ձեռք բերված պայմանավորվածության հիման վրա կենտրոնի տնօրենը հանդիպել է այլ բուհերի /ԵՊԼՀ, ԵՊՀ, ՀՊՄՀ/ պատասխանատուների հետ և զրուցել հետաքրքրող հարցերի շուրջ: Միաժամանակ ինչպես ՀՀ, այնպես էլ արտասահմանյան բուհերի ՈԱՆՀ-երին ծանոթանալու հնարավորություն է ընձեռվել տարբեր վերապատրաստումների, աշխատաժողովների և քննարկումների ժամանակ:

Էական վերանայում տեղի է ունենում ոչ շուտ, քան տարին մեկ, իսկ մասնակի գործընթացային փոփոխություններ տեղի են ունենում տարվա ընթացքում:

Գործընթացների յուրաքանչյուր փուլից հետո վերանայվում են մեխանիզմներն ու մոտեցումները՝ նկատի ունենալով ընթացքում առաջացած խնդիրները, փորձը: Դրանից զատ ներդրվում են մոտեցումներ, որոնք համահունչ են ժամանակի պահանջներին, ինչպես նաև հաշվի են առնվում համալսարանի յուրահատկությունները:

Ինստիտուցիոնալ կարողությունների ինքնավերլուծության արդյունքների հիման վրա փորձագիտական զեկույցում ներկայացված թերությունների վերացման նպատակով կազմվել է բարելավման գործողությունների պլան, որտեղ որպես բարելավման արդյունավետության միջոցներ նշվել են.

- Մշակել և կիրառել ՈԱ գործընթացներում արտաքին շահառուների մասնակցությունը խրախուսող քաղաքականություն, ընթացակարգեր, մեխանիզմներ;
- Մշակել ՈԱ համակարգի գործունեության մշտադիտարկման և վերլուծության մեխանիզմներ և ապահովել ՈԱ պատասխանատուների մասնագիտական զարգացման շարունակականությունը;
- Բարելավել բուհում իրականացվող հարցումների և տվյալների հավաքագրման գործընթացը՝ ներդնելով դրանց իրականացման հավաստիության մեխանիզմներ;

Վերջին երկու գործընթացների ուղղությամբ իրականացվել են բավական գործողություններ և բարեփոխումներ:

Համալսարանում ՈԱ-ն իրականացվում է ըստ սահմանված չափանիշների և հետազոտման արդյունքների: Համակարգի պարբերաբար վերանայման արդյունքում ձևավորվել է ՈԱՆՀ-ի ադմինիստրատիվ կազմակերպական կառուցվածքը:

ՈԱՆՀ-ի վերանայման արդյունավետության մասին են վկայում նաև համալսարանի ԳԽ-ում քննարկված և վերջնական հաստատում ստացած ՈԱ առնչվող կարգերն ու փաստաթղթերը, ինչպես նաև ՇՊՀ-ի ԳՔՈԱԿԿ-ի հաշվետվությունները, որոնք արտացոլում են այս ուղղությամբ վերջին տարիների կատարված աշխատանքները:

*Ներկայացնել այն կազմակերպությունների ցանկը (նշելով երկիրը), որոնց օրինակով ՄՈՒՀ-ը կատարել է ՈԱ գործընթացների քաղաքականության և ընթացակարգերի բենչմարքինգ (առաջավոր փորձի համեմատական վերլուծություն):*

N	Կազմակերպության անվանում	Երկիր
1.	Երեվանի պետական համալսարան	Հայաստան
2.	Երևանի պետական լեզվաբանական համալսարան	Հայաստան
3.	Հայաստանի պետական մանկավարժական համալսարան	Հայաստան
4.	Քիլիի համալսարան	Անգլիա

**ՉԱՓՈՐՈՇԻՉ Է.** ՈԱՆՀ-ն ապահովում է բավարար հիմքեր ՈԱ արտաքին գնահատման գործընթացների համար:

Հիմքեր ՇՊՀ-ի ռեկտորի՝ 2016-2017 և 2017-2018 ուստարիների հաշվետվություններ Կառուցվածքային ստորաբաժանումների հաշվետվություններ

*Հիմնավորել տրամադրված հիմքերի հավաստիությունը և մոտեցման արդյունավետությունը /կատարել համառոտ մեջբերումներ համապատասխան հիմքերից/:*

Ինստիտուցիոնալ կարողությունների ինքնավերլուծություն առաջին անգամ իրականացվել է 2015թ.-ին, որի արդյունքներում արտաքին գնահատման նպատակով կազմվել է փորձագիտական զեկույց: Համալսարանի ղեկավար կազմը և ՈԱ պատասխանատուները, ուսումնասիրելով զեկույցում մատնանշված հարցերը, 2016թ.-ին մշակել են [ԹՎԳԾ](#): Վերջինս ներառում էր ոչ միայն առաջիկայում կատարվելիք պլանավորված գործողությունները, այլև՝ այն քայլերը, որոնք իրականացվել են 2015թ.-ին [ԵՀՓԶ](#)-ում մատնանշված խորհրդատվությունների շուրջ:

2017թ.-ին մշակվել և ներդրվել է [ռեկտորի հաշվետվության նոր ձևաչափ](#), որը կազմված է ըստ ինքնավերլուծության 10 չափանիշների. այստեղ ակնհայտորեն ընդլայնվել է վերլուծական բաղադրիչը՝ միաժամանակ նպատակ հետապնդելով հետագայում այն լիարժեք համապատասխանեցնելու ինքնավերլուծության ձևաչափին: Համանման հաշվետվության ձևաչափեր են մշակվել նաև ֆակուլտետների և ամբիոնների համար: Սա ոչ միայն միտում ունի ընդլայնելու վերլուծական բաղադրիչը և ամենամյա ինքնավերլուծություն իրականացնելու մշակույթ ձևավորելու, այլև ներառելու ռազմավարական ծրագրի կատարման հաշվետվություն, ինչը երբևէ չի իրականացվել նախկինում: Սա թերևս առաջընթաց մոտեցում է, որը դեռևս կայացման փուլում է: Նշենք նաև, որ չնայած բուհում չկան հաստատված ԳԱՑ-եր, սակայն որոշ ԳԱՑ-եր արդեն ներդրվել են (2017թ.-ից) ինչպես ռեկտորի, այնպես էլ ստորաբաժանումների /մասնավորաբար՝ ԳՔՈԱԿԿ-ի/ հաշվետվությունների ձևաչափերում, միաժամանակ անհրաժեշտ է մշակել ու ներդնել ԳԱՑ-եր բոլոր գործընթացների գնահատման համար և ապահովել հաշվետվողականություն՝ ըստ դրանց:

Նշենք, որ ՇՊՀ-ի ԳՔՈԱԿԿ-ի՝ 2017-2018 ուստարվա գործունեության հաշվետվությունը ևս կազմվել է ըստ նշված 10 չափանիշների և ներառում է բավական լայնածավալ վերլուծական մաս: Միաժամանակ գնահատման մեխանիզմներն համապատասխանեցվել են չափանիշների պահանջներին ու շարունակաբար պետք է լիարժեք համապատասխանեցվեն. Սա էլ թույլ կտա մշտապես տիրապետել անհրաժեշտ տեղեկատվությանը:

Այժմ ՇՊՀ-ում ինստիտուցիոնալ կարողությունների ինքնավերլուծությունն իրականացնելու համար կիրառվում է փաստաթղթային ամբողջ հենքը, հավաքագրվում է տեղեկատվության տվյալների անհրաժեշտ հենք /փաստաթղթային և տեղեկատվական բավական տվյալներ ներբեռնվում են ՈԱԱԿ-ի էլեկտրոնային հենք/, վերը նշված հաշվետվություններում ներառված տեղեկությունն ամբողջությամբ, որակի ներքին ապահովման գնահատման մեխանիզմներից ստացված վերլուծությունները: Ցուցաբերվում է

վերլուծական մոտեցում՝ գործընթացների և մեխանիզմների արդյունավետության տեսանկյունից:

**ՉԱՓՈՐՈՇԻՉ** գ. ՈԱՆՀ-ն ապահովում է ՄՈՒՀ-ի գործունեության թափանցիկությունը՝ տրամադրելով ՄՈՒՀ-ի գործընթացների որակի մասին տեղեկատվություն՝ ներքին և արտաքին շահակիցների համար:

Հիմքեր	ՇՊՀ-ի կանոնադրություն, ՇՊՀ-ի ՈԱԿՀ, ՇՊՀ-ի ՈԱՆՀՁ
<i>Վերլուծել ՄՈՒՀ-ի գործունեության թափանցիկությունը ապահովող մեխանիզմների արդյունավետությունը /կատարել համառոտ մեջբերումներ համապատասխան հիմքերից/:</i>	

Համաձայն համալսարանի ՈԱ համակարգի հիմնական նպատակների, այն է՝ 1. ցույց տալ շահակիցներին և արտաքին գնահատողներին, որ ՈԱ բարձրացման որդեգրած քաղաքականությունը, համակարգը և գործընթացներն արդյունավետ են գործում, 2. ապահովել կրթության որակի համար Համալսարանի հաշվետվողականությունը սովորողների, գործատուների, հիմնադրի (ՀՀ Կառավարություն), լիազոր մարմնի («ՀՀ Նախագահի աշխատակազմ» պետական կառավարչական հիմնարկը) և ֆինանսավորող այլ կազմակերպությունների առջև, /[ՇՊՀ-ի ՈԱԿՀ](#), [ՇՊՀ-ի ՈԱՆՀՁ](#)/, համալսարանն ապահովում է իր գործունեության թափանցիկությունը:

Համալսարանն ապահովում է գործընթացների թափանցիկությունն ու հասանելիությունը հասարակությանը: Յուրաքանչյուր տարի հրապարակում է հաշվետվություն իր գործունեության մասին, որը ներառում է տեղեկություններ՝ իրականացված ծրագրերի, ֆինանսական աղբյուրների, ուսումնական, գիտական և այլ գործընթացների վերաբերյալ: Այն հրապարակվում է պաշտոնական կայքէջում (<http://www.shsu.am/>) /[ՇՊՀ-ի կանոնադրություն](#)/:

Համալսարանի կենտրոնները, ֆակուլտետները, ամբիոնները և այլ ստորաբաժանումները հաշվետու են ԳԽ-ին և/կամ ՖԽ-երին: Վերջինս նաև հնարավորություն է տալիս իրականացնելու աշխատանքային պլանների կատարման գնահատում:

Հաշվետվողականության վերաբերյալ առավել մանրամասն անդրդարձ կատարվել է 1-ին, 2-րդ և 8-րդ չափանիշներում:

Համալսարանում գործում է ԱՀՀԿԿ-ն, որն ապահովում է հասարակության հետ կապերը՝ կիրառելով հետադարձ կապի կայուն մեխանիզմներ:

Ստեղծվել և կիրառվել են էլեկտրոնային հարցաթերթիկներ համալսարանի գործունեության գնահատման վերաբերյալ, որի միջոցով հնարավոր է ուսումնասիրել շահակիցների կարծիքը ՇՊՀ-ի գործունեության վերաբերյալ՝ հետադարձ կապ ապահովելով բուհի և շրջանավարտների հետ: Որակի բարելավման գործընթացն առհասարակ իրականացվում է առցանց հարցումների անցկացմամբ, ուսանողությանը համալսարանի գործընթացի մեջ ներգրավմամբ (այդ թվում՝ ուսանողական ՈԱ խմբերի ձևավորում): ՈԱ համակարգը պարբերաբար վերանայվում և բարելավվում է՝ նպաստելով բուհի գործունեության կատարելագործմանը և ՈԱ համակարգի վերելքին:

Նշենք, որ ԳՔՈԱԿԿ-ը ունի իր առանձնացված բաժինը ՇՊՀ-ի կայքէջում, որտեղ պարբերաբար թարմացվում է տեղեկատվությունը, և լուսաբանվում են իրադարձությունները՝ ֆակուլտետների ու ամբիոնների ՈԱ համակարգողների և ուսանողների հետ քննարկումները, իրականացված հարցումները և այլ գործընթացներ:

<i>Ուժեղ կողմեր</i>	<i>Թույլ կողմեր</i>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Համալսարանի զարգացման ՌԾ-ի առկայություն</li> <li>• ՈԱ կառույցի առկայությունը և տեխնիկապես հագեցվածություն:</li> <li>• Ֆակուլտետներում և ամբիոններում լիազոր ներկայացուցիչների և հանձնախմբերի առկայություն:</li> <li>• ՈԱ մեխանիզմների և գործիքների առկայություն:</li> <li>• ՈԱ գործընթացներում ներքին և արտաքին շահակիցների ներգրավվածություն:</li> <li>• Աշխատակիցների մասնակցությունը ՈԱԱԿ-ի կողմից կազմակերպվող վերապատրաստումներին, աշխատաժողովներին և քննարկումներին:</li> <li>• 2015 թ.-ին բուհի ինստիտուցիոնալ հավատարմագրում անցնելը:</li> <li>• Համալսարանի գործունեության և ՈԱ գործընթացների թափանցիկություն:</li> <li>• ՈԱՆՀԶ-ի և ՈԱԿՀ-ի առկայություն:</li> <li>• ՈԱՆՀ-ի վերանայման քաղաքականության առկայություն:</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Մի շարք գործընթացների գնահատման համար ԳԱՑ-երի, ինպես նաև ըստ դրանց հաշվետվողականության բացակայություն:</li> <li>• ՈԱ գործընթացների իրականացումը երաշխավորող ֆինանսական ռեսուրսների բաշխումը կարգավորող փաստաթղթերի բացակայություն, բյուջեի նախագծում առանձին տողի բացակայություն:</li> <li>• ՈԱ գործընթացներում ստորաբաժանումների ոչ լիարժեք ներգրավվածությունը:</li> <li>• Հետազոտությունների հիման վրա բարձրացված խնդիրների լուծումների ոչ կանոնակարգվածություն, բարելավման գործընթացների անկատարություն:</li> </ul>
<i>Հնարավորություններ</i>	<i>Վտանգներ</i>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• ՈԱԱԿ-ի հետ համագործակցություն:</li> <li>• Հայաստանյան բուհերի ՈԱ կառույցների հետ համագործակցություն:</li> <li>• Դրամաշնորհային ծրագրերի առկայություն:</li> <li>• Այլ բուհերի կողմից իրականացված ՈԱ գործընթացների քաղաքականության և ընթացակարգերի համեմատական վերլուծությունների արդյունքները:</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Ֆինանսական մուտքերի նվազումը:</li> <li>• Բարձրագույն կրթության և գիտության օրենքում կտրուկ փոփոխությունները:</li> <li>• ՀՀ կառավարության անկայուն քաղաքականությունը:</li> <li>• Արտաքին շահակիցների կողմից ՈԱ գործընթացների նկատմամբ անտարբերություն:</li> </ul>

***Թույլ կողմերի և վտանգների հաղթահարման պլանավորվող ուղիներ***

1. Բոլոր գործընթացների գնահատման համար ԳԱՑ-երի մշակում,
2. ՈԱ գործընթացների իրականացման համար բյուջեի նախագծում առանձին տողի ներառում,
3. ՈԱ գործընթացներում ստորաբաժանումների ներգրավվածության խթանման մեխանիզմների ներդրում,
4. Հետազոտությունների հիման վրա բարձրացված խնդիրների լուծումների կանոնակարգում, բարելավման գործընթացների արդյունավետության բարձրացում:

## ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐԻ ՑԱՆԿ

Հավելվածի N	Անվանում
1.1.1	ՇՊՀ-ի կանոնադրություն
2.1.1	ՇՊՀ-ի կառուցվածք
3.1.1	Հաստատությունում իրականացվող մասնագիտությունների ցանկը
3.1.2	«Ինֆորմատիկա և կիրառական մաթեմատիկա» ԲԿԾ
3.1.3	«Ինֆորմատիկա և կիրառական մաթեմատիկա» ՄԳԿԾ
3.1.4	«Կենսաբանություն» ԲԿԾ
3.1.5	«Կենսաբանություն» ՄԳԿԾ
3.1.6	«Տարրական մանկավարժություն և մեթոդիկա» ԲԿԾ
3.1.7	«Մանկավարժություն և մեթոդիկա /տարրական կրթության/» ՄԳԿԾ
3.3.1	ՇՊՀ-ի (ԳՊՄԻ-ի) բակալավրիատի առկա/հեռակա և մագիստրատուրայի կրեդիտային կրթական ծրագրերով ուսումնառության արդյունքների գնահատման և բողոքարկման ընթացակարգ
3.3.2	ՇՊՀ-ի ԳԽ-ի 27.10.2017 թ.-ի N19/1 որոշում
3.3.3	ՇՊՀ-ի ԳԽ-ի 18.10.2018 թ.-ի N4/1 որոշում
5.5.1	ՇՊՀ-ի ռեկտորի թիվ 207 հրաման, 06.10.2017թ.
10.1.1	ՇՊՀ-ի Գիտական քաղաքականության, որակի ապահովման և կառավարման կենտրոնի կանոնադրություն
10.1.2	ՇՊՀ-ի որակի ապահովման և կառավարման հայեցակարգ